

EDEP YA HU!

Mehmed Zahid Kotku

Hadislerle Nasihatlar

Cilt 1

Vuslat: 2

Tasavvuf-Hikemiyat Serisi: 2

Isbn

978-605-61107-2-6 (cilt 1)

978-605-61107-1-9 (takım)

Basım Tarihi

Şubat 2010

Baskı / Cilt

Metkan Matbaası
Merkezefendi Mh. Yılanlı Ayazma Sk.
Örne İş Merkezi No:8/1
Davutpaşa - Zeytinburnu / İstanbul
Tel: (0212) 483 22 22

İç Tasarım

İrfan Güngörür

Kapak Tasarım

Sena İzgi

© Tüm yayın hakları
VUSLAT VAKFI'na aittir.
Kaynak gösterilerek
iktibas yapılabilir.

VUSLAT

**Eğitim, Yardımlaşma,
Kültür ve Çevre Vakfı**

www.vuslatvakfi.com

Şems-i Tebrizi Mah.

İstanbul Cd. No: 149/2

Karatay / Konya

Tel: +90 332 350 64 99

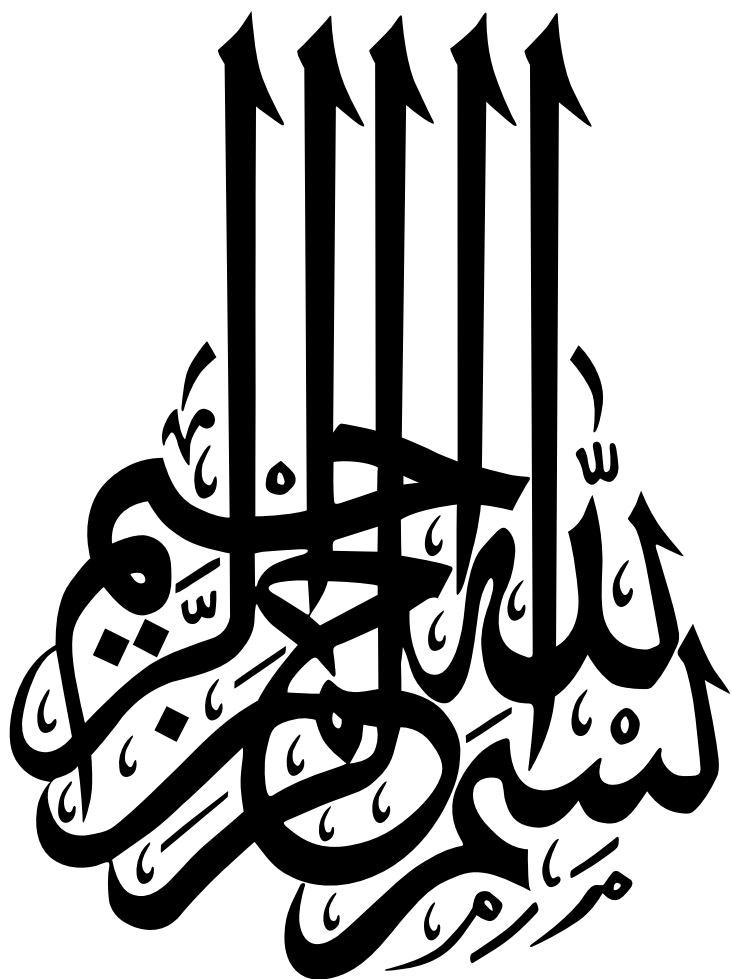
Mehmed Zahid Kotku

HADİSLERLE NASİHATLAR

CİLT 1

İstanbul - 2010

İÇİNDEKİLER

Seyyid Mehmed Zahid Kotku (ks) Hazretleri Hakkında
Kısa Bilgiler, 9

Mukaddeme, 41

HADİSLERLE NASİHATLAR Cilt: 1

- İlmin ve Dinin Afetleri, 47
- Cennetin Vasıfları, 55
- Münafıklığın Alametleri, 59
 - 1- *Yalan Söylemek, Vadinde Durmamak ve Emanete Hıyanet Etmek*, 59
 - 2- *Yatsı ve Sabah Namazlarında Cemaate Gelmemek*, 62
 - 3 - *Zemzemi Doyasıya İçmemek*, 63
- Namaza Gitmenin Adabı, 65
- Biatın Gerekthirdiğı Şartlar, 69
- Kadınların Camiye Gidip Gidemeyecekleri, 74
- Cuma Günü Duaların Kabul Saati, 76
- Cahillere Karşı Mü'minin Davranışı, 78
- Bereket Büyüklerle Beraberdır, 80
- Mü'minlerin Sevincine Vesile Olan Haller, 82
- Allah'ın Rahmetinden Uzak Olan Kişiler, 89
- Allah'ın En Sevmediğı Helal, 91
- Nefse ve Dünyaya Hakimiyet, 92

- Allah'ın En Ziyade Buğz Ettiği Kimseler, Dine, Dindara Düşman Olanlar ve Yalancılardır, 98
- Allah'ın Rızası Zayıfların Hoşnutluğu İledir, 101
- Ramazan Ayının Bereketi, 103
- Allah'a Şirk Koşmadan Ölen Cennete Girer, 106
- Hastalara Dua Etmek, 109
- Allah İçkiyi İçene, Hazırlayana Lanet Eder, 112
- Ulemaya Tabi Olmak, 115
- Yetime Merhamet Etmek, 122
- Çok Dua Etmek, 124
- Fakirlere İkrâm Etmek, 126
- Şirk ve Gizli Şehvetten Korunmak, 128
- Gıybet, 131
- Takva Cennete, Diline ve Beline Sahip Olmamak da Cehenneme Götürür, 133
- Kötülüğün Arkasından İyilik Yapmak, 135
- Allah Korkusu ve Emirlerine İtaat, 137
- Haramlardan Sakınmak, Taksime Rıza ve İhsan, 139
- İnsanların Aralarını İslah Etmek, 155
- Namaz Hakkında Allah'tan Korkmak, 157
- Zulümden Sakınmak, 162
- İbadetleri Yerine Getirmek, 167
- Sultanların Kapısından Uzak Durmak, 169
- Mü'min Ferasetinden Sakınmak, 171
- En Hayırlı Yardımcı Allah'ı Tesbihdir, 174
- Kalbde Nur Olmadan Kabirde Nur Olmaz, 176
- Namazda Saf, Rükû ve Secde Âdâbı, 178
- Faiz, 183
- Güzel Ahlâk, 186
- Silâ-i Rahim ve Komşu Hakkı, 188

- Dilini ve İffetini Muhafaza Etmek, 194
- Yemekleri Toplu Halde Yemek, 197
- Cemaattan Ayrılan Ateştedir, 200
- Yedi Tehlike, 203
- İçki Kötülüklerin Anasıdır, 210
- Kibirden Sakınmak, 214
- İmamları Hayırlı Kimselerden Seçmek, 222
- Namazların Bazılarını Evde Kılmak, 227
- Davete İcabet, Hediyeği Geri Çevirmemek ve Müslümanı Dövmemek, 230
- Allah'a En Sevgili Olan Ameller, 234
 - 1- Namazları Vaktinde Kılmak, 234
 - 2- Ebeveyn Hürmet, 238
 - 3- Üstaz ve Mürşide Hürmet, 243
 - 4- Ehl-i Medine'ye Hürmet, 246
 - 5- Allah Yolunda Cihad, 249
 - 6- Zikrullah, 266
 - 7- Allah'a İman, 267
 - 8- Sıla-i Rahim, 269
 - 9- Miskinleri Doyurmak ve Gözetmek, 270
 - 10-Sohbet ve Bu Sohbeti Yapanları Sevmek, 272
 - 11-Mütteki ve Ahlaken Güzel Olmak, 273
- Nemmamlık ve Gurur, 278
- Nefse ve Şehvete Uymak, 283
- Zekâtı Vermemek ve Arzularda Uymak, 289
- Köle Efendisinin Kardeşidir, 292
- Farzlara İttiba, Haramlardan İctinab ve Taksime Rıza, 294
- Zekatı Verilmeyen Mal Necistir, 297
- Kabir Azabının Sebepleri, 301
- Hac ve Umreye Devam Etmek, 305
- Selamlaşmak, 308

- Def-i Hacetin Adabı, 317
- Mûminlerin Birbirlerini Allah İçin Ziyaret Etmeleri, 319
- Allah Sevgisi ve O'nun Nimetlerine Şükür, 325
- İlim ve Alim, 331
 - 1- Kur'an-ı Kerimi Öğrenmek ve Öğretmek, 336
 - 2- Allah'tan Hakkıyla Korkanlar Alimlerdir, 338
- Yolculuk Adabı, 342
- Allah Bir Kulu İçin Hayır Murad Ederse, 345
 - 1- Kanaat Sahibi Kılar, 345
 - 2- Duygularını Uyanık Kılar, 346
 - 3- Dinde Fakih Kılar, 354
- Dile Hakimiyet Saadete, Yalancılık Felakete Götürür, 357
- Bismelenin Fezaili, 365
 - 1- Yemek Yerken, 365
 - 2- Eve Giriş - Çıkışta, 369
 - 3- Bir İşe Başlarken, 375
- Ölüme Hazır Olmak, 379
- Zina ile İman Bir Arada Bulunmaz, 388
- Mümini İyilikler Sevindirir, Fenalıklar Üzer, 397
- Sabah Namazından Sonra Dua Etmek Rızkı Genişletir, 401
- Farz Namazlarından Sonra Dua ve Tesbihat, 408
- İkinci Namazını Kaçıranın Hali, 412
- Kadınların, Kurtulmasına Vesile Olan Dört Şey, 413
- Ailede Karşılıklı Mes'uliyet, 418
- Yalan ve Gıybetten Uzak, Güzel Ahlak İle İbadet Etmek, 424
- Müminler Bir Binanın Parçaları Gibidirler, 435
- Olgun Müminlerin Vasıfları, 437

Mehmed Zahid Kotku (ks)

Seyyid Mehmed Zahid Kotku (ks) Hazretleri Hakkında Kısa Bilgiler

Dünyaya bir göz atınız. Huzur ve mutluluk adına neler görüyorsunuz?

İnsan huzur ve mutluluğu nasıl yakalayacak? Bu konu çoğumuzun bildiği bir gerçek ki, huzur ve mutluluğun merkezi, itikat, amel-i salih ve iyi ahlak ile Allah sevgisi dolu bir kalbdır. Allah (CC)'ın yüce elçisi (sav) şöyle buyuruyor: ***“Dikkat ediniz! İnsan vücudunda öyle bir et parçası vardır ki, o iyi olursa bütün vücut iyi olur. Eğer kötü olursa, bütün vücut bozulur. İşte, o et parçası kalbdır.”*** (Buhari)

Kalb, öyle harikulâde özelliklere sahip ki... Ancak Rab-bimize yönelmekle huzur buluyor. Çünkü kalbin yaratıcısı Allah-ü Teâlâ... Rabbimiz şöyle buyuruyor:

“Dikkat ediniz! Kalbler ancak Allah (CC)'ı anmakla huzur ve sükûna kavuşur.” (Râd:28)

Allah (CC)'a yönelen bir kalbin sahibinde sevgi, merhamet, iyilik, hoşgörü gibi ulvî duygular gelişir. İç âlemi zenginleşir. Gönül âleminde nur meydana gelir ve sonunda huzur ve mutluluk iklimine yelken açar.

Kalbin bu ulvî yüksekliğe ulaşması için ehil kılavuzlara ihtiyaç vardır. Kendisi bu noktaya ulaştıktan sonra, başkalarını da yükseltebilecek kemâlât ehline... Bu gönül mimarlarından biri de Gümüşhaneli Dergâhı'nın postnişinlerinden

Silsile-i Zehab'deki Mürşid-i Kâmil Mehmed Zahid Kotku rahmetullahi aleyhtir.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'nin naklettiklerine göre babaları O'na: "Oğlum Mehemed!" diye hitap edermiş. Soyadlarının 'mütevazî' manasına geldiği nüfus cüzdanının başına not edilmiş idi.

Tevellütleri; hicrî 1315, milâdî 1897 yılında Bursa Şehrinde, kale içinde Türkmenzâde Çıkmazı'ndaki baba evinde vaki olmuştur.

Ailesi

Babaları ve anneleri Kafkasya'dan 1297'de göç eden müslümanlardandır. Dedeleri Kafkasya'da Şirvan'a bağlı eski bir hanlık merkezi olan Nuha'dandır ki burası dağ eteğinde, ipekçilikle meşhur, ahali müslüman, hâlen Azerî Türkçesi konuşulan bir yerdir.

Babaları İbrahim Efendi, Bursa'ya 16 yaşlarında iken gelmiş, Hamza Bey Medresesi'nde tahsil görmüş, muhtelif yerlerde imamlık yapmış, Hazret-i Peygamber (sav) sülâlesinden bir Seyyid ve mutasavvıftır. 1929'da 76 yaşlarında iken Bursa Ovasındaki İzzat Köyü'nde vefat etmiş ve oraya defnolunmuştur.

Anneleri Sabîre Hanım da Seyyide'dir. Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri 3 yaşlarında iken muhterem anneleri yeni bir kardeş dünyaya getirmiş ve lohusalık hali devam ederken şehit olmuşlardır. Bursa'da bulunan Pınarbaşı Kabristanı'na defnedilmişlerdir. Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'nin muhterem anneleri ile ilgili hafızalarında kalan tek şey; muhterem babalarının bir bayram öncesi eve gelirken yanında bir çift pabuç getirmesi ve "Oğlum Mehemed, annen sana bunları cennetten gönderdi" demesidir.

Bu anne ve babadan doğma ağabeyleri Ahmed Şâkir (1308 – 1335) subaylık yapmış, Kudüs'te ve Çanakkale'de bulunmuş, siperlerde hastalanmış ve 28 yaşlarında iken vefat edip, Söğütlüçeşme mezarlığına defnolunmuştur. Aynı anneden bir küçük kardeşleri daha olmuşsa da çok yaşamamış ve birkaç aylık iken vefat etmiştir.

Babalarının ikinci evliliği yine Dağıstan muhacirlerinden, Fatma Hanım'ladır. Ondan doğma üç kız kardeşleri olmuştur. Bunlardan Pakize Hanım'ın efendisi de, Bursa Ulu Cami imamlarından ve İsmail Hakkı Tekkesi şeyhlerinden merhum Ahmet Efendi (ks)'dir.

Bugünkü anlamda ipek böcekçiliği zanaatını Kafkasya'dan Bursa'ya dedeleri getirmişlerdir. Kendileri çok köklü ve zengin bir aileye mensup olmakla birlikte tamamen zühd içerisinde yaşamayı şiar edinmişlerdi.

Tahsili

Mehmed Zahid Efendi (ks) Hazretleri ilk mektebi Oruç Bey İbtidâîsi'nde okumuşlar, ardından Maksem'deki idâdiye devam etmişler, sonra da Bursa Sanat Mektebi'ne girmişlerdir. Bu esnada Birinci Cihan Harbi dolayısıyla 19 yaşlarında iken 27 Nisan 1916'da askere alınmışlar, senelerce askerlik yapıp, birçok hastalıklar atlatmışlardır. Ordunun Suriye'den çekilmesinden sonra, binbir güçlükle İstanbul'a dönmüşlerdir.

23 Temmuz 1919 Cuma gününden itibaren 25. Kolordu 30. şubede yazıcı olarak vazifeye devam ettikleri, 1922 Martında hala bu vazifede oldukları hatıra defterinden anlaşılmaktadır.

Tasavvufî ve Dinî Hizmetleri

Hoca Efendi Hazretleri (ks) İstanbul'da bulunduğu esnada çeşitli dini toplantılara, derslere, camilerdeki vaazlara devam

etmişlerdir. Bilhassa Seydişehirli Abdullah Feyzi Efendi (ra)'yi çok sevdikleri anlaşılıyor. 29 Temmuz 1920 Cuma günü, Cuma namazını Ayasofya Camii'nde edâdan sonra Vilayet önünde bulunan Fatma Sultan Camii yanındaki Gümüşhaneli Tekkesi'ne giderek Dağıstanlı Ömer Ziyâüddin Efendi (ks)'ye intisâb eyleyip günden güne ahvalini terakki ettirmişlerdir.

Ömer Ziyâüddin (ks) Hazretleri'nin, 18 Kasım 1921 (Hicri 1339) Cuma günü vefatından sonra postnişin-i irşâd olan Tekirdağlı Mustafa Feyzi (ks) Efendi'nin yanında tahsil-i kemâlâta devam etmişler, birçok defalar halvete girmişler, 27 yaşlarında hilâfetnâmeyle birlikte Râmuzü'l-Ehadis, Hizb-i A'zam ve Delâilü'l-Hayrât icâzetnâmelerini de alarak Beyazıt, Fatih ve Ayasofya Camii ve Medreselerinde derslere devam etmişler, bu esnada hafızlıklarını da tamamlamışlardır. Aynı zamanda hocasının işareti üzere muhtelif kasaba ve köylerde dini hizmetler îfa etmişlerdir.

Mustafa Feyzi (ks) Hazretleri'nin vefatından sonra Bursa'ya dönerek yerleşmişler ve evlenmişler, 1929'da vefat eden babalarının yerine Bursa Ovasındaki İzvat Köyünde 15–16 sene kadar imamlık yaptıktan sonra, Bursa'da önce bir müddet Veled Veziri Camisi'nde fahri hatiplik yapmışlar, daha sonra, Üftade Camii Şerifi'nin imam-hatipliğine tayin edilerek, şehirde hisar içindeki baba evine yerleşip, burada, 1945'den 1952'ye kadar hizmet etmişlerdir.

1952 Aralık ayında, Gümüşhaneli Dergâhı Postnişini eski tekke arkadaşı Kazanlı Abdülaziz (ks) Hazretleri'nin vefatı üzerine onun hizmet ettiği Zeyrek Çivicizade Camisi'nde hizmete başlamışlar ve burada 1/10/1958 tarihine kadar vazife yapmışlardı. Daha sonra İskenderpaşa Camii Şerifi'ne

nakil olunmuşlar ve vefatlarına kadar da bu camide vazifeli olarak kalmışlardır.

Ahirete İrtihalleri

Hocamız Mehmed Zahid (ks) Hazretleri, vefatından takriben bir sene kadar önce rahatsızlanmışlardı. Şiddetli ağrılarından sürekli olarak muzdariplerdi ve zor ayakta durabiliyorlardı. 1979 yazında uzun zaman kalmak üzere gittikleri Hicaz'dan, ağır hasta olarak 1980 Şubat'ında dönmek zorunda kalmışlardı. 7 Mart 1980'de ameliyata girdiler ve midelerinin üçte ikisi alındı.

Ameliyattan sonra tedricen düzeldiler. Hatta 1980 Ramazanında hiç aksatmadan oruç tuttular, hatimle teravih kıldılar, vaaz ettiler, Hac mevsimi gelince de son haclarına gittiler. Orada rahatsızlıkları iyice nüksetmişti. Haccı güçlükle ifadan sonra, 6 Kasım 1980'de İstanbul'a döndüler. 13 Kasım 1980'de (5 Muharrem 1401), Perşembe günü göz yaşları ile uyur gibi bir halde iken ahirete irtihal eylediler.

Cenaze namazları 14 Kasım 1980 Cuma günü Süleymaniye Camii'nde muhteşem, mahzun, vakur ve edepli bir cemm-i gafir tarafından kılınarak, mübarek vücutları, Süleymaniye Camii haziresinde, kendisinden feyz aldığı hocaları ve üstadlarının yanındaki istirahatgâhlarına defnolundular.

Vefatları İslâm Âleminde büyük üzüntüye yol açmış, Suudi Arabistan'da, Kâbe'de, Kuveyt'te ve daha pek çok şehirde gıyablarında cenaze namazı kılınmıştır.

Vefat tarihi olan 13 Kasım 1980 tarihli takvim yapıpraklarında çok manidar ibareler yer alıyordu. Meselâ bunların birindeki şu nazım şâyân-ı taaccübdür:

Arkamdan Ağlama

Öldüğüm gün tabutum yürüyünce
Bende bu dünya derdi var sanma!
Bana ağlama, "Yazık, yazık!" "Vah, vah!" deme!
Şeytanın tuzagına düşersen vah vahın sırası o zamandır.
Yazık yazık asıl o zaman denir.
Cenazemi gördüğün zaman "Elfırak, elfırak!" deme!
Benim buluşmam asıl o zamandır.
Beni mezara koyunca elveda demeye kalkışma!
Mezar cennet topluluğunun perdesidir.
Mezar hapis görünür amma,
Aslında cânın hapisten kurtuluşudur.
Batmayı gördün ya, doğmayı da seyret!
Güneşle aya batmadan ne ziyan gelir ki?
Sana batma görünür amma
Aslında o doğmadır, parlamadır.
Yere hangi tohum ekildi de yetişmedi?
Neden insan tohumu için
Bitmeyecek, yetişmeyecek zannına düşüyorsun?
Hangi kova suya salında da dolu olarak çekilmedi?
Can Yusuf'un kuyuya düşünce niye ağlarsın?
Bu tarafta ağzını yumdun mu, o tarafta aç!
Çünkü artık hay-huy'un, mekânsızlık âleminin boşluğundadır.

Şemâil-i Şerifi

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri uzunca boylu, iri kemikli, yapılıca, heybetli, pehlivan gibi bir zattı. Beyaz tenli, dolgun pembe yanaklı, uzunca ak sakallı, geniş alınlı, aralıklı kaşlı, irice başlı, gül yüzlü, sevimli, alımlı bir kimse idiler. Gençken zayıf olduklarını, öksüzlükte yemek yerine yu-

murta içivererek böyle iri vücutlu olduklarını gülerek anlatırlardı. İlk görüşte insanda sevgi ve saygı uyandıran bir halleri vardı. Tanıdığına tanımadığına selâm verir, güler yüz gösterir, gönül alırlardı. İlk nazarda koyu kestane renkli görünen, fakat dikkatle bakılması imkânsız, esrarlı ve derin manalı gözleri vardı. Gözleri içinde kırmızılık, sırtlarında ve karınlarında ise avuç içi kadar iri bir ben mevcuttu. Hafızaları çok kuvvetli idi, konuşmaları tatlı ve sâfiyâne idi.

Şahsiyetleri

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, çok kere halk telaffuzu kullanır, karşısındakine söz fırsatı tanır, çok iyi bildiği bir şeyi bile sanki ilk defa duyuyormuş gibi yumuşak bir tavırla dinler, manalı ve nükteli cevaplar verirlerdi. Sohbetleri hoş, hutbeleri fevkalâde celâlli olurdu. Hutbe esnasında seslerini yükseltir, ordu önündeki bir komutan gibi celâdetle ve irticalen konuşurlardı.

Kerametlerini gizler, kendilerini hiç belli etmez, kimse-nin kusurunu yüzüne vurmaz, mütevazi, güler yüzlü, bakış-larıyla insanın içini okur, herkesin haline göre konuşur, kiş-i-nin bilmediği şeyi sorup mahcup etmezlerdi. Talebelerine ve insanlara karşı alçak gönüllü davranır, onlara bir kardeş gibi muamele ederlerdi. Öyle ki, bu duruma aldanmış insanlar, kendilerini nerede ise bir arkadaş gibi görürdü.

Çok temiz ve titizlerdi. Önüne bir şey damlasa “*eyvah ka-bahat ettik*” derlerdi. Çoğu zaman sofralarında misafir bulunurdu. Hiçbir zaman hiçbir kimseye emir vermezlerdi. Zengin fakir demez, herkesin davetine gider, gönül yaparlardı. Ba-zen de davetsiz gider, fakir yahut hastanın gönlünü alır, dua ederlerdi. Sıkıldıklarını hiç belli etmezlerdi. “*Aman sakın bir kalp kırmayın, kırsarsanız o size yeter de artar*” derlerdi. Dost-

larına vefaları emsalsiz idi; onları ziyaret eder, arar, sorarlardı. Akrabalarına karşı vazifelerinde kusur etmez ve onlara karşı hiçbir yardımı esirgemezlerdi.

İnsanlarla konuşurken, gülümseyerek söz söylerler, kimseye doğrudan şöyle yap, şöyle yapma demezler, îmâ ile, misalle, dolaylı yoldan arzularını anlatırlardı. Dini mevzularda olmayan suallere net cevap vermezlerdi.

Özel hayatlarında ev halkına karşı müşfik ve latifeli davranır, onlara doğrudan doğruya bir şey emretmez, *“bir çay olsa içeriz”* gibi tabirler kullanırlardı. Hocamız (ks) Hazretleri, daima telmih ve îmâ ile söylerler, anlaşılmazsa sabrederlerdi. Midelerinin üçte ikisi alınacak hale geldiğinde bile, hastalıklarından hiçbir şikâyetle bulunmamışlardı. Rahatsız oldukları, hacı annemiz tarafından kısa istirahatları sırasında çıkarıldıkları hafif sesle anlaşılabilmişti.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri kimseye sert muamele etmezler ve kimsenin gönlünü kırmazlardı. Kendileri İslam’a aykırı olmayan hemen her teklife ‘peki’ derlerdi. Gerçekleşmesi mümkün olmayan tekliflere bile peki demişler, vefatlarından kısa bir zaman önce de *“Siz peki demesini öğrenesiniz diye, olur olmaz tekliflerinize peki diyorum”* buyurmuşlardır. *“Pekey demesini öğrenmek lazım”* ve *“Arkadaşlık pekey demekle kaimdir”* sözleri meşhurdur.

Tevâzu ve Teslimiyetleri

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri o kadar büyük bir tevazu sahibi ve kendisini gizlemekte o kadar mahir idiler ki; en iyi bildikleri bir mevzuyu dahi, muhatapları, Hocamız Mehmed Efendi (ks)’nin bilmedikleri zannı ile uzun uzun izah ederken, Hoca Efendi (ks) Hazretleri hiç seslerini çıkarmadan, onu sonuna kadar dinlerlerdi. Ziyaretlerinde bu-

lunmuş bir yabancı, Hocamız (ks)'in tevazusunu 'riyaya kaçmayan bir tevazu' olarak nitelendirmiştir.

Kendileri; kerametleri zahir büyük bir mürşid-i kâmil ve zamanın kutbu olmalarına rağmen, makamını ve kemâlâtını gizlerler, normal insanlardan biri gibi görünürlerdi. Talebeleri kendilerinin bu halinden çoğu zaman aldanır ve edebe muhalif laubaliliğe düşebilirlerdi. Gene bu tevazu sebebiyle insanlar Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'ni cana yakın bulur, kendisinden çekinmez ve O'na yaklaşır, istediği suali içinden veya dışından sorardı. Suallerin cevapları, soranı mesul mevkide bırakmamak için net olmaz, dolaylı olurdu.

Tasavvufu çok iyi biliyor, ne muazzam mutasavvıf, ne kadar üstün bilgili adam, denmesini hiç mi hiç istemezlerdi. Bilen bilmeyen herkese kapılarını açık tutmak için tevazuyu hiç terk etmemişlerdi. Her görenin O'nu bir köy imamı zannetmesine bayılırlardı. Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'nin zamanın kutbu oldukları, pek çok kişinin harikulade hallerine şahit olmaları ile son zamanlarında anlaşılabilmiştir. Seyyid oldukları ise ancak vefatlarından sonra öğrenilebilmişti.

Daima herkese kapıları açıktı. Günün beş vakti Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'ni görebilmek O'nun sohbetinde bulunabilmek mümkündü. Hiç bir kimseyi kapılarında bekletmemişler ve kapılarından geri çevirmemişlerdi. Kendisine ulaşamayan fakat bir şey sormak isteyen veya bir müşkülü olana da, onu hiç kırmadan, ona en ufak bir külfet vermeden ulaşmasını bilirler, bunu da büyük bir gizlilik içinde yaparlardı ki bunların çoğu vefatlarından sonra ortaya çıkmıştır.

Birini dinlemekte, maddi ve manevi derdine çare aramakta çok cömert olmakla beraber, fevkalade maddi sıkıntıları içinde olduklarında dahi, ihtiyaçlarını hiç kimseye söyle-

memişlerdi. Kimseden, kimse için de para ve diğer yardımlar hususunda aracı rolüne girmemişlerdi. Kimsenin işine, eşine, aşına, mesleğine, meşrebine, gelirine, giderine, evine barkına, vasıtasına, makamına, mansıbına, giyimine, kuşamına, varlığına, yokluğuna ne karışır ve ne de özenirlerdi.

Bir keresinde Mekke-i Mükerrerme'de kendisine sadaka vermek isteyen bir yabancıнын verdiği parayı kabul etmişler ve yakınları hayretle nedenini sorduğunda *“biz o parayı almaysaydık, o kişi her sadaka verişinde ‘acaba reddedilir miyim’ diye tereddüt edecekti”* buyurmuşlar, o sırada oradan geçen bir ihtiyaç sahibine, paranın üzerine birkaç mislini de koyarak tassadduk etmişlerdir.

Kıskançlık ve çekememezlik sanki lügatlerinden tamamen silinmişti. “Ben falancadan ders almak istiyorum” diyene de iltifatkâr davranarak o kimseye nasıl ulaşacağını ince ince ve zevkle anlatırlardı. Daima gönüllere Allah (CC) sevgisi nakşetmeyi gaye edindikleri, her tavırlarından anlaşılıyordu.

Hanımlara ders tarifi yapmaktan son derece çekinmişlerdi. Zaruret hallerinde ancak karı-kocaya, baba-kıza veya yanında muhterem validemizi bulundurarak odanın dışında oturan bir hanıma ders tarif ettiklerine rastlanmıştı. *“Sen bu tarif ettiklerimizi hanımına da anlat, o da derslere devam etsin”* dedikleri de olmuştu. Hanımlara cihad olarak; kocalarına hizmet etmeyi ve evlerine sahip çıkmayı, çocuklarını iyi bir müslüman olarak yetiştirip terbiye etmeyi, dedikodular-dan son derece uzak durarak, civarına İslam’ı yaymaya çalışmayı tavsiye ederlerdi.

Sünnete Olan Bağlılıkları

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri hizmetleri ve sohbetleriyle olduğu kadar yaşantısıyla da insanlara İslamî bir

hayatın nasıl olması gerektiğini göstermişlerdi. Muhterem Ali Ulvi Kurucu Rahmetullahi Aleyh, Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'nin kendisini en çok etkileyen yönünü "Sünnetleri ihya etmek, Peygamber gibi yaşamak... Yani hal ve hareketlerini Efendimiz (sav)'e uydurmak..." şeklinde anlatıyordu. "Sanki Rasulullah (s.a.v)'ı görüyor da, O nasıl hareket ediyorsa öyle hareket ediyorlardı" diyordu.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, kendi üstadlarına fevkalâde saygılı ve bağlı idiler. Kadîm dostları, üstadlarının meclisine gittiklerinde Hoca Efendi (ks) Hazretleri'nin diz üstü oturup, baş eğip hiç ayak değiştirmeden edeple oturdıklarını anlatırlar. Bu bağlılıkla ilgili olarak, Aziz Efendi Hazretleri (ks) 1950 senesinde aşağıdaki menkıbeyi aktarmışlardır:

"İki arkadaş vardı, bunlar Cuma namazlarını Hocaları Mustafa Feyzi (ks) Hazretleri'nin kıldığı camide kılmak isterlerdi. O Hazret de Cumâyı ya Beyazıt, ya da Ayasofya Camii'nde kılardı. Bu arkadaşlar Cuma vakti, önce Beyazıt Camii'ne gelirler, kapıdaki deri perdeyi kaldırıp içeriye koklarlar, Hocalarının kokusunu alırlarsa içeri girerler yoksa Ayasofya'ya giderlerdi." Bu iki arkadaştan birinin Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri olduğu bilinmektedir. Nitekim Rasulullah'la (sav) rabitali olanlara has olan bu koku, Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'nden de yakınındakiler tarafından defaten duyulmuştur.

Gece ve sabah ibadetlerine çok riayet ederler, talebelerini de bunlara teşvik ederlerdi. Ziyaretlerine gelene sormadan cevabını verir, istemeden ihtiyaç sahibinin muhtaç olduğu şeyi bağışlardı. Gönüllere ve rüyalara Allah'ın izni ile tasarrufları vardı. Bereket gittikleri yere yağar; bolluk O'nunla beraber gezer, en ücra, en kıtlık yerlere O gelince nimet dolardı. Beraberinde seyahat edenler, tevafuklara, tecellilere, maddî

ve manevi hallere ve ikramlara gark olur, hayretlere düşerler, parmaklarını ısırırlardı.

Bütün ihvanı içinde belki de kendilerini en iyi anlayan ve ona göre davranan da muhterem eşleri Hacı Annemiz Hazretleri olmuştur. Günlük oturdukları mindere bir kez bile -velev ki çocuk dahi olsa- başkasını oturtmaz, Hoca Efendi (ra) hakkında fevkalade titizlenir, başkaları tarafından -çok yakın aile bireyleri de olsa- özel eşyalarının kullanımına izin vermezlerdi. Hoca Efendi Hazretlerine (ra) ve ihvana karşı cansiperane hizmeti ibadet bilirler, yaz-kış soğuk-sıcak demeden her gelene yemek hazırlarlar, kahvaltı ikram ederlerdi. Çayın o kutlu hanede kaç kez demlendiği bilinmezdi. Bunları yaparken özellikle 1960 yıllarında her gün dışarıda maltız yakılır, yemekler orada pişer, çay orada demlenirdi. Ömürleri boyunca evlatları ve torunları tarafından muhterem Hacı Annemiz Hazretlerinin bir kez yattıkları, uyudukları görülmemiştir. Bir kez bile olsa 'yoruldum', 'bittim' gibi bir şikâyetlerine şahit olunmamıştır. Bunları burada bir vefa örneği olsun diye arz etmeyi borç biliriz.

Şunu da kanaati acizanemiz olarak uygun bulduk ki böyle bir müşşidin arkalarında onlara hizmet ve vefada sanki bir Hatice-i Kübra validemizin 20. asırdaki ruhdaşını gördük demek abartılı olmasa gerektir.

Talebelerini Yetiştirme Tarzları

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri gerçekten milletimize Müşşid-i Kamillik örneği göstermek üzere yetiştirilmiş gibi, faaliyetlerini ülfetin tesisi için sürdürmüşlerdi. Var gücü ile enaniyeti terke, her şeyde Allah (CC)'ın rızasını arayarak O'nun sevgili bir kulu olmaya, dedikodu ve gıybet et-

memeye, milletin birliğı ve beraberliğı için çalışmaya kararlı bir şekilde hiçbir nefesini boşa geçirmeden gece gündüz gayrete soyunmuşlardı.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri dersini dinleyenlere yeni bir şey anlatıyorsa, sanki kendileri de yeni öğrenmiş gibi anlatırlar ve *“bugün bir eserde yeni bir şeye rastladım”* derlerdi. Böylece dinleyenler için tatbik hususunda geç kalınmadığını, bu yaşlarında olmalarına rağmen kendilerinin de yeni öğrendiklerini üstü kapalı olarak söylemiş olur ve bu hâl üzere talebelerini eğitirlerdi.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, ele aldığı bir kimseyi terbiye edip yola getirinceye kadar büyük bir sabırla çalışırlardı. İlk zamanlarda kusurlarına müsamaha ederler, yıllarca çalışır, yarı yolda bıkip bırakmazlardı. *“İnsanları ıslahın bir kaç lâfla ve münakaşa ile değil, hâl ile ayrıca sabır ve çalışmakla olacağını”* buyurmuşlardı.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri’nin sohbetlerindeki buluşlara teşbihlere hayran kalmamak mümkün olmazdı. Çok uzun ve derin düşünürler, bir ayetin, bir hadisin üzerinde haftalarca, aylarca durup konuştukları olurdu. 1980 senesinde tedavi görmekte oldukları kum havuzunun içerisindeyken söylemiş oldukları şu sözler, sâlikin Allah (CC) yolundaki görevini harikulade bir tasvirle anlatmaktadır:

“Süluktan murad, eriştiğı mertebede sineğin kanadına değmeyen dünya ve içindeki mülevveslikten uzak olmak kaydı ile müsterih bir zevkle yaşarken, vasıl olamadığı mertebeler için işte şu kum taneleri adedince gam çekmekten ibarettir.”

Bu yolun ilme dayandığının şuuru içinde kesbî ve vehbî ilimlerde zirveye erişmişlerdi. Nitekim bir talebesine *“Evladım, işte bu Kur’an-ı Kerim bize tam 30 yılda sure sure değil,*

sayfa sayfa değil, âyet âyet değil, kelime kelime yutturuldu.” buyurdıkları nakledilmektedir

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, en katı kalpli bir kimseye dahi nazar etseler veya o kimse vaaz ettikleri camiye ya da sofrasına olsun, bir kerecik getirilse, kalbi yumuşardı.

Sosyal ve Ekonomik Yaşamdaki Etkileri

Mehmed Zahid Efendi (ks) Hazretleri yalnız ‘gönüller sultanı’ değildi. O aynı zamanda güzel ülkemizin manevi ve maddi kalkınmasını ve güçlenerek İslam âlemine örnek olmasını isteyen ve bunu canı gönülden teşvik eden bir dava adamı idi. Birreysel kazanımların bir araya getirilerek ‘toplum yararına’ yatırımlara dönüştürülmesini işaret ve teşvik ederlerdi.

“Bu kapının önünde cemaatin dizdiği otomobillerden rahatsız oluyorum, rahatsız oluyorum! ... Yabancı diyarlara ekmek parası için giden işçilerin o diyarlara gitmemesi var iken buna mecbur kalınması beni üzüyor. O getirilen otomobillerin yerine atölyeler, fabrikalar kurulsa ve aç susuz vatandaşlara iş bulunsa, hem onlar İslam diyarında yaşama imkânı bulur, hem de biz, yabancıların kölesi olmazdık” buyurmuşlardı.

Birçok konuşmalarında, Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, ekonomik yönden, özellikle de küçük sanayi ve ağır sanayide, dışarıya bağımlı olmamak için sanayileşmek gerektiğini dile getiriyorlardı. Türkiye’nin ekonomik bağımlılığının, kültürel bağımlılığı getireceğini misallerle izah ediyor ve bunun da Batı’ya tutsaklık anlamına geldiğinin şuuru ile müslümanların kalkınması için birleşmeyi, bir ibadet gibi algılamalarını istiyor ve *“teşebbüsler, şirketleşerek yapılırsa daha kalıcı, daha güçlü, daha heybetli ve daha güzel olur”* diyorlardı.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretlerinin Türkiye'nin sorunlarına getirdikleri çözüm önerileri, sadece düşünce düzleminde kalan fikirler değildi. Meselâ millî sanayimin kurulmasını gündeme getirmişler, bilâhare incelemelerde bulunmak üzere yurt dışına çıkmışlar ve böylece bir tabu gibi görünen yerli sanayinin kurulmasıyla ilgili korkuların aşılmasına yardımcı olmuşlardı. Bizzat teşvikleriyle kurulan ve zamanında Avrupa'nın en büyük fabrikaları olan tesisler bu bağlamda güzel, canlı birer örnektir.

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, mevki, makam ve para tutkunu olmaktan kurtarmaya çalıştığı insanları bir yandan da Türkiye'nin yönetimine talip olmaya yönlendiriyorlardı. Çünkü güzel yurdumuzun ancak mevki ve makam düşkünü olmayan insanlar eliyle kalkındırılabilceğine inanıyorlardı.

Ahlâkıyla, yaşantısıyla, tebessümüyle, yaratılanı Yaratan'dan dolayı seven ve kucaklayan felsefesiyle gönülleri fetheden Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri, hayatın her anına 'inancın' hâkim olması için çalışmışlar, geriye imzalı imzasız birçok eser bırakmışlardır. Vakıflar, dernekler, ticari kuruluşlar, çeşitli yayınlar, her kademededen talebeler...

Hocamız (ks) Hazretlerinin, vefatlarından bir hafta önce, hacdan dönerken Medine-i Münevvere'de yaptıkları bir konuşmadaki şu sözleri O'nun yaşam felsefesinin hem bir özeti, hem de sevenlerine bıraktığı mirasıdır:

"Ne dervişlikte, ne şeyhlikte, ne imamlıkta iş yok. İş, Allah (CC)'ın rızasını kazanabilmekte. İş, Allah (CC)'ın rızasını kazanabilmekte... İş, Allah (CC)'a sevgili kul olabilmekte."

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretlerinden Nasihatler

“Sen amellerin işlendiği ve fakat hesap sorulmadığı şu zamanda fırsat eline geçmişken değerlendirmeye bak. Amel işlemenin mümkün olmadığı, orada işlense de beş para etmeyeceği, pişmanlıklarla yerin göğün inleyeceği ve fakat hesap sorulacağı, hesap görüleceği, dönüşü olmayan ahiret mekânına doğru gidiyorsun. Şuurlu ol, akıllı ol. Aklını güzel işler yapmakta kullanmaya bak. Büyüklerimizden ibret al. Boşa zaman geçirme ey aziz kardeş”

“İnsan dakikada ortalama 18 defa nefes alıyor. Her nefesinde Allah (CC)’a karşı zimmetlenmiş olur. Kalp atışları ise normal olarak dakikada 72 adettir. Şu halde sen ey kardeş, her dakika 72 kere sana bu atışı temin eden Rabbini anmaya mecbur değil misin? Bu şuurda yaşamalısın. Bir günde 24 saat ve 1440 dakika var. Şu hale göre günde 26,000 defa ‘Allah’ diyesin ki nefeslerinin karşısı kadar Rabbini zikretmiş olasın. Kalbinin atışlarını düşünecek olursan günde 104,000 defa Rabbini anabilmelisin. Biz öyle veliler tanıyoruz ki Rab-bimizin yeryüzünde ‘Rahmet’ olarak vazifelendirdiği peygamberler adedinden fazla ‘Allah’ demeyi kendi nefislerine borç bilmişler, yani günde 125,000 defa Rablerini anmışlar. İşte bunların duaları sayesinde bu ülkenin pek çok yerine kâfirler girememiş, karşılarında hiçbir fiziki ve maddi güç olmamasına rağmen, korkularından ülkeye girmelerine fırsat bulmadan def olup gitmişlerdi. Çanakkale niçin geçilemedi bir düşün. Karşılarında daima ehl-i zikrin duaları vardı. Her dua kâfirin tepesinde mermi gibi işlem görmedi mi? İşte bu zikirler seni öyle bir sevgili kul haline getirir ki 4 dakikada

bir derece yani takriben saatte 1700 km hızla dönen şu dönek dünya senin ayaklarının altında döner de sen dönmezsin aziz dostum, sen döndürülmezsin aziz kardeş. Herkes dönek olsa da gene sen dönek olamazsın. Yalan dünya içindekilerle döne döne ömrünü yitirir de sen dönmezsin! Sen dönmezsin! Rabbinin sevgili kulu olarak şu fâni dünyada kimseye zarar vermeden ömrünü tamamlar, arkandan dualar edilen biri olur gidersin. Allah (CC) seni ya 'Allah' demen veya birine 'Allah' dedirtmen için yarattığını hiç hatırlından çıkarmamalısın. Sen böyle olmaya devam edebilsen, Rabbin senin ayağını dünyaya bastırmaya kıyamaz. Şunu hatırlından çıkarma ki Cenab-ı Hakk'ın gizlediği 'İsm-i Azam' senin içindedir. Bul onu çıkar. Göreyim seni. Bu Rabbinin taahhüdüdür. İsmi A'zam senin içinde olur da hiç Rabbin seni incitir mi? Senin burnunu bile kanatmayacağı gibi... 'Ya Sâriye! İle-l Cebel!' dediğinde 1500 km mesafeden sesini duyurur. İşte meydan!"

"İnsanlarla iyi geçinmek istiyorsan kimseyi tenkit etme! Fakir zengini, zengin fakiri tenkit etmeye kalkmasın. Halkın sevdiğini halka şikâyet etmeyin. (Halkı kandıranların halka anlatılması ise ibadettir). Kimsenin işine, gücüne karışma! Dedikodu yerlerinde bulunma! Kardeşlerinizi sık sık ziyaret ederek 'acaba hangi hizmetinde bulunabilirim, hangi işine yarayabilirim' düşüncesini sakın terk etmeyin. Bu düşünce, sizin muhabbetinizi artıracaktır"

Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretlerinin, 1980'deki son haclarında Mekke-i Mükerrerme'de bir 'veda hitabeti' niteliği taşıyan şu konuşması çok manidardır:

"Buralarda bin sevap işleniyor. Bir taraftan da bin günah işleniyor. Hâlbuki bir anlık cihad kırk hacdan efdaldır.

Bir anlık nefis ile mücahede (büyük cihad) ise seksen nafîle hacdan efdâldır. Büyük cihad ise ancak halvetlerle olur. ‘Allah’ demekten daha büyük ibadet mi olur? Halvette her nefeste ‘Allah’ deme alışkanlığı edinirsin. Halvet cami, mescid gibi yerlerde olduğu gibi evde de olur. Buralara gelmek yerine yılda üç defa, yani Ramazanın son on gününde, Zilhicce’nin arife günü dâhil on gününde, Muharrem’in ilk on gününde halvet usullerine uygun olarak bir yerde geçirmenizi, orada ne yapacağınızı da Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Efendi Hazretleri’nin (ra) eserlerini okuyarak öğrenmenizi tavsiye ediyorum. Bir daha toplu olarak buralara gelemeyiz. Toplu olarak da bulunacağımızı zannetmiyorum. Ne dervişlikte ne imamlıkta, ne şeyhlikte iş yok, iş Allah (CC)’ın rızasını kazanabilmekte, iş Allah (CC)’ın sevgili kulu olabilmekte. Allah (CC)’ın rızası ise devamlı günahlardan kaçarak ve ibadetlerle öğrenilir. Çok bilmek hüner değil. Her ilmin üstünde ilim vardır. Çok paranın da hesabı çoktur. Kuvvete sahip olmak da hüner değil, hüner o kuvveti, o ilmi, o parayı Allah (CC)’ın emrinde kullanabilmektedir.

İlim, edeb ve takvayı beraber yürütün. Gönlüünüze şeytanı sokmamaya çalışın, çıkarması çok zordur. Gümüşhanevi (ks) Hazretleri, günahları ihtiva eden kitaplarını -Necatü’l Gâfilîn’i- her salike 1000 defa okuturlardı. Siz de okuyun. Buralara farz hac için veya başka maksatla gelinecekse, ceplerinizi iyice doldurarak gelin. Sakın kimseye sığınmayın. Onun bunun yardımı ile hac etmeye kalkmayın. Yerlerde sürünür gibi hac yapmayın. İbadetiniz bitince de hemen memleketinize dönün.”

Evrad-ı Şerif'in İnşası

Aziz Kardeşlerim!

Bu güne kadar pek çok dua kitapları yayınlanmıştır.

Abdûlkadîr Geylânî, Ahmed Rufâî, Hasan-ı Şazeli, Muhammed Bahaüddin Nakşibendî Hazretleri gibi daha nice büyüklerin tertip ettikleri günlük, haftalık evrâd kitapları inceden inceye tetkik edilerek şu an evlerde, mescitlerde takip edilmekte olan 'evrad-ı şerîf' meydana gelmiştir. Bu tarzdaki yedi günlük evrâdî bir daha meydana getirmek imkânsızdır. Bu Kur'an evradına ilaveten; Buhari, Tirmizi, Cami'us-sagîr, Ramuz ve diğer hadis kitaplarındaki Peygamber Efendimiz (sav)'in mübarek dudaklarından dile gelmiş zikir ve dualarla üstad-ı muhteremimiz Ahmed Ziyaeddin Gümüşhanevî (ks)'nin tertip ve bizlere emanet ettikleri iki binden fazla sayfalık üç kitaptan seçme dua ve zikirler alınmıştır. Dikkat etmelisin ki senin oradan buradan duyarak biçimlendirdiğin dualar bunların yerini tutmaz. Sen bu evraddaki duaları usulüne uyarak oku. Cenab-ı Hak muhtaç olduğun ve olacağın her şeyi bilir. Onları dilediği zaman sana ihsan eder. Her kim ki bu evradı salih bir niyetle, ihlâsla okusa, Allah (CC)'in izni ile muradına kavuşur. Bu evrad-ı şerîfi günü gününe ve Allah (CC)'dan ümidini kesmeden sürekli olarak okumaya devam etmelisin. Niyetinin halis ve saf olmasına dikkat et. Allah (CC), canı gönülden okuyacağınız evrad-ı şerîfin feyiz ve bereketini sizden ve bizden eksik etmesin.

Bu evrad-ı şerîf ile beraber; Allah (CC) bizlere müslüman olarak yaşamayı, müslüman olarak ölmeyi sonsuza kadar cennette sâdât efendilerimiz ile beraber kalmayı nasib etsin.

Mehmed Zahid Kotku (ks)

Üstadımız Mehmed Zahid Efendi (ks) Hazretleri, tertib ettiği bu muazzam eser olan ‘Evrad-ı Şerif’ ile bir kimsenin ilaveten hangi namazları kılacağını, namazlardan sonra hangi sureleri okuyacağını, hangi zikirleri yapacağını, rabıta çeşitlerini anlatmıştır. Kendisi, kimsenin bir kelime dahi ekleyemeyeceği zarafette, sanki ‘Halidiyye’ ye merbut yepyeni bir ‘Zahidiyye’ nin karkasını teşkil edercesine, efradını cami, ağyarını mani olan bu ‘Evrad-ı Şerif’ i inşa etmişlerdi.

Mehmed Zahid Kotku (ks) Hazretlerinin Altın Silsile-i Şerifleri

Silsile-i Zeheb

1. Başımızın tacı, gönüllerimizin tabibi, dünya ve ahiret şefa-atçımız, hidayetimizin, gözlerimizin ve letâifimizin nuru, yaratılmışların en üstünü:

Seyyid-i Kainat Hz. Muhammed Mustafa (sas)

Sıddıkiyye

2. Peygamber Efendimiz (sav)’in en sadık ve mağara arka-daşı, ashabın en üstünü, Sıddıkiyye’nin kurucusu:

Hz. Ebubekir Sıddık (ra)

3. Peygamber Efendimiz (sav)’in kendi ailesine severek dâhil ettiği:

Hz. Selman el-Farisi (ra)

4. İmamların imamı:

Hz. Kasım İbn-i Muhammed (ra)

5. İmamların rehberi:

Hz. Cafer-i Sadık (ra)

Tayfuriyye

6. Kutupların kutbu:

Hz. Beyazid el-Bestami (ks)

7. Evliyalar kutbu:

Hz. Ebu’l-Haseni’l-Harakani (ks)

Haceganiyye

8. Kutupların kutbu:
Hız. Ebû Ali el-Faremedi (ks)
9. Kutupların kutbu:
Hız. Yusuf el-Hemedani (ks)
10. Kutupların kutbu:
Hız. Abdülhalık el-Gûcdüvani (ks)
11. Evliyanın kutbu:
Hız. Arif er-Rivgeri (ks)
12. Evliyanın kutbu:
Hız. Mahmud İncir el-Fağnevi (ks)
13. Evliyanın kutbu:
Hız. Ali Ramiteni (ks)
14. Evliyanın kutbu:
Hız. Muhammed Baba es-Semmasi (ks)
15. Evliyanın kutbu:
Hız. Emir Külâl (ks)

Nakşibendiyye

16. İmamların imamı, kutupların kutbu, Silsile-i Zeheb'in sürekli düzenleyicisi, Abdülhalık el-Gûcdüvani'nin kabri şeriflerinden tarikatın bütün boyutlarını ve özellikle 'hâfî' zikrinin inceliklerini tahsil eden, sürekli feyiz ve nur kaynağı
Hız. Şah-ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Üveysi el-Buhari (ks)
17. Nakşibend Hazretleri'nin damadı şerifi ve evliyanın kutbu

H.z. Alâeddin Attâr (ks)

18. Evliyanın kutbu:

H.z. Yakub el-Çerhi (ks)

19. Evliyanın kutbu:

H.z. Ubeydullah Ahrâr (ks)

20. Evliyanın kutbu:

H.z. Muhammed Zahid (ks)

21. Evliyanın kutbu:

H.z. Muhammed Derviş (ks)

22. Evliyanın kutbu:

H.z. Hacegi el-Emkenegi (ks)

23. Evliyanın kutbu:

H.z. Muhammed Baki (ks)

Müceddidiyye

24. İkinci bin yıl yenileyicisi, evliyanın kutbu, tarikatı şeriat-tan her boyutu ile ayırmadan; yeniden ırk, dil, coğrafi tüm farklılıkları İslam'a endeksleyerek projelendiren:

H.z. İmam Rabbani Müceddid-i Elf-i Sani Ahmed Faruk es-Serhendi (ks)

25. İmam-ı Rabbani' nin oğlu, evliyanın kutbu, urvetü'l-vüska:

H.z. Muhammed Masum (ks)

26. Evliyanın kutbu:

H.z. Şeyh Seyfüddin (ks)

27. Evliyanın kutbu:

H.z. Seyyid Nur Muhammed el-Bedvâni (ks)

28. Evliyanın kutbu:

Hız. Şemsüddin Cân-ı Cânân Mazhar (ks)

29. Evliyanın kutbu:

Hız. Şeyh Abdullah ed-Dehlevi (ks)

Halidiyye

30. Evliyanın kutbu, açık ve gizli ilimlerde iki kanat sahibi, efendimiz, rabıta şeyhimiz, hâfî zikirlerin tümünü yenden tanzim eden:

Hız. Mevlânâ Ziyâüddin Halid el-Bağdadi (ks)

31. Mevlânâ Ziyâüddin Halid el-Bağdadi'nin özel olarak yetiştirdiği, tarikatların efendisi, kutupların kutbu:

Hız. Ahmed İbn-i Süleyman Halid Hasen eş-Şami (ks)

Ziyaiyye

32. Evliyanın ve ariflerin kutbu, yardımcısı ve ellerinden tutanı, kendisine ulaşanların, kendisinden ne zaman olursa olsun yardım bekleyenlerin rehberi, yol göstericisi, Rahmân'ın ahlâkı ile teçhiz edilmiş, Kur'an'ın terbiye ettiği, Rasulullah'ın sünnetini ve yolunu yaşayan ve gösteren, ilim ve irfan kaynağı her türlü olgunluğa, kemalin zirvesine yerleştirilmiş ve genellikle 'Büyük Şeyh Efendi' diye anılan:

Hız. Ahmed Ziyâeddin el-Gümüşhanevi (ks)

33. Büyük Şeyh Efendiden (ks) özel olarak rehberlik eğitimi ile teçhiz edilmiş, Silsile-i Zeheb'de Allah (CC)'a dayanmanın, yönelmenin istikametinden zerre miktar sapmayan, tüm evliyanın, ariflerin, âlimlerin kutbu olmasını bilen:

Hız. Hasan Hilmi el-Kastamoni (ks)

34. Büyük Şeyh Efendiden (ks) özel olarak rehberlik eğitimi ile teçhiz edilmiş, evliya ve ariflerin kutbu, gizli ve açık ilimlerin iki kanadı:

Hız. İsmail Necati ez-Zağferanboli (ks)

35. Büyük şeyh Efendiden (ks) özel olarak rehberlik eğitimi ile teçhiz edilmiş, evliyanın, ariflerin, âlimlerden tari-kata muhabbet besleyenlerin kutbu, arif yetiştirmekte Büyük Şeyh Efendiye en yakın hizmetkâr, Kur'an, Ha-dis hafızı:

Hız. Ömer Ziyâüddin ed-Dağüstani (ks)

36. Büyük şeyh Efendiden özel olarak rehberlik eğitimi ile teçhiz edilmiş bulunan, evliyanın, ariflerin, kemali olanların ve silsileye muhabbet besleyenlerin kutbu:

Hız. Mustafa Feyzi İbn-i Emrullah et-Tekfurdağı (ks)

37. Mustafa Feyzi Hazretleri'nden çok özel eğitimle feyiz yol-larını öğrenen, kutubların, ariflerin kutbu:

Hız. Hasib es-Serezi (ks)

(Vefatı: 15/05/1949)

38. Mustafa Feyzi Hazretleri'nden çok özel eğitim gören ku-tupların, ariflerin, kemal sahiplerinin kutbu ve yol gös-tericisi

Hız. Abdülaziz el-Kazani (ks)

(Vefatı: 02/11/1952)

Zahidiyye

39. Mustafa Feyzi Hazretleri tarafından çok özel bir eğitimle yetiştirilmiş olan, Kur'an ve Hadis hafızı olmakla bera-

ber, Seyyidliğini gizleyebilen, kutubların, ariflerin, hocaların, kemâl sahiplerinin kutbu, silsileye muhabbet besleyenlerin yol göstericisi, zikri ve rabitaları ve hatta Hatmi Hâce'yi çok basitleştirerek tasavvufta ilerlemek isteyenlerin ayırt etmeden elinden tutanı, yardıma ihtiyacı olana Allah (CC)'a borç verir gibi koşanı

Hız. Mehmed Zahid İbn-i İbrahim el-Bursevi (ks)

(Vefatı: 13/11/1980)

Silsile-i Zeheb'de bulunanların bariz vasıfları nasıldı?

Onlar Allah ve Rasulüne ve silsiledeki büyüklerine saygılı, anlayışı yüksek, kavrayışı eşsiz kimselerdi. Kalplerinden dünya sevgisi çıktıktan sonra, Letâiflerindeki tüm kirlilikler tevfik nurlarının süpürgesi ile temizlenmişti. Onlar; müridlikten, arifliğe, ebrarlığa, zâhidliğe, sahib-i ahvâle çok süratle gelmiş kimselerdi. Onlar erbain fırınlarında, istiğfar ateşinde tevfik alevi ile hidayet sıcaklığında sırat-ı müstakim mayasıyla pişirilmiş kimselerdi. Onlar yal dervişini, kal dervişini kollarının arasında muhabbet ateşinde pişirip hâl dervişine döndürmek için çalışır Allah dostları ile.

Ebûbekir (ra) buyurdular ki:

- Ölümü her an hatırlayalım.
- Allah ve Rasulünün sakınılmasını emrettiklerine yaklaşmayalım.
- Dünyada, nefislerimizi Rabbimizin rehin aldığı şuuru içinde olalım.
- Ecellerimiz gelmeden, dünyada ahiret için yarışalım.

Selman (ra) buyurdular ki:

Selman (ra)'ın son nefesine yakın bir halde ellerini yüzüne kapayıp hıçkırıklar içinde ağlarken Sâd bin Ebi Vakkas (ra) ziyaretine gelmiş ve niçin bu kadar ağlıyorsun? demişti. Selman (ra) da:

- Rasulullah'ın huzuruna giderken nasıl ağlamayayım. Vasiyetini tutamamış bir ümmet olarak utanıyorum. O Rasul bana buyurmuştu ki: ***“Sizin dünyadaki aızığınız, binek bir hayvanın üstünde yolculuk etmekte olanın yanındaki aızığı kadar olmalıdır”*** Ben ağlamayayım da kim ağlasın be kardeşim diye cevap verdiler.

Cafer-i Sadık (ra) buyurdular ki:

- Yaratılmayanın peşine düşüp de harap olmayalım. Onun peşine düşersen yorulursun fakat gene de ona kavuşamazsın.
 - Ya Şeyh, Rabbimizin yaratmadığı nedir?
 - Dünyada müslüman için rahatlıktır.
- Gel şu yaratılmayan rahatlığın peşine takılmayalım.

Abdulhalık el-Gûcdiivani (ra) buyurdular ki:

- İnsanların hor görmesini, rağbet ve teveccühüne tercih edelim.
- Dünyaya aldanmayıp, ölüme hazırlıklı olalım.
- Ahiret ilmini dünya bilimine, ahireti tümü ile dünyaya tercih edelim.
- Allah'ın rızka kefil olduğunu hiç hatırdan çıkarmayalım.
- Çok gülerek kalbi öldürmeyelim.
- Allah'tan gayri hiçbir şeyden ve kimseden korkmayalım.

Şahî Nakşibend (ra) buyurdular ki:

- Dünyanın şöhretinden, izzetinden ilişigimizi keselim.
- Halkın itibarından ve vereceği mertebelerden vazgeçelim.
- Başkalarının müptelâ olduğu dünyalığın bizden uzaklaşmasından dolayı Rabbimize şükürü artıralım.
- Bize verilmeyeceğini bildiğimiz bir şeye karşı hür olduğumuzu, verilmesini çok istediğimiz şeyin ise kölesi olduğumuzu hiç hatırimızdan çıkarmayalım.
- Bu yolda vücud perdesinden daha büyük ve daha güçlü perde olmadığını düşünelim.
- Kendi can ve cismimize karşı muhabbeti silelim.
- Dünyayı ebedî hayatın saadetine vesile kılmak, ahiretin tarlası haline getirmek suretiyle yaşanmaya değer ömür geçirmek mümkündür.
- Amellerimizde sürekli azîmeti seçelim.
- Farz ve sünnetlere, nafilelere bütün gücümüzle sarılalım.

İmamı Rabbânî (ra) buyurdular ki:

- Allah'a karşı yalvarıcı, kalbi kırık ve O'na her an sığınıcı olalım.
- Nefsimize büyüklük ve üstünlük pâyesi vermeyelim.
- Dünya sevgisi bütün hataların başıdır. Dünya adamlarından, onlarla sohbetten uzak duralım.
- Gıybetten, kötü zandan, kendi nefsine başkasının kötü zan beslemesinden olabildiğince uzak duralım.

- Günah ve mekruhlerden göze gelen simsiyah şualar seninle Rabbinin arasını açar. O halde gözü haram ve mekruhların her türlüünden koruyunuz.
- Dünyayı ebedî hayatın saadetine vesile kılmak, ahiretin tarlası haline getirmek suretiyle yaşanmaya değer yapıya kavuşturmak mümkündür.

Mevlâna Halid (ra) buyurdular ki:

- Dünyada ömür sürerken ölümü, ahiret hallerini ve bunların gerçek sahibini hep hatırdı tutalım.
- Allah'ın hoşnut olduğı evliyanın kalplerinde yer edenler büyük devlete konmuştur.
- Bedeni beslemeye çalışandan, makam ve mevki sahibi olmak isteyen, bidat sahiplerinden, gösteriş kapılanlardan mümkün merteye uzakta bulunalım.
- Fıkıh ve ilm-i sahih ile sürekli ilgilenelim.
- Başkasına hiçbir şekilde yük olmayalım.

Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin (ra) buyurdular ki:

- İhlâs ile islâh etmek dünya sevgisinin terkine bağlıdır.
- İsraftan ve israf edenlerden uzak duralım.
- Yüksek ve görkemli binalara, insanların özendiğı bineklere, aşırı her türlü ziynete itibar etmeyiniz.
- Diyarı küffara ait kefare sözlere, kaplara, giyim kuşama, yiyeceklere, ev eşyalarına özenmeyelim.
- Âlim ve ebeveynden gayrisinin elini öpmeyelim. Kimseye boyun eğmeyelim. İhtiyacımızı kimseden talep etmeyelim.

Mehmed Zahid (ks) buyurdular ki:

- İdarecilikte şu üç hususa dikkat edelim:

- Daima adaletle muamele ediniz.
- Müşavirleri Allah'a itaat edenlerin arasından seçiniz.
- Emaneti, Allah ve Rasulüne itaat edenler arasından ehillerine veriniz.
- Allah'a kulluktan alıkoyan her şey dünyadır.
- Dünyayı sevmek demek, zevk ve sefa âlemlerine dalarak müptelâ olmak demektir.
- Büyükllerimiz dünyada süs, saltanat, her türlü ziynet eşyalarının hiçbirine iltifat etmemişlerdir.
- Dünyanın aldatıcı cazibelerine kapılıp da güzel amellerden, ibadet ve taatten mahrum bir şekilde yaşamaktan şu aciz canımızı korumalıyız.
- Dünyada evliya gibi yaşamak istiyorsan:
 - Merhamet sahibi olmalısın.
 - Selâmet-i sadır sahibi olmalısın.
 - Sehaveti- nefis sahibi olmalısın.
- Def-i mefâsid, celb-i menâfiden evlâdır.
- Bir kimsenin mülkünde O'nun izni olmaksızın tasarruf etmek caiz olmadığına göre ve "mülk Allah'ındır" diyorsak, O'nun mülkünde O'na isyan ederek, O'na itaat etmeyerek yaşamak hiç mi hiç caiz değildir.
- Silsile-i Zeheb'dekiler;
 - Rabîta çeşitleri
 - Gizli zikir çeşitleri
 - İlmî sohbetler ve irşadlar
 - İlmî risaleler, ilmi kitaplar ve evrâd ile çalışmalarını sürdürdüler.

Allah-u Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri, Hocamız Mehmed Efendi (ks) Hazretleri'nin derecâtını ulyâ eyleyip, biz aciz-ü nâcizleri de füyûzat ve şefaâtından feyizyab-u nasibdâr buyursun...

Âmin, bihürmeti Seyyidil-Mürselîn ve alihî ve sahbihî ve men tebiahüm biihşânin ilâ yevmid-dîn, vel-hamdü lillâhi rabbil-âlemîn.

MUKADDEME

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Malumdur ki bütün mevcudat Allahu Teâlâ'nın yarattığı birer mahluktur. Bunların kimisi- melekler gibi - günahlardan müberra, ancak emrolundukarını yaparlar- başkasını bilmezler. Bir kısmı da hayvanlardır ki, onlar da akıl ve zekadan mahrum oldukları için şehvetlerinin iktizası ne ise onu işlerler. Günah falan bilmezler, ancak şehvetlerinin esiridirler. Hak, adalet bilmezler, gücü yeten gücü yetmeyene hükmeder. Bir kısım mahluku da vardır ki, onlar da insanlardır. Onlara akıl, zeka ile ikram ve ihsan ederek bugünkü tekemmüle erişirmiştir. Bunların bir kısmı kainatın sahibi olan Allahu Teâlâ'ya ve O'nun peygamberlerine, kitaplarına, ahiret gününe, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inanır ve ahiret mesuliyetinden korkar. Cenneti ister, cenennemden korkup kaçır. Diğer bir kısmı da vardır ki Allah tanımaz, tabiata bağlıdır. Ahiret mes'uliyeti tanımaz. Bunlar da kafirlerdir.

Mülkün sahibi Allah'tır. Kula düşen ilk vazife mülkün sahibi olan Allah'ı tanımak ve O'na kulluk hizmetini yapmak-

tır. Dünyaya gelmemizden murad da budur. Diğer şeyler bu tanımaya ve ibadete vesiledir.

Bir insan ne kadar zengin olup da dünya bilgilerine de sahip olsa yine ona da Allah'ı tanıtacak, marifet-i ilahiyyeye eriştirecek ve onu hak yolda, İslam yolunda tutacak bir alime, bir mürebbiye, bir mürşide ihtiyacı muhakkaktır.

İlmi bilen ve bildiren çok kimseler vardır ki kuru gü-rültüden başka bir şeye yaramazlar. Çünkü ilimden murad Hakk'ı tanımak ve bilmektir. Hakkı bilmeği de öyle kolayca bir şey sanma. Hidayet-i İlahiyyeye erişmemiş olanların bilgilerini görüyoruz ki, kulu Hakk'dan uzaklaşıyor ve Hakk'ı münkir oluyor ve cehennemin yolunu, şeytanın yolunu seçiyor. Böyle ilim olacağına olmaması dahi iyi değil mi?

İnsanın bu hayat alemi hepimizin bildiği gibi fani bir hayattır. Şimdiye kadar kimseye baki kalmayan bu hayat bundan sonra da kimseye baki kalmayacaktır.

Fakat o içimizde saklı duran yedi başlı ejderhadan daha beter nefis, hepimizi nasıl perişan etmektedir? Cahilleri bir türlü kandırır, fenalıklara sevkeder. Alimleri başka türlü kandırıp kibire, gurura, ucuba ve hasede boğar. Tacirleri hırsa boğar. Memurları da ibadetten alıkoyar. İnsanlık ve olgunluk o kadar kolay bir şey değildir. Bu kötü ve fena huylara alışan insanları bu çirkinlikten kurtarmak ne kadar zordur. Hayvanı terbiye mümkün oluyor, lakin insanın terbiyesi hiçbir zaman hayvan terbiyesi ile kıyas bile edilemez. Çünkü ne nefis ölür, ne de şeytan bırakıp gider. Bunlar insanın ölünceye kadar hasımıdır. Yalnız Allahu Teâlâ'nın lütfuna mazhar olanlar müstesnadır.

Cenab-ı Hak cümlemize lütuf ve ihsan buyursun da sevdiği ve razı olduğu kullarından eylesin. Sevmediği ve razı olmadığı kullarından etmesin. Amin! Her yerde ve her zaman müslümanların birleşmesine ve sevişmelerine say-ü gayret eden kullarından eylesin. Amin!

HADİSLERLE NASİHATLAR

CİLT: 1

İLMİN VE DİNİN AFETLERİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ﴾

آفَةُ الْعِلْمِ النِّسْيَانُ وَإِضَاعَتُهُ أَنْ تُحَدِّثَ بِهِ غَيْرَ أَهْلِهِ

﴿ش والعسكري وابن عبد البر في العلم عن الاعمش مرفوعاً﴾

“İlmin afeti unutmak, israf ve ziyan edilmesi ise la-yık ve ehil olmayan kimseye anlatılmasıdır.”

İlmi, unutmak afetinden korumanın ilk yolu yazmak, kaydetmektir. Eski din alimlerimiz o güzel malumatı kitap-lara yazmasalardı şimdi bizler ne yapar, dinimizin incelikle-rini nereden öğrenebilirdik. Şimdi biz de okumayı, yazmayı muhakkak öğrenmeliyiz. Bir müslümanın Kur'an-ı Kerim'i bile okuyamaması kadar büyük bir ayıp olamaz. Kütübha-nelerimiz ise binlerce hayırlı, feyizli eserlerle doludur. On-ların dillerini, yazılarını öğrenmek başta gelen vazifemizdir.

Hadis-i Şerif'in son kısmı da çok şayan-ı dikkattir. Peygamber Efendimiz layık olmayana ilmi vermeyi yazık sayıyor. İlme kim layık değildir? O'nu öğrenip menfaatine alet edecek, din ilmi ile dünyalık devşirmeye kalkışacak veya müslümanlara zarar verecek veya aklı eksik kimselerdir. Demek ki alimler talebelerine dikkat etmeli, onları süzmeli, kötü niyetli veya gabi olanlara boş emek sarfetmemelidir.

Allahu Teâlâ bizi ilme layık kimselerden kılsın. İlmimizi hayırlı yollarda harcamayı nasib eylesin. Amin!

آفة الدين ثلاثة فقيهٌ فاجرٌ وإمامٌ جائرٌ ومُجتهدٌ جاهلٌ

الديلمى عن ابن عباس

“Din'in afeti şu üç şeyden dolayıdır. Fisk u fücür sahibi din uleması, zulümkar idareci ve devlet adamı, ilmi kifayetsiz olan cahil müctehid.”

İbn-i Abbas'dan (r.a) rivayet edilen bu hadis-i şerif dinin bir belde de zayıflamasının, insanların dine bağlılıklarının gevşemesinin Allah rızasından uzaklaşmalarının sebeplerini çok güzel izah ediyor. Bozulmanın başı, takvadan ari, facir, günahlara dalmış gevşek ulemadır. Bilindiği gibi ilim bir vesikadır, alettir, kemale götüren yoldur ama sadece ilim yetmez, bunun yanında ihlas lazım, ameal lazım, takva lazım. Aksi takdirde insan ilimle mağrur olur, ucuba düşer. İlmini şer yollara harcar da maddi ve manevi pek çok felaketlere sebep olur.

İdareci de zalim ise, abid, zahid, salih mümin kimseleri ezer, halka fisk ve fücürda kötü örnek olur, zevk ü safa, lehviyyat ve seyyiat yollarına yöneltir.

Cahil müctehid ise kaş yapayım derken göz çıkararak kimseye benzer. Kur'an ve Hadisin nasslarından yanlış ve ters ahkam çıkarır, kendini de kendine uyanları da helak eder. Allahu Teâlâ dinimizi bu gibi afetlerin cümlesinden hıfz eylesin. Amin.

أَمْرُكُمْ بِأَرْبَعٍ وَأَنْهَيْكُمْ بِأَرْبَعٍ أَمْرُكُمْ بِالْإِيمَانِ بِاللَّهِ وَحْدَهُ
 أَتَدْرُونَ مَا الْإِيمَانُ بِاللَّهِ شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا
 رَسُولُ اللَّهِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ إِيْتَاءَ الزَّكَاةِ وَصِيَامَ رَمَضَانَ وَأَنْ
 تَوَدُّوا لِلَّهِ خُمُسَ مَا غَنِمْتُمْ وَأَنْهَيْكُمْ عَنِ الدُّبَاءِ وَالنَّقِيرِ
 وَالْخَتَمِ وَالْمُرْفَةِ إِحْفَظُوا هُنَّ وَأَخْبِرُوا هُنَّ مِنْ وَرَاءِكُمْ
 ﴿ط خ م ت ن ح ب عن ابن عباس﴾

Hadis-i şerifte Cenabı Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem buyuruyor ki:

“Ben size dört şeyi emrederim ve sizi dört şeyden nehy ederim. Evvela Allahu Teâlâ’ya iman ile emrederim. Bilir misiniz ki Allah’a iman nedir? Kelime-i Şهادeti yani “Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne muhammeden resullulah” sözünü söylemek ve kabul etmektir. Diğer emirlerim namazı ikame etmek, zekatı vermek, ramazan orucunu tutmak, ganimetten beşte birini Beytü’l-Mal’e vermektir.

Ve sizleri dübba’dan, nakir’den, hantem’den ve müzef-fetten de nehy ederim. Bunları sizden sonra gelenlere haber vermeniz için, güzelce hıfzediniz.”

Bu hadis-i şerifte emrolunanlar islamın esaslarıdır. Bu esaslar olmadan islam tahakkuk etmez. Allahu Teâlâ'ya iman ise başta kelime-i şهادeti kabul olmak üzere itikad meselelerine güzel bir şekilde vakıf olmakla tahakkuk eder. Namaz ve sair amellerin kabulü, Allahu Teâlâ'ya itikad kitaplarında gösterildiği vech ile imandan sonradır. Bu iman olmadıkça diğer amellerin kıymeti yoktur. Onun için mü'min ü muvahhid evvela itikadını Ehl-i Sünnet itikadı üzere bellemelidir. Şiilerin, Kızılbaşların, Rafizilerin ve bunlara benzer sapıkların itikadlarından son derece sakınmak gerektir.

Namaz için gusül ve abdest lazımdır. Abdestsiz namaz sahih olmayacağı malumdur. Gusul de böyledir. Sakın tenbellik edip de guslü te'hir etme.

Kelime-i şهادetten sonra emredilenlerin birincisi namaz, ikincisi zekat, üçüncüsü oruçtur. Oruç ruhun gıdasıdır, gönüllerin açılmasının en büyük amili oruçtur. Hem vücuda faydalı, hem de ruha insanların nefislerine hakimiyeti ancak oruçla sağlanabilir diğer ibadetler ise oruca yardımcı ve nefsi kahr etmeğe başlıca yardımcılardır. Yani yalnız oruçla nefis ıslah olmaz, bununla beraber namaz ve zekat ve hatta hac etmek lazımdır. Mümkün ise her sene hacca gitmeğe çalış. Çünkü her seferinde bir şeyler kazanırsın ve nihayet nefsin yola gelir de artık seni kötü yollara sevkedemez. Böylece fena ve çirkin hareketleri yapmaktan ve günahlardan tamamı ile kurtulmana sebep olur. Oruç ruhu besler, seni melekut alemine ulaştırır ve böylece Hakk'ın gizli lütuflarına mazhar kılar. Bu da o kimse için yetip artar.

Cenab-ı Hak cümlemizi ibadetlerinde daim olan kullarından eylesin. Amin.

Talha (r.a), beş bayram gününden maada bütün sene oruç tutarmış. Bir ikindi namazı vaktinde bahçesinde meşgul iken -cemaatla namazı- kaçırdığı için derhal o bahçeyi vakfetmiştir. Uhud muharebesinde, Cenab-ı Peygamberin önüne kendi vücudunu siper etmiştir. Aldığı yaraların sekenden fazla olduğunu rivayet ederler. Cenab-ı Hak şefaathine nail etsin. Amin.

Burada hac'dan bahs olunmamıştır. İhtimal ki hadis-i şerifin söylendiği zaman henüz hac farz olmamış ola.

Dördüncüsü: Düşmandan alınan ganimetten beşte birini de Resulullah'a vermektir, gerek muhariplerin ve gerekse müslümanların bazı ihtiyaçlarını karşılamak için bu da şart koşulmuştur ki her zaman ve her yerde böyle yardım paralarına ihtiyaç vardır. Bunu halktan her zaman toplamak kolay bir şey değildir. Milletin refahı ve cemiyetin zenginliğine bağlıdır. O halde ganimetten beşte bir gibi bir hisse ayırıp müslümanların ihtiyaçlarını bu hazır paradan karşılamak en kolay bir çaredir.

Nehy olunan dörta şey ise içki kablardır. O halde bunlardan murad içkiyi menetmektir. “**dubbâ**” su kabağından yapılmış içki kabıdır. “**nakir**” ise hurma ağacının köklerinden, içleri oyularak yapılan içki kabıdır. “**hantem**” yeşil bir içki küpü olup bunda saklanan içkiler sert olurmuş. Diğeri de “**müzeffet**” ki ağaçtan veya sair şeylerden yapıp zift ile sıvandıktan sonra kullanılmış. Bunların içkileri meşhur olduğundan, Cenab-ı Peygamber Efendimiz bunlardan men etmişlerdir ki insanlar bu içki afetinden kurtulsunlar. Bunlar içkinin yasak olmasından evvel nehy olunanlardır. Bilahare içki, emr-i ilahi ile tamamen haram kılınmıştır. Haramları yazan kitaplarda içki aleyhine çok mühim yazılar vardır.

Cenab-ı Hak tesirini halk edip, bütün beşeriyyeti bu içki afatından kurtarsın. Amin.

أَمْرُكُمْ بِأَرْبَعٍ وَأَنْهَيْكُمْ بِأَرْبَعٍ أَمْرُكُمْ أَنْ تَعْبُدُوا اللَّهَ
وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَأَنْ تَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا
وَلَا تَفْرَقُوا وَتَسْمَعُوا وَتَطِيعُوا لِمَنْ وَلَاهُ اللَّهُ أَمْرُكُمْ
وَأَنْهَيْكُمْ عَنْ قِيلٍ وَقَالَ وَكَثْرَةِ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةِ الْمَالِ
حَب ه ح ل وابن جرير عن ابى هريرة

— “Size üç şey’i emreder ve üç şeyden nehy ederim. Size Allah’a itaat etmenizi ve ona hiçbir şey’i şirk koşmanızı, Allah’ın habline toplu olarak yapışmanızı ve fırka fırka bölünmemenizi ve Allah’ın başınıza geçirdiği kimseyi de dinleyip itaat etmenizi emrederim. Sizleri dedikodudan, çok soru sormaktan ve mallarınızı zayi etmekten nehy ederim.”

Bu hadis-i şerifte emrolunduğumuz üç’ten birisi Allahu Teâlâ ve Tekaddese Hazretlerine hiçbir şeyi şirk koşmadan O’na ibadet etmeliğimizdir. Malumdur ki, şirk koşmadan ibadet etmeliğimizdir. Malumdur ki Allahu Teâlâ, birdir, mülk O’nundur, mülkün içindekilerin de hepsi O’nundur. Yer de, gök de O’na aittir. Yerde ve gökte canlı cansız ne varsa hepsi O’nundur. O, yaratmıştır. Kendisinin babası olmadığı gibi çocukları, evladları da yoktur. İsa’sı da, Musa’sı da O’nun yarattığı kullarıdır ve bütün mevcudat O’nun icadıdır. Karısı var demek, oğlu var demek, İsa O’nun oğludur, Meryem Valide O’nun hanımıdır demek kadar

delilik olmaz. Çünkü babası olsa onun da babası olacağından ucu bulunmayan bir uçuruma gidilir. Evladı olsa evlâdın da evlâdı olacağından o da çıkmaza bir yoldur.

Bizim İhlas suremiz ne güzeldir. Pek kısa fakat pek veciz bir şekilde bize Allahımızı anlatmaktadır:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ “ اللَّهُ الصَّمَدُ “ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ❀

“Birdir, herşey O’na muhtaçtır, O ise hiçbir şeye muhtaç değildir. Doğmamış ve doğurmamıştır. Hiçbir suretle eşi, örneği, dengi yoktur.”

Ey kardeş! Şirk kadar büyük günah yoktur. Cenabı Hak her günahı afveder, yalnız şirki afvetmez. Onun için ibadet eden abidlerin buna son derece dikkat etmeleri gerektir. Çünkü riya ile yapılan ibadetler de şirkten sayılmıştır. İbadet her türlü riya şaibelerinden azade olarak yapılmalıdır. Cenab-ı Peygamberin istediği budur. Mesela, mezardaki ölülerden bir şey istemek, velev ki peygamber de olsa caiz değildir. Onlar ancak vesile olup onlarla tevessül olunur. Yoksa: **“Şu işimin olmasını isterim, sana bir de kurban keseceğim”** gibi sözler çok hatalıdır. İbadet yalnız Allah için yapılır ve o ibadetten başka gaye beklenmez. Mesela: İşim rast gitsin veya servetim elimden gitmesin... gibi gayeler ibadete katiiyen karıştırılmamalıdır.

İkincisi: “Habl” den murad Kur’an-ı Kerim’dir. Yani hep birden el birliği ile Kur’an’a yapışınız, O’nun gösterdiği yoldan zerre kadar ayrılmayınız, daima birlik halinde yaşayınız, dağılmayın, başka başka yollara, cemiyetlere, partilere girmeyiniz. İplikler, çöpler ne kadar ince ve zaif olsalar dahi

birleşince kopmazlar, kırılmazlar. Bunu hepimiz biliriz, lakin, yine nefislere uyup icabında dinsizleri desteklemeden de geri kalmayız. Vay müslümanlık vay! ...

Üçüncü emir, de idarecilerimizin sözlerini dinleyip onlara itaat etmektir. Fakat “**minküm**” denildiğine göre, bu idareciler müslüman olmalı.

Men’olunan üç şeyden birincisi: Dedikodudur. Bu kötü alışkanlık ömrü ve zamanı çalan bir hırsızdır ki, pek çok günahlara sebep olur.

İkincisi sık ve lüzumsuz soru sormak. Bu da abestir. İnsanların ekseri zamanlarının zayi olmasına sebep olur.

Üçüncüsü: Malını zayi etmektir. Müslüman malını olur olmaz yere harcayıp savurmaktan sakınmalıdır. Mal Allahu Teâlâ’nın kuluna verdiği güzel, kıymetli bir nimettir ki dikkat edilirse onunla hem dünya, hem de ahiret kazanılır.

خَيْرُ الْمَالِ مَا نُفِقَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

“Malın hayırlısı Allah yolunda infak olunandır.”

Malın hayırlı kimseler elinde bulunması ve hassaten olgun müslümanların elinde bulunması devlet üstüne devlettir, nimet üstüne nimettir. Şerlilerin elinde bulunması ise elbette felaket üstüne felaket olacaktır. Vesselam.

CENNETİN VASIFLARI

آتَى بَابَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَاسْتَفْتَحَ فَيَقُولُ الْخَازِنُ مَنْ
أَنْتَ فَأَقُولُ مُحَمَّدٌ فَيَقُولُ بِكَ أَمَرْتُ أَنْ لَا أَفْتَحَ لِأَحَدٍ
قَبْلَكَ ﴿حَم م عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ﴾

— “Ben, kıyamet günü cennet kapısına gelir ve onun açılmasını ister (ve kapıyı çalarım) da Hazin, yani cennet bekçisi: Sen kimsin? der. Ben de Muhammed’im (S. A. V.) derim. O zaman o da: Ben senden evvel bu kapıyı hiçbir kimseye açmamak üzere emrolundum, der.”

Bu hadis-i şerif, gerek **Ramuz**’un ve gerekse **Cami’us-Sagır**’ın baş hadisi olarak Ahmed b. Hanbel’in ve Müslim’in Enes b. Malik (r.a)’den rivayet ettikleri bir hadistir.

Enes (r.a), on sene gibi bir zaman Resul-i Ekrem’in bilfiil hizmetinde bulunmuştur. Cenabı Peygamber Efendimiz ona, bir gün dahi: “**Enes! Bu işi niçin yaptın**” veya “**ni-**

çin yapmadın” bile dememiştir. Enes hazretleri Medine-i Münevvere’de, Efendimizin ahirete göçüşünden sonra teeddübün ata binmemişler ve ayakkabı da giymemişlerdir. Yani Peygamberin ayağının bastığı yere ayakkabı ile basmaya teeddüb etmişlerdir. Sonra Harem-i şerifin o günkü kandillerini bizzat mübarek elleri ile kendileri yakarlarmış.

Bu hadis-i şerif çok geniş manaları cami’dir. Bir kere, ahiretin mevcudiyetine, ve cennet ile cehennemin de mevcudiyetine işaret edilmektedir. Sonra cennet temsil olunurken o güzelliklere hayran olmamak kimsenin elinden gelmez ve oraya girebilmeyi her mümin ü muvahhidin son derece arzu edeceğinde de şüphe yoktur. Bunun yegane çaresi varlıkların ve mülkün asıl sahibi olan Allahu Teâlâ ve Tekaddes Hazretlerinin emirlerine itaat ve yasaklarından içtinab edip uzak kalmaktır. En evvel Allah’a ve Resulüne ve Kitabına ve getirdiği her şeye iman ile beraber, amelinde, itikadında, münakehat ve muamelatında da aynı şartlara riayetle, müttaki bir müslüman olarak yaşamlıdır ki, o güzel cennete girebilsin.

Onun içindir ki Ashab-ı Kiramın halleri mazbut idi. Bugün, onların birbirlerine olan samimiyetlerine biz değil, dünya hayran olmaktadır. Buhari’de zikr olunan o kardeşlikleri altın kalemler ile yazıp evlerimizin en mutena yerine asmamız lazım gelir. Bu ihmalimiz de ayrı bir dert! Bugün biz müslümanların onlarla kıyas olunabilecek utançtan başka neyimiz var?

Cenab-ı Hak cümlemizi afv edip, Peygamberimizin şefaatine nail olabilecek ve o güzel cennete girebilecek sevgili kullarının arasına kabul buyursun. Amin.

Şimdi sana, cenneti vasf eden hadislerden bir tanesini daha yazacağım. Cennet deyince, hatıra hayale gelmez, göz-

lerin görmediği, kulakların işitmediği güzellikleri havi, Allah Teâlâ'nın mümin ve müttaki kulları için yapıp hazırladığı bir mükafat evi anlaşılmalıdır. Hatırına gelen her şey o anda önünde hazır, bahçeleri ve meyveleri için bozulmak diye bir şey yoktur. Orada hiçbir suretle insanı rahatsız etmezler. İstedeğin kadar ye, hiç korkma. Hastalık, rahatsızlık, uykusuzluk, yorgunluk gibi bir şey yok. Herkes daima sıhhat ve afiyetle, ihtiyarlık da yok, hep genç, otuzüç yaşlarında. Otomobile, trene, tayyareye de ihtiyaç yoktur. İstediğin an istediğin yerdesin.

İmdi bu cennetlerden bir tanesi hakkında Ramuzu'l-Ehadis'in 125nci sahifesinde kayıtlı bir hadiste deniyor ki:

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَعُمُودًا مِنْ ذَهَبٍ عَلَيْهِ مَدَائِنٌ مِنْ زَبَرَجَدٍ
تُصَيِّئُ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ كَمَا تُصَيِّئُ الْكَوْكَبُ الدَّرِّيُّ فِي جَوِّ
السَّمَاءِ لِلْمُتَحَابِّينَ فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ﴿١﴾ أَبُو الشَّيْخِ فِي
العِظْمَةِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

“Cennet’te altından bir amud vardır ki üzerinde zerbcedden kurulmuş şehirler vardır. Gökteki parlak yıldızların yeryüzünü aydınlatığı gibi, o şehirler de ehl-i cenneti aydınlatırlar. Cennetteki bu yer sırf Allah rızası için birbirlerini sevenlere va’d olunmuştur.”

Yine Cennet de yüz derece vardır ki bunları Allah kendi rızası için mücahede eden kullarına hazırlamıştır. Bu yolda en mühim şey nefsi yenerek kemâle ulaşmağa çalışmak içi yapılan mücahededir. Zira nefisler ıslah olmadıkça ne kalb temiz

olur, ne de cesed. İnsan kadar mükemmel ve güzel bir mahluk olmadığı halde, nefsine mağlup, şehvetine mağlup ve şeytana da mağlup olunca, o güzel insan emin olunuz mahlukatın en şerlisi olur. Şimdi radyo söylüyordu. Haydutlar bir bankadan üç veya dört milyonu alıp kaçmışlar. Diğer bir eşkiya grubu da devlet parasını taşıyan arabadan yedi milyonu alıp kaçmışlar. İşte bu da insan! Allah celle ve alâ cümlemizi ehl-i cennet olan kullarından eylesin. Amin.

MÜNAFIKLİĞİN ALAMETLERİ

آيَةُ الْإِيمَانِ حُبُّ الْأَنْصَارِ وَآيَةُ النِّفَاقِ بُغْضُ الْأَنْصَارِ

حم خ م ن عن انس

“İmanın alameti Ensar’ı sevmek, nifakın alameti de Ensar’a buğzudur.”

Ensar diye Ehl-i Medine’ye derler. Onlar Resulullah’a ve O’nunla beraber Mekke’den gelen Muhacirleri bağrılarına basmış, yardımcı olmuş, baş tacı etmiş olduklarından bu adı kazanmışlardır. İmanın gereği onları sevmektir.

1- Yalan Söylemek, Vadinde Durmamak ve Emanete Hıyanet Etmek

آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ

وَإِذَا اتَّخَذَ خَانَ حم خ م ت ن عن ابى هريرة ابن النجار عن

ابن مسعود

— “**Münafığın alameti üçtür: Konuştuğu vakit yalan söyler, va'd ettiğinde hulf eder, emanet edilen şeye hıyanet eder.**”

İşte gayet basit gibi görünen şu çok çirkin üç huy her kimde bulunursa ona hemen münafık adını takmakta hiç de tereddüt etmeyiniz.

Münafıklık iki kısımdır. Biri ameli nifak, biri de itikadi nifaktır ki bu en ağırıdır. Her ikisinin de alameti şu zikir olunan üç şeydir.

Evvela yalan söylemek, her kavmin, her milletin, her şahsın indinde son derece mezmumdur. Türkçemizde: “**Yalancının mumu yatsiya kadar yonar**” derler ki, ışık insana asıl gecleyn lazımdır. Yalan söylersen gece sana lazım olacak ışıktan mahrum kalırsın ve bütün gece karınlıkta kalırsın, ışığa ihtiyacın olduğu bir sırada ışık bulamazsın demektir. Sonra yalan insanın yüzünü karartır, her yerde ismine yalancı derler, sözüne sohbetine kimse kulak asmaz. Daha sonra senin çoluk ve çocukların da senden yalanı öğrenirler, onar da yalancı olurlar. Daha sonra sana kimse itimad etmez insanlar arasında itimadı kaybetmek kadar tehlikeli bir durum tasavvur olunamaz. Daha sonra söz, insanın özüdür. Özünü ne ise sözü de öyledir. Özünü, aslı bozuk olanın sözleri de yalan dolan olur. Özünü, aslı temiz olanın sözü altın gibi kıymetlidir, daima doğru söyler, yalandan son derece korkar ve katiyyen söylemez. Zira “**İnsana yakışan doğruluktur**” der. Doğrunun yardımcısı da Allah'tır. Bundan zerre kadar şüphe etme. Kur'an bize hep doğruluğu tavsiye eder.

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

“Bizi doğru yola ilet.” (Fatiha 5)

Sakın unutma! Bütün selamet, saadet, devlet, nimet hep doğruluktur. Cennet ise doğruların mekanıdır. Hakk'ın rızası doğruluktur.

Yalan, yılan gibi yamuk yamuk gider, doğru gidemez. Onun için ondan herkes korkar, kimse de sevmez. Bir gün Resul-i Ekrem Efendimize müslüman olmak üzere bir kişi gelmiş ve demiş ki: **“Ben her fenalığı işleyen bir adamım, şimdi ise müslüman olmağa geldim, fakat bu işlediğim fenalıkların hepsini de birden bırakamam. Bana bir tavesini tavsiye ediniz.”** diye temennide bulunmuş. Sallallahü aleyhi ve sellem de ona: **“Yalanı bırak”** demişler. O da kabul etmiş. Sonra zina edecek olmuş, sorulunca yalan söyleyemeceğinden onu terk etmiş. Sonra bir başka günah işleyecek olmuş, yine sorulunca yalan söyleyemeceğinden onu da bırakmış. Derken bütün fenalıklardan kurtulup sağlam ve olgun kamil bir müslüman olmuş.

Cenab-ı Hak bizlere de nasib etsin. Amin.

Sonra bugün dünya insanları içerisinde, dinsizler de var, başka din sahipleri de var. Bunların hiçbirisi yalanı sevmez. Dinsiz oldukları halde, ahirete inançları olmadığı halde yalan söylemeyen kafirlerin de olduğunu unutma!

Münafıklık için ikinci alamet, sözünde, vadinde durmaktır. Müslüman ise gerek dostuna ve gerekse düşmanına karşı sadakat gösterip vadinden dönmez; dediğini ve verdiği sözü yerine getirmeye çalışır. Mesela çocuğuna: **“Bayramda sana şunu alacağım”** dedi ise mutlaka yapmalıdır. Söz de vâddir, sözünden dönen dininden dönmüş gibidir.

Münafıklık alametlerinden üçüncüsü de: Emanete hıyanet etmektir. Bu çok geniş bir mevzudur. Şimdi onu burada kısa olarak arzedeceğiz. Asıl mevzuu ileriki hadislerde daha

açık olarak izah etmeğe çalışırız. Söz de emanettir. Hem paralardan ve mallardan daha kıymetli bir emanettir, sözün kıymetini bilmeyen, malın kıymetini hiç bilmez. Din de emanettir. Evdeki hanımın, yetiştirdiğin çocukların da, hatta sen kendin de emanetsin, bunların hepsinin hukukuna riayet şarttır, bunlar da Kur'an'ın emirleridir. Senin abdest ve namazın da, orucun da, Kur'an'ın da, camiin de, memleketin de, vatan ve milletin de hep emanetlerdir.

2 - Yatsı ve Sabah Namazlarında Cemaate Gelmemek

آيَةُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْمُنَافِقِينَ شُهُودُ الْعِشَاءِ وَالصُّبْحِ لَا
يَسْتَطِيعُونَهَا ﴿﴾ من هب عن سعيد ابن المسيب مرسلًا

“Münafıklarla bizim aramızdaki alamet (fark), yatsı ve sabah namazlarında hazır bulunmaktır. Çünkü (münafıklar) bu iki vakte gelmeğe güç yetiremezler, takat getiremezler.”

Çünkü mü'minin gayreti vardır, sevab kazanmağa heveslidir, gece istirahatını terk edip camiye gelmeği ve sabahın erken vaktinde sıcağı yatağından kalkıp mescide gitmeği şeref sayar. Her ne kadar fakir ve zayıf olsa da ibadete gelince aşk ile her zorluğu yener. Hakk'ın emrine imtisale ve Resulullah Efendimizin sünnetine uymakta icabında başını veren muhterem müslümanlar yatsı namazına ve sabah namazına hazır olmağa canü gönülden çalışırlar. Cenab-ı Hak cümlemizi bu bahtiyar zümreye ilhak buyursun. Amin.

Sonra bu müslümanlar namaza böyle aşık oldukları gibi bütün müslümanlığa, emrolunan her emre de böylece can ve başla inkıyad etmekten, cihadlara iştirak edip canlarını da, mallarını da feda etmekten zerre kadar çekinmez oldukları da apaşıkardır.

Yatsı ve sabah namazlarına devam edemeyen bedbaht kimselere, münafıklık sıfatının takılması da çok yerindedir. Çünkü bunlar gerek para bakımından ve gerekse bedeni kuvvet bakımından üstün oldukları halde takat getirememeleri, sırf akidelerinin zafiyyeti, imanlarının zafiyyeti neticesindedir. Esef verici olan ibadeti istirahatlarına tercih edemeyip keyiflerine uymaları ve o mübarek vakitleri zevk veya uyku ile geçirmeleridir. Bununla beraber bu tip kimselerin diğer hayırlara ve cihadlara karşı da aynı şekilde hareket edecekleri aşıkardır. Cenab-ı Hak bu gibi yanlış hareketlerden ve münafıklık sıfatlarından hepimizi koruyup, hıfzeyesin. Amin.

3 - Zemzemi Doyasıya İçememek

آيَةُ مَا بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْمُنَافِقِينَ أَنَّهُمْ لَا يَتَصَلَّوْنَ مِنْ زَمْرَمَ

خ في تاريخه هـ ك طب ق عن ابن عباس

Bu hadis-i şerifte: “**Münafıklarla bizim aramızdaki alametlerden biri de o münafıkların Zemzem’i doyuncaya kadar bol bol içememeleridir**” buyurulmaktadır. Zira onların imanlarında ihlasları yoktur. Çünkü Şari’ (Resulüllah sallallahü aleyhi ve sellem)’in, onu doyuncaya kadar bol bol içmenin hem şifa olduğunu, hem de doyurucu ve besleyici olduğunu söylediğini bildikleri halde bunu yapamayışları, münafıklıklarından olduğu tebeyyün ve tahakkuk etmiş olmaktadır.

Zemzem lisan-ı Kıpti'de "akma dur akma" demek olduğu "Ahteri Lügati"nde gösterilmiştir. Zemzem ile ekmeksiz olarak birçok günler hatta bir çok seneler yaşayanlar ve beslenenler olduğu rivayet-i sahihalar arasında zikredilmektedir. Bunlardan en yakını bugün Medine-i Münevvere'de mühürücü Fehmi Efendi ismiyle ma'ruf bir zat-ı şerifin halidir. O zat hicreti esnasında parasız ve pulsuz kaldığı devirlerde halini kimseye arz edemeyip acıktıkça zemzem kuyusunun başına gider, doyuncaya kadar içermiş. Bu suretle açlığı gider ve rahatlanır olduğunu bizzat kendisinden dinlemiştik.

Zemzem hakkında lehde ve aleyhde yazılan birçok yazılar varsa da aleyhde yazılan sözlerin hiç birisine iltifat etmemek lazımdır. Çünkü zemzem aleyhinde hiçbir müminin kalemi yazı yazamaz. Yazanlar muhakkak ve muhakkak ihlassız münafıklardır ki, bunların sözlerine ve yazılarına itibar edilmez. Bu yazılar onların aleyhine birer hüccet olarak yarın ruz-ı kıyamette boyunlarına asılsa gerektir. Zemzem'in lehinde yazan müminlerin ise yazdıkları medhiyeler zemzem hakkında kafi değildir. Nasıl ki Resül-i Ekremi medh etmeğe kimsenin gücü yetmemiştir, zemzemi medhe de kimsenin gücü yetmeyecektir. Zira zemzem ahiretteki kevser havzından daha efdaldır. Çünkü Cibril aleyhisselam Cenab-ı Peygamber Efendimizin kalb-i saadetlerini zemzem suyu ile yıkamışlardır. Zira bütün yer ve gökteki, yani ahiretteki suların en efdali zemzem suyudur. Zemzem suyu dört kaynaktan gelen suların toplandığı bir kuyudur, en efdali Hacer-i Esved tarafındanki köşeden gelen gayet tatlı bir sudur. O kadar müslümanlar yıkanır, memleketlerine varıl varıl taşırlar, buna rağmen zemzem ne azalır, ne de tükenir. Sallallahu aleyhi ve sellem Hazretleri de Ehl-i Medine'ye hediye olarak zemzem götürürlermiş.

NAMAZA GİTMENİN ADABI

اِتُّوا الصَّلَاةَ وَعَلَيْكُمْ السَّكِينَةُ فَصَلُّوا مَا دَرَكْتُمْ وَاَقْضُوا

﴿مَا سَبَقَكُمْ﴾ د عن ابی هريرة

“Namaza geliniz, sekinetinizi muhafaza ettiğiniz halde. Yetiştığınız kadarını kılınız, kaçan rek’atleri kaza ediniz.”

Bu hadis-i şerif, namaza, camie ve cemaate nasıl gelineceğinin adabını beyan sadedinde zikrolunmuştur. Binaenaleyh bir müslüman namaza giderken, cemaata erişeceğim, diye acele etmemelidir, her zaman ki sekinetini muhafaza ile beraber camie girer; eğer namaz kılınıyorsa eriştiği yerde imama uyar ve kaçırmış olduğu rekatları, namazları da imamın selamından sonra kaza eder ve namazını tamamlar ve cemaat sevabını da alır. Cemaate yetişeceğim diye acele etmek veya koşarcasına yürümek doğru değildir. Zira Cenab-ı Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem hazretleri sekineti tavsiye etmektedir. Koşmak veya koşar gibi hızlı yürümek insanı elbette yorar ve nefes nefese **“Allahü ekber”** deyip namaza durmak bir

huzursuzluk hasıl eder. Onun için namaza huzurla başlamak efdal-i a'maldır, bunun için de sekinet lazımdır. Hakkın huzuruna giden kimseye yakışacak hal ve tavır takınarak sükunetle ve tefekkürle yürümek gerektir ki namaza da öyle huzurla durabilsin. Çünkü yetişilemeyenin kazası mümkündür.

اِتُّوا الصَّلَاةَ حُسْرًا وَمُقْنِعِينَ وَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ سِيمَاءِ
الْمُسْلِمِينَ ﴿عَنْ ابْنِ عَسَاكَرٍ عَنْ عَلِيٍّ﴾

Bu hadis-i şerifte: “**Camie gelirken havf, hüzn ve inkisar-ı kalb ile geliniz**” buyurulmaktadır. Bu yukarıdaki hadis-i şerifi hem izahtır, hem de sükunetin lüzumunu beyandır. Havf ve inkisar-ı kalb öyle kolay bir şey değildir. Hz. Ali kerremallahü vecheh ve emsalleri, namaz vakti gelince kendilerinden geçer, sararıp, solarlarmış.”**Ya Ali! Niye böyle sararıp, soluyorsun?**” dedikleri vakit.”**Rabbimin huzuruna ne yüzle çıkacağım korkusu, beni istila ediyor da kendimden geçiyorum**” buyururlarmış. Biz ise ne gafletteyiz.

Alimler, “husseren” kelimesi üzerinde çokça durmuşlar. Namaza sarıksız olsanız dahi geliniz; sarığım yok diye veya takkem yok diye namazdan ve cemaatten katiyyen geri kalmayınız. Başlarınızın örtülü olması adabdandır, fakat cemaat vacibdir. Sünnet diyenlerin de muradı, vacip mesabesinde dir demektir.

“**Mükniin**” kelimesi de “ikna” dan başı örtmek ki murad, “amame” denilen sarığı sararak cemaata geliniz, demektir. Hadisteki umumi mana: Cemaata nasıl mümkün olursa öylece geliniz, ister sarıklı, ister sarıksız. Fakat sarıkla gelmek mümkün olursa, efdal olur. Çünkü sarık müslüman kisvesidir, **simaü'l-müslimin'dir** denilmiş.

Havf, haşyet hakkında herhalde “Tasavvufi Ahlak” kitabında yeteri adar tafsilat vardır. Herhalde tekrar olsa mü-taleasında fazilet vardır. Zaten okunan bir şey’i bir kere okumakla bırakmayınız, tekrarladıkça anlayışınız artar ve zihninizde yer eder, kolayca unutmazsınız. Bakınız hafız-larımıza, Kur’an-ı Kerimi ne kadar çok tekrar tekrar oku-mak sureti ile hıfz ediyorlar ve sonra da bir daha unutmuyorlar. Bu ancak tekrar okumanın semeresidir. Onun için siz de mühim din eserlerini hem çok okuyunuz, hem de okuduklarınızı tekrar, yine okuyunuz. Bununla büyük büyük muvaffakiyetlere nail olursunuz. Bir de elinizden ge-lirse, vaktiniz müsait ise okuduğunuz ayet ve hadisleri yerle-riyle, -numaralarıyla ve senedleriyle birlikte ezberlemeğe de çok gayret gösteriniz. Sonra o hadis-i şerifi rivayet eden za-tın ahvalini de okuyunuz. Hadisi rivayet ederken ravisini de güzelce bildirebilirseniz çok takdirlere nail olursunuz, şerefi-niz artar, kıymetiniz yükselir. Sonra ind-i İlahide de kıyme-tinizin artacağından şübheniz olmasın. Bir de ruhaniyyet-i peygamberi ile o sahabinin de ruhaniyyeti size erişir. Bah-tiyarlık üstüne bahtiyarlık vesselam.

Ve sallallahü ve sellem ala muhammedin ve alihi ve sah-bihi ecmain.

إِتُّوا الْعَمَلَ فَقَدْ غَفَرَ لَكُمْ مَا مَضَى

هَذَا هَبَّ عَنْ أَنَسٍ وَتَمَامِ بْنِ عَسَاكَرٍ عَنْ عَلِيٍّ

“Yapacağınız her ameli Allah Celle ve Ala’dan korku üzerinde olduğunuz halde yapınız ki bu suretle geçmiş olan günahlarınız mağriret olunur.”

“İttika” sakınmak demektir. Evvela küfürden, sonra büyük ve küçük günahlardan ve daha sonra adab-ı İslamiyyeye aykırı her harekettten sakınmaktır. Müslümanlık kadar güzel bir nimet tasavvur olunamaz, çünkü hiçbir müslüman, fenalık, kötülük, günah bir iş işlemez, aynı zamanda herkesin hayrına, faidesine çalışır, kimseyi incitmez, darıltmaz, kimseye bağırıp çağırılmaz, herkese karşı hürmetkardır, herkese hüsn-i zannı vardır, kendisini herkesten aşağı görür. Şimdi böyle insanı nerede bulursunuz? İşte müslüman demek böyle kimse demektir. Cenab-ı Hak cümlemizi böyle müslümanlardan etsin. Amin. Böyle korku sahibinin amelleri ind-i ilahide makbul olmakla beraber geçmiş günahlarının da afvına vesile olacağından Cenab-ı Hak cümlemizi böyle müttaki kullarından eylesin. Amin.

Bu ittika yani takva hususunda “Tasavvufi Ahlak”ta lüzumu kadar malumat mevcuttur.

BIATIN GEREKTİRDİĞİ ŞARTLAR

أَبَايِعُكُمْ عَلَى أَنْ لَا تُشْرِكُوا بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا تَسْرِقُوا وَلَا تَزْنُوا
وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ وَلَا تَأْتُوا بِبُهْتَانٍ تَفْتَرُونَهُ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ
وَأَرْجُلِكُمْ وَلَا تَعْصُونِي فِي مَعْرُوفٍ فَمَنْ وَفَى مِنْكُمْ
فَاجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَمَنْ أَصَابَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَاخْذَ بِهِ فِي
الدُّنْيَا فَهُوَ لَهُ كُفَّارَةٌ وَطَهُورٌ وَمَنْ سَتَرَهُ اللَّهُ فَذَلِكَ إِلَى اللَّهِ
﴿إِنْ شَاءَ عَذِبَهُ وَإِنْ شَاءَ غَفَرْلَهُ﴾ حم خ م ت د عن عبادة

“Allah’a hiçbir şey’i şerik koşmayacağınıza, hırsızlık, zina yapmayacağınıza, evlatlarınızı öldürmeyeceğinize ve ellerinizle ayaklarınız arasında bir iftira düzüp getirmeyeceğinize, hayırlı işlerde, marufta isyan etmeyeceğinize söz vererseniz, sizinle mübayaa eder, biatinizi kabul ederim. Her kim sözlerinde durursa eciri Allah’a aittir. Ve yine her kim bunlardan birini irtikab eder de yakala-

nıp dünyada cezası verilirse onun için bu ceza keffaret-tir ve temizliktir ve her kimin yaptığı günahlarını Allah örterse bu da Allah'a aittir, dilerse ahirette azab eder, di-lerse mağfiret eder.”

Bu hadis-i şerif hepimiz için bir mi'yar ve bir ölçüdür ve bu zikir olunan şartlar hepimiz için caridir. Evvela Müslümanlık tevhid dinidir, şirki kat'iyen kabul etmez. Allahu Teâlâ birdir, şerik ve naziri yoktur, eşi ve benzeri yoktur. İhlas süresini iyi oku ve iyi bil, her söze kulak asma. Esmâ-i Hüsnayı çok oku, her gün oku. Allahu Teâlâ ancak esması ile bilinir, zatını bilmek kimseye müyesser olmamıştır. Sıfat-ı zatiyyesi ve sıfat-ı sübutiyyesini de yine iyi belle. Her hadiste bunları tekrar tekrar yazmak uzun olacağından ilmihal kitaplarından bunları güzelce öğrenmek lazımdır. Çünkü Allahu Teâlâ şirkten tevellüd eden günahları afvetmez.

İkincisi: Sirkat yani hırsızlık, yankesicilik, dolandırıcılık, yol kesip halkı soymak ve emsali hırsızlığa taalluk eden şeylerin hiçbirisini yapmayacağınıza söz verirsiniz ne âla. Zira hem müslümanlık hem hırsızlık, eşkıyalık bir arada olamaz. Onun için müslümanım diyen kimsenin bu gibi huyları, mutlaka terk etmesi gerektir ki, müslüman olabilsin. Müslüman kişi, kendi malı olmayan hiçbir şey'e tabiatıyla tenezzül edemez.

Üçüncüsü: Zinadır. Bu hususta Günah kitabında ve Ahlak kitaplarında geniş geniş malumatlar vardır. İnsan hiç bir şey bilmeseyse bile bunun ne kadar çirkin ve yanlış bir şey olduğunu idrak etmemesi mümkün değildir. Hakkı olmayan bir kadına tasallut, hiçbir akl-ı selim sahibinin aklına bile gelmez. Öyle ise bugün gözlerimizin önünde cereyan eden bu kötülüğe ne demek lazımdır. O halde insanlardan insan-

lık denilen meziyet gitmiş, yerini hayvani sıfatları camii insan kılığında vahşi mahluklar işgal etmişler demektir. Keza karısına veya kendi kızına veya akrabasına tasallut edenlere insan ne kadar kızar, artık onları öldürmeğe bile kasd eder de sonra kendisi bu çirkinliği başkalarının karılarına ve kızlarına yaparsa ona ne dersin? Halbuki insanda bir nefis vardır, çok terbiyesizdir, ıslah olunmadıkça her kötülük beklebilir. Ondan dolayıdır ki Hz. Allah Celle ve Ala

وَلَا تَقْرُبُوا الزَّانِيَ

“Zinaya yakın olmayınız.” (El-İsra: 32) buyurmuştur. Zina yapmayın değil de zinaya yakın olmayın tabiri çok incedir. Zira ateşe yakın olmayın ki ateş sizi yakmasın. Öyle ise zinaya da yakın olmayın, yabancı kadınların yanlarına sokulmayın, onlarla görüşmeyin ve onların yüzlerine ve gözlerine bakmayın. Her ikiniz de gözlerinizi yumunuz. Çünkü bu bakmalar insanın şehvetini tahrik eder ve nihayet zinaya sebep olur. Allah esirgesin, insan kendine hakim olup da zina yapmasa bile zina günahına girer, bu da kişiye kafidir. İnsan bu suretle -maazallah- insanlık sıfatından çıkar ve hayvanlık sıfatına girer. Artık ondan ne beklersiniz bilmem?

Dördüncüsü: Evladlarınızı katl etmemek üzere söz veriniz, yani evladlarınızı öldürmeyiniz. O zamanlar insanlar çeşitli inançlara sahip olduklarından damad edinmek de kendilerine ağır gelirmiş de, bhusus kız çocuklarını diri diri gömerlermiş. Bazan, onları boşuna besliyoruz diye gömenler de olurmuş. Cenab-ı Peygamber bunun önüne geçmek üzere evvela müslüman olmak isteyen kimselere bu şartları koşmuşlar ve böylece bunun önüne geçmişler. Evladını öl-

düren insan tabiatı ile başkalarını da öldürmekten çekinmez ve bu suretle hem kendi evlatlarını hem de başkalarını ölümden kurtarmış olurlar

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فِجْزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا

“Her kim bir mümini kasden öldürürse onun cezası ebedi cehennemde kalmaktır”. (En-Nisa 93)

Yine bir diğer ayette:

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ

“Evladlarınızı rızık kaygısından naşı öldürmeyiniz, Zira kulların rızkı Allah’a aittir.” (El-İsra: 31)

Bundan sonra bir de ahlak dersi olarak yalnız iftiradan bahsedilmiş ve bunu önlemek için biat da şart koşulmuştur. İftira bir uydurma, aslı olmayan bir yalandır. Zaten yalan da haram ve günahdır. Bir başkasına iftira ise en büyük bir vebaldir. Cemiyetlerin yıkımına yegane sebeptir. O günün insanı cahil idiler diyoruz da ya bu günün müneververlerine ne demek lazım bilmem? Onun için iftira göklerden ve göklerdeki bütün ecramdan daha ağırdır demişlerdir. İnsanlık sıfatını hamil hiçbir kimseye yakışamayacağı gibi müslümana nasıl yakışabilir? Yani müslüman bunu nasıl yapabilir? Bu günde müslümanın baş derdi bu dedi kodu ile beraber yapılan hem de kasden bile bile yapılan bir bela-i azim'dir. Cenab-ı Hak müslümanları bu dertten kurtarsın. Amin.

Emirlerden birisi de Cenab-ı Peygamberin verdiği emr-i marufların, hayırlı işlerin, emirlerin hiçbirisine asi olma-

mak ve itiraz da etmeyip verilen emirleri aynen yapmağa çalışmaktır.

Bir de, dördüncü emirde **“evlatlarınızı katl etmeyiniz”** tabiri var ki bunun bu günlerde daha çok acısı görölmektedir. O devirde bir evlat öldürölmüş olsa, o masum yavrunun hiç kabahatı olmadığı için cehennemde yanmayacaktır; çünkü mes’uliyeti yoktur. Fakat bugün yanlış tahsillere gönderilip bile bile dinden, imandan ayrılarak, hatta bir de müslüman düşmanı olarak ölen bedbaht kişinin yeri ebedi cehennem çukuru değil de, ya neresidir? Buna sebep olanlar da bir çeşit evlat katili değil midirler?

KADINLARIN CAMİYE GİDİP GİDEMEYECEKLERİ

﴿إِذْنُوا لِلنِّسَاءِ بِاللَّيْلِ إِلَى الْمَسَاجِدِ﴾ حم م ت د ح ب عن ابن عمر

“Kadınların geceleri mescide gitmelerine izin veriniz.”

İbn-i Ömer’in rivayet ettiği bu hadis-i şerif o zaman için idi. Bugün ise dünya değişmiş, fitne-fesad ortalığı alt-üst etmiş olduğundan bugün yakın komşu camilerine dahi olsa velev ki ihtiyar dahi olsalar namazlarını evlerinin en mahrem yerlerinde eda etmeleri fezail babında daha evladır. Zira Resûl-i Ekrem sallallahü aleyhi ve sellem’in zaman-ı saadetlerinde, Resulullah Efendimizin arkalarında namaz kılmak isteyen bazı hanım efendilere, sallallahü aleyhi ve sellem hazretleri namazlarını evlerinde kılmalarının daha efdal olduğunu söylediği et-Tergib ve’t-Terhib’in fasi-ı mahsusasında zikrolunmaktadır.

Kadınların gündüz namazlarından men’olunup da gece namazlarına izin verilğinde tabii bir çok hikmetler vardır. Mesela aklınıza gelen birisi: Kadın erkek arasında bir ilgi bir alaka bir münasebet vardır, insanların bahusus gençlerin ala-

kası daha ziyade olacağından bunların gözönünde kendilerini hele süsleyerek görünmeleri tabiatıyla calib-i dikkat olup nefislerin de arzusuna muvafık olarak görüşme ve konuşmaya ve bilahare münasebet te'sisine sebep olacağından ve belki de bu münasebetler neticesinde çirkin ithamlara ma'ruz kalmaları ihtimali de galebedir. Bu sebepten onların evlerinde kılacakları namazın daha efdal olacağı beyanıyla bu kötü ve çirkin ihtimaller ortadan kalkmış olur. Halbuki bu günün kadını bizim Bayezid, Fatih ve Yeni Cami gibi erkeklerin daima bulunduğu camileri adeta karargah ederek sabahtan akşamın geç vakitlerine kadar camiin fahri müşterileridir ki Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem'in emirlerine tamamıyla muhaliftir. Bir de gerek ramazan-ı şerifteki mukabeleler ve gerekse mevlidlerde erkeklerin aralarına sokulmaları kat'iyyen caiz olmadığından bu gibi yerlerde bulunmaktansa bulunmamak daha evladır. Çünkü biraz sevap alırken, alacağı günah da, camide olmak münasebetiyle daha ağır basacaktır. Camiler ibadet ve huzur yerleridir oralarda huzura mani her şey memnu'dur. Onun için delillerle çocukların camie sokulmaları yasak edilmiştir. Dikkat eder misiniz, evvelki hadis-i şerif te Peygamberin emirlerine muhalefet etmemek şart koşulmuştu. Bu da peygamberin emrine muhalefet değil mi?

CUMA GÜNÜ DUALARIN KABUL SAATİ

اِبْتَغُوا السَّاعَةَ الَّتِي تُرْجَى فِي الْجُمُعَةِ مَا بَيْنَ صَلَاةِ
الْعَصْرِ إِلَى غَيْبُوبَةِ الشَّمْسِ وَهِيَ قَدْرُ هَذَا يَقُولُ قَبْضُهُ

طَبْعُ عَنْ اَنَسٍ

İkinci hadis ki: “Cuma günü icabet saatını ikindi namazı ile güneşin batması arasında arayınız o da pek kısa bir zaman olup bu kadardır diyerek avuçlarını yumdular.” Yani bir avuç açıp kapayacak kadar kısa olan duaların kabili zamanı cuma günü ikindi namazı ile akşam namazı arasındadır yani bu müddeti gaflet etmeyin, elinizden gelirse o gün ikindi namazından sonra camiden çıkmayın, Kur’an okuyun, tesbih çekin, dua edin, va’z u nasihat dinleyin, dini kitabları mütalaa edin, vaktinizi boş geçirmeyin ve Hak Teâlâ’nın rızasını kazanmağa çalışın.

Bu duanın kabul saati hakkında daha başka muhtelif rivayetler vardır. Mesela: İmam efendi hutbeye çıkarken, hutbe esnasında, daha sonra cuma ezanları okunduğu vakit daha sonra cuma'dan sonra gibi. Bu muhtelif rivayetlere göre cuma günü saati icabettir. Sabahtan akşama kadar uyanık olup bu saati kaçırmamağa bakın. Onun için cuma günü erken saatte camie girmek, camiden evvel gusül etmek, yeni ve temiz elbise, çamaşır giymek, misvak kullanmak, koku sürünmek, saçları ve sakalları taramak, fukaraya sadaka vermek, sadakasını bol etmek, camide kimse ile konuşmamak ve kimseyi de incitmemek o gün dostları ve hastaları ziyaret etmek, çokça va'z u nasihat dinlemek ve çokça Kur'an okumak, ilmihal kitaplarını okumak suretiyle geçirmek cumanın adabındandır ve en efdal ameldir

CAHİLLERE KARŞI MÜ'MİNİN DAVRANIŞI

اِبْتَغُوا الرِّفْعَةَ عِنْدَ اللَّهِ قِيلَ وَمَا هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ تَحُلُمٌ
﴿عَمَّنْ جَهْلٌ عَلَيْكَ وَتُعْطَى مِنْ حَرَمِكَ﴾ عد عن ابن عمر

“Allahu Teâlâ’nın indindeki yüksekliği taleb ediniz.

— O yükseklik nedir ya Resulallah? dediler. Buyurdular ki:

— Sana karşı cahillikte bulunana hilm ile mukabele edersin ve sana vermeyene karşı da sen(in) ikram ve ih-sanda bulunmaklığıdır.”

İbn-i Ömer’den rivayet olunan bu hadis-i şerifte iki güzel huydan bahs edilmektedir. Cenab-ı Peygamberin adet-i seniyyelerinden herkesin haline göre idare-i kelim buyururlardı. İnd-i ilahide yüksek makamlar pek çoktur. Onların hepsini herkesin yapabilmesi pek kolay bir şey değildir, onun için icabı hale göre tavsiyeler en münasibidir.

“Tasavvufi Ahlak”ta zikr olunan 70 kadar güzel huy vardır ki hepsi ind-i ilahi’de yüksek makamlara nail olunmaya vesiledir. Cahillere karşı takınılacak vaziyetin en güzeli de hilmidir. Sabır sükutu ile beraber o cahil kimsenin gerek sözlerine gerekse diğer hareketlerine tahammüldür. Mukabele etmemek, sabırlı ve sakin olarak onun cehlini yenmek ve onu kendi kendine utandırarak susturmaktır. Cenab-ı Hak cümlemize böyle güzel ahlaklar nasib eylesin. Amin.

Eğer insanlar sırf bu iki ahlaka riayette bulunsalar yine rahatlıkları için kafidir.

BEREKET BÜYÜKLERLE BERABERDİR

﴿إِندُوا بِالْأَكَابِرِ فَإِنَّ الْبَرَكَهَ مَعَ أَكَابِرِكُمْ﴾ الحكيم عن ابن عباس

Hız. İbn-i Abbas'ın (Hakim et-Tirmizi)'den naklettiğı bu hadis-i şerif de bizlere bir derstir. Şöyle:

Cenab-ı Peygamberimiz bize tavsiyelerinde der ki: **“Herhangi bir işe başlarken büyüklerinize başlayın.”**

İnsan ister yemek yerken, ister her hangi bir işe başlarken büyüklerini bırakmamalıdır. Mesela: Yemeğe evvela büyük olan zat besmele-i şerife ile başlar, arkasından da çocukları yine besmele-i şerife ile yemeğe devam ederler. Bir dükkan açarken büyüklerinizi çağırır, onların duasını ve tavsiyelerini dinlersiniz, bir yere giderken mesela; hacc-ı şerife niyyet ettiğinizde yine büyüklerinizin himayesinde gidiniz, evlenirken, ev yaparken, bütün işlerinizde büyüklerinizi ihmal etmeyiniz. Zira bereket büyüklerinize birlikte olan işlerdedir. Gerek yaş itibarı ile büyük olsun ve gerekse bilgi ve mevki sahibi olan büyükler olsun hepsi de lazımdır. Onun içindir ki, adetlerimizden birisi de yapılacak binalara temel merasiminde hep

büyükler davet olunur, evvela onlar temele birer parça harç atarlar, sonra da halk devam eder ve yine bir iş yeri açılırken yine büyüklerimiz vasıtasıyla bu işler yapılmaktadır ki pek güzeldir. Büyükleri ihmal etmek hem bir saygısızlık, hem de bereketsizliğe sebeptir. İnsan hem gururunu yenmiş olur ve hem de büyükler uzun zamanlar çok tecrübe sahibi olmuşlardır. Onların bilgilerini de yabana atmayıp istifade etmek en doğru yoldur.

MÜ'MİNLERİN SEVİNCİNE VESİLE OLAN HALLER

أَبَشِّرُوا يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ أَبَشِّرُوا هَذَا رَبِّكُمْ قَدْ فَتَحَ
عَلَيْكُمْ بَابًا مِنْ أَبْوَابِ السَّمَاءِ يُبَاهِي بِكُمْ الْمَلَائِكَةَ يَقُولُ
أَنْظُرُوا إِلَى عِبَادِي قَدْ قَضَوْا فَرِيضَةً وَهُمْ يَنْتَظِرُونَ أُخْرَى

﴿حم ه ط ب حل عن ابن عمر﴾

“Beşaret sizlerin üzerlerine olsun ey müslüman cemaatı, sevininiz. İşte Rabbiniz sizlere gök kapılarından bir kapı açtı da sizinle meleklerine mübahat etmektedir. Hak Teâlâ der ki: Ey meleklerim, benim kullarım farz namazlarından birisini eda ettikleri halde; ikinci bir namazı, hazır vaziyette beklemektedirler.”

Ahmed bin Hanbel'in ve diğer ravilerin İbn-i Ömer veya İbn-i Amir'den yaptıkları şu rivayet de müslümanların namazlarına karşı ne kadar haris olduklarını gösteriyor. Bu hır-

sın da ind-i ilahideki makbuliyyetine binaendir ki, Cenab-ı Hak Zül-Celal Hazretleri mekandan münezzeh olduğu halde ve övünmek, iftihar gibi sıfatlardan da arı olduğu halde sırf bizlere, müslümanların ibadete olan hırslarının nezd-i ilahideki kıymetini anlatmak ve göstermek üzere, meleklerine sema kapılarından bir kapıyı açıp müslümanların, namazlarını eda ettikten sonra ikinci gelecek namazı da eda etmek için bekleyişlerini onlara gösterir.”**Hani siz onlara şöyle söyle diyordunuz, şimdi bir bakın bakalım, görünüz nasıl Allah’a muti ve münkaddırlar**” diye övünür. Bu iftiharını bizlere, sizler de onlar gibi olunuz, demektir. Çünkü namaz, hem mi’rac, hem taç, hem de vücuttaki baş gibidir. İzahı inşaallah ilerideki hadis-i şeriflerle açıklanır.

أَبَشِّرُوا يَا أَصْحَابَ الصُّفَّةِ فَمَنْ بَقِيَ مِنْ أُمَّتِي عَلَى النَّعْتِ
الَّذِي أَنْتُمْ عَلَيْهِ رَاضِيًا بِمَا هُوَ فِيهِ فَإِنَّهُ مِنْ رُفَقَائِي يَوْمَ الْقِيَمَةِ

حطیب والدیلمی ابو عبد الرحمن السلمی فی سنن الصوفیة عن ابن عباس

“Ey Ashab-ı Suffe! Sevininiz, ümmetimden her kim sizin sahip olduğunuz sıfatlara razı oldukları halde yaşarlarsa - ki siz bugün onlara razısınız - muhakkak o, kıyamet günü benim refikimdir.”

İbn-i Abbas’ın rivayet ettiği bu hadis-i şerif **“fukara”** sıfatını taltif bakımından çok büyük bir kıymeti haizdir. O gün Ashab-ı kiramdan ve fukara-yı sabirinden bulunan bu zat-ı muhteremlerdir ki, bazan 78, bazan daha fazla da olurlar idi. Bunlar Resülüllah’ın hazır askerleri ve ilim talibleri idiler; maîşetleri ekseriya Resülüllah’a gelen hediyeler idi ve çoğu kez

de süt ile geçinirlerdi. Sabırlarına diyecek yoktu; hem mücahid, hem talib-i ilim idiler. Allahu Teâlâ cümlemizi şefaathına nail eylesin, amin.

أَبَشِّرُوا يَامَعْشَرَ صَعَالِكِ الْمُهَاجِرِينَ بِالنُّورِ التَّامِّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَغْنِيَاءِ النَّاسِ يَنْصِفُ يَوْمَ وَذَلِكَ خَمْسُ مِائَةِ سَنَةٍ ﴿حَمْدٌ دَقَّ فِي الدَّلَائِلِ ص عَنْ ابْنِ أَبِي سَعِيدٍ﴾

“Beşaret sizlere olsun ey fukara-i muhacirin! Kıyamet gününde tam bir nûra nail olduğunuz halde, cennete zenginlerden yarım gün önce gireceksiniz. Bu yarım gün ise tam beş yüz senedir.”

“Salik” fakir demektir. Bunlar Mühacirinin fakirleri olup - yani Mekke’den mal ve mülklerini terk edip gelen fukara-lardır. Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem hazretlerinin bunları taltif sadedinde buyurdıkları bu hadis-i şerif de yine hepimize şamildir. Bunlara “Ashab-ı Suffe” denirdi. Sayılan üç yüz kadardı. Her asırda bunlardan beş veya onu bulunabilir. Fakat üç yüzü hiç bir zaman bir asırda bulunamazlar; o yalnız Resülüllah’ın zamanına mahsus idi. Bir gün Resülüllah sallallahü aleyhi ve sellem hazretleri bunların bulunduğu bir topluluğa uğradılar. İçlerinden bir hafız, Kur’an okuyordu. Cemaat da ayağa kalktı. Resulüllah ortalarına oturdu, onlara da işaret etti, Resülüllah’ın etrafında toplandılar. Resülüllah Efendimiz onların hepsinin yüzlerini görüyordu. Fakat üzerlerindeki entarilerin, esvapların kısalığından birbirlerinin arkalarına sığınıyorlardı. İşte o zaman Cenab-ı Peygamber Efendimiz onları sevindirmek üzere bu hadis-i şerifi buyurdular.

Yani bugün dünyada bu sıkıntıları çekiyorsunuz ama, yarın ahirette, kıyamet günü o zenginlerden tam beş yüz sene evvel ve tam bir nur ile cennete gireceksiniz. Onun için hiç meysus ve mahrum olmayınız.

Cenab-ı Hak cümlemizi Resül-i Ekrem Efendimizin ve onun pek güzel cesur ve sabırlı cemaatının şefaathlerine nail buyursun, amin.

أَبَشِّرُوا أَلَيْسَ تَشْهَدُونَ أَنَّ لَأِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ
فَإِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ سَبَبٌ طَرَفُهُ بِيَدِ اللَّهِ وَطَرَفُهُ بِأَيْدِيكُمْ
فَتَمَسَّكُوا بِهِ فَإِنَّكُمْ لَنْ تَضِلُّوا وَلَنْتَهْلِكُوا بَعْدَهُ أَبَدًا

ش حب طب عن ابن شريح الحزاعي

21 – “Sizler sevininiz! Sizler Allahu Teâlâ’nın vahdaniyyetine, benim de O’nun resülü olduğuma şehadet eder olmadınız mı? Muhakkak bu Kur’an-ı azimüş-şan bir sebeptir, bunun bir ucu Cenab-ı Hakk’ın yed-i kudretinde, diğer ucu da sizin elinizdedir. İmdi bu Kur’an’a iyi yapışınız, muhakkak siz buna sarıldıktan sonra bir daha ebediyyen dalalet ve tehlikeye düşmezsiniz.”

Bu hadis-i şerif te “Leyse” kelimesi burada hükmü cari olmayan bir nefiydir. Yani ben sizlere tebşir ederim ki sizler Allahu Teâlâ’nın vahdaniyyetine ve benim de resulullah olduğuma şehadet edersiniz. Çünkü Ashab-ı kiramın şehadetinde şübhe yoktur.” **Siz şehadet eder değil misiniz?** “tabiri pek doğru olmasa gerektir demişler. Kur’an-ı azim-üş-şan 23 sende Cibril-i emin vasıtasıyla nazil olan bir kitab-ı mukaddes-

tir. Peygamberimizin değil, doğrudan doğruya Allahu Teâlâ'nın kelimasıdır. İnsanların maddi ve manevi hukuklarını ve yapacakları ibadetleri ve ibadetlerin lüzumunu, vahdaniyyet-i ilahiyyeyi, şirkin zararını, Allah'tan başka bir ilah olmadığını ve ibadetin yalnız Allahu Teâlâ'ya yapılacağını bildirir. Geçmiş tarihi vak'alardan da, ibret olmak üzere zikreder, altı bin küsur ayetten ibarettir; bir harfi bile inkar edilemez. Ona inananlara **"müslüman"**, inanmayanlara da **"kafir"** denir. İşte bu Kur'an, insanların saadet ve selameti için gönderilmiştir. Bu günkü beşeri ihtiyaçlara cevap veremedi demek küfürdür, Yahudi uydurmasıdır. Zira hükmü kıyamete kadar bakidir. Bak Suudi Arabistan'da nasıl cari, herkes rahatlık ve huzur içinde. Çünkü adam öldüren derhal öldürülür, kısas yapılır. Onun için adam öldürmeğe kimse cesaret edemez. İkincisi, hırsızlık yapan bulunmaz; çünkü eli kesilecektir. Bugün orada tek tük görülen hırsızlıklar yabancı memleketlerden gelen hırsızlardır, kendi halkı hırsızlık yapamaz. Zina da öyle. Sakın bunu yanlış görme; zira bir kaç kişinin kafası kesilmekle ve bir kaç kişinin de eli kesilmekle bütün insanlar rahata kavuşmaktadır. Şimdi, bizde ise can emniyeti de yok, mal emniyeti de. Çünkü caniler kolay kurtulma yolu buluyorlar, onun için sükun ve huzuru bulmak mümkün olamaz vesselam.

Binaenaleyh Kur'an'a yapışmak, bununla amel etmek, **"yap"** dediklerini yapmak ve **"yapmayın"** dediğini de yapmamak üzere amel edenler kat'iyyen bir daha dalalete düşüp sapıtmaz ve ebediyyen helake düşmezler. Binaenaleyh saadet isteyen, selamet isteyen, dünyayı ve ahireti isteyen, Hakk'ın rızasını isteyen herkese en evvel lazım olan şey bu, Allahu Teâlâ'nın bize gönderdiği kitabı olan Kur'an-ı azim- şanı güzelce okumasını öğrenmek, sonra da ma'nalarını öğrenip ona göre

amel etmeğe çalışmaktır. Cenab-ı Zülcelal vel-kemal; cümlemizin muini olsun da bizi sevdiği ve razı olduğu kullarının arasına kabul buyursun, amin.

أَبَشِّرُوا وَبَشِّرُوا مَنْ وَرَثَكُمْ أَنَّهُ مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 ﴿صَادِقًا بِهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ﴾ حم طب عن ابن موسى وصح ن مر سلا

“Sevininiz, sizden sonra gelecek olanlara da müjdeleyiniz, ki muhakkak her kim Allahu Teâlâ’nın birliğine sadıkane olarak şahadet ederse cennete dahil olur. “

Ahmed b. Hanbel ve Taberani’nin bu rivayetlerinde “**Muhammedün resulullah**” zikredilmemiş ve yalnız Kelime-i Tevhid olan “**La ilahe illallah**” ile iktifa edilmiştir. Sadakat ve ihlas her yerde şart olduğu gibi kelime-i şahadette de şarttır. Bir insan yalnız la ilahe illallah demekle müslüman olamaz. Zira Allahu Teâlâ’nın vahdaniyyetini kabul eden çok milletler vardır amma müslüman değildirler, müslümanlık, yalnız bu iki şahadetin birleşmesiyle hasıl olur. La ilahe illallah kelime-i tevhiddir, onun zikri, zıkr edenin kalbini nurlandırır, günahlarını arıtır, mağfiret-i ilahiyyeye mazhariyyetine sebep olur. Bir müslümanın hergün en az hiç olmazsa 100 kere la ilahe illallah demesi peygamberimizin tavsiyelerindendir. Ve bu suretle cennete gireceğinde şübhe yoktur. Fakat iman için -La ilahe illallah Muhammedün Resüüllah- demek mutlaka şarttır. Hem de İsmail Hakkı. Bursevi: “**Bir İnsan Peygamberimizin ismini ve babasının, annesinin de isimlerini bilmezse bu müslüman sayılmaz**” der ki çok da doğrudur. Bugün insanların bir çoğu çalgıcıların, oyuncuların, pehlivanların, boksörlerin isimlerini bilirler de, peygam-

berinin ismini, ana ve babasının isimlerini bilmezse nasıl olur?
Müslüman müslümanlığı iyi bilmeli ve iyi de öğretmelidir.

Allahu Teâlâ cümlemizi dinini iyi bilenlerden eylesin. Amin.

ALLAH'IN RAHMETİNDEN UZAK OLAN KİŞİLER

أَبْعَدُ الْخَلْقِ مِنَ اللَّهِ رَجُلَانِ رَجُلٌ يُجَالِسُ الْأُمَرَاءَ فَمَا
قَالُوا مِنْ جَوْرِ صَدَقَهُمْ عَلَيْهِ وَمُعَلِّمَ الصَّبِّانِ لَا يُؤَاسِ
بَيْنَهُمْ وَلَا يَرَأِقُبُ اللَّهَ فِي الْيَتِيمِ ﴿عن ابن امامه﴾

“Mahlukatın Allahu Teâlâ ve tekaddes hazretlerine en uzak olanı, emirlerin meclislerinde oturup da onların zulümlerini tasdik eden kişidir. Biri de çocukları okutan öğretmenlerdir ki aralarında adalete riayet etmez ve yetim hakları hususunda Allah'ın emrini gözetmez.”

أَبْعَدُ النَّاسِ مِنَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ الْقَاسُ الَّذِي يُخَالِفُ
إِلَى غَيْرِ مَا أَمَرَهُ ﴿الديلمى عن ابن هريرة﴾

“Kıyamet gününde Allah’ın rahmetinden en uzak olan kişi, emrettiğinin aksini yapan kişidir”

Yani söyledikleriyle amel etmeyen vaizler, nasihat edenler ve bunlara benzeyenler demektir. Onun için kişi evvela söylediğini kendisi yapmalı, sonra halka söylemelidir. Doğru söyleyin diyen bir adam kendisi doğru söylemezse bu nasıl olur.

ALLAH'IN EN SEVMEDİĞİ HELAL

أَبْغَضُ أَحْلَالَ إِلَى اللَّهِ الطَّلَاقُ

د ه ك عد طب ق عن ابن عمر

“Allahu Teâlâ’ya helalın en mebguzu talaktır.” Talak kadını boşamağa derler. Kadın nikahla Allahu Teâlâ’nın emri üzerine alınır, geçinmek mümkün olmazsa, birbirleriyle anlaşılamazlarsa zorla güzellik olmaz, o zaman boşamak caiz ise de, bu, ancak üç seferde yapılmalıdır. Çünkü ortada çocukları da varsa sonra pişmanlık ihtimaliyle birinci ve ikinci seferlerdeki talak’da barışmak ve aile ocağını devam ettirmek imkânını vermişken birdenbire üç talakla seni boşadım demek pek büyük bir cehalettir, çünkü artık tamir kabul etmez. Onun için ağır davranmalı, sonra pişman olmamalı.

NEFSE VE DÜNYAYA HAKİMİYET

أَبْلُوا أَجْسَادَكُمْ بِجُوعٍ وَالْعَطَشِ وَأَفْنُوا لُحُومَكُمْ
وَأَذِيبُوا شُحُومَكُمْ، تَسْتَبْدِلُوا لُحُومًا طَيِّبَةً مَحْشُورَةً
بِلَمْسِكِ وَالْكَافُورِ فِي الْجَنَّةِ ﴿الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَنَسٍ﴾

“Siz cesedlerinizi açlık ve susuzlukla (yani oruçla) eskitiniz, etlerinizi ifna ediniz, tüketiniz, yağlarınızı eritiniz ki cennette misk ve kafur ile karışık tayyib etlere nail olasınız.”

Bu hadis-i şerifin rivayetinin senedinde za’f kokusu vardır demişlerse de diğer bir çok hadisler bu hadisi takviye etmektedir. Bahusus Ramuz’un 177. Sahifesindeki: “**Siz karınlarınızı doyurmaktan sakınınız, çünkü kul helak olmaz, ta ki şehvetini ahireti üzerine tercih etmedikçe**” hadis-i şerifi buna delalet eder. İnsanın her istediğini yemeğe çalışması da böyledir. Binaenaleyh, insan nefesine hakim olabilmek için herhalde evvela boğazının hakkından gelmesi la-

zımdır. Açlık ve susuzluğa alışmayan insanların vücutlarında biriken yağ ve etler bilahare onun tehlikeli hastalıklara tutulmasına ve nihayet ölümüne müncer olduğu görülegelmektedir. Çünkü aç kalındığı vakit vücuttaki mikroplarımız yine vücudumuzda biriken ve kısmen de zehirlenmiş olan yağları yerler ve böylelikle hem beslenirler hem de vücudumuzda zararlı yağları gidermiş olurlar ve hem de icabında zehirli mikroplarla da mücadele edip vücuda onların sokulmasına mani olurlar ve o zehirli mikropları da yemekten korkmazlar, kaçmazlar, çünkü alışmışlardır ve böylelikle sıhhatları daima dinç ve muntazam olur.

Büyükler de öyle demiş: **“Batnü’l-mer’i adüvvüh”** kişinin karnı sahibinin başlıca düşmanıdır.

Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem de:

أَعْدَى عَدُوِّكَ نَفْسُكَ الَّتِي بَيْنَ جَنْبَيْكَ

“Kişinin asıl düşmanı onun nefsidir” buyurmuşlardır. Onun için açlık, sıddıkların bedenini ihya eden Hak taamıdır, zira yemeğe meyl ve hırs hayvan sıfatıdır. Allah bu kişinin kalbini karartır ve onu müşahede-i Hak’tan alıkor, bu da bela olarak insana hem yeter, hem de artar.

إِنَّ آدَمَ عِنْدَكَ مَا يَكْفِيكَ وَأَنْتَ تَطْلُبُ مَا يُطْغِيكَ، إِنَّ آدَمَ
لَا بِقَلِيلٍ تَقْنَعُ وَلَا بِكَثِيرٍ تَشْبَعُ، إِنَّ آدَمَ إِذَا أَصْبَحْتَ مُعَافَاً
فِي جَسَدِكَ أَمِنَّا فِي سِرِّكَ عِنْدَكَ قُوْتُ يَوْمِكَ فَعَلَى الدُّنْيَا

﴿الْعَفَا﴾ ﴿عد حل هب خط كر وابن البخار عن ابن عمر

“Ademoğlu, yanında sana yetecek kadar (bir şeyler) varken hala sen seni azdıracak şeyleri istiyorsun. Ademoğlu, ne aza kanaat eder ve ne de çoktan doyar-sın. Ademoğlu, cesedinde sıhhat ve afiyette olduğun halde sabaha çıktın. Mesleğinde, yolunda, nefsinde, evinde bulunduğun ve yanında da o günün azığı ve yiyeceğinden bir şeyler varsa sana yeter. Artık dün-yaya boş ver aldırma. Dünyaya aldananlar helake du-çar olurlar.”

Ademoğlu diye Cenab-ı Peygamber bilafark bütün in-saniyyete hitap etmektedir. Bugün hakiki insanlığı kemi-ren dertlerin de başında gelen felaketler ne kanserdir ve ne de veba, kolera gibi afetler veya depremler gibi felaketler-dir. Bunlar her ne kadar acı şeylerse de çaresi bulunan ha-diselerdendir. Asıl dert kişinin baş düşmanı olan midesine, boğazına kanaatı öğretip alıştırmamasıdır. Zira kanaat ka-dar saadet, kanaat kadar selamet, kanaat kadar huzur ve ra-hatlığı, başka yerde aramak ve bulmak muhaldir. Bakınız pegamberlere ve büyük velilere bütün saadeti kanaatte bul-muşlardır. Sakın yanlış anlama, kanaat demek miskinlik de-mek değildir. Kanaat, Hak Teâlânın taksimine, verdiğine razı olup başkasının malında ve servetinde gözü olmayıp Allahu Teâlâ'nın verdiğine şükr eden bahtiyarın halidir. İşte sana bir tane misal: Veysel Karani yetmez mi dersin. Binlercesi mev-cut. Çokluğu insan önemli bir şey zanneder. Halbuki ken-dini kendi eliyle dünya ve ahiret azaplarına hazırlamaktır. Çünkü hilkat-i insaniyye ve cibiliyet ve tabiat iktizası, zen-ginlik ve servet daima beşeriyeti tuğyana sevk etmekte en birinci amildir. Çünkü Kur'an-ı azimüşşanda ilk önce na-zil olan **“İkra”** suresinde

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيَطْغَىٰ أَنْ رَآهُ اسْتَغْنَىٰ

“Çünkü insan muhakkak azar kendisini ihtiyaçtan vareste gördü diye” buyurulmaktadır. Bazı istisnalar kaide-i külliyyeyi değiştirmezler tabii. İmam-ı A’zam ve Abdıl’l-Kadir Geylani gibi meşhur zevatta zenginlik devlet üzerine devlettir. Fakat mevzu bu değildir. Allahu Teâlâ bazı kullarını istemeseler de yine zengin eder. Bu zenginlik ona, bir lütuf, bir ihsan ve bir ni’mettir. Süleyman aleyhisselam gibi... Anlaşıyor ki zenginlik Hakk’ın lütfu olunca zararı yoktur. O zaman sahibi onu iyi yerlere harcar, sevablarını artırır, birçok kimselerden hayır dualar alır, büyük işler de yapar, birçok kimseler de o suretle ekmek paralarını te’mîn ederler, faide üstüne faide olur. Yine bu zat bu kadar servet içinde kat’iyyen israf etmez, tuğyan da etmez. Belki gece gündüz Cenab-ı Hakk’ın lütfuna, ihsanına şükürler edip ibadet ve taatından da zerre kadar ayrılmaz. Böyle olunca zenginlik elbette büyük bir ni’mettir.

Fakat hadis-i şerifte zengin olmayın diye bir kelime yoktur. Zengin olmak için zorlanır, birçok kimselerden yardım diye faizli paralar alır sonra da bunları ödeyemez, borç üstüne borç, nihayet borçlu olarak da gözlerini yumar ve acı bir şekilde gider. Sana bugün bunun iki canlı misalini arz edeyim:Çok zengin bir aile, işlerini daha genişletmek, geliştirmek için faiz ile para almışlar, bazıısı resmi, bazıısı da gayr-ı resmi. Fakat bunların her ikisi de pek iyi müslüman zannettiğimiz kimseler. Sonra bir gün geliyor ki bu faizleri ödemek imkanını bulamıyorlar, hem servetleri, hem fabrikaları, hem de bütün emlaki ve evleri satılıp tamtakır kalmış durumdadır.

lar. Bu bizim gözümüzün gördüğü. Halbuki bilmediklerimiz kimbilir ne kadar? Onun için Allah'ın yasak ettiği faizden ve sair haram şeylerden zengin olacağım diye uğraşmak bir cinnet olsa gerektir. Lakin bu günün insanı ki - batağa batmıştır - çabaladıkça derinlere gider ve nihayet çıkamaz. Sakın sen benim bu sözlerimi yabana atma. Haramların hiçbirisinde faide olmaz:İçki, kumar, hırsızlık, katillik, faiz, eşkıyalık hepsi birdir. İnsan, zaten haramlardan ve günahlardan tam manasıyla kurtulmadıkça, olgun, iyi ve kamil bir müslüman olamaz. İyi bir müslüman olamayınca beşeriyete her bakımdan zararlı olur. Dışı insan, içi canavar, yırtıcı arslan ve kurttan daha fenadır.Çünkü onları öldürmek pek kolay. Fakat insanın dinsizi ve ahlaksızı bütün memleketi rahatsız ettiği hepimizin gözleri önündedir. İnkara ve te'vile hacet yoktur. Efendimiz (S. A. V): **“Her ümmettin bir fitnesi vardır, benim ümmetimin fitnesi de maldır.”** buyurmuştur. Mal dalalet ve günahlara sebep olur. Allahu Teâlâ'nın emirlerine, ibadet ve taatına mani olarak ahireti unutmasına sebep olur. Hak Teâlâ Hazretleri de:

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ

“Mallarınız da, evladlarınız da sizin için ancak bir fitnedir, imtihan (mevzuu)dur.” (Teğabün: 15) dediği hepimizin malumudur. Halbuki diğer bir ayet-i kerimesinde:

لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ

“Mal ve evladlarınız sizi Allahu Teâlâ'nın zikrinden alıkoymasın.”(El-Münafikün: 9) buyurması da son derece

şayan-ı dikkattir. Onun içindir ki Allahu Teâlâ'nın zikri ile meşgul olacak gönlü alıştırmak ve yetiştirmek lazımdır ki, seni, dünya işlerin Hakk'ın zikrinden ve ibadetlerinden alıkoymasın, yoksa dünyanın helak ettikleri arasında sen de erir gidersin. Binaenaleyh çok uyanık olmak lazımdır. Cenab-ı Hak, cümlemizin muini olsun da nefsin, şehevatin ve şeytanın elinden bizleri korusun ve kurtarsın. Amin.

Cenab-ı Hak diğer bir ayet-i kerimesinde şöyle buyurmaktadır:

رَجَالٌ لَا تُلْهِهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ

“Allahu Teâlâ'nın öyle olgun ve kamil kulları vardır ki hiçbir alışveriş onları Allahu Teâlâ'nın zikrinden alıkoymaz” (En-Nur: 37).

Cüneyd-i Bağdadi ve emsali, İmam-ı A'zam ve emsali gibi bahtiyarlar ki, dünya bunların içlerine hiç bir zaman nüfuz edemez, bunlar da dünyaya kat'iyyen aldanmazlar.

ALLAH'IN EN ZİYADE
BUĞZ ETTİĞİ KİMSELER, DİNE,
DİNDARA DÜŞMAN OLANLAR VE
YALANCILARDIR

أَبْغَضُ الرِّجَالِ إِلَى اللَّهِ أَلَدُّ الْخِصَمِ

حم ج م ت ن عن عائشة

“Kişiler arasında Allahu Teâlâ’nın en ziyade buğz ettiği kimse (dine ve dindarlara) azılı, şiddetli düşman olandır.”

Buhari ve Müslim’in de dahil olduğu bu hadis-i şerifte insanlar arasında Allahu Teâlâ’nın en çok buğz ettiği gibi **“eledd’ül-hısam”** diye tabir olunan batılı müdafaa hususunda ehl-i Hak ile şiddetli bir husumet besleyen bedbaht kimse-
dir ki Hakk’ı bırakmış, batıla meyletmiş. Bu batılı müdafaa hususunda delice hareketler yapıp, Hakk’ı inkara kadar gidip dinden imandan çıkar, nikahı da gider. Yeniden tevbe istiğ-

far ile imanını yeniler ve nikahını da tazelerse ne ala. Yoksa küfr üzere mahv olup gider.

أَبْغَضُ خَلِيقَةِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ الْكَذَّابُونَ
وَالْمُسْتَكْبِرُونَ وَالَّذِينَ يَكْتُرُونَ الْبَغْضَاءَ لِأَخْوَانِهِمْ فِي
صُدُورِهِمْ فَإِذَا لَقَوْهُمْ تَخَلَّقُوا لَهُمْ وَالَّذِينَ إِذَا دُعُوا
إِلَى اللَّهِ وَآلَى رَسُولِهِ كَانُوا بَطَاءً وَإِذَا دُعُوا إِلَى الشَّيْطَانِ
وَأَمْرِهِ كَانُوا سِرَاعًا ﴿الْخَرَّاطِيُّ عَنْ الْوُضِيِّ بْنِ عَطَاءٍ﴾

“Allahu Teâlâ’nın yevm-i kıyamette en mebguz mah-luku yalancı ve kibirlilerdir ve bir de din kardeşlerine karşı içlerinde buğz saklayanlardır, siz bunlara mülâki olursanız siz de onlar gibi davranın. Bunlar Allah ve Resûlüne itaata çağırılırsalar gayet ağır davranırlar, şeytanın yoluna ve emrine çağırılırsalar sür’atle icabet ederler”.

Bu hadis-i şerif yukarda geçen münafık alametinden birisi olan yalanın ind-i ilahide ne kadar fena ve mebguz olduğunu gösteriyor. Bu bir çirkinlik ise de buna bir de kibir ilave edilince artık buğz’un derecesini tahmin, gücümüzün dışına çıkar. Bunlar yalnız böyle yalan ve kibirleri ile kalsalar ne ala. Fakat, asıl, bir de bunların din kardeşlerine karşı içlerinde buğz saklamaları yok mu ya, hiç afvedilemez. Bunlarla aradaki münasebetler dolayısıyla karşılaştığınız zaman siz de bunlara boyun büküp durmayınız, belki sizlere de onlara karşı kibir, azamet göstermeniz yakışır. Çünkü onlar Allah ve Resûlünün da’vetine sanki ölüme gidermiş gibi zorla-

nırlar, gitmek istemez ve yapamazlar. Zira içleri, bu iki huy sebebi ile tamamen kararmıştır, Hakk'ı tanıyamaz ve emirlerine inkıyad da edemezler, maksad ve gayeleri dünyadır, o da ellerine geçmez. Bununla beraber şeytanı yani günah işlere ve şeytanın arzularına davet olunsalar hemen tereddütsüz sür'atle koşa koşa giderler, bunları zannedersen artık izahâ lüzum yoktur. Çünkü hadiseler herkesin gözü önünde olup, her gün bir yenisi cereyan etmektedir.

Cenab-ı Hak cümlemizi böyle mebguz kullardan olmaksan muhafaza buyurup bil'akis sevgili ve bahtiyar hakiki müslüman kullarından eylesin. Amin.

ALLAH'IN RIZASI ZAYIFLARIN HOŞNUTLUĞU İLEDİR

أَبْغُونِي ضُعْفَائِكُمْ فَإِنَّمَا تُرْزَقُونَ وَتُنْصَرُونَ بِضُعْفَائِكُمْ

﴿ د ن ق ك ح ب ط ح م ت ح س ن ﴾

“Beni talebte zayıflarınızı vasıta kılınız, çünkü sizin rızıklarınız, düşmana karşı nusretiniz ancak zayıflarınız iledir. (yani zayıflarınız sayesinde).”

“Beni taleb” demek benim sizden memnun ve hoşnut olmamı istiyorsanız muhakkak sizlerin, zayıfları arayıp bulmak, onların meclislerinde oturmanızla mümkündür. Yani benim sizlerden razı olmamı istiyorsanız zayıflarınıza, fakirlere, miskinlere ikram edin, ihsan edin, onların her halde gönüllerini hoşnut edin ki ben de sizden razı ve memnun olayım. O zaman beni taleb ediniz beni arayınız. İşte o zaman beni bulursunuz, yani ben de sizden razı ve memnun olurum.

Bu kudsi hadis-i şerif, ne kadar kısa, beş veya altı kelime-den ibaret. Fakat manası çok geniştir. Hele kaviler için pek

güzel bir derstir. İnsan daima gücüne, kuvvetine, sermayesine, etrafındaki dalkavuklara her zaman pek aldanan bir mahluktur. Zannederki: İşte bilgim ve gayretim sayesinde şöyle yaptım, böyle yaptım diye kendine pek güvenir. Halbuki hiç de öyle değildir. Bunlar hep Hak Teâlâ'nın birer ihsanı ve lutuflarıdır, bazı kullarına bol verir, bazısına da vermez. İşte bu zuafa ve miskinler gurubu dünya lutuflarından mahrum zavallılardır, ya akılları ermez veya güçleri yetmez, bir çok sıkıntı ve müşkilata maruz kalırlar, boyunları bükük, kimseyi de rahatsız etmezler, hallerine de razıdırlar. İşte bunların sıkıntılarını hiç olmazsa kısmen giderenlere de Allahu Teâlâ lütf edip ihsanını artırır. Sen ki benim zayıf ve biçare kullarımı himaye ediyor ve onları gözetiyorsun, benim de sana lütfum bol olsun, her zaman her yerde nusretim, yardımım seninledir der ve böylece hem dünyasını, hem de ahiretini kazanmış olur.

Cenab-ı Mevla, bizleri de böyle zayıflara yardım eden bahtiyarlardan eylesin. Amin.

RAMAZAN AYININ BEREKETİ

آتَاكُمْ شَهْرُ رَمَازَانَ شَهْرُ بَرَكَهٍ فِيهِ خَيْرٌ يَغْشِيكُمْ اللَّهُ فَيَنْزِلُ
الرَّحْمَةً وَيَحُطُّ فِيهِ الْخَطَاءُ وَيَسْتَجِيبُ فِيهِ الدُّعَاءُ يَنْظُرُ
اللَّهُ تَنَافُسَكُمْ وَيُبَاهِي بِكُمْ مَلَائِكَتَهُ فَأَدُّوا اللَّهَ مِنْ أَنْفُسِكُمْ
خَيْرًا فَإِنَّ الشَّقَى مَنْ حُرِمَ فِيهِ رَحْمَةُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

﴿طَبَّ عَنْ وَابِنِ النَّجَارِ عَنْ عِبَادَةِ﴾

“Size şehr-i Ramazan geldi, o ay bereket ayıdır, o ayda hayır vardır. Allah sizleri rahmetine gark eder ve rahmetini de inzal eder. O ayda hatalar yok edilir, dualar da kabul olunur. Cenab-ı Hak sizlerin o aya olan rağbet ve gayretinize bakar da sizinle meleklerine iftihar eder. Siz de Allahu Teâlâ'nın hakkı olan Ramazan-ı şerif orucunu tutunuz ve hayırlar işleyiniz, her kim bu mübarek ayın rahmetinden mahrum olursa muhakkak şaki odur”.

Mübarek Ramazan ayı on bir ayın sultanıdır, o ay gelmeden evvel evler temizlenir, kablalar kalaylanır, yufkalar hazırlanır, her şey tam-tekmil, ramazanı bildiren toprak atılır, minareler kandillerle, mahyalarla süslenir, camilerin içleri de temizlenmiş, hazırlanmıştır, mukabeleler, vâzlar başlar. Herkes, -hele akşam üstleri- tesbihleri ellerinde camilere koşarlar. Kimi vâz dinler, kimi mukabele, kimi de Kur'an okuyan hafız efendileri. İçlerinde pek güzel sesli, yanık sesliler cemaatı mest ederler. Vaizlerin güzel güzel vaazları cemaati ağılatır, Hakk'a döndürür, tevbe ettirir, herkes adeta bir melek. İşte bu ay, aynı zamanda bir de bereket ayıdır, bakarsınız başka aylarda olmayan bereketler evin içersini doldurmuştur, çocuklar, büyükler hep sevinç içinde. Akşam iftar vakti bir alem. Fırınlara önleri mahşeri bir kalabalık, yumurtalı pideleri almak için herkes fırsat beklemekte.. Yemekten sonra herkes gideceği camii evvelce kararlaştırmış olduklarından komşu ve arkadaşları ile teravih namazı kılmak için camileri doldururlar. Allah! .. Bir ömür! . İnsan hayran olur.

Bir de gece sahura kalkmak yok mu ya; doğrusu tadına doyum olmayan bir zevk. Gece yemekleri yenir, ağızlar çalkalanır, oruca niyyet edilir. Arkasından gayet hoş bir sesle sabah ezanları okunur, camilere gidip namazlar kılınır. Biraz da istirahat ettikten sonra herkes işine, vazifesine dağılır, artık akşama kadar yemek, içmek ve münasebet-i cinsiyede bulunmak yasak ve haramdır. Her kim bilerek kasden orucunu bozarsa ona ceza olarak 61 gün keffaret orucu tutması borç olur. Şayet ihtiyar veya hasta ise o zaman 61 fakiri sabahlı ve akşamlı doyurmak veya parasını vermek mecburiyyetinde kalır. Sonra bir de, kimse ile kavga etmek ve çirkin söz söylemek de kat'iyyen yasaktır. Hatta böyle birisi size çatsa ve ağır söz-

ler söylese, o oruçluya layıktır ki ona: “Ben oruçluyum, sana mukabele edemem” der ve o belayı güzellikle atlatır.

Hele o ramazan keyfi ile gönüllerde bir uyanıklık hasıl olur, nice sarhoşlar ve nice kumarbazlar tevbe edip namaza başlarlar, namaz kılanlar ise namazlarına namaz katarlar, tesbihler çekilir, Kur'anlar okunur. Aman ya Rabbi! O Ramazan ne kadar tatlı bir aydır. Sen bizleri onun rahmetinden ve onun şefaattinden mahrum etme. Çünkü rahmet-i ilahiyye müslümanları gaşy etmiş, bir taraftan günahları, hataları afv olunur, bir taraftan düaları kabül olunur, diğer taraftan da Cenabı Hak o oruçlu kullarına, meleklerine karşı mübahat eder: Hani siz onların yaratıldığına itiraz ediyordunuz bakın görün. Tabii melekler şehvetten ve nefisten ari oldukları için bizim gibi yaramaz halleri yoktur. Hepsi muti, emrolunduklarından başka bir şey yapmazlar, zira hepsi nurdandır. Onun için bizim hılka-timize itiraz etmişlerdi. Fakat Cenabı Hakk'ın hikmeti; nefis, şehvet ve şeytana karşı koyup Hakk'a itaat elbette büyük bir meziyyettir. Öyle ise, ey Allah'ın kulları! Bu size verilen mübarek ramazan ayının kıymetini bilip oruçlarınızı güzelce tutunuz. Beş vakit namazınızı ve teravîh namazını, işrak, duha ve gece namazlarını da bırakmayın ve bahusus 13 veya 15 ya-şınızdan sonra kılamadığınız namazlarınızı kaza edip ödeyin, borçlu olarak Hz. Allah'ın huzuruna gitmeyin, kimseyi incitmeyin, kendinizi beğenmeyin, yani kendinizi beğenip başka-larını beğenmemelik sakın yapmayın. Ancak kendi kusurunu görüp onu düzeltmeye bak. Bir şeyler biliyorum diye sakın zu-afayı incitmeyin ve darıltmayın. Onların -hele kalblerini- sakın kıracak bir tavır takınmayın. Ramazana hürmetle fakir fuka-rayı it'am eyleyin. Zekat ve sadakayı bolca verin.

Hak Teâlâ hepimizden razı olsun.

ALLAH'A ŞİRK KOŞMADAN ÖLEN CENNETE GİRER

آتَانِي جِبْرِيلُ فَبَشَّرَنِي أَنَّهُ مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِكَ لَا يُشْرِكُ
بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ فَقُلْتُ وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ قَالَ
﴿وَإِنْ ذَنَى وَإِنْ سَرَقَ﴾ خ م عن ابى ذر

**“Cibril bana geldi ve beni beşaretlendirdi ve dedi ki:
Senin ümmetinden her kim Allah’a hiç şirk koşmadan
ölürse cennete girecektir. Ben de sordum:**

— Eğer zina ve hırsızlık yaparsa da mı girecek? Cibril:

— Evet zina ve sirkat yaparsa da dedi.”

Bu hadis-i şerif Buhari ve Müslim’de Ebu Zer el Gıfari hazretleri tarafından rivayet ediliyor. Mes’ele pek mühimdir. Bir kere şirk Allahu Teâlâ’nın hiç de sevmediği ve afvetmediği bir günahdır, bundan son derece sakınmak gerektir. Mesela; riya da, şirkten sayılır. Hakk’ın işlerine karışmak, yağmur yağıyor veya yağmıyor, çok sıcak veya çok soğuk gibi şeylere

karışmak bile adabı islamiyyeden değildir. Hele bu son zamanlarda, hıristiyan adet ve an'anelerinden de yine son derece sakınmak lazımdır. Artık en basiti, danslar, balolar, salonda nişanlar, bal-ayları, sinema, hatta radyo ve tlevziyon gibi şeyler de müslümanlara hiç yakışır bir şey değildir. Fakat hanım kızlara ve hanım annelere anlatmak ne kadar müşkil. Beyefendileri de yabana atmamak lazım. Bir gelin hanımın, evine ısınmadan yabancı memleketlerde de ve otellerde kalmaları doğrusu şayan-ı taaccübdür. Hele “Allah baba” demek ne büyük hata! Müslümanın ağzına hiç yakışmaz. Sonra ikinci mesele zina ve hırsızlık iki büyük günahdır, günah-ı kebairdirler. Bu ikisinin zikri diğer günahları da içine alır ve bundan anlıyoruz ki günahlar, günah olarak kaldıkça kişiyi imandan çıkarmaz. Günahlar haramdır. Maâzallah bunlara her ne zaman helaldir derse, işte o zaman imandan çıkmış olur ki, ona artık cennet haram olur, kokusunu bile koklayamaz. Zira helâla haram, harâma da helâl demek küfürdür, buna dikkat lazımdır. Günahlar günah olarak irtikab olduğu müddetçe tevbesi me'muldür veafvı me'muldür. İşte Cibril aleyhisselâmın bildirdiği bu hadis-i serifteki zinâ ve sîrkat me's'lesi herkesin gözüünü korkutan bu hal iman olunduğu müddetçe cehennem'de azabını çekse de nihayet yine rahmet-i ilahiyye iktizası ve imanı sebebi ile cennete grecektir ve belki de imanı ve diğer hayırlı işleri dolayısı ile büsbütün afv olunup doğruca cennete girmesi de muhtemeldir. Yani günahlar bir mü'minin ebediyyen cehennemde kalmasını iktiza etmez. Her ne kadar günahkar ise de -inşallah- bir tevbe edip salah-ı hal nasib olur ve cehennemde ebedi kalmaz.

Fakat her hangi bir inkar, gerek Kur'an'dan, gerek meşhur ve mütevatır sünnet-i seniyyelerden, gerek ahkam-ı

ilahiyye'den, velevki birini inkar hepini inkar sayılır ve maazallah dinden çıkar gider.

Hele nikaha; son derece dikkat lazım. Hacca da çok dikkat lazım. Bize düşen de Allahu Teâlâ'nın emirlerine imtisaldır. Binaenaleyh sen kimseyi horgörme, tahkir de etme, yarını iyi düşün, belki bu günün iyisi yarının en kötüsü ve bu günün en kötüsü de belki yarının en iyisi olması ihtimalini de hatırdan çıkarma. Bütün, günahlar iman yanında bir zerre bile olamazlar. Fakat, bunu fırsat bilip günahlara da cesaret etme, onların birer zehir olduğunu da iyi bil. Maazallah insanın imanının elden gitmesine de sebep, olabilirler. İşte o zaman felaket üstüne felaket.

Cenab-ı Hak cümle ümmet-i Muhammed'i ve hassaten bizleri de böyle felaketlere düşmekten, korusun. Amin.

Bakınız Emali denilen akaid kitabımız, vardır ki her ilim sahibi onu okumuş olması gerektir. Onun şerhinin 162. nci sahifesinde şu beyt mevcuttur:

وَلَا يُقْضَىٰ بِكُفْرٍ وَازْتِدَادٍ = بِعَهْرٍ أَوْ بِقَتْلِ وَاخْتِزَالٍ

Bu beyitte “ahr” kelimesi zina; katil ma'lum, “ihtizal” de gasb-ı emval'dir. Yani zina ile, katillikle ve nasın malını gasbeden eşkıya ve hırsızların küfür ve irtidadına hüküm caiz değildir. Yezid gibi, Haccac-ı Zalim gibi insanlara laneti tecviz etmemişler, hatta şeytana bile lanetle meşgul olmaktansa zikir ve ibadetle meşgul olmak daha evladdir derler. Gazali'nin bu husustaki sözü de calib-i-dikkattir.

Şöyle: **“Onlar o gün kılıçlarını kana boyadı iseler bu günkü insanın dillerini günahlara boyamağa ne hacet, sü-küt evladdir.”**demiş. Vesselâm.

HASTALARA DUA ETMEK

آتَانِي جِبْرِيلُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ اِشْتَكَيْتَ قُلْتُ نَعَمْ
قَالَ بِسْمِ اللَّهِ اَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ مِنْ كُلِّ
نَفْسٍ وَعَيْنٍ حَاسِدٍ بِسْمِ اللَّهِ اَرْقِيكَ وَاللَّهُ يَشْفِيكَ

شحم ت ه عن ابى سعيد وعبد بن حميد حب ك طب عن عبادة

Bu hadis-i şerif sekiz raviden üç vasıta ile gelmektedir.
Söyle ki:

“Cibril (aleyhisselam) geldi, ya Muhammed sallallahü
aleyhi ve sellem hasta mısın veya hasta mı oldun?

— Evet dedim. Bunun üzerine:

بِسْمِ اللَّهِ اَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ مِنْ كُلِّ نَفْسٍ
وَعَيْنٍ حَاسِدٍ بِسْمِ اللَّهِ اَرْقِيكَ وَاللَّهُ يَشْفِيكَ

buyurdular.”

Resulullah Efendimizi ziyaret edenlerden birisi ki Ubade b. es-Samit (r.a)'dır. Bu zat der ki:Sabahleyin ben Resulullahı efendimizi ziyarete gitmiştim, baktım ki Resulullah efendimizde şiddetli bir sancı var. Üzümlere ayrıldım, akşam üstü tekrar ziyaretlerine gittiğimde kendilerini gayet afiyet üzere buldum. Buyurdular ki: "Cibril geldi bana (yukarıda yazılan) duayı okudu. Ben de ifakat buldum, şifa buldum".

İçlerinde Ahmed b. Hanbel'in, Müslim'in, Tirmizi'nin, İbn-i Mace'nin, Ebu Said ve Vaid b. Humeyd'den İbn-i Hibban ile Hakim'in ve Taberani'nin Ubade b. Samit'ten rivayet ettikleri bu hadis-i şerifte bizlere işaret olarak bu Cibril duasını takdim buyurmaktadırlar. Şifalar hep sebeblerle hasıl olmaktadır, asıl şafi Allahu Teâlâ'dır. Duada buna işaret olunarak Allahu Teâlâ'nın ism-i şerifi hem başta, hem de duanın sonunda tekrar edilmiştir ki bunda şuna işaret edilmektedir:Faide ancak Allahu Teâlâ'dandır: Bu gün de yuttuğumuz bütün haplarda şifayı halk eden Allahu Teâlâ'dır. Yoksa şifayı ilaçtan bilmek büyük bir hatadır. Eğer ilaçlarda sıhhat şifa olsa, o ilacı yutan her hastanın iyi olması lazım gelmez mi? Halbuki kimisi iyi olur, kimisi ölür gider. Bu hepimizin gözü önündeki hadiselerdir. Onun için ilacı kullanırken şifayı Allah'tan beklemelidir. Ve bu düalar çoktur, yeri geldikçe inşaallah yazarız.

آتَانِي جَبْرِيلُ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَأْمُرُكَ أَنْ تَدْعُو
بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ فَإِنَّهُ يُعْطِيكَ إِحْدَيْهِنَّ اَللَّهُمَّ إِنِّي
أَسْأَلُكَ تَعْجِيلَ عَافِيَتِكَ وَصَبْرًا عَلَى بَلِيَّتِكَ وَخُرُوجًا

﴿مِنَ الدُّنْيَا أَلَى رَحْمَتِكَ﴾ ﴿حَبْكُ عَنْ عَائِشَةَ﴾

“Cibril geldi ye dedi ki: Muhakkak Allah Azze ve Celle sana bu kelimelerle düa etmeni emreder (ki, bu sayede) muhakkak sana üçten birini i'ta eder:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ تَعْجِيلَ عَافِيَتِكَ وَصَبْرًا عَلَى بَلِيَّتِكَ
وَخُرُوجًا مِنَ الدُّنْيَا إِلَى رَحْمَتِكَ

duasıdır.

Hiz. Aişe Validemiz tarafından rivayet edilen bu hadis-i şerifte Cibril aleyhisselam'ın Peygamber efendimize okumasını emir buyurdıkları dua aynı zamanda hepimize de okumamızı emirdir. Bu üç şey pek makbul dualardır: Afiyet herkes için matlub bir nimettir, zira afiyet olmayınca Hiçbir nime-tin kıymeti olmaz, her yaşta ve her işte afiyet lazımdır, afiyet-siz dünyanın da tadı olmaz, ahiretin de. Onun için acele afi-yet isteyiniz, sonra bu dünyada ibtilalar eksik olmaz. Bütün hastalıklardan afiyet verip muhafaza eylemesi için dua şart-tır. Hastalıklara doktorların ilaçları var ise de şifa Allah'tan ol-duğu için: Ya Rab! Beni hastalıklardan muhafaza eyle ve bü-tün hayırlara da yardımcı eyle ki onları da kolayca yapayım ve ahirette de hesapsız afv'ü mağfiretine mazhar eyle. Bela-lara da sabır ver ki ecrini, mükafatını zayi etmeyeyim ve daha kıymetlisi ise dünyadan ahirete selamete geçmek, iman-ı kamil ile gitmek, rahat bir ölüm ve vasiyyetini de yaparak ve la ilahe illallah diyerek şehidler mertebesinde abdestli ve na-mazlı olarak gitmek nasib ü müyesser eylesin, zor ölüm, acı ölümlerden muhafaza buyursun. Amin. Ne kadar kısa ve ne-kadar güzel kıymetli bir dua, bunu ezberle, her gün oku, se-lamete nail ol. Vesselam.

ALLAH İÇKİYİ İÇENE, HAZIRLAYANA LANET EDER

آتَانِي جِبْرِيلُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْخَمْرَ وَعَاصِرَهَا
وَمُعْتَصِرَهَا وَشَارِبَهَا وَحَامِلَهَا وَالْمَحْمُولَةَ إِلَيْهِ وَبَايَعَهَا
﴿وَمُبْتَاعَهَا وَسَاقِيَهَا وَمُسْقِيَهَا﴾ ﴿طَبَّكَ هَبْ عَنْ عَبَّاسٍ﴾

“Bana Cibril geldi ve dedi ki: Ya Muhammed! Allahu Teâlâ şaraba şarabı sıkana ve şarabı sıktırana, içene, taşıyana yardım edene, satana, satın alana, içene verene ve içki satılan ve dağıtılan yerlere (meyhane ve benzeri yerler gibi manasını taşımaktadır) lanet eyledi”

Bu hadis-i şerif ve emsalleri içkinin haram olduğunu açıkça izah ederler. Helala hiçbir zaman lanet olunmamıştır, lanetler hep küfür üzerine ve haramlara mütealliktir. Şu kadar var ki içkinin kendisi haram olmakla beraber o içkinin yapılışına her ne suretle olursa olsun yadımda bulunan -baksanıza içki taşıyan hammallar ve o içki şişilerini hammalın ar-

kasına kaldırıveren- da aynı lanete müstahik olmaktadır. Arık alıp satan kendileri içmeseler bile yine aynı günah ve aynı lanete müstahiktir. Şarabın haramlığını bildiren ayet-i kerime 7. cüzde Maide suresi 124. sahifede birinci ayettir. Ayet numarası 98'dir.

Dünya insanları içinde bulunan kimselerden belki bir kısmı içki lehinde bazı şeyler yazmışlardır. Bu gün de gözü-müzle görüyoruz ki insanların bir kısım sigara mübtelası gibi mübteladır. Bunlara ayyaş denilmekteir ki artık bunlara ne söylene fayda etmez. Çünkü vücut bu gibi günah ve çirken hıylarla artık ülfet etmiş bulunmaktadır, ona peynir ekmek gibi gelir, onsuz yapamaz, ya bir ibtilaya uğrayacak da canına tak diyecek ve böylece bırakacak. Fakat, vücut ve kafa muvazenesini temin mümkün olamaz, içmese de sarhoş gibidir.

Cenâb-ı Hak meleklerini şehvetsiz yaratmıştır, onlar onun için hiç kabahat ve günah işlemezler. Hayvanlar ise sırf şehvetli olarak yaratılmıştır. İnsana gelince insanda hem akıl, hem de şehvet vardır. İnsan o insandır ki akli şehvetine galib olursa ne mutlu ve eğer şehveti aklına galib gelirsene yazık demekten başka çaremiz yoktur. Bir insan hem müslümanım desin, sonra müslümanlığın haram kıldığı, yasak ettiği bu günahları daimi surette işlesin dursun. Bütün dünya bir araya gelse de içkiyi medhetseler ve işte falan ve falan da şöyle içerlerdi de şöyle şanları vardı ve çok da yaşamışlardı ve bütün doktorlar, kimyacılar ve bilginler içkiyi medh etseler bir müslüman bunların hiç birisine zerre kadar kulak asmaz.

Ben şu kadar biliyorum ki mademki Allahu Teâlâ kitabında yasaktır, haramdır demiş ben artık başka bir söz dinlemem der. Fakat maal'esef iman zafiyetine kapılıp iradesini

ellerinden kaçırarlara tabiî sözümüz yoktur. Onun şehveti aklına galib gelmiş, akıl mağlub ve şehvetin esiri, artık ondan ne hayır beklenir.

Allahu Teâlâ bütün beşeriyeti ve bhusus müslüman milleti bu içki afetinden vesair günahlardan korusun. Amin. Bu günkü Hürriyet gazetesi Finlandiya'nın içkiyi ve sigarayı yasak ettiğini yazmış. Ne mutlu ibret alanlara.

ULEMAYA TABİ OLMAK

اتَّبِعُوا الْعُلَمَاءَ فَإِنَّهُمْ سُرُجُ الدُّنْيَا وَمَصَابِيحُ الْآخِرَةِ

﴿الدیلمی عن انس﴾

“Ulemaya tabi olunuz. Çünkü onlar muhakkak dünyanın ışığı, kandilleri ve ahiretin de ışığı, kandilleridirler”.

İlim, haddizatında kendisi bir ışıktır; bir nurdur, bir ziyadır. İlmin azlığı ve çokluğu nisbetinde ilim sahibinde bu ışıklar ve bu nurlar apaçık görülmektedir. Şu kadar var ki ilim iki kısımdır: Biri faideli ilimler; dinine, marifet-i ilahiyye'nin husulüne, gönlünün nurlanmasına Ve bu nurun başka kimselere de faideli, onların da cehalet zulmetinden, dünya zulmetinden, ahiret felaketlerinden kurtulmasına vesile olur ve bu suretle de dünyadada, ahirette de mes'ud ve bahtiyardırlar. Onun için insanlara düşen vazifelerden birisi de bu gibi muhterem din alimlerine uymak ve onların göstereceği ıslıklı ve nurlu doğru yoldan İslam yolundan gitmektir. Bir insan ne kadar zengin olsa ve diğer dünya bilgilerine de sahip olsa dahi

yine ona da Allah'ı tanıtacak, ma'rifet-i İlahiyyeye eriştirecek, onu hak yolda, İslam yolunda tutacak bir alim, bir mürebbi, bir müşid'e ihtiyacı muhakkaktır. Çünkü dünya ilimleri insanları hiçbir zaman tek başına ne dünya saadetine ve ne de ahiretin saadet ve selametine eriştirememiştir. Bil'akis kulları, Allah'tan uzaklaştırdığı gibi mahlukatından ve en şerefli, kıymetli kamil müslüman ve alimlerden de uzaklaştırmağa ve bir de hemen hep kendilerinin müsbet ilim diye adlandırdığı ilimlere güvenip kibir ve azametlerinden asıl müsbet ilim olan Kur'an-ı Kerim ve hadis-i Nebeviyye'ye ve fıkha ehemmiyet vermedikleri gibi bu nurlu müslüman halkı ve alimlerini hiçe sayarak onlarla istihza da ettikleri görülen hadiselere dendir ki, bu terbiyesizlikleri onlara ceza olarak dünyada da yeter, ahirette de.

Buradaki "sıraç" ve "misbah" kelimeleri ayrı ayrı kelimelerdir fakat ikisinin de manası birdir. Kandil: Ziya veren, ışık veren, nur veren bir vasıtaadır. Lakin çok manalıdır. Mesela: Güneş ve ay daha ziyalı oldukları halde onlardan bahs olunmamış, kandil manasını taşıyan sıraç ve misbah denilmiş. Zira güneş geceleri bulunmaz. Halbuki ilim geceleri de aydınlatan bir nurdur. Ay da gündüzleri görünmez. İlim ise hem gece hem gündüz insanlara ışık tutar, ışığı daimidir, güneş ve ayın cahili irşadda hiç faydaları yoktur, halbuki ilmin nûru kafirin küfrünü, cahilin cehlını giderir.

Dersen ki: "Bak, bu kadar kâfir ve bu kadar da cahil var, ne dersin?" Cevaben denir ki: İlme yanaşmayan bedbahtlara elbette ilmin faydası olmaz. Güneşsiz yerlerde yaşayan, yer altında yaşayanlara güneşin faidesi olmadığı gibi ilme yanaşmayanlara da ilmin faydası olmaz. Kandiller, yağ koymak için bir kaba, bir fitile, bir şişeye, bir de kibrite nasıl muhtaç ise,

ilmin de muhafazası için evvela Cenab-ı Hakk'ın tevfikının erişmesi, ilim sahibinin hidayete nail olması ve bir de ihlas sahibi; ilmiyle dünyayı değil, belki ahireti de Allah'a bırakıp yalnız ve yalnız Allahu Teâlânın rızasını kasdetmesi, bir de tükenmez bir sabra sahip olup nefsinin şehvatından men'eder, olabilmesi ve bir de Allahu Teâlâ'nın bu lütfuna şükr edebilmesi gerektir ki ilminden, fazlından her zaman ve herkes istifade edebilsin. İşte bugün ilim sahiplerinden İstifade edemediğimiz yegane sebebi yukarıdaki zikrolunan lütuflardan uzak olmalarıdır. Ekseriyetle şehvetlerine mağlup, sabırları az, şükürleri az bir de asıl olan ihlastan mahrum haldedirler. Ay ve güneş her zaman olmaz. Kış günlerinde bahusus hava ekseriyetle bulutludur. Halbuki ilme ise hiç mani olunamaz, o yedi kat gökleri de aşar geçer, ay, güneş göktedir, yeryüzüne zinetir ve faidelidirler. Fakat ilim yeredir. Göklerdeki sema ehlinin ve yerdeki mahlukatın zinetidir yani yerin de göğün de zineti ilimdir. İlimle Halik'in mevcudiyeti anlaşılır. İlimle O'na ibadet edilir. Yıldızlar, bu felek alemindendir; ilim ise Hak hazinesindendir. Yıldızlar gökyüzünün alametleri, ilim ise Hakk'ın kerametidir. Yıldız mahluka bakar, halbuki ilim Allahu Teâlâ'nın yeryüzündeki nazargahıdır. Yıldızların faidesi dünyadadır, ilmin faidesi ise hem dünyada, hem ahirettedir. Ay ve güneşi bulutlar kapar. Halbuki ilmi hiçbir şey kapayamaz. İnsanlar dünyada ilme ve ulemaya muhtaç oldukları gibi ahirette de muhtaçtırlar. Şefaatlara da muhtaktır... Ulemaya ahirette hususi nurdan elbiseler giydirilecek ve bütün vücutları nur kesilecektir. Bunda ilme son derece rağbete teşvik ile beraber, cühela ile oturmaktan kaçınmaya terhib (çok korkutulma) vardır ve bu da ilim ehlinin şerefine delalet etmekle beraber, nimetlerin en büyüğü ilm-i ahiret-

tir (ameliyle beraber). Her kime ki ilim verilmiştir, ona bütün hayırlar verilmiş demektir. Yalnız ameli olmazsa bütün emekler hebaen mensûradır. “Bu hadise mevzudur” diyenler olmuşsa da hakikat meydandadır. Vesselam.

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ

“Allah Celle ve Ala’dan hakkıyla korkan ancak ulemadır” ayet-i kerimesi ulemanın şerefine yetmez mi dersiniz?

İmam Şafii’nin şu beyti ne güzeldir:

وَفَضْلٌ وَعُنْوَانٌ لِكُلِّ الْمَحَامِدِ تُعَلِّمُ فَإِنَّ الْعِلْمَ زَيْنٌ لَأَهْلِهِ
مِنَ الْعِلْمِ وَاسْبَحْ فِي بُحُورِ الْفَوَائِدِ وَكُنْ مُسْتَفِيدًا كُلَّ يَوْمٍ زِيَادَةً
إِلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَاعْدِلْ قَاعِدِ تَفَقَّهُ فَإِنَّ الْفِقْهَ أَكْبَرُ قَائِدِ

“İlim öğren. Çünkü ilim, sahibi için süstür, faziletir ve bütün iyiliklere adrestir. Her gün ilmi çalışmalarını artır ve faydalar denizlerinde yüz. Fıkıh öğren. Zira fıkıh birr ü takvaya ileten en büyük yedidir.”

Şamlı Ahmed Muhammed Kahveci er-Rifai isminde bir zat-ı muhterem: “Risaletü'l-Hak Min Hedyi Seyyidi'l-Halk” sallallahü aleyhi ve sellem adlı eserinde 1000 kadar hadis-i şerif zikreder ki ekserisi Buhari ve Müslim’den alınmış hadislerdir. Bu risalenin 98. Nci sahifesinden 126. ncı sahifesine kadar İlme tahsis, olunmuş. Bu fakir de onlardan bazı hadislerin meallerini numaralarıyla birlikte siz kardeşlerime arz etmeğe çalışacağım. Cenab-ı Hak cümlemizin muini olsun. Amin.

Süre-i Fâtır: 28, Taha: 115, Zümer: 9, Mücadile: 11 ayetleri de ilmin ve alimlerin faziletini belirtmektedir.

“Allahu Teâlâ hayır murad ettiği kimseyi dinde fakih kılar”

Fıkıh kelimesi lügat manasında “el-fehm” dir, anlamak ve idrak etmek. Örfen: “Ahkam-ı şer’iyye-i ameliyye-i edille ve tafsilatıyla bilmektir” demişler.

Cenab-ı Peygamber, Abdullah’ın oğlu İkrime’yi kucaklamışlar ve: **“Ya Allah! Buna kitabı öğret”**, diğer rivayette: **“Hükümünü öğret ve dinde fakih kıl”** diye dua buyurmuşlar.

Buhari ile Müslim’de ise: **“Ya Allah! Onu dinde fakih kıl ve te’vili öğret”** buyurmuşlar.

“Hased yani gıpta iki kişi için caizdir: Birisi bir zengindir ki malını Hak yolunda harcar. Biri de bir kişidir ki Allah ona hikmet vermiştir, o da o hikmet mucibiyle amel eder ve onu bilmeyenlere öğretir”.

“Kıyamet alametlerindendir. İlmin kaldırılması, cehlin de zuhuru yani yayılması.” ila ahir.

“İlim kabzolunur. Yani ulemanın mevdi ile yeri boş kalır, cehl ve fitne zuhur eder, katl çoğalır.”

“Allahu Teâlâ ilmi kullarından çekmekle almaz, lakin ulemanın kabzı ile ilim alınır, hatta alim kalmayınca insanlar cahilleri reis seçerler, onlardan sorarlar, onlar da bilmeyerek fetva verirler, hem kendilerini, hem de halkı dalalete düşürürler.”

Ebu Hureyre (radıyallahü anh) dan: **“Herkim bir müminin dünya gam ve gussasını giderirse Allahu Teâlâ da onun kıyamet günündeki gam ve gussasını giderir. Her kim bir**

darlıkta olan kimseye kolaylık gösterirse Allah da onun dünya ve ahiret ayıplarını örter, Allah kulunun yardımcısıdır, kul kardeşinin yardımcısı olduğu müddetçe. Her kim ilim taleb olunan yola süluk ederse, Allah ona cennet yolunu koay eder. Herhangi bir kavim Allah evlerinden birinde toplanır da, Allah'ın kitabını aralarından tedris ederlerse mutlaka onların üzerene sekinet nazil olur ve rahmeti ilahi onları gaşyeder ve melekler de onları tavaf edip zinetlendirir ve Allah da onları indinde olan (melekler) e anar. Herkimin ki ameli batıl olursa onun nesebi ona fayda vermez (yani kötü amellerinde ifrat ederse onun nesebi ona fayda vermez. (yani kötü amellerinde ifrat ederse onun nesebinin şerefi ona fayda vermez.)”

Ebu Derda (r.a) dan: “Her kim ilim taleb olunan bir yola salik olursa Allah onu cennet yoluna sevkeder ve muhakak melekler, o talib-i ilmin, ilmi tercihinden naşı kanatlarını yayarlar ve muhakkak alim için yerlerde ve göklerde olan mahluklar, su içinde olan balıklar istiğfar ederler ve muhakkak alimin abid üzerine fazileti ayın diğer yıldızlara olan fazileti gibidir ve yine muhakkak alimler nebilerin varisleridirler ve muhakkak nebiler, dinar ve dirhem miras bırakmamışlardır ve ancak onların bıraktıkları ilimdir. Her kim o ilmi alırsa büyük ve tam nasibini almış olur.”

Hazret-i Osman (r.a)'den: “Kıyamet gününde üç kişi şefaet eder. Enbiya, sonra ulema, sonra da şehidler”

(İbn-i Mace bisenedin hasenin): Resulullah sallallahü aleyhi ve sellem, faidesiz ilimden, kabule olmayan dualardan, haşyetsiz(korkusuz) kalbden ve doymayan nefisten

(Allah’a) sığınarlardı ve yine bu dörtten de sana sığınıyorum.” buyurmuşlar.

Yani faidesi olmayan, yani bilgisi ile amel etmeyen veya faidesiz ilimlerden sana sığınırım diye ilmin faideli, kitabullah’a ve sünen-i seniyyeye uygun olanı matlubdur. Lüzumsuz ve faidesiz ilimden sizde Allah’a sığınım demektir.

“İlimde muhkem, halim, fakih ve ulema olunuz.”

(Ebu Hureyre (r.a)’den, (Buhari Abdullah b. Abbas’tan): **“Ademoğlu ölünce bütün ameli kesilir, ancak üç şeyden değil. Sadaka-i cariyesi, kendisinden faydelenilen ilim veya kendinden sonra (yani ölümünden sonra) kendisine dua eden bir evlad.”**

Osman bin Affan (r.a)’den: (Müslim, Buhari, Ebu Davud, Tirmizi, Nesei): **“Muhakkak sizin en efdaliniz Kur’anKerim’i öğretennizdir.”**

(Enes (r.a)’den: **“İlmi taleb her müslüman üzerene farzdır.”**

Daha çok hadis-i şerifler zikredilmişse de bu kadarı herhalde insan olana fazlasıyla kafidir. Hemen Cenab-ı Hak ilmi tahsile tevfiik versin ve ilmi ile de amel nasib eylesin. Amin.

YETİME MERHAMET ETMEK

أُحِبُّ أَنْ يَلِينَ قَلْبُكَ وَتُدْرِكَ حَاجَتَكَ إِرْحَمِ الْيَتِيمَ
وَامْسَحْ رَأْسَهُ وَأَطْعِمْهُ مِنْ طَعَامِكَ يَلِينَ قَلْبُكَ وَتُدْرِكَ
حَاجَتَكَ ﴿طَبَّ عَنْ ابْنِ الدَّرْدَاءِ﴾

“Kalbinin yumuşaklığını ve hacetlerine erişmeyi seviyorsan yetime merhamet eyle, başını sıvazla ve yediğin yemekten yedir ki kalbin yumuşar ve hacetine erişirsin”.

Bu hadisi nakleden Ebü'd-Derda Hazretleri der ki: Bir gün Resullullah'ın huzuruna bir adam geldi ve kalbinin katlığından ve kasvetinden bahsetti de Resulullah efendimiz o zata, yetime merhameti ve başını sıvazlamağı ve yediğı yemekten yedirmeyi tavsiye etmişlerdi.

Rahmetli hocamız da, kız çocuklarının başlarını sıvazlar-ken arkaya doğru sıvazlayın ki anası bu kadar başını taraya-maz buyurmuşlardı.

İnsanlar umumiyetle başları sıkılınca birer çare aramak mecburiyetinde kalırlar. Bunların bir kısmının maddi ilaçlarla tedavisi mümkünse de, bir kısmının maddi ilaçlarla tedavisi mümkün olamamaktadır ve bunun yegane çaresi sırf maneviyata sarılmakla kurtulması mümkün olabilmektedir. Bu kasvet-i kalb ise ilaçlarla tedavisi mümkün olamayan bir derttir ki Cenâb-ı Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem'in bu hastaya maddi ilaç yerine, yetime merhameti ve başını mesh etmeyi ve bir de yediği yemekten yedirmeyi tavsiyeleri ne kadar güzel ve yerindedir. Çünkü bu garip yetimlerin sevinmesi, ind-i ilahi'deki makbuliyyeti neticesinde o hastanın kalbine yumuşaklık vereceği gibi diğer hacetlerinin de görülmesine başlıca sebeptir. Onun için yukarda geçen fukara ve miskinlere yardımların faidesi zikr olunmuştu. İşte bunlar da hem maddi, hem de manevi ilaçlardır ki şaşmaz. Sen de başın sıkılınca, işin bozulunca hemen fakirleri, miskinleri ve yetimleri bul ve onları hemen sevindirmenin çaresine bak, selamete eriş vesselam.

ÇOK DUA ETMEK

أَتُحِبُّونَ أَيُّهَا النَّاسُ أَنْ تَجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ قُولُوا
اَللّٰهُمَّ اَعِنَّا عَلَى شُكْرِكَ وَذِكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ
كحل عن ابن هريرة

“Ey insanlar! Duada mübalağa ile çok dua etmeyi seviyorsanız:

اَللّٰهُمَّ اَعِنَّا عَلَى شُكْرِكَ وَذِكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ
deyiniz.”

İnsanlara duada mübalağa ve çok yalvarmalarını tavsiye etmeleri ne kadar hoş.

İnsanların duaya ihtiyacı Allah’a olan ihtiyacı gibidir. Çünkü dua zaten doğrudan doğruya Allah’adır. Dua eden bilir ki, “Ben bu hacetlerimi Allah’a arz ediyorum ve şifasını ve kabulünü de Allah’tan istiyorum”. Cenab-ı Hakk’ın

kullarına verdiği nimetlerin hesabı ve sayısı yoktur, bunların şükürünü ifa edebilmek pek de kolay bir şey değildir. Cenab-ı Hakk'ın lutfu, ihsanı, ikramı olmazsa insan acizdir, bir şeyler yapamaz. Onun için Cenab-ı Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem hazretleri evvela Allahu Teâlâdan yardım istememizi, gerek şükür ve gerekse zikir ve gerekse güzel ibadetlere muvaffakiyet hep Allahu Teâlâ'nın tevfikına vâbededir, tevfik-ı ilahi olmadan hiç bir şey olamaz.

الْعُجْبُ حِجَابُ التَّوْفِيقِ

“Ucub denilen, kişinin kendini beğenmesi de tevfrika mani bir hicaptır.”

Değirmene su gelmeyince değirmen nasıl dönmezse tevfikat-ı ilahiyyeye mazhar olamayan da hiç bir iş beceremez. Onun için Günah kitabında yazılı büyük ve küçük günahlardan kaçınmak ve korunmak hepimize başlıca borçtur. Bununla beraber duâ kitaplarında yazılı duaları okumaktan geri kalmamalıdır.

Aliyyü'l-Kari hazretlerinin yazdığı “Hizb-i a'zam” pek güzeldir. Delail-i Hayrat da güzeldir. Duaların mutlaka büyüklere dayanması şarttır. Herkesin kendiliğinden söylediği dualar o kadar makbul değildir. En güzeli Kur'an-ı Kerim'deki dualar, sonra, peygamberimizin hadislerindeki dualardan şaşma vesselam.

FAKİRLERE İKRAM ETMEK

اتَّخِذُوا عِنْدَ الْفُقَرَاءِ أَيَادِيَ فَاِنَّ لَهُمْ دَوْلَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ

حل عن الحسن بن على

“Fakirler indinde ni’metler elde ediniz.Çünkü kıyamet gününde onlara devletler vardır”.

Fakirler, dünyada zayıf ve hor görülen zavallılardır. Siz bunların fakirliğine ve horluğuna, bakmayın da bunlara ikramda ve ihsanda bulunun.Çünkü yarın ahiret gününde, büyük bir inkılab gününde bunlar fakirlikten ve horluktan kurtulup umulmadık bir rahatlığa, bir genişliğe erişeceklerdir. İşte o gün onlara verilen salahiyet ile kendilerine ikram ve ihsanda bulunanlara da şefa’at edebilme imkanı bahşolunacağından sizler de o gün bunlardan istifade edersiniz .

Yirmi dokuzuncu hadis-i şerifte bunlar hakkında oldukça malumat vardır ve daha buna benzer hadis-i şeriflerde de zikrolunacaktır.

Buradaki “Eyadi” kelimesi “yed”in cem’i olup ni’met ma’nasındadır. Râmuz tercemesi olarak yazılan kitapta bir sehv olsa gerektir ki “evlerinizi fakirler yanında onlara ikram olunan evler yapınız” diye terceme edilmiş. Halbuki onlara ikram her yerde yapılabilir ve onlar da her yerde bulunur. Fakirler mahallesinde ikamet ise tevazu bakımından efdaldır ve onlara ikram cihetinden kolaylıktır. Hele bu devirde fakir bulmak bir mes’eledir. Onun için zengin mahallelerinde kurban etlerini verecek kimse bulamadıklarını söylerler, “eğer et toplayan cemiyetler olmasa işimiz haraptır” derler. Cenab-ı Hak cümlemizin muini olsun. Verdiği sayısız nimetlerden zenginlik de ayrıca bir ni’mettir. Bundan evvelki hadis-i şerifte nimetlere şükrü tavsiye ederken o şükrün fakirleri gözetmek olduğunu unutmamalı. İşte bugün kopan kıyametler hep bu şükürsüzlüğün cezasıdır. Bütün dinlerde Hakk’ın nimetlerine şükür tavsiye edilmekle beraber İslam’ın anladığı şükür hiç bir yerde yoktur. Cenab-ı Hak cümlemizi şakirin zümresinden eylesin. Amin.

ŞİRK VE GİZLİ ŞEHVETTEN KORUNMAK

أَتَخَوِّفُ عَلَى أُمَّتِي الشِّرْكَ وَالشَّهْوَةَ الْخَفِيَّةَ قِيلَ يَا رَسُولَ
اللَّهِ أَتَشْرِكُ أُمَّتَكَ مِنْ بَعْدُ قَالَ نَعَمْ أَمَّا أَنَّهُمْ لَا يَعْبُدُونَ
شَمْسًا وَلَا قَمَرًا وَلَا حَجَرًا وَلَا وَثَنًا وَلَكِنْ يُرَاؤُنَ
النَّاسَ بِأَعْمَالِهِمْ وَالشَّهْوَةَ الْخَفِيَّةَ أَنْ يُصْبِحَ أَحَدُهُمْ
صَائِمًا فَتَعْرِضَ لَهُ شَهْوَةٌ مِنْ شَهَوَاتِهِ فَيَتْرُكُ صَوْمَهُ

﴿حم ط ب ك حل هب عن شداد﴾

“Ümmetim üzerine şirk ve gizli şehvetten korkarım. Dediler ki: Ya Resulallah, ümmetin senden sonra şirk eder mi? Buyurdular ki: Evet. Ama onlar güneşe, aya, taş a ve puta tapmazlar, lakin amelleriyle nâsa mürâilîk yaparlar. Gizli şehvet ise, onlardan birisi oruçlu olarak sabahlar da, sonra, ona arzularından bir arzu arz olunur da orucunu terk eder.”

Bu iki hadiste zikr olunan şirk ve şehvet insanların elinden adeta insanlığı soyup alır da, insandan başka her şey'e benzer.

Bir gün Cenab-ı Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem ağlıyordu. Şeddad yani ravi diyor ki, ben sordum: Niçin ağlıyorsunuz ya Resulallah? O zaman o da bu hadisi-i şerifi buyurdu.

Muaz b. Cebel'in de riyanın şirk olduğuna dair Şam'daki rivayeti meşhurdur ki bu hadisi naklederken o da çok ağlamış ve hadisi pek güçlkle söyleyebilmiştir.

Riya: Malumdur ki ahiret amellerinden birini veya bir kaçını gösteriş olarak yapmaktır, Gayesi Hakkın emrine uymak değil, insanları aldatmaktır. Kendisini iyi insan olarak tanıtmaya çalışmaktadır. Hakikatte ise ihlastan arı çıplak ve kabul olunmayan bir ameldir. İnsanlar ne kadar beğenir, medh ederse etsin, Allah Celle ve Ala'nın makbülü değildir. Yani güneşe, aya, taş, puta tapmazlar ama, bu riyakarlıklarla yetip artar vesselam. Allahu Teâlâ muhafaza buyursun. Amin.

Gizli şehvete gelince: O da akşamdan oruca niyyet edip sabaha çıkar, lakin canın istediği şehvetlerden birisi kendisine arz olununca dayanamaz, hemen orucu bozar, bu ise zaruretsiz haramdır. Çünkü Allahu Teâlâ amellerinizi ibtal etmeyin buyurmaktadır. Yalnız (nafile oruç tutan) bir oruçlu insan öğleden evvel bir dosta uğrar ve o da yemeğe gelmesini teklif ederse ve yemediği takdirde darılacağını anlarsa; bu da bir müslüman kardeşinin hatırını kırmama bakımından ma'zeret sayılmıştır, ertesi gün tutmak şartıyla. Hatta "Nüru'l-İzah" denilen fıkıh kitabında buna cevaz vardır fazlasıyla.

أَتَخَوَّفُ عَلَى أُمَّتِي أَتْنَيْنِ يَتَّبِعُونَ الْأَرْيَافَ وَالشَّهَوَاتِ
وَيَتْرُكُونَ الصَّلَاةَ وَالْقُرْآنَ يَتَعَلَّمُهُ الْمُتَنَافِقُونَ يُجَادِلُونَ

بِهِ أَهْلَ الْعِلْمِ ﴿طَبَّ عَنْ عَقْبَةِ﴾

“Ümmetim üzerine iki şeyden korkarım: Ni’metlerle dolu mamur köylere giderler de şehvetlerine uyup namazları terk ederler. Kur’an’ı ise münafıklar ehl-i ilimle mücadeleye için öğrenirler.”

Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem hazretleri ümmetinin başına gelecek bir çok felaketleri ara ara haber vermekten geri kalmamışlardır ve bu hadis-i şerifte iki şeyden korktuklarını zevk ve safalarına uygun olan gayet güzel soğuk su başları, ağaçlık, meyvelik yerler, yeşillik manzaralara. Hep insanların tabiatına uygun olan gayet güzel soğuk su başları, ağaçlık, meyvelik yerler, yeşillik manzaralar. Hep insanların tabiatına uygun manzaralar. Şehvelerine düşkün kimseleri cezbeder, çeker. Nefislere hoş gelen bu güzel manzaralı yerlere giden ve biz ve de yazlık tabir olunan ekseriyiyetle deniz kıyılarına biriken insanlar bahusus şimdi kadın erkek karmakarışık bir çorba halinde. Artık namaz, niyaz, ibadet taat kimin aklına gelir. İçlerinde bazı namaz kılanlar olsa dahi tuzsuz yemek gibi tadı da olmaz ve bilahare oradaki zulmetler ve günahlar onları istila eder ve bir müddet sonra bakarsınız ki o sofiler namazı bırakmış, üstelik müslümanlara karşı bir cebhe almış duruma düşerler. Artık okumaya heves de kalmaz. İşte bu fırsattan istifade ile münafıklar kendi gayelerine erişebilmek ve ulema ile mücadele edip haklı çıkabilmek için hemen Kur’an okumaya ve öğrenmeye başlarlar. Şildi de istikbali temin gayesi ile okur, fakat imamlığı da hor görür, maaş nerede yüksek, gözü hemen orada. Sonra beş vakit imamlık yapmak da işine gelmez. Allah Celle ve Ala muinimiz olsun. Amin.

GIYBET

أَتَذَرُونَ مَا لَغَيَّتُمْ ذِكْرَ أَخَاكُمْ بِمَا يَكْرَهُ قِيلَ أَفَرَأَيْتَ إِنْ
كَانَ فِي أَخِي مَا أَقُولُ قَالَ إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدْ بَهَتَّهُ

حم م دمت عن ابن هريرة

“Gıybetin ne olduğunu bilir misiniz? Kardeşinin hoşlanmadığı, kerih gördüğü şey’i söylemendir. Dediler ki: “ Söylediğimiz hal onda varsa? Buyurdu ki: O söyledikleriniz doğru ise, onun hali ise işte o zaman gıybet etmiş olursunuz. Ve eğer o söyledikleriniz onda yoksa o zaman da iftira etmiş olursunuz.”

Gıybet, ahlak-ı mezmumelerdendir, cemiyyetleri birbirine düşüren en kötü bir silahtır. Silah ve bıçak yaraları iyi olur, onlar yine dost olur ve geçmişi unutulur. Fakat söz yaraları katıyen iyi olmaz ve unutulmaz. Onun için ey muhterem kardeş bu iki fena huydan son derece sakın, kimsenin aleyhinde konuşma. Daima yapıcı ol, sakın yıkıcı olma. Gıy-

bet bütün ibadetlerin sevabını götüren korkunç bir ateştir. Bir taraftan yapar, diğer taraftan yıkarsana o adama deli demek-ten başka çareimiz kalmaz. Gıybet ekseriya kendini beğenmek cebir de bazı gizli maksatlar için kardeşi olan müslümanı yık- mağa çalışmaktır. Halbuki bize düşen en güzel huy, gördüğümüz ve hatta iyi bildiğimiz çirkin huyları, işleri, ayıpları hep örtmek ve o kardeşimizi müdafaa etmek ve onun iyiliklerini de sayarak onu kurtarmaktır. Bakınız bir kardeşimiz bir ya- tağa düşse yada denizde boğulacak olsa veya yangında kalsa veya yıkılan ev altında kalsa velev ki o sarhoş bile olsa ne ya- parsınız, elinizi vicdanınıza koruyunuz da doğru söyleyiniz, ölsün diye mi bırakırsınız, yoksa biçareyi kurtaralım mı der- siniz? Allah cümlemize selametler versin. Bu hususta “Tasav- vufi Ahlak” kitabında oldukça geniş malumat vardır. Tavsiye ederim, mutlaka okuyunuz ve dostlarınıza anlatınız.

TAKVA CENNETE, DİLİNE VE BELİNE SAHİP OLMAMAK DA CEHENNEME GÖTÜRÜR

أَتَذَرُونَ مَا أَكْثَرَ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ الْجَنَّةَ تَقْوَى اللَّهِ
وَحُسْنُ الْخُلُقِ، أَتَذَرُونَ مَا أَكْثَرَ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ النَّارَ
الْفَمُ الْأَجْوَفَانِ الْغَمُّ وَالْفَرْجُ

ابو لشيخ فى الثواب والخرائطى عن ابى هريرة

“İnsanları cennete en çok idhal eden şey’in ne olduğunu biliyor musunuz? Takva ve güzel ahlakıdır. Ve yine insanları en çok ateşe yani cehenneme idhal eden şey de iki boşluktur. Ağızla ferçtir.”

Cenab-ı Peygamber ümmetine merhameten lütfettiği bu hadis-i şerifde ne kadar kısa ve ne kadar veciz bir şekilde selamet yolunu, cennet yolunu göstermek iş ve bunun

yanında, yine zıddı olan felaket yolunu, cehennem yolunu da göstermiş. Bizim için bulunmaz bir nimettir.

Saadet ve selamet yollarından birisi taka olarak gösterilmektedir. Her hayrın başı da takvadır.

Takvasız yapılan hiçbir işten hayır gelmez. Takva bütün hayırlara sebep olduğu gibi ayeti-i kerime mücibince, ittika sahiplerini, yani müttakileri Cenab-ı Hak her sıkıntıdan kurtarır ve bir de ummadığı yerlerden kendilerine hayırlı ve bol rızıklar ihsan eder olduğunda kimsenin de zerre kadar şüphesi yoktur.

Takvanın birinci mertebesi, kendini küfürden, ikincisi büyük günahlardan –zina, katil, sirket gibi- üçüncüsü de küçük günahlardan ve Hakk'ın hoşlanmadığı her şeyden kendisini korumağa çalışmaktır. “Tasavvufi Ahlak” ta bu hususta çok geniş malumat vardır.

İkincisi: Cennete girmemize sebep ikinci şey de ahlakı hasenedir. Bu da Peygamber efendimize kavlen, filen ve amelen uymağa derler. Bu da Resullullah'ın ahvalini öğrenmeye vabestedir.

Cehenneme atılmağa sebep olan iki şeyden biris ağızdır ki, oradan haram lokma ağıza koymamak ve lüzumsuz boş söz veya çirkin günaha müteallik bir söz sarf etmemektir.

İkincisi ise iffettir. Namusunu muhafaza etmek, günah ve haram olan şeylerden sakınmakla mümkündür. Yoksa hem dünya felaketi, hem de ahiret felaketi, cennet yerine cehennem.

Cenab-ı Hak cümlemizi takva ve hüsn-i ahlak ile zinetlendirip, cehenneme girmeye müstahik olacak her günahı muhafaza buyursun. Amin..

KÖTÜLÜĞÜN ARKASINDAN İYİLİK YAPMAK

إِتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتَّبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمْحُهَا وَخَالِقِ
النَّاسِ بِخُلُقٍ حَسَنِ ﴿حَمْ كُ حَبْ ض حَسَنَ وَالِدِرَامِي عَنْ أَبِي
ذَرْتٍ طَبْ كَر عَنْ أَنَسٍ وَمَعَاذٌ صَحِيحٌ﴾

“Nerede olursan ol Allah’tan kork, bir seyyie işleyince derhal onu mahvedecek bir hasene işle ve ahlak-ı hasene ile nasa karış (ve onlara bilmediklerini öğret.)”

Ebu Zer radıyallahü anh Mekke-i Mükerreme’de Resullullah’ın huzurunda kalmayı arzu etmesini görünce ona bu hadis-i şerifi buyurdular. Yani ey eba Zer! Sen burada kalmak istiyorsan o zaman nerede olursan ol Allahu Teâlâ ve Tekaddes hazretlerinden daima korku üzerine ol. Çünkü Cenab-ı Hak kulunun her hareketini hem görür, hem de bilir ve işitir, ondan kaçmak mümkün değildir. Onun için daima müteyakkız bulunup Allahu Teâlâ’nın hoşnut ve razı olamaya-

cağı hiçbir yerde ve hiçbir işte bulunmamak gerektir. Onun için daima Hakka'a yalvarıp yardım istemek mecburiyetindeyiz. Şayet beşeriyet iktizası bir hata ve bir günah, bir seyyie bizden sadır oldu ise derhal bir iyilik yapıp o işlenen hatayı, günahı, seyyieyi sildirmek, mahvetmek gerekir. Çünkü Kur'an-ı Kerim'de:

إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ

“Muhakkak güzellikler kötülükleri (günahları) giderir.” (Hud: 14) buyurulmaktadır. Haseneler, iyilikler, istiğfarlar, zikirler, tesbihler, namaz, oruç, hac, sadaka, yumuşaklık, hilm, şefkat, hüsn-i zan, herkes ile güzel geçinebilmek ve onlara kendisini sevdirebilmek, bunların hepsi hasendir. Ve buna benzer bütün hayırlar da seyyiatları mahveden birer sebeptir. Ve daha sonra Surei-i Furkan'ın 70. Ayetinde (günahlarına tevbe edelerin ve ameli salih işleyenlerin seyyiatları, günahları, hasenata tebdil olunacağı) bildirilmektedir. Hak Sübhanhehu ve Teâlâ, hazretleri cümlemizin muini olsun da, Allahu Teâlâ'dan daima korku üzerinde bulunan, iyi ahlaklı kullarından eylesin. Amin.

ALLAH KORKUSU VE EMİRLERİNE İTAAT

إِتَّقِ اللَّهَ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ وَآتِ الزَّكَاةَ وَحُجَّ الْبَيْتَ
وَاعْتَمِرْ وَبِرَّ وَالِدَيْكَ وَصِلْ رَحِمَكَ وَافِرِ الضَّيْفَ وَأْمُرْ
بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَزُلْ مَعَ الْحَقِّ حَيْثُ زَالَ

﴿طَبَّ عَنْ مَخُولِ السُّلَمَى﴾

“Her nerede olursan ol, Allah’tan korku üzere ol, namazı ikame et, zekatı ver, Beyti ziyaret et, hac ile umre yap, valideynine ikram, ihsanda bulun, akrabayı sıra et, misafirine yemek yedir, emr-i ma’ruf, nehy-i anilmünker et, her yerde, her zaman ve mekanda Hak ile ol.”

Allahu Teâlâdan korkmak her müslümanın hemen ilk vazifesidir. Bu korku olmazsa insan oğlunun önüne geçmek mümkün olamaz. Çünkü bu korku sayesinde insan, günahlardan uzak kalır ve bu korkudan da kulda sevgi doğar. Bir

tarafından sevgi bir taraftan korku insanı olgunlaştırır. Sevgi sayesinde ibadetlere heves artar, Hak rızası aranır ve Hakk'ın sevgili bahtiyar kullarının arasına girmek nasib olur ve bu sayede mümtaz bir kul olur, dünyası da mesud ahireti de.

Allah korkusu da dünyadaki fitnelerden, günahlardan insanı korur. Böylelikle Hakk'ın ve insanların sevdiği bir kul olur ve insanlar da bu kişilerden müstefid olurlar. Sevgi ve korkunun bir muvazene içerisinde bulunması da şarttır. Zira sevginin ifratı aşkı doğurur. Korkunun ifraeti da felaketler doğurur. Cenab-ı Hak, kitabını bize inzal ederken evvela “Bismillahirrahmanirrahim” ile başlamıştır ve arkasından Fatiha suresinide Allah'a hamdden sonra “Errahmanirrahim” buyurmuştur. İşte bu iki Rahman ve Rahim ism-i şerifleri Cenab-ı Hakk: Benden o kadar korkmayın. Çünkü ben hem Rahman'ım hem de Rahim'im ve beni çok, hem de pek çok seviniz. Çünkü şu gördüğümüz varlıkları ve bu varlıklar içinde sizin için, muhtaç olduğunuz her şeyi: Suyu, havayı, güneşi, ayı, yıldızları hep size hizmet etsinler diye yarattım. Sonra hilkatiniz o kadar büyüktür ki bu gördüğünüz uçsuz bucaksız alem sizin hilkatiniz yanında hiç kalır. Siz ufacık bir alemsiniz, fakat o büyük alemin sizin içinize dürülmüş, bükülmüş olarak konduğunu da unutmayınız. Ay sizde, güneş de sizde. Hem de en iyisi sizde. Sizde olan esrarın, bu gördüğünüz kocaman alemde zerresi bile yoktur. Onlar cemadat nev'inden sizlerin faidesi ve sizlere hizmet için yaratılmıştır. Siz bu kadar büyüklüğünüzle size bu nimetleri bedava veren mülk sahibi Hazret-i Allah'ı tanımaz ve Onun emirlerini ve yasaklarını dinlemezseniz o zaman sizlerdeki esrarlar da kapalı kalır ve size tevdi olunan emaneti ilahiyeye, ihanet suçu ile cezalanırsınız. Göklerde uçmak, denizlere de ve deniz dip-

lerinde kocaman gemilerle yüzmek hüner değildir, onları en adi mahluklar da yapmaktadırlar. Asıl hüner, bu mülkün sahibini tanıyıp O'na teslim olmak ve o içimizdeki gizli esrarı çözüp Hakk'ın rızasını kazanmak ve onun sevdiği ve razı olduğu bir kul olabilmektir. Bütün dünya, içindekilerle beraber hepsi bizim olsa nihayet elde kalmayan bir servetten ne faide! Onun için aziz ve muhterem kardeşim Haktan kork ve yok onu sev.Çünkü hayatın onun elindedir. Bak sana neler vermiş, o gözün, o kulağın, o ağız ve burnun, hele o yüzün, bir de içindeki aklın, hele o kalb ve ciğerlerin, yanda böbreklerin, sinir sistemleri, et, kemikler ve o tenasüb, i aza ve tenasübi endam insanı hayretten hayrete sevk etmekte. En mütekamil doktorlar bile bu hilkatin esrarlarını çözememişlerdir. Ufacık bir arıza insana koca bir dünyayı zindan etmiyor mu? Öyle ise Hakk'a yapış, emrinden dışarı çıkma. Şeytanların yoluna değil, peygamberlerin yoluna dön vesselam.

İkincisi: **“Ekımisalat”** dır. Yani namazı ikame eyle, doğru ve dürüst kıl ve devamlı kıl. Namaz dinin direğidir. Direksiz ev olmadığı gibi namazsız da müslümanlık olmaz. Sonra namaz, islamin nurudur, nursuz müslümanlık olmaz. Sonra namaz vücuttaki baş gibidir. Başsız vücut olmadığı gibi namazsız da müslümanlık olmaz, namaz islamin ruhudur. Ruhsuz müslümanlık ve hayat olmadığı gibi namazsız da müslümanlık olmaz. Namaz müslümanın canı gibidir cansız insan da ölüdür. Namazsız müslüman da ölü gibidir. Namaz gözlerin nuru, vücudun sıhhatıdır. Namazsız müslüman kör gibidir. Namazsız insanın sıhhati de dürüst değildir. Namaz vücuda sıhhat bahş eder. Namaz gözlerle nur verir, kulaklar da sağır olmaz. Namaz imanı kuvvetlendirir, ahlaki tasfiye eder. Namaz baş ağrılarını da giderir. Namaz

bel ağrılarını giderir, vücuttaki bozuk kemikleri de düzeltir. Namaz, aklı, zekayı da besler. Namaz erkeliği de muhafaza eder, çabuk göçmez(çökmez), yüzünün de nuru artar ve yüzü de buruşmaz. Namaz dünyada necat ve selamettir. Namaz, kişinin iman ile göçmesine sebeptir. Namaz kabirde nurdur. Namaz kabir azabından da necattır. Namaz sorgu meleklerine de cevaptır. Namaz kıyamette, hesapta, mizanda en ağır amedir. Sahibini kurtarır. Namaz aynı zamanda şefaattir. Namazı sakın bırakma ve namazı dürüst ve doğru kılabilmek için iyi hazırlanıp Namaza namaz ekle derecen artar. Namazı geceleri de kıl. Borç namazın varsa hemen ödemeye bak. Namazın sünnetlerini zinhar terk etme. Namazın tamamı ve doğruluğu ancak sünnetlerledir. Namazdan evvelki sünnetleri de ihmal etme. Namazın içindeki sünnetleri de unutma.

Namazın rükuunu güzel yap. Tesbihleri güzel söyle ve hemen secdeye inme. Rüku'dan kalkınca üç teslihi kadar dinlen. Namazın secdelerini dikkatli yap. Duaların kabul olunacağı bir andır. Secdeden sonra hemen ikinci sevdeye gitme, biraz dinlen. Namazdan çıkarken, selam verirken meleklerle ve solundaki müslümanlara ve bhusus sağında ve solundaki müslümanlara dua eyle Namaz müminin miracı değil mi? Bütün meleklerin ibadeti namazdadır, sen de namaza iyi sarıl, kardeşim sakın unutma. Vesselam.

Namaz müslümanlıkla küfür arasında bir çizgidir.Çizgi kalkınca müslümanlık da kalmaz. Namaz düşman hudutlarındaki nöbetçi asker gibidir. Huduttan asker çekince düşman memleketi istila eder. Namaz da kalkınca vücudu şeytanlar istila eder. Namaz müslümanlığın ahengidir, namaz kalkınca ahenk de bozulur, düzen de bozulur. Namaz ruhun gıdasıdır.

Canların gıdası da yemeklerdir, yemeklerden mahrum olan cesedler nasıl ölürlerse, namazsız ruhlar da öyle ölür.

Ey kardeş! Seni assalar da, kesseler de, parçalasalar da sakın namazını bırakma ve zinhar günahların ufağı büyüğü olmaz. Hatta mekruhlardan bile arslandan, yırtıcı kurttan kaçır gibi kaç. Assalar da, kesseler de, ateşte yaksalar da günahları irtikab etme. “anaya babaya itaat borçtur” dersin de Allah’a itaat borç değil midir?

Üçüncü emir, zekatı vermektir. Zekatı emreden Allahu Teâlâdır, sakın kıskançlık yapıp da zekatını vermemezlik yapma. O malı ve serveti sana veren Allah’tır. Sen yiyeceğin kadar ye ve ihtiyaçtan fazlasını saklama, onları ver. Allah’ın bire on vereceğini unutma, sonra Allahu Teâlâ sana onları saklayasın diye vermemiştir. Bak, iyi bak, o senin eline bakan fakirin senden ne farkı var, belki bazı noktalarda senden üstün vasıfları da vardır. Fakat takdir, onu fakir yartmış seni de zengin. Zenginin fakiri gözetmesi ile hem malı muhafaza olur ve hem de sevap ve derecesi artar, bu suretle fakir de geçinmiş olur ve hırsızlık ve hıyanetten kurtulmuş olur. Zengin fakiri gözetmezse bir kere malı elinden gider, sen de farkına bile varamazsın, sonra o fakir de zengine hem düşman olur, hem hırsızlık gibi kötü, çirkin cinayetler baş vurur, hem de düzen bozulur. Bunun da yegane sebebi zenginin Hakk’ın emrini tanımamasıdır. Zekat, müslüman fakirin hakkıdır. Müslümanlık ile ilgisi olmayanlara zekat verilmez, ana babaya ve evlatlara da verilmez, zira bunlara baknak mecburiyetindeyiz. Erkek ve kız kardeşlerden muhtaçlara ve bunların muhtaç olan evlatlarına da verilebilir. Dinsizlere ve kafirlere nafil sadaka caizdir. Zekat ise namaz gibi farzdır. Dini ilimleri tahsil eden talebeye ve onların hocalarına vermek efdaldır.

Eğer sen o fakirin yerinde bir fakir olsa idin ne gelirdi elinden? İyi düşün, fakiri daima gözetleyici ol. Yalnız, “zekatımı verdim” deyip kenara çekilme, müslüman cemiyetlerine katıl ve onlara daima yardımcı ve destekçi ol, hem malın artar, hem de ahirette dereceler. Maazallah bir gün elinden malın giderse o zaman ki ağlaman para etmez. Bugünkü bütün kıyametlerin başlıca sebeplerinden birisi aç gözlülüktür. Fakirlikten de fenadır.

Dördüncü emir: Haccü'l-Bey'tir. Yani hac yapmaktır, hacılık Allahu Teâlâ'nın emridir. Mekke-i mükerrerme'deki Beytullah tavaf edilir, say de yapılır, arefe günü Arafat dağında toplanılır, namazlar kılınır, dualar edilir. Akşamdan sonra akşam namazını da kılmadan Arafattan inilir, Müzdelife'de akşam ve yatsı namazı beraber kılınır, dualar edilir. Akşamdan sonra akşam namazını da kılmadan Arafattan inilir, Müzdelife'de akşam ve yatsı namazı beraber kılınır, dualar edilir, sabah namazından ve duadan sonra Minâ'ya gelir, büyük şeytan taşlanır. Mümkünse Ka'be'ye inip ziyaret tavafını yapar, traş olup ihramdan çıkar, iki veya üç gün daha Minâ'da kalıp, şeytanı taşlamakla haccı tamam olur. Bir de umre yaparsan aliyyül-ala olur. Niyyetle ihrama girmeyi, mikat yerinde lebbeyk demeyi unutma, ihram duasını okur, artık hac bitinceye kadar ihramdan çıkmazsın. Bu haccın sayısız faideleri vardır: Bir kere Allahu Teâlâ'nın emridir, ikincisi maneviyya-tın kuvvetlenir, ruhun yükselir. Oradaki milyonlarca hacıların hallerinden sana da hal geçer, dünyayı da öğrenmiş olursun. Allah'a karşı sevgin ve aşkın artar, ibadete hevesin artar. Hele Medine-i Münevvere'ye gelip de o Resulullah'ın huzurunda bulunmak yok mu ya ne tadına doyum olur ne lezzetine. Tabii bir heyecan alırsın, artık oralardan ayrılmak bile

istemezsin. İşte bu hacı elinden gelirse, servetin varsa, sıhhatın da müsaid ise, kim ne derse desin kulak asma, her sene yapmağa çalış. Sonra bizleri de duadan unutma.

Beşinci emir de: “Birr-ü valideyn” dir. Valideyn: Ana, baba, büyük anne büyük babalardır ki bunlara karşı ikram, ihsan ve iltifat her müslümanın başlıca vazifelerinden maduttur, bu da yine Allahu Teâlâ’nın emridir. Anne baba deyip geçme, onların bizlerin üzerindeki haklarını düşünecek olursak onların yanınıda el-pençe durmaktan kendimizi alamayız. Ana ve babaya itaat hususunda birçok eserler vardır. Fakat, Alasonyalı meşhir vaiz merhum Hacı Cemal Efendi’nin kitabını okumuştum, çok hoşuma gitmişti. Lakin osmanlıca yazılmış olduğundan bilimem şimdi piyasada var mıdır? Ayet-i kerimeleri sıralamak, Hadis-i Şerifleri zikretmek başlı başına bir esere muhtaçtır. Burada biz aklı-ı selim sahibine bu kadarcık bir hitap kafi gelir inşaallah.

Şimdi Suudi müftilerinden Muhammed b. İbrahim b. Abdül-Latif’in sigara aleyhindeki ufak bir eseri elime geçti, okudum, tekrar tekrar okudum. O yazılanları hemen bilmeyen pek azdır zannederim. Vakti ile de bundan insanları men etmek için çok şiddet gösterilmişse de ne hikmet muvaffak olunamamış. Şimdi bütün gençlik, kadın-erkek hep içmekte, adeta birbirleriyle yarış ediyorlar. Bunların çoğu da sözde bilgin insanlar şehvetlerine mağlub olunca artık ne yaptığını veya ne yapacağını bilemez hale gelmektedir. İşte ana va babaya itaat, kardeşlere şefkat ve saire hep aklın işidir. O bir kere şehvete ve nefse mağlub oldu mu artık nedersen boş. İçkilerin ve sigaraların vücuda olan zararını kimse inkar edemez. Fakat gel de anlat. Bu vücut bize emanet değil midir? Bunun harab oluşundan mesul değil miyiz? Muvakkat

bir keyf için bu cinayetler işlenir mi? Anaya babaya isyan da, manevi bir cinayettir. Ana Baba Hakları kitabını oku.

Altıncı emir: **“Ve sıl rahimek”** sıla-i rahimdir. Yani akraba-i teallukatı ziyaret edip muhtaç olanların yardımına koşmak ve onların hatırlarını sormak. Akrabalık bağlarını daima tazelemek ve birbirlerini unutmamak İslami ve insani bir hizmettir, bunu da yine Allahu Teâlâ emretmiştir.

İnsanın, amca ve dayıları, hala ve teyzeleri, kardeşleri ve bunların çocukları hep akraba-i teallükattansayıdır. Bunların kökleri bir, ötekiler de dal-budaklıdır. İnsanların bunları bilmesi ve birbirlerine karşı mütekasıl hürmet, samimiyyet, şefkat, merhamet göstermeleri bazan da hediyelerle birbirlerini sevindirmeleri şeair-i İslamiyyedendir.

Bu sıla-i rahmin fezaili pek çoktur. Bir kere ömrün uzamasına ve bir de rızkının bollanmasında, işlerinin kolaylaşmasında ve buna benzer bir çok dünyevi ve uhrevi faideleri vardır. Ömür uzar mı dersiniz? Allahu alem. Uzar diyen de var veya bereketli olur diyen de var. Ömrünün lezzetini bulur. Sonra zekat ve sadakaları akrabanın fukarasına vermek daha efdaldir derler. Sonra bu sıla-i rahm sebebi ile birçok hastalıklardan, felaketlerden de emin olursun. Bu bir esrar-ı ilahidir, aklımız ermez. Bize düşen, emirlere itaattır.

Ve sallallahü ala seyyidina mühammedin ve ala alihi ve sahbihi ecmain ila yevmiddin.

Yedinci emir: **“Ve akrid-dayfe”** misafire yemek yedirmek, mümkünse evde konuklamak, yatırmak. Üç güne kadar misafire ev sahibinin bakması, müstehaptır ve bu misafire olan ikramın mükafatı pek büyüktür. Evvelki devirdeki müslümanlar buna çok ehemmiyet verirler ve misafirlerine

son derece izzet ikram ederlerdi. Misafir gelir-gelmez evvela ona meyveler ikram olunur. Misafir onunla meşgul iken yemek hazırlanır, yemek vakti gelince yemek de yedirilmeden misafir salıverilmezmiş, hatta icab ederse bir de yol harçlığı verilir, misafirin gönlünü yapmağa son derece gayret ederlermiş. Tabii bu hal karşılıklı olur ve bu suretle birbirlerine karşı muhabbet ve samimiyetleri artar ve öz kardeş gibi birbirlerini çeşitli hediyelerle taltif etmeği de unutmazlar. İşte misafire ikram, insanlar arasında ne sağlam bağlar kurulmasına sebep olduğunu izaha da lüzum yoktur.

Talha radiyallahü anıh'ın misafirine olan ikramı da ayrıca yazılmalıdır, şöyle ki?

Resulullah'a gelen misafiri evine almış, evde de yiyecek bir şey yokmuş, kendileri mum söndürüp..

Elhamdülillah, bizim memleketimizde hemen herkesin evinde bir misafirhane bulunur, yerli-yabancı o misafirhanelere konar, hem kendisi hem de hayvanı varsa o da ahıra çekilir, yatırılır, her türlü istirahatı temin olunurdu. Hatta merhum bir kardeşimizden dinlemiştim. Buradan Mekke-i Mükerrreme'ye kadar misafirhanelere uğraya uğraya Hacca gittiğini rivayet etmişti. Fakat o devirlerde her yerde dergahlar vardı ve bu suretle fukaralar yolculuklarını hiç yorulmadana yaparlardı. Yakın zamana kadar bu adet köylerimizde cari idi. İnşallah yine caridir. Misafire ikram Allah'a ikram gibidir. Tanrı misafiri denir. Misafirin girdiği yere melekler iner, rahmetler nazil olur, bereketler artar. Sen de aziz kardeşim misafirden korkma, elinden gelen ikramı yapmaktan geri kalma vesselam.

İbrahim aleyhisselemın misafirsiz yemek yemediği meşhurdur. Bir gün bir kafir uğramıştı, ona iman teklif etti, o da

geri dönüp gitti. Cenab-ı Hak'dan kendisine hitap geldi ki: "Ya İbrahim ona ben doksan senedir rızık veriyorum da sana bir gün uğradı, iman etmedi diye ekmek vermedin." Bunun üzerine İbrahim aleyhisselam adamın arkasından koşup çağırdı: Ve bana Rabbim hitab etti "gel yemeğini ye" deyince kafirin de insafa gelip iman ettiği meşhurdur.

Sekizinci emir: Emr-i bi'l-maruf ve nehy-i anil-münkerdir. Bu ders islamın ruhudur, yani din ancak nasihatla kaimdir demek emr-i maruf nehy-i anil- münker yapmak demektir. Bunda bütün müslümanlar kadın-erkek müşterek ve muvazzaftır. Herkes elinden geldiği ve dilinin döndüğü kadar etrafında bulunan akraba-i teallukatına, eşine ve dostuna, komşularına, ahabblarına iyiliklerle emreder, tavsiye eder ki ibadat, taat, hayr u hasenat hep bunun içindedir. Bu yalnız hocaların veya vaizlerin işi olmayıp bütün müslümanlar bu emri maruftan mesuldürler, bu da bir cihaddır. Bundan kaçmak, harbdan kaçmak gibidir, büyük günahtır. İbadet, taata, hayr ü hasenata emir nasıl lazımsa, nehy-i anil- münker de öylece lazımdır. Günahlardan fenalıklardan, kötülüklerden, insanları, bhusus yakınlarını kurtamağa çalışmak farzdır. Nasıl yanan bir evdeki insanı, denize düşüp boğulacak bir kişiyi kurtarmak vazifemiz ise, günahlara düşen zavallıyı da kurtarmaya çalışmak öylece borcumuzdur. Buna emr-i maruf, nehy-i anil-münker derler. Bu vazife yapılmadığı takdirde emr-i maruflar da kalır, münkerat da alabildiğine yayılır. Günahların hepsinin vücudumuza zararları vardır, bhusus içkiler ve ne olduğu bilinmeyen meşrubat, kökü Avrupadan ve ecnebi diyarından gelen meşrubattan son derece sakınmak lazımdır. Hele şu bizim sigara ve içki dostlarına Cenab-ı Hak akıl ve izan versin de hem vücutlarını koruma ve hem de o füzuli israftan kendilerini kurtarsınlar. Bugün muhtaç olduğumuz fabrikaları yapmağa bu paralarımızı verirsek fena mı olur? İçki, ku-

mar ve sigaraya hatta gazinolara ve çalgı mahallerine verilen paralar kim bilir ne kadardır? Herhalde her sene bir fabrika yaptırılabilir. Hak Teâlâ bütün beşeriyyete aklı-ı selim ihsan buyursun da bu felaketten beşeriyyet kurtulsun. Amin. Onun için her müslüman iyiliklere, halık, zina, hırsızlık, katil, içki gibi şeylerden de kardeşlerimizi uzaklaştırmaya ve kurtarmaya çalışmamız ne kadar yerinde olur. Ve hepimiz bununla muvazzaf, mükellef ve mesuluz. Cenab-ı Hak muinimiz olsun. Vesselam.

Dokuzuncu emir: **“Ve zil maal-hakkı haysü mazale”** daima her yerde, her işte her zaman **“kün maa-i-Hak”** Hak ile ol. Hak üzerinde ol, haklı ile ol, haktan ayrılma. Zaif de olsa, kavi de olsa, cahil de olsa, bilgin de olsa, hasta da olsa, sağlam da olsa hatta ve hatta; kafir de olsa, müslüman da, mecusi de, ne olursa olsun amma haktan ayrılma. Haksız müdafaa etme. Haklıya yardımcı ol, haklı taraftan ol. Zalim olma, zalime ve zalimlere yardımcı ve destekçi olma. Hak hiç bir zaman değişmez, haklı daima haklıdır. Mesela haksız yere ve rüşvetle kazanılmış bir davada hakimın sana verdiği mal, emlak hiç bir zaman senin malın olamaz. Onun için iyi düşün, hakkı ara bul, haklıyı ara bul, laflara kulak asma, hak bellidir, hak sahibi de bellidir. Ne olursa olsun sen de haktan ayrılma ve haklıyı da yalnız bırakma.

Hak, esma-i hüsnadandır, Cenab-ı Hakk’ın ismidir. Malesef bu günün müslümanı ben de müslümanım der fakat müslümanlığı ne müdafaa eder ve ne de muhafaza. Pazardan bir şey alırken iyisini arar da seçim vakti sandığa gelmez, gelse de hakkı aramaz, nefsinin ve menfaatinın da esiridir, dinsizleri, münafıkları, hatta komünistleri de desteklediğini görünce artık şaşırıp kalmaman mümkün değil. Bu nasıl insanlık ve nasıl müslümanlık? Bundan daha büyük cahillik bulunmaz,

bir vakit camileri satanlar, yıkıp yerine apartman yapanlar, dini ilmin menba'larını kapatanları ne çabuk unuttun da bugün onları desteklemekten hiç de çekinmediğini görünce ne dersiniz bilmem? Dün evlatlarına Kur'an-ı Kerim okutmak isteyenleri ve okutanların neler çektiklerini nasıl unuttunuz? Hele Allah diyenin ve bir nur risalesini okuyanların muhakemelerini ve cezalarını hiç mi duymadın, yoksa sen de onlardan mısın? Şimdi onların sesi kesildi ama, hınçları içlerinde saklı, fırsat özleyen kurt gibi pusudadırlar, bunu asla ve zinhar unutma, hele hele daha neler var artık sen bul.

Hakkı seviniz, hakkı müdafaa ediniz, selamet ve saadet de hakkındır. Mülk Hakkın, mülkün içindekilerin hepsi de Hakkındır, sana verilen vücut ve vücut içindeki namütenahi nimetler hep Hakkındır. Hakkı sevmeyeceksin de, ya kimi seveceksin? Dinsizleri veya münafıkları mı?

Ayinedir bu alem her şey Hak ile kaim
Mir'at-ı Muhammed'den Allah görünür daim.

Haksızın ve haksızın yanında olanın hali netice itibari ile haraptır. İşte Fir'avnlar, işte Haccac-ı Zalimler.

Peygamberin ve peygamberin yanında olanların ise ebedi saadet ve selamette oldukları ve olacakları müstağni-i beyandır vesselam.

HARAMLARDAN SAKINMAK, TAKSİME RIZA VE İHSAN

إِتَّقِ الْمَحَارِمَ تَكُنْ عَبْدَ النَّاسِ وَارْضَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَكَ تَكُنْ
أَعْنَى النَّاسِ وَأَحْسِنْ إِلَى جَارِكَ تَكُنْ مُؤْمِنًا وَاحِبًّا لِلنَّاسِ
مَاتِحِبُّ لِنَفْسِكَ تَكُنْ مُسْلِمًا وَلَا تَكْثِرِ الضَّحَكَ فَإِنَّ كَثْرَةَ
﴿الضَّحِكِ تُمِيتُ الْقَلْبَ﴾ ﴿حَمَّ هَبْ تَ عَرِيبَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

“Haramlardan sakın ki nâsın en abidi olasın, Allahu Teâlâ’nın taksimine razı ol ki, nasın en zengini olasın, komşuna ihsan et ki, mü’min olasın, nefsin için sevdiklerini insanlar için de sevki, müslüman olasın. Çok gülme, muhakkak çok gülmek kalbi öldürür”.

(Ahmed b. Hanbel, Beyhaki Fi Şuabil İman, Tirmizi garib (kaydıyla) Ebu Hüreyre’den).

Haramlardan sakınmak müslümanların en mühim vazifelerinden biridir, çünkü haram aşık bir zehirdir. Zehir in-

sanı nasıl öldürüyorsa haramlar da müslümanlığı öyle öldürür. 43. Ncü hadis-i şerifte bildirilen “Hak üzere ol” tabiri ancak kitaplarda kalır, gönüllere işlemez. Doktorlar insanın bir azasını kesmek iktiza ettiğinde evvela ona bir iki morfin yaparlar, hayatiyyeti iptal ederler, sonra güzelce keserler, sararlar, zavallının haberi bile olmaz. İşte o morfin de bir nevi zehirdir. Sen günahlardan korkmaz ve sakınmazsan iyi bil ki morfini yemişsin haberin bile yok. Bak ondan sonra, yalandan kaçınmaz, hıyanetlikten sakınmaz, içki de içer, kumar da oynar, faizden korkmaz, hırsızlık bile yaparsın. O fazladan aldığı para hırsızlık değil mi? On liralık bir şeyi 20 veya daha fazlaya satarsa buna da kazanç adını verir, gizlice bal gibi bir hırsızlık. Bu Allah korkusu, hesap, mizan korkusu, cehennem korkusu, mes’uliyet korkusu, Allah rızasından mahrumiyet korkusu olmazsa, onun canavardan ne farkı olur? Onun için Cenab-ı Peygamber: “İlk önce Allah’tan kork ki insanların en abidi: olasın” buyurmuşlar. Demek ki abid olmak için çok ibadet değil, belki ibadet ile beraber Allah korkusu gerektir. İnsanların en çok ibadet edicilerinden olasın.

İbadetlerin envayı çoktur. Namaz, oruç, zekat, hac, umre, Kur’an okumak, okutmak, zikir, tesbihler ve en âlası ise cihaddır. Emr-i bi’l-ma’ruf, nehy-i ani’l-münker de ibadetten sayılır. Tefekkürü unutma, o da yerine göre tefekküre göre bazan bir senelik, bazan altmış senelik nafil ibadetlere teka-bül eder. İslami yardım cem’iyyetlerine yardım ve hizmet etmek de nafil ibadetlerden sayılır. Hele Hakkın müdafilerinin emekleri hiç de boşa gitmez.

İkincisi: Çalış çabala fakat Hakkın sana olan ihsan ve ikramına, verdiği rızka razı ol. Başkasının servetinde, malında gözün olmasın, tok gözlü olursan o zaman nasın en zengini

sayılırsın. Çünkü rızık boğazdan geçendir, yoksa biriktirilen servet senin değildir.

Üçüncüsü: Komşuna ikram, ihsan eyle ki mü'min-i kamil olasın, olgun mümin olasın. Burada komşunun zikri mühimdir, çünkü akrabalar, dostlar uzaklarda, aynı mahallelerde ve memleketlerde otururlar her zaman temas ve yardım mümkün olamaz. Lakin komşun, bir hacet anında imdadına yetişecek ilk insandır. Onun için onunla fazlaca alakadar ol ve ona ikram ve ihsanda bulun ki, o da senin maddi ve manevi yardımcın olsun. Maalesef bugün bahusus zenginler muhitinde komşu hakkı hiç yok gibidir. Hatta birbirlerinin cenazesinden bile haberleri olmaz, çünkü alakaları yoktur. Zira cami ve cemaat da bilmediklerinden, va'z u nasihat da dinlemediklerinden kendi kafalarına göre hareket ederler. Dost hakkı, fakir hakkı, akraba hakkı, komşu hakkı falan bilmezler vesselam.

İnsan kendi nefsi için bir takım hayırlı işler ve hayırlı şeyler ister. İşte bu istediğin ve arzu ettiğin her hayrı bütün insanlar için iste. İşte o zaman (sağlam bir müslüman) olursun. Komşuna ihsan ve ikram, mü'min-i kamil alametidir, bu işi ancak kamil mü'minler yapar. Bütün beşeriyyete, istediği hayırları istemek bu da kamil bir müslümanın işidir. Demek ki kemal ve olgunluk dikkat eder misiniz iki şeye bağlanmıştır: Birisi, etrafında bulunan insanlara hayırlı ve yardımcı olmak, diğeri de daha geniş şekilde teşmil olunup bütün beşeriyyetin hayrını, saadetini, selametini istemek ve bu hususta elinden gelen gayreti de sarf etmektir ki bu büyük bir iştir, bunu ancak büyük kimseler yapabilir. Bize gelince: Hiç olmazsa memleketinde bulunan insanların saadet ve selametine çalışmak elbette üzerimize borçtur. Burada memleket büyüklerine ve

idarecilerine büyük vazifeler düşmektedir. Bugün onlar ki bizden başka bir insan değildir, onlar da memleketin evlatlarıdır. Kendi menfaatlarına uygun maaşları alabilmek için nasıl yol buluyorlarsa memleket hizmetinde bulunan diğer zuafanın da hakkını yememeleri ve onları zaruret içerisinde kıvrandırmamaları gerekir. İnsanların, hepsi Allahu Teâlâ'nın kullarıdır. Allahu Teâlâ'nın hiç günah bilmeyen ve işlemeyen kulları, melekleri; doludur, bizi de böyle yaratmış, işine karışmak vazifemiz değil. Kimi imanlı, kimisi de imansız, fakat; hepsi o Allah'ın kullarıdır. Demek ki onlar da lazım. Bize düşen: Ya Rab! Onları da iman ve İslamınla müşerref eyle. Onları da beşeriyyete faideli kullarından eyle. Bak, şeytanı da o yaratmadı mı? Demek o da lazım, o olmasaydı biz de bu dünyaya gelemezdik. Demek ki bu dünyayı görmek ve burada imtihanı verebilmek gerek. Ondan nâşi gerek etrafımızdaki komşular ve gerekse bütün beşeriyyete hayırlı olabilmesi için ilmi ile, kalemi ile, akıl ve zekası ile; kuvvet ve kudreti ile çalışmak, hiç şübhesiz vazifelerimizdendir.

Dördüncüsü: Kişinin nefsi için, sevdiği ve istediği şeyleri, başkası için de sevip istemesidir.

Beşinci kaide: Çok gülme; çünkü iyi bil ki çok gülmek kalbi öldürür. İnsanın insanlığı etten kemikten olan fani vücutla değil, bu et-kemiğin canı olan gönlü ile. O gönül olmasa bizim de ne hayvandan, ne cemadâtta bir farkımız olmaz. Gönül bir sırça saray olduğu darb-ı meseli de hepimizce malumdur. İşte o sırça sarayın kırılması gönlün ölümüne sebep olur. Çünkü sırça malum pek ince camdır. Rüzgarlara tahammülü de yoktur. Sert bir rüzgarın, onları alt-üst ettiği de malumdur; gülmeden zuhur eden ihtizazlardan, günah tariki ile o şiddetli rüzgarlara teşbih edilerek gönül kırılır

ve yok olur, bir daha t miri de mümkün olmaz. Artık mutlaka yenisini takmak lazım, o da mümkün değil. Zira gönlün vazifesi Allahu Teâlâ'nın zikri ile meşgul olup sahibini de uyarmaktır. Onun için tefekkür gönülle olur. O zaman biraz tefekkür, bir senelik nafile ibadete tekabül edince çok tefekkürün insanlara ne bitmez tükenmez ni'metler bahş edeceği apaşıkardır. Binaenaleyh vücudun muhafazasından daha ziyade gönlün muhafazasına dikkati celb için Cenab-ı Peygamber Sallallahü aleyhi ve sellem hazretleri çok g lmeyiniz, belki çok düşününüz ki gönlünüz uyansın, nur ile dolsun. Zira nur olmayınca insan karanlıkta kalır, hiç bir Şey beceremez. Öyle ise o gönlün nuru olan tefekk r  çok yap. Bak her gelen gitmektedir. Her gün sürü ile insan gelir, sürü ile de gider. Bu gidiş nereyedir, bunu insan hiç düşünmez mi? Hakk'ın en m kemm l kulu olan insan topraklar içinde çürüyüp kurtlara, böceklere yem olsun diye mi yaratılmıştır? Bir hacca git, Medine-i M nevver 'yi ziyaret et, bak o Peygamber efendimizin etrafında pervane gibi uçuşan  oşkun insanlara Şöyle bir hayretle bak ve yine iyi bak onun emrine imtisalen Ka'be'de tavaflara ve o Hacer-i Esved'in etrafında onu  pebilmek için çırpınan insanlara. Bunlardan kalbi diri ve temiz olanlara sonsuz hidayetler, tevfikler ve o gönülde nurlar vardır ki o nurlarla ancak Allah bilinir ve O'na kulluk edilir vessalam. Şimdi sen de bu g nl   ld rmemeye  alış.

Ebu Hüreyre der ki: Res l llah sallallahü aleyhi ve sellem buyurdular ki: **“Bu söyleyeceğim Şeyleri kim alır ve bunlarla amel eder veya amel edecek kimselere  ğretir? Ben dedim ki:**

— Ben ya Resulallah. O zaman elimden tuttu bu beş Şey'i bana saydı”. Ve başta ma'l m olduğu vech ile “ ttekil-

meharim” haramlardan sakın, nasın en büyük abidi olursun. 2 - Hakk’ın taksimine razı ol nasın en zengini olursun. 3 - Komşuna ihsan et ki mü’min-i kamil olursun. 4 - Kendin için istediğin şeyleri bütün insanlar için iste. 5 - Bir de çok gülme, çünkü çok gülmek gönlü öldürür. Onun için Resulullah sallallahü aleyhi ve sellem hazretleri hiç gülmemiştir, bazan tebessüm buyururlardı ve bizleri de gülmekten men buyurmuşlardır ki gönüller daima diri ola. Diğer bir rivayette: Bir kişi gelip sallallahü aleyhi ve sellem hazretlerinden vasiyyet ricasında bulunmuşlar. Sallallahü aleyhi ve sellem hazretleri de o kişiye şu beş şey’i tavsiye etmişlerdir. Tabiatı ile bu öğütler hepimiz için bir derstir. Cenab-ı Hak cümlemize bu derslerden ders alıp amel etmek nasib eylesin. Amin.

İNSANLARIN ARALARINI İSLAH ETMEK

اتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَلِكَ بَيْنَكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ يُصْلِحُ بَيْنَ
الْمُسْلِمِينَ ﴿١﴾ عَنْ أَنَسٍ

“Allah’tan korkun ve aralarınızı ıslah ediniz, muhakkak Allahu Teâlâ da müslümanların arasını ıslah eder”

Allahını iyi bilen muhakkak ondan korkar ve bu korku sayesinde kardeşler ve müslümanlar arasındaki açıklık ve münâferet de kalkmış olur ve böylelikle kuvvetleri, şecaatları artar. Birlikte kuvvet vardır, kuvvette ise selamet vardır. Ma’lumdur ki ipler tek tek olunca çabuk kopar, fakat onlar bir araya gelince halat olur gemileri bile durdururlar, bunu herkes de bilir, bilir ama, şu nefis yok mu ya bütün felaketler onun başı ucundan kopmaktadır. Çünkü nefsin gayesi benliktir, ıslah edilmedikçe yola gelmez, kim ne derse desin nümunesi meydanda. Memleketimizde mümtaz diye ad verdiğimiz müslümanların bir haline bakın, ağlamaktan başka

çaremiz yok. Bunları bir araya getirmek deveye hendek atlatmaktan daha zordur, hepsi kendini beğenir, illa ve illa benim dediğim olacak der başka bir şey bilmez: İyi amma bak düşman bizi teker teker yutmakta, sen hala benim dediğim olsun diye çabalıyorsun, yarın merak etme sen de yutulacaksın hiç de şübhen olmasın. Bu hususta kitaplarda ve tecrübelerde çok geniş ma'lûmat vardır, bunu sen de bilirsin, ama o nefsin elinden yakayı kurtarmak mes'ele. Bu ne sofuluk, nasıl dervişlik ve nasıl müslümanlık? Allahu Teâlâ kitabında birleşsin demiyor mu? Bu birleşme kimlerle olacak, masonlarla mı birleşelim yoksa komünistlerle mi birleşelim? Herhalde müslümanların birbirleri ile birleşmesi. Öyle ise niçin birleşemiyoruz? Sebebi benlik ve çekememezlik. Cenab-ı Hak bizi şu iki belanın elinden kurtarsın da Hak ve hakikatta birleşmek ve böylece düşmanlara, dinsizlere lokma olmaktan kurtarsın. Amin. Bi hurmeti seyyidil mürselin.

NAMAZ HAKKINDA ALLAH'TAN KORKMAK

اِتَّقُوا اللَّهَ فِي الصَّلَاةِ اِتَّقُوا اللَّهَ فِي الصَّلَاةِ اِتَّقُوا اللَّهَ
فِي الصَّلَاةِ اِتَّقُوا اللَّهَ فِيمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ اِتَّقُوا
اللَّهُ فِي الضَّعِيفَيْنِ الْمَرْأَةِ الْاَزْمَلَةِ وَالصَّبِيِّ الْيَتِيمِ

عَبَّ عَنْ اَنَسٍ

“Namaz hakkında Allah’tan korkunuz, namaz hakkında Allah’tan korkunuz, namaz hakkında Allah’tan korkunuz, elleriniz altında bulunan hizmetkarlar hakkında da Allah’tan korkunuz ve iki zayıf hakkında da Allah’tan korkunuz: Dul kadınlarla yetim çocuklar”.

Allah’ın emirlerine muhalefetten korkmak tabiidir. Dünyada bile büyüklerin emirlerine muhalefet İnsanın başına ne felaketler doğurduğu herkesin gözü önündedir. Bu emirler gerek resmi ve gerekse gayri resmi olsun fark etmez, resmi olanı kanunlardır.

Kanunlara muhalefet sırasına göre envai çeşit. Hapis, para cezaları ile idam sehplarına gitmektedir. Hapishaneleri hiç görmüyor musun? Asılanları ne çabuk unuttun. İşte sen de Allah'tan kork da, onun Hiçbir emrine muhalefet etmediğin gibi namaz hususunda yine Allah'tan kork da namazını vaktinde, usul ve erkanına uygun bir şekilde huzu ve huşu içinde eda etmeğe çalış ki cezaya çarptılmayasın. Namazlar vakti ile kılınmazsa birike birike sular gibi göl olur, sonra bunları temizlemek, ödemek de o kadar kolay bir şey değildir. Bir vakit namazın terki için çok ağır cezalar vardır. Bir ayda 150 vakit, on ayda 1500 vakit, 100 ayda ise 15000 namaz borcumuz var demektir. Dokuz seneden biraz fazla. Ya on sekiz veya yirmi sene kılmadı isen bunun altından nasıl çıkılır. Onun için Resulullah sallallahü aleyhi ve sellem “üçdefa tekrar ederek: Namaz hakkında Allah'tan korkun da onu sakın ihmal etmeyin ve kaçırmayın” buyurmaktadır. Zira bir vakit namazın kaçması veya kılınmaması ölüm demektir. Baksana bir tarihi vak'a anlatayım:

Ashab-ı kiramdan Hendek muharebesinde Resulullahın muhafazası için canını siper edip seksen küsur yerinden yara aldığı halde Resulullah'ın önünden ayrılmamış olan Talha radiyallahü anh senede beş günden mâada her gün oruç tutan bir zat-ı muhteremdir. Bir gün hurma bahçesine gitmiş, ağaçların birbirleri ile sarılıp gayet güzel bir manzara teşkil ettiğini ve o arada kuşların da ötüşmeleri ve oynaşmalarını hayran hayran seyr ederken bir ikindi vaktinin cemaatını kaçırmış, namazı değil, cemaata yetişememiş, bunun üzerine o bahçesini Resul-i Ekrem efendimize gelip: Ya Resulullah bu bahçedeki güzel manzara beni bugün ikindi namazının cemaatına erişmeme mani olduğundan ben bu bahçeyi fisebilillah size vakf eyledim, nasıl isterseniz öyle yapınız diye bir daha o bahçeye uğramamış-

tır. Bir vakit namazın cemaatla eda olunmasına hiçbir iyilik muadil olamaz. Ehlinin indinde namaz her şeyden kıymetli. Altın, gümüş, mücevherat hepsi fani şeyler. O Hakk'ın huzurunda beş dakika dahi olsa huzur ile durabilmek ne büyük saadettir, bunun zevkine doyum olmaz. Bu da ancak namaz ile kaim olacağından peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem hazretleri bizleri uyandırmak için üç defa te'kid buyurmuşlardır. Namaz aynı zamanda kul ile Hâlık arasında en sağlam, en kuvvetli bir rabıtaadır. İşte bu rabıta sayesinde kulda her an bir uyanıklık, bir gelişme, bir feyiz hasıl olur ki, bunu tabir ve izah mümkün değildir. Yalnız şu kadar diyebiliriz ki: Bir değirmenimiz var, bunun suyu gelmezse veya cereyanı gelmezse bu değirmen neye yarar. Bu namazlar o musallinin gönlüne inen manevi rahmet suları ile veya manevi cereyanlarla -değirmenin döndüğü gibi- o musalli de namazdaki huzuru nisbetinde tekamül eder. Aldığı veya alabildiği feyiz nisbetinde başkalarına faideli olur.

Bizim pil veya akümülatör dediğimiz cereyanları saklayabilen her alet, cereyanı boşaldıkça, elektrik fişlerine takılınca oradan aldığı yeni cereyanlarla yine işlerimizi görebildiğimiz hepimizin bildiği şeydir. Bu boşalan akümülatör yeniden doldurulmadıkça işe yaramadığı yine hepimizce malumdur. İşte tıpkı bunun gibi namazlar ve diğer ibadetlerin hepsi ruhun gıdası olmakla boşalan gönüllere yeni yeni ruh, kuvvet, feyiz ihsan olunur ve bu sayede o gönlün sahibi tedrici bir surette kemalat-ı insaniyyenin en üstün noktalarına erişmeğe muvaffak olur. Lakin bu namaz kılınmadığı veya ara sıra kılınıp da devam edilmediği veya namazın usul ve erkanına riayetsizlikle, kılınan namazlar, insanı, kemalata ulaştıramadığı meşhudümüzdür. Onun için namaza son derecede dikkat eyle ve

o huzuru elde edebilmek için sa'y ü gayret eyle, Mevlayı gönlünden çıkarmamağa çalış ve Hakk'ın sevmediği ve yasak ettiği her şeyden ve her yerden son derece uzak kalmağa gayret et ki namaza durduğun vakit huzur bulasın, ruhun, kalbin, gönlün nür ile dolsun. Zira bu nurlar olmazsa insan karanlıkta kalır ve karanlıkta kalanların hali ne kadar korkulu olur. Bahusus o karanlık mezar aleminin ne kadar korkunçtur. İşte burada kazanılan ve o ibadetlerden hasıl olan nurlardır ki mezarı cennet bahçesi yapar. Kıyamet gününde yine bu nur sayesinde cennete giderler. Ve o zaman bu nurlardan mahrum olanlar, onlara seslenir. Aman durun bizi bekleyin, biz de sizin nurunuzdan istifade edelim diye yalvarmağa başlarlar. İşte o zaman muti müslümanların onlara cevabı da şu olur: Biz o nuru dünyada iken Hakk'ın emirlerine imtisal ederek kazandık, siz de dünyaya gidin bu nurları alıp gelin derler, fakat heyhat bir daha dönüş mümkün değil. Nursuz bu hayatın tadı olmayacağından Cenab-ı Peygamber efendimiz birçok dualarında bizlere de ders olsun diye Cenab-ı Hak'tan nur istemiştir ve bizim de sabahları okuduğumuz dua kitabında bunlardan iki tanesi yazılmış bulunmaktadır:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْئَلُكَ نُورًا فِي قَلْبِي، اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا

Bir diğeri de:

اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا فِي قَبْرِ نُورًا بَيْنَ يَدَيَّ وَنُورًا
مِنْ خَلْفِي وَنُورًا عَنْ يَمِينِي وَنُورًا عَنْ شِمَالِي وَنُورًا
مِنْ فَوْقِي وَنُورًا مِنْ تَحْتِي وَنُورًا مِنْ سَمْعِي وَنُورًا مِنْ

بَصْرِی وَنُورًا مِنْ شَعْرِی وَنُورًا فِی بَشْرِی وَنُورًا فِی
لَحْمِی وَنُورًا فِی دَمِی وَنُورًا فِی عِظَامِی

Kalbe nur, kabre nur, sağından nur, solundan nur, altından nur, üstünden nur, aklımı nur, kemiklerimi nur, etlerimi, kanlarımı, her şey'imî nur kıl, nurumu artır, çoğalt, ziyade eyle ve beni nur eyle. Ve buna benzer dualarla Cenab-ı Hak'tan nurlu kişi olmayı istemiş ve bizim de istememizi zımnen tavsiye etmiş bulunmaktadır. Aydınlık olmayınca bahusus geceleri şaşırıp kalmaktayız. İşte bu nurlardan mahrum kişilerin hali tabii karanlıkta kalıp bastıkları yeri göremeyen gözlü körlerdir. Hak bunları "Summün" diye Kur'an'da zemmetmiş "Ve hümla ya'kılun" diye de akılsız olduklarını beyan buyurmuştur. Hak Teâlâ cümlemizi böyle akılsızlardan etmesin. Amin.

Bunun için namaz her müslümana farz-ı ayn kılınmış. Binaenaleyh herkesin 32 farzı güzelce bilmesi de farzdır. Bunları öğrenip namazını da güzelce kılıp içini dışını nur ile doldurup nûrun alâ nûr olmasını Mevlâ ihsan buyursun.

Abdestsiz, gusülsüz, taharetsiz namaz olamayacağı gibi namazsız da ne müslümanlık ve ne de o nurun bulunması mümkün değildir. Bu sebepten Cenab-ı Peygamber efendimiz namaz hususunda, Allah'tan korkunuz, onu asla bırakmayınız, abdestinize, guslünüze, taharetinize dikkat edip usul ve erkanına da tâdil-i erkanına riayetle havf ve haşyet içerisinde namazlarınızı kılmağa devam edin ve nurlarınızı daima artırıp beşeriyyete hayırlı bir kul olmağa da gayret ediniz vesselam.

Ve sallallahü ala, seyyidina mühammedin ve alihi ve sahbihi ecmain.

ZULÜMDEN SAKINMAK

اتَّقُوا الظُّلْمَ فَإِنَّ الظُّلْمَ ظَلِمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَاتَّقُوا
الشُّحَّ فَإِنَّ الشُّحَّ أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ وَحَمَلَهُمْ
عَلَى أَنْ سَفَكُوا دِمَائَهُمْ وَاسْتَحَلُّوا مَحَارِمَهُمْ

﴿حم م خ في الادب وعبد بن حميد وابو علوانه عن جابر بن عبد الله﴾

“Zulümden korkunuz, çünkü zulüm kıyamet gününde karanlıktır. Sıkılıktan da korkunuz, çünkü sıkılık sizden evvel geçenleri helak etmiş ve onların birbirleri ile kanlarını akıtmağa ve haramları helal kılmağa sevketmiştir”.

“Zulüm adaletin zıddıdır” her yerde her zaman ve her işte tatbiki emrolunan adalete mugayir her iş zulümdür. Vücudun kıvamı adaletle kaimdir. Vücuttaki adalet nizamı bozulunca çeşitli hastalıkların zuhuru şübhesizdir. İşte bu hastalıklar vücuttaki adaletsizliğin alameti olduğu gibi memleketlerdeki bütün asayişsizlik de, memleketlerde adaletsizli-

ğın, bozukluğun çokluğunun alametidir. Adaletsizlik gerek ferdler ve aileler arasında olsun ve gerekse cemiyyetler, milletler arasında olsun en büyük felaketlerin doğmasına yegane sebeptir. Onun için sizler bu zulümden korkunuz, adaletle yaşamağa bakınki, dünyanız dünya, ahiretiniz de saadet, selamet olsun. Zulm etmeyiniz ve zulüm etmekten korkunuz ve dolayısıyla zalime hiç bir vech ile yardımcı olmayınız. İnsan çok aciz bir mahluk olmakla beraber zalimlerin şerrinden korkarak veya menfaat-i dünya için her devirde ve her asırda en korkunç zalimlerin bile bir çok avanesi, yardımcısı, destekçisi olagelmıştır. Herhalde bu zalimler ve yardımcıları Allah'a ve ahirete imanı olan kimseler değildir ki insanlara envai çeşit zulümleri reva görmüşlerdir. Fir'avnlr ve onların emsali gibi. Onun içindir ki hükümetleri ve idareleri çabuk muzmahil olup yalnız o kirli adları tarihte kalmıştır. Zulüm haksızlıktır ve bu haksızlık hiç bir zaman cezasız kalmaz. Bir hadis-i kudsi'de: **“Ey kullarım, ben zulmü nefsimi haram kıldım ve bu zulmü sizin aranızda da haram kıldım, binaenaleyh birbirlerinize zulüm etmeyiniz”** buyurmuşlardır.

Resulululah da: **“Müslüman müslümanın kardeşidir, ona zulmetmez, onu yalnız da bırakmaz, onu tahkir de etmez, hakir de görmez. Takvanın yeri gönüldür”** diye üç defa tekrarlamışlardır.

Bir diğer hadiste de: **“Müslim kardeşi tahkir, o kişiye şer olarak kafidir. Her müslümanın her müslümana kanı, malı, ırzı haramdır”** buyuruluyor.

Bu hadis-i şerifi iyi, çok iyi oku. Şerhe hiç lüzum yok, çok açık. Hemen Cenab-ı Hak cümlemize hidayetler nasib etsin de öğrendiklerimizle ameller nasib eylesin ve dilimizi

tutup müslümanların aleyhinde konuşmaktan ve onları hakir görüp zulüm etmekten kendimizi de beğenmekten muhafaza buyursun. Amin.

Bakınız sallallahü aleyhi ve sellem hazretleri iflas eden müflisin kim olduğunu sormuş. Cevaben demişler ki: “Bizim bildiğimiz müflis paraları ve malları elinden giden kimsedir.” Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem buyurmuşlar ki: **“Ümmetimden müflis şu kimselerdir ki, kıyamet gününde namaz, oruç, zekat gibi hayır hasenatları ile gelirler de lakin falana sövmüş, falana iftiralar atmış, falanın malını yemiş, falanın kanını akıtmış, falanı da dövmüş. Onlara hasenatından verilir. Nihayet hasenatı tükenir, borçları daha kalır. O zaman döğüp, sövüp, öldürüp mallarını yedikleri kimselerin seyyiatları bu adamın üzerine yüklenir, sonra da cehenneme atılır.”** Müslim ve Tirmizi, Ebu Hureyre'den).

İşte asıl müflis bu adamdır ki o kadar hasenatı, iyilikleri; ibadetleri kendisine hiç faide vermeden öteki zulmettiği adamların günahlarını yüklenip cehennemi boylar. Ne kadar çirkin ve korkunç bir manzara. Allahu Teâlâ hepimize hidayetler nasib edip zulümden ve zalimlere alet olmaktan muhafaza buyursun. Amin.

Abdullah bin Abbas'dan, (Hadis-i Kudsidir):

وَمَنْ أَظْلَمَ مِنْ ذَهَبَ يَخْلُقُ خَلْقًا كَخَلْقِي فَلْيَخْلُقُوا ذَرَّةً
أَوْ لِيَخْلُقُوا حَبَّةً أَوْ لِيَخْلُقُوا شَعِيرَةً

Bu canlı insan resimlerini veya heykellerini yapanlar da zalimlerin arasına sokulmuş ve: **“Bunlardan daha zalim kim vardır ki benim yaptığım canlı mahlûk gibi mahlûk yap-**

mağa kalkarlar, şayet öyle hünerleri varsa bir zerre, bir habbe, bir arpa halk etsinler de görelim”.

An Ebi Hüreyre (Ebu Hüreyre (r. A'dan):

Resulullah buyurmuşlar ki: **“Rabbim bana dokuz şeyle emretti:**

- 1 - Gizli ve aşikar ihlas.
- 2 - Kızdığın veya razı olduğun halde adalet.
- 3 - Fakirlik ve zenginlik halinde iktisat.
- 4 - Zulüm edeni afvetmek.
- 5 - Gelmeyene gitmek (sıla-i rahim).
- 6 - Vermeyene vermek.
- 7 - Sözü, zikir.
- 8 - Sükutun, tefekkür.
- 9 - Nazarında, bakışlarında ibret olsun.”

Buyurmuşlar ki ne kadar güzeldir. Cenab-ı Hak hepimize bu güzel derslerden nasib ihsan buyursun. Amin.

“Her kim ümmetinden bir cemaatin başına vali olur da ister çok ister az olsa da adalet etmezse Allah onu cehenneme düşürür”.

مَنْ مَشَى مَعَ ظَالِمٍ لِيُعِينَهُ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ ظَالِمٌ فَقَدْ خَرَجَ

عَنِ الْإِسْلَامِ ﴿طَبَّ ضَرْخُ﴾

“Her kim bir zalime zalim olduğunu bildiği halde yardım ederse muhakkak İslamdan çıkar.”

خَمْسَةٌ ضَامِنَةٌ لِخَمْسَةٍ الصَّلَاةُ ضَامِنَةٌ لِلرِّزْقِ وَالزَّكَاةُ
ضَامِنَةٌ لِلْبَرَكَةِ وَالصَّدَقَةُ ضَامِنَةٌ لِلْعَافِيَةِ وَالزَّيْنُ ضَامِنٌ
لِلْفَقْرِ وَالظُّلْمُ ضَامِنٌ لِلْخَرَابِ

“Beş şey, beş şey’e kefildir; Namaz kefildir rızka. Zekat kefildir berekete. Sadaka kefildir afiyete. Zina kefildir fukaralığa. Zulüm kefildir haraplığa”.

Yani namaz kılanın rızkı ayağına gelir, zekat verenin malı artar, sadaka verenin afiyeti yerinde olur, zina eden de fakir olur, zulüm eden de harap olur, yok olur, mahvolur gider, giden zalimler gibi. Zulümden korktuğunuz gibi bahillikten de korkunuz, zulmün sonu nasıl haraplık ise buhlün sonu da hem haraplık, hem kanların dökülmesine ve haramların helal addedilmesi gibi büyük tehlikelerle karşılaşılır. Bir taraftan israftan sakınıınız, her istediğinizi yemek, giymek ve gezmekten kaçınınız. Çünkü o sizlere verilen servetler, paralar ihtiyacınızdan fazlası fukaranın ve milletin hakkıdır, onu keyfe ma yeşa harcamaya hakkınız yoktur, hele vakıf paralardan harcamak ölümdür vesselam.

İBADETLERİ YERİNE GETİRMEK

اتَّقُوا اللَّهَ وَصَلُّوا خَمْسَكُمْ وَصُومُوا شَهْرَكُمْ وَأَدُّوا
زَكَاةَ أَمْوَالِكُمْ وَأَطِيعُوا إِذَا أَمَرَكُمْ تَدْخُلُوا جَنَّةَ رَبِّكُمْ

هـ ب ت حسن صحيح عن ابى امامة ررواة الخلعى فى فوائده فقال ❁

❁ وحجُّوا بيت ربكم وادواز كاتكم طيبة بها انفسكم

“Allah’tan korkunuz, beş vakit namazınızı kılınız, ramazan orucunuzu tutunuz, malınızın zekatını, veriniz, emirlerinize itaat ediniz, Rabbinizin cennetine giriniz”.

Hulfi “Fevaid” ‘inde rivayet eder ve der ki: Rabbinizin Beytini haccediniz ve zekatınızı nefsiniz hoşnut ve memnun olarak eda ediniz.

Allah korkusu, her işin başı olduğu, ilk evvel zikr olunmakta. Sonra beş vakit namazı vakti vaktinde hem de cemaatla kılmağa gayret ediniz. Çünkü özürsüz cemaatten kalanlar aleyhinde çok acı hükümler verilmiştir. Evvela münaflıklık alameti. Zaten bu yeter. Yukarıda da arz olunduğu gibi namaz Halık ile kul arasında bir ahd ü peymandır, onunla gö-

nüllere nur verilir. Hak huzurunda durmayanlar bu nurdan mahrum kalırlar ve nihayet münafıklık üzerlerine çöker ve onlar da münafıklardan olurlar. Bu ise en büyük bir cezadır.

Namazın beş vakit oluşunda ayrı ayrı ve sonsuz; hikmetler vardır. Bunların hepsine akıl erdirmek mümkün olur mu? Sabah namazı Adem aleyhisselamın, öğle namazı Davud aleyhisselamın, ikindi namazı Süleyman aleyhisselamın, akşam namazı Yakub aleyhisselamın, yatsı da Yusuf aleyhisselamın namaz vakitleri olarak zikr edilmekte ise de Cibril aleyhisselam beş vakti, vakitlerinde iki defa kıldı ve bu vakitler senden evvelki peygamberlerin vakitleridir buyurdular.

Ramazan ayında oruç tutmak farzdır. Faideleri sayılamayacak kadar çoktur. Oruç hakkındaki eserleri okuyunuz. Hele İmam Gazali'nin oruç bahsi yeter de artar. Bir de farz olarak malınızın zekatını veriniz. Zekat emr-i İlahidir, kişinin iman ölçüsüdür,

Parada kırkta bir, mahsulda onda bir, ticaret mallarında ise en kolayı paraya tahvildir. Mesela. kumaş, kereste, nalbu-riye, bakkaliye gibi malların para üzerinden hesap edilir. Zekatlar evvela niyyet edip Kur'an'da beyan olunan fakirlere seve seve verilir. Talebe-i ulüm ile hocaları tercih efdaldır.

İdare-i umur eden büyüklere itaat edip sözlerinden dışarı çıkmayınız, karşı gelmeyiniz, o zaman Rabbinizin cennetine dahil olursunuz. Diğer bir rivayette: Rabbinizin Beytini tavaf ile haccınızı yapınız ve malınızın zekatını nefisleriniz hoşnut olduğu halde eda ediniz. Büyüklerimize, veliyyü'l-umurumuza Allah'a isyan olmadığı müddetçe onlara itaat etmekle memuruz. Fakat her ne zaman Allahu Teâlâ'ya isyan ve günahlarla emr ederlerse bu emirlerine itaat caiz değildir

demişler. **لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ** mucibince.

SULTANLARIN KAPISINDAN UZAK DURMAK

اِتَّقُوا ابْوَابَ السُّلْطَانِ وَحَوَاشِيَهَا فَإِنَّ أَقْرَبَ النَّاسِ مِنْهَا
أَبْعَدُهُمْ مِنَ اللَّهِ وَمَنْ آثَرَ سُلْطَانًا عَلَى اللَّهِ جَعَلَ اللَّهُ
الْفِتْنَةَ فِي قَلْبِهِ ظَاهِرَةً بَاطِنَةً وَأَذْهَبَ عَنْهُ الْوَرَعَ وَتَرَكَهُ
حَيْرَانَ ﴿الحسن ابن سفيان الديلمي عن ابن عمر﴾

“Sultan ve sultanın yakınlarının ve adamlarının, kapılarına gitmekten Allah’tan korkunuz. Çünkü onlara en yakın insanlar Allah’tan uzak olanlardır. Her kim Allah üzerine sultanı seçerse Allah onun kalbinde zahir ve batinde bir fitne kılar ve ondan verâ denilen Hak korkusu gider ve onu hayran bırakır”.

“Sultan” kelimesi kuvvet ve kudret sahibi olan kimselere denir. “Havaşı” ise onun avanesi, etrafındaki yardımcılardır. Herhangi sebepten bunların kapılarına gidip bunlara gerek

yardımcılık yapmak ve gerekse menfaati için bir iş, bir vazife almak ve istemekten Allah'tan korkunuz, zira bunlar zulm ile âlûde kimselerdir. Hak ve hukuka riayetleri yoktur. Hatta müslümanlığa bile ne hürmetleri ve ne de saygıları vardır. Binaenaleyh gidip de bunların kapılarında bekleyip bir iş istemek veya bunların sohbetine bile gitmek caiz değilken bunlardan meded, yardım beklemek akıllı insanların işi değildir, hele bunlara yardımcı olmak çok tehlikelidir. Çünkü bunlara yaklaşmak Allah'tan uzak olmağa sebep olur. Zira Allahu Teâlâ haksızlığı hiç sevmez ve istemez, bunların işleri ise hep haksızlıktır. Onun için bunların yanlarına yaklaşanlar bir zaman sonra tıpkı onlara benzeyeceklerinde de şübhe yoktur. Ateşin içine atılan demir bile bir müddet sonra ateş gibi olmuyor mu? İşte sana açık bir misal. Binaenaleyh mümkün merteye kendi işini kendin gör ve bunlara muhtaç olmamağa çalış. Sonra sen de haberin olmadan Allah'tan uzak olursun, bu da kafi. Sonra bunların adamları olunca Allahu Teâlâ o kimselerin kalblerinde içi ve dışı da fesat bir fitne kılar ki artık onlardan hayır beklenemez ve her işleri şerdir. Allah korkusu da gönüllerinden gider. Şaşkın bir halde terk olunurlar, kendilerine Allah da yardım etmez, çünkü Allah'tan ayrılmışlardır. Hem yalnız kalırlar, umdukları kimselerden de yüz bulamazlar. Binaenaleyh işleri de ileri gitmez, nihayet perişanlıkla helak olup giderler. Sen de tarihten ders almazsan ve kendi kendini aldatırsan artık sana kim ne yapar.

Mevlâ cümlemizi dünya ve âhiret selâmeti versin. Âmin.

MÜ'MİN FERASETİNDEN SAKINMAK

إِتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ

خ فى تاريخه ت غريب حل و بن السنى فى الطب حل عن ابى

سعيد طب خط والحكيم وسمويه عن ابن عمر

“Mü'minin ferasetinden korkunuz, zira o Allah'ın nuru ile bakar”.

Allah celle ve ala her mümine bir feraset, bir anlayış, bir idrak, bir sezme vermiştir ki, bu başka mahluklarda yoktur. Sonra mü'minin imandaki kuvveti, ihlas ile yaptığı amellerin mükafatı olarak ona Cenab-ı Hak tarafından ve ona bahsettiği nur sayesinde insanların içlerinde görülmeyen ve bilinmeyen gizli halleri bilirler, hatta niyetlerini ve maksatlarını bile bilirler. İşte bu biliş feraset denir, pek çok numuneleri vardır.

Rahmetlik üstazımızın üstazı Kastamoni Hasan Hilmi hazretlerini ziyarete gelen dört arkadaş her biri içlerinde birer şey niyyet etmişler, eğer Şeyh efendi bu bizim içimizdekileri

bilirse kendisine inabe eder teslim oluruz. Yoksa döner gide-
riz demişler ve şeyh efendinin huzuruna çıktıkları vakit şeyh
hazretleri bunların maksat ve niyyetlerini açık açık söyleyince
çaresiz teslim olup dervişan meyanına girmişler.

Cüneyd-i Bağdadî'ye gelen bir hristiyan Cüneyd-i
Bağdadî'den bu hadisin ne demek istediğini sormuş, o da bir
müddet tefekkürden sonra. Haydi islam ol, artık islam olma
vaktin geldi deyince o hristiyan da hemen imanı kabil edip
müslüman olmuş (Ruhul-Beyan)

Hazreti Osman, bir şahsa: "Senin yüzünde zina eseri gö-
rülüyor" demiş. Meğer o da yolda gördüğü bir kadına dikkatle
bakmış. Göz zinası bile sezilebilmekte olduğundan Cenab-ı
Hakk'ın müminlere verdiği feraset ve nimetlerin kadr ü kıy-
metini bilip muhafaza etmesini de nasib eylesin. Amin.

Bu ferasetin insanda zuhur etmesi için, evvela günahla-
rın (büyük olsun, küçük olsun) hepsinin terki gerekir. İkin-
cisi ibadetlere önem verir vakti vaktinde hem de cemaatla
edadanbaşka gündüz işrak, duha, evvabin, yatarken abdektli
ve namazlı yatmak, bahusus gece teheccüd namazlarına de-
vamla beraber nefis ile şehvetin önüne geçebilmek için mut-
laka kuvvetli riyazetlere devam şarttır. Pazartesi, Perşembe
oruçları ile beraber savm-i Davud'a da devam etmek ve göz,
kulakve lisan ve gönül zinalarından da son derece kendini
kurtamağa çalışmak ve Hak Sübhanehu ve Teâlâ'nın zikrine
devam ile beraber muhterem, büyük, yaşlı mutasavvıfları da
ziyaret edip biraz sohbetlerinde bulunup dualarını almayı ih-
mal etmemekle, kadınlarla ve gençlerle yaşlı olsalar dahi, on-
larla yüz-göz olup görüşüp konuşmaktan da son derece kork-
mak ve kaçmak gerektir.

Nefsin arzularına meyil, süsü ve saltanata ve makamlara iltifat, hele paraları sevmek ve bugünün ahengine ayak uydurmağa çalışmak ki bunlar hep nefsin esiri ve kölesi olmamıza vesile olacağına hiç de şübhemiz yoktur. Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretlerinin Marifetnamesinde zikr olunan evsaffa-
rın insanlar üzerinde büyük tesiri olduğu malumdur. Fakat, şahin ve atmaca gibi yabani ve yırtıcı kuşların bile ıslah edilip sahibinin işine yarar ve artık ondan ayrılmaz ve tuttuğu kuş-
ları yemeden sahibine getirdiği hepimizce malumdur. Av kö-
pekleri de öyle değil mi? Eğer bir insan, insan olur da Allah'ın kulu olduğunu idrak edemeyip şer işlerde devam ederse ona **(bel hüm edall)** denmezse ya ne demek lazım? Binaenaleyh, Cenab-ı Hak biz müslüman kullarını hakiki ve kamil müs-
lümanlardan eylesin. Asıl, insanlar yarının ahvalinden bir şey sezemezlerse ve karşılarındaki insanın halini anlayamazsa iyi bilmeli ki o Allah'ın nurundan mahrum bir zavallıdır, ona dü-
şen hemen ağlamaktır demişler. Çünkü çok mükemmel olan bu insan bütün insanlık meziyetlerini, şehvet, nefi ve heva-
larına esir etmiştir. Servetini kaybeden bir bedbaht gibi kara kara düşünüp ağlamak da faide vermez. Onun için Allah'a yalvaralım da bizleri de sevdiği ve razı olduğu nurlu kulları-
nın arasına kabul etsin vesselam.

EN HAYIRLI YARDIMCI ALLAH'I TESBİHDİR

اِتَّقِ اللَّهَ يَا فَاطِمَةُ وَاَدِّى فَرِيضَةَ رَبِّكَ وَاَعْمَلِى عَمَلِ
اَهْلِكَ وَاِذَا اخَذْتَ مَضْجَعَكَ فَسَبِّحِى ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ
وَاجْمِدِى ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَكَبِّرِى اَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ فَتِلْكَ مِائَةٌ
﴿فَهِيَ خَيْرٌ لَّكَ مِنْ خَادِمٍ﴾ دَعْنِ عَلَى

“Ya Fatıma, Allah’dan kork ve Rabbinin farzlarını eda eyle ve ehlinin hizmetini eyle. Yatağa gireceğin vakit 33 defa tesbih eyle, 33 kere de hamd eyle, 34 kere de tek-bir eyel. Hepsi yüz eder. Bunlar sana hizmetkardan daha hayırlıdır.”

Bu hadis-i şerifin zikrinde şöyle bir vaka zikrederler.

Hız. Ali keremallahü vecheh dünya malına kıymet vermez, mütevekkil bir zat-ı şerif olduğundan evlerinde hizmetçi de bulundurmazlarmış, binaenaleyh evin içi hizmeti

büsbütün Hazret-i Fatıma radiyallahü anha'nın sırtına kalırmış. Evlerde su teşkilatı olmadığı gibi su, şehir içinde değil, şehir dışındaki su kuyularından alınmış, bu da ciğerpare Hz. Fatıma'ya düşen bir hizmet. O zaman kırba denilen deriden mamul tulumlarla taşınır olduğundan maada ekmek yapılacak, yemek pişirilecek, çocuklar yıkanacak, çamaşır yıkanacak, kendileri yıkanacak, ev temizlenecek, bu sular hep sırtla taşınacak. Artık sizler tasavvur edin o peygamser sallallahu aleyhi ve sellemın kızının çektiklerini. İşte günlerden birisinde epeyce esir gelmiş, Resul-i Ekrem de bunları müslümanlara dağıtıyordu. Hazret-i Ali efendimiz, hanımı Hazret-i Fatıma'ya: "Babana gidip halini arz et ve bir köle iste" demiş. Hz. Fatıma babasına gidip fakat utancından bir türlü söyleyememiş, sonra da Hz. Ali efendimizle beraber gitmişler. Hz. Ali efendimiz bir münasebet Hz. Fatıma'nın halini arz edip guya Peygamberimizin şefkatini celb edip bir köle istemişlerse de Cenab-ı Peygamber efendimiz yukarıda zikrolunan hadis, i şerifteki tesbihleri tavsiye buyurup: bu, sizin için size verilecek hizmetkardan hayırlıdır diye buyurmuş. Bugün hepimiz için de güzel bir ders tir. Evet vakitleri iyi olan kimselerin evlerinde hizmetkar bulundurması caiz ise de insanın kendi işini kendisinin görmesi ve insan haklarına riayet edebilmesi için yine iş kendisininindir vessalam.

Peygamberimizden rivayet olunan bu dua, bizlere ne kadar şayan-ı ibrettir.

KALBDE NUR OLMADAN KABİRDE NUR OLMAZ

اَللّٰهُمَّ اجْدَلْ اِىْ نُوْرًا فِىْ قَلْبِىْ وَنُورًا فِىْ قَبْرِىْ نُوْرًا بَيْنَ
يَدَيْ وَنُورًا مِنْ خَلْفِىْ وَنُورًا عَنْ يَمِيْنِىْ وَنُورًا عَنْ شِمَالِىْ
وَنُورًا مِنْ فَوْقِىْ وَنُورًا مِنْ تَحْتِىْ وَنُورًا فِىْ سَمْعِىْ وَنُورًا
فِىْ بَصْرِىْ وَنُورًا فِىْ شَعْرِىْ وَنُورًا فِىْ بَشْرِىْ وَنُورًا فِىْ
لَحْمِىْ وَنُورًا فِىْ دَمِىْ وَنُورًا فِىْ عِظَامِىْ

Kalbin nuru olmadan kabirde nur olmaz, kalbde nur olmadan önünde nur olmaz, kalbinde nur olmadan arkasında nur olmaz. Sağ, sol, üstte, altta nur mümkün değil. Kalbde nur olmayınca kulakta, gözde, saçta, deride, ette, kanda, kemikte nur olmaz. Bunların hepsinin kökü kalbtir. Kalb nurlanınca tabiatıyla etrafa, cevahiha nurlar yayılır, bir de bakarsın ki önünde, ardında, sağında, solunda, üstünde, altında

bütün vücudun, için, dışın nur olmuş, nurlu olmuş, nurun ala nur olmuş. Onun için evvela sen gönlünü nurlandıрмаğa bak, sonra da bu nurları Allah'tan iste. Hem de büyüğünü, yani çoğunu iste, hem de **“beni de nur eyle, nurlu eyle”** de!

Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem'in gölgesi olmazdı, çünkü nur idi, nurun olmaz gölgesi. Fakat bunlar bizleri irşad için olup bunları kesb edip hak ve hakikatı görerek yaşamak ve ahirete de nurlu gitmek için bunları istemek mecburiyetindeyiz. Nurun gelmesine mani “izale” olunca cereyan geçmediği veya bir yerden koptuğu vakit cereyan gelmediği ve bir kontakta neler olduğu hep malumdur. Binaenaleyh bu nurların vücüdumuza bhusus kalbimize gelmesine mani olan şeyler ise günahlardır. Onların başı da gözdür, kulaktır. Onun için Cenab-ı Hak gözlerinizi yumunuz demiyor mu? Zira kalbe nur girince etrafa yayıldığı gibi kalbe zulmet ve çirkinlik girince da etrafa yayılır, o zaman bütün işleri çirkinlik olur, kalbe nur girince bütün işler de nurlu, temiz, güzel olur. Vesselam.

NAMAZDA SAF, RÜKÛ VE SECDE ÂDÂBÎ

اتِمُّوا الصَّفَّ الْمُقَدَّمَ ثُمَّ الَّذِي يَلِيهِ فَمَا كَانَ مِنْ نَقْصٍ
فَلْيَكُنْ فِي الصَّفِّ الْمُؤَخَّرِ ﴿حَمْدُكَ يَا رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾
﴿حَرَبْرَقْشَ عَنْ اِنْسٍ﴾

“Öndeki safı tamam edin, sonra arkasındaki safı tamamlayın. Safta noksanlık varsa o, son safta olsun”

Bu hadis-i şerif cemaatla kılınan namazlarda ön safların tamamlanmasına dikkat buyurulması için bir emirdir. İmam efendinin buna son derece dikte edip ön saflarda boşluk varken namaza durmamaları ve safın doldurulmasını nezaketle tavsiye edip bmir de safların düz olmasına ehmmiyet verilmesi cemaatin adabındandır. Onun için imam efendiler: “**Sevvusufüfeküm**” diye cemaata hitap ederler ve buradaki boşlukların da doldurulması tenbih olunur. Safların sık olmasında ve düzgün olmasında pek çok hikmetler vardır. Bir kere manevi: Cenabı-ı Hakk’ın lütuf-

larına mazhar olup kalplerinin doğru olmasına sebep olur. İkinci de şeytan aleyhllanenin saflar arasına girmesine mani olur. O zaman namazda huzur ve huşu bulunur, namazın kıymeti, tadı, anlaşılır, şeytanın vesvesesinden hali olarak namaz kılınır ve böyle kılınan namazlar da Allahu Teâlâ Hazretlerinin indinde makbul olur. Binaenaleyh, ön safta boşluk varken arka safta durma. Şayet ön saflarda boşluk varken arka saflar dolmuş ise bunu gören zat o safları yarararak ön saftaki boşluğu doldurmalıdır. Kabahat yaran kimsenin değil belki kabahat öndeki safı doldurmadan arka saflarda duranlarıdır.

Bu hadis tamam on adet hadis kitabından alınmıştır. Cenab-ı Hak mucibi ile amel cümlemize nasib eylesin. Amin.

آتِمُوا الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ أَرَأَيْتُمْ مِنْ وَرَاءِ
ظَهْرِي إِذَا رَكَعْتُمْ وَإِذَا سَجَدْتُمْ ﴿ط ح م ن ح ب ع ن س﴾

“Siz rüku ve secdelerinizi tamam yapınız, nefsim yedi kudretinde olan Allah’a kasem ederim ki ben sizi rüku ve secde ettiğiniz vakit arkamdan görüyorum.”

Arkadaki kimseleri ve eşyayı görmek Resul-i Ekreme mahsus bir mucizedir. Resul-i Ekrem efendimizin bu mucizesi sebebi ile arkasındaki cemaatin namaz durumlarını görürlerdi ve bundan dolayı bir de kasem yani yemin ile tekid ederek bunun öyle laf ve söz ile olmayıp bil-fiil gördüklerini duyurmuş olmaktadırlar.

Rüku ve sücuddaki tesbihleri tamamla. Rüku ve secde-deki tesbihleri hiç olmazsa **“Sübhane rabbiyel-azim”** üç kere yapmak, rükudan kalkınca da hemen secdeye gitmeyip rükudaki tesbihler kadar ayakta durmağı ve secdede kezalık en

aşağı üç kere “**Sübhane rabbiyel-ala**” demek ve secde arasında yine o kadar bekleyip sonra ikinci secdeyi yapmak bir rivayette vaciptir denmiş. Sünnet de diyenler varsa da vacip kuvvetinde bir sünnettir demişler. Bunlar itmi’nan tabir ettikleri sükunet ve dinlenme ve rahatlık halleridir ki, rükudan ve birinci secdeden sonra acele etmeyip bir miktar sükundan sonra secdeye gidilir. Kezalik ikinci secdede yine bir miktar sükundan sonra ikinci secdeyi yapmak, rüku ve sücudun tamamı sayılmaktadır. Şöyle olursa namaz ve namazdaki rüku ve sücud tamam yapılmış olur. Resul-i Ekrem sallallahü aleyhi ve sellem rüku ve rükudan sonraki duası, secdedeki ve secde arasındaki duası şöyledir:

Rükü duası:

اَللّٰهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَلَكَ خَشَعْتُ وَبِكَ اٰمَنْتُ وَلَكَ
اَسْلَمْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ اَنْتَ رَبِّيْ خَشَعَ سَمْعِيْ
وَبَصَرِيْ وَلَحْمِيْ وَعَظْمِيْ وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِيْ اَللّٰهُ
رَبِّ الْعَالَمِيْنَ

Rükudan kalkınca şunu okurlardı:

سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مِلْءُ السَّمٰوٰتِ
وَمِلْءُ الْاَرْضِ وَمِلْءُ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ اَهْلَ
الشَّاءِ وَالْمَجْدِ اَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ وَكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ

لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطَى لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ
ذَالِجِدِّ مِنْكَ الْجِدُّ

Secdede bunu okurlardı:

اَللّٰهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ اٰمَنْتُ وَلَكَ اَسْلَمْتُ سَجَدَ
وَجْهِيْ لِذِيْ خَلْقِهِ وَصُوْرِهِ وَشَقَّ وَبَصَرُهُ فَتَبَارَكَ اللهُ اَحْسَنُ
الْخَالِقِيْنَ. اَللّٰهُمَّ سَجَدَ لَكَ سَوَادِ سَوَادِيْ وَخِيَالِيْ وَآمَنَ
بِكَ فُرَادِيْ اَبُوْءَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَاَبُوْءَ بِذَنْبِيْ وَهَذَا مَا جَنَيْتُ
عَلَيَّ نَفْسِيْ فَاغْفِرْ لِيْ فَاِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اَنْتَ

İki secde arasındaki duası da şudur:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَارْحَمْنِيْ وَاجْبُرْنِيْ وَارْزُقْنِيْ وَعَافِنِيْ
وَاهْدِنِيْ وَاغْفِرْ عَنِّيْ

der, sonra ikinci secdeye giderlerdi. Sen de bu duaları ezber-
ler ve hiç olmazsa evde kendin kıldığın namazlarda okuya-
bilirsen ne mutlu sana.

Cenab-ı Hak cümlemize kendisine layıkı vech ile ibadet
ve taatta bulunmamızı nasib eylesin. Amin.

Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem'in arkasını gör-
mesi mucizesi seni şaşırtmasın. Peygamberimizin bütün vü-
cudu nur olduğundan, sağını ve solunu hiç bir mani olmadan

görür idi. Bizim gözlerimizi kapayınca önümüzü göremeyiz veya duvar arkasını da göremeyiz, lakin peygamber sallallahü aleyhi ve sellemın gözleri bizim gözümüz gibi değildir . İki küreği arasındaki gözleri ile her tarafı da görür olduğunu da rivayet ederler.

Gözde görme hassasını halk eden Allahu Teâlâ onu diğer azalarda halk etmeğe kadir değil midir, Kudret-i İlahiyye yarın kıyamet gününde ağızların mühürlenip elerin söylemesini, ayakların yaptıklarına şehadet edeceklerini “**Yasin**” suresinde hiç okumadın veya duymadın mı?

“**El- yevme nahtimü...**” ayet-i celilesinin manısına iyi bak ve iyi düşün. O gün elleri söyleten Allah celle ve ala’ya ne zor olacak. Binaenaleyh, sen, peygambere ümmet olmağa bak. Onun gibiyse Allahu Teâlâ’ya teslim olup tevekkül eyle, aman ya Rabbi sen benim Rabbimsin, beni halk eden ve sayısız nimetleri veren de sensin, bunları itiraf eder, bunca nimetlere mukabil yaptığım kusur, kabahatları, günahları da itiraf eder ve senden mağfiret dilerim. Zira senden başka afv ve mağfiret sahibi kimse de yoktur, elim boş, yüzüm kara geldim sana ey Allahım demekten ayrılma. Ve bu duaları mutlaka ezberle. Hak sözü, peygamber sözü olduğu gibi söylenir, onlara sen de çalış, manalarını kendin öğren ve başkalarına da öğret ey muhterem kardeşim. Allah celle ve ala dünya ve ahiret yollarının âsân eylesin, rızasına muvafık amellere de nasib eylesin. Amin. Ve sallallahü ala seyyidina muhammedin ve alihi ve sahbihi ecmain.

FAİZ

آتَيْتُ لَيْلَةَ أُسْرَى بِي عَلَى قَوْمٍ بَطُونُهُمْ كَالْبُيُوتِ فِيهَا
الْحَيَّاتُ تُرَى مِنْ خَارِجِ بَطُونِهِمْ فَقُلْتُ مَنْ هَؤُلَاءِ
﴿يَا جَبْرِيلُ قَالَ هَؤُلَاءِ أَكَلَةُ الرِّبَا﴾ هـ عن ابى هريرة

“İsra gecesi bir kavim üzerine geldimki, karınları evler gibi, içleri de yılanlarla dolu idi, karınlarının dışından görülüyordu. Ben Cibril’e: “Bunlar kimdir?” diye sordum. O da: “Bunlar riba yiyenlerdir” dedi.

İsra, mirac gecesinin adıdır. Cenab-ı Peygamber Mi’rac gecesinde bir çok şeyler gördüğü gibi, cennet ve cehennemi ve içlerine girecek mahşerdeki insanların halleri de kendisine arz olunmuş ve o karınların evler gibi kocaman olan içleri yılanlarla dolu olduğu gibi, bu halleri dışarıdan da görülür olduğunu müşahade edilince, bu acı manzarayı Cenab-ı Peygamber bir ibret olsun diye ümmetine haber vermektedir. Tabii bunları, bu felaket içinde görür görmez hemen Cibril

aleyhisselama sormuşlar ki: “Bunlar kimler ya Cibril kardeşim!” O da tabiatı ile bunların faiz yiyen kimseler olduğunu söylemiş. Bu hadis, ibn-i Mace’nin Hz. Enes’ten yaptığı bir rivayettir.

Faiz malumdur ki, Cenab-ı Hak tarafından Kur’an-ı Kerim’in müteaddid ayetlerinde haramlığı pek açık olarak beyan buyurulmuş ve günah kitaplarında faiz, günah-ı kebaîr, yani büyük günah olarak zikr edilmiştir. Kur’an-ı Azimüşşan’ın ilk suresi olarak zikr oluan Sure-i Bakara’nın 275’den 279’a kadar ki ayetleri, son derece calib-i dikkattir.

İmam-ı Azam’a göre: Her menfaat celb eden şeyin faiz olduğunu zikrederler. Alacağı olan bir parayı istemek için borçlunun kapısını çalmış ve kenara çekilip güneşte beklerken görenler: “Ya İmam, evin gölgesinde dursanız daha münasip olmaz mı?” demişlerse de İmam Hazretleri, bunun da faiz olmasından korkulur gibi bir tabir kullanarak o evin gölgesinde durmaktan istinkaf etmişlerdir ki, bize pek büyük bir ibret dersidir. Allahu Teâlâ insaf ve merhamet buyursun da bu faiz derdinden ümmeti Muhammed’i kurtarsın.

Faiz haramdır, haram olmasının çok sebepleri vardır. Bir kere Hakk’ın emrine tamamen muhalif olduğu halde bununla iş yapanlar önceleri biraz parlasalar dahi arkası gelmez ve bir müddet sonra mahv ü perişan olurlar ve şamarın nereden geldiğin de anlayamazlar. Hak şamarının sesi olmaz, yarası da iyi olmaz. Çünkü faizde faizcinin menfaati varsa da, halkın büyük zararları vardır. Hergünkü fiyat artışları pahalılığın en başlıca sebeplerinden biri de faizdir. Faiz vermekten yakasını bir türlü kurtaramayan zavallılar, bir taraftan çalışır çabalarlar, bir taraftan da iki yakası bir araya gelmeden ölüp gider-

ler. Kağıtların ve ince çöplerin yanması gibi bir parlar, fakat pek de çabuk sönüp giderler. Bazı, işleri iyi görününe fabrikatörlerin de, sonuna bakmak gerek. Aldanma bu oyuna! Sermayen kadar iş yap, bereketeni Allah versin. Allah'a dayan, Allah'a bağlan ve Allah'tan iste. Zengin olmak hüner değildir, hüner, Allah'a sevgili kul olabilmektir. Dünyayı, hepimiz görüyoruz ki kimseye baki kalmıyor, herkes vakti gildikçe gidiyor. Bu dünyanın arkasında ahiret var, hesap mesuliyet var, cennet ve cehennem var. Niçin muvakkat bir hayat için kendini ateşe atmaktan çekinmezsin, zenginlik sanki iyi bir şey mi, kendini beğenir fakir fukaraya selama bile tenezzül etmezsin. İsrafın başından taşkın, doğruyu söylemezsin. Allah düşmanlarını desteklersin, hak, hukuk da tanımaz, faizden de hiç korkmadan alıverirsin. Faizin, domuzun etinden ne farkı var. Bir ev yetmez, bir daha alırsın. Yazlık der alırsın, kışlık der alırsın. Hayırlara gelince hiç sesini çıkarmazsın veya ufak bir şeyle atlatırsın, senin zenginliğin yoktur.

Allah hepimizi afvetsin de beşeriyyete her bakımdan hayırlı kul eylesin. Peygamberimizin hayırlı ümmeti, Allahu Teâlâ'nın da sevgili kulu eylesin. Amin.

GÜZEL AHLÂK

أَثْقَلُ شَيْءٍ فِي مِيزَانِ الْمُؤْمِنِ خُلُقٌ حَسَنٌ إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ
﴿الْفَاحِشَ الْمُتَفَحِّشَ الْبَذِيَّ﴾ ق عن ابى الدرداء

“Müminin mizanında en ağır şey güze ahlaktır, muhakkak ki Allah, fahiş-i mütefahhişe buğz eder.”

Müminin mizanı: Mizan, terazi, tartı aletidir, her eşyanın terazisi ayrı ayrıdır: Bakkalın terazisi, kuyumcunun terazisi bir olmadığı gibi vapurların, terenlerin terazisi (dengesi) de bambaşkadır, hele hava terazileri (barometreler) ile bir de insanların tansiyonunu ölçen teraziler, aletler de pek başkadır. Bir de akılları ölçen terazi vardır ki onun bugün henüz aleti yoktur. Yalnız kitabımız “Ulul-elbab” diye üstün akıllı bazı kimselerden bahseder; her akıllı değil de mümtaz ve üstün akıllılardır. Akıl=lüb kelimesinin cem’i “elbâb” dan gelir. Ülü kelimesi de ülü’l-elbab da akıl sahipleri de zekada hem üstün, hem de öz, halis kimselerdir ki, her akıl sahibi değil. İşte akıl birbirinden farklı ölçülerde olup, maazallah bazan bu

akıldan kısmen mahrum, bazan da tamamı ile mahrum zavallıları görmekteyiz ki, bunlar bize bir ders ve bir ibret olup Allahu Teâlâ'nın bizlere bahşetmiş olduğu aklın kadr ü kıymetini bilip şükr etmemiz içindir. Demek aklın da bir terazisi varmış.

Yarınki kıyamet gününün de bir terazisi var ki, o da, bu dünya terazilerinin hiç birine benzemez, gayet hassas, kılı kırk yaran bir terazi . (El-Karia) suresini iyi oku, orada ve sair ayetlerde bu mizanı anlatmaktadır, burada amellerimiz tartılır, hayırları çok olanlar kurtulur ve cennetlik olur, şerleri çok olanlar da ceza evine gönderilir. İşte bu tartıda, yükte hafif, pahada ağır olan ahlak-ı haseneler yer alır ve terazinin ağırlığını temin ederler. Fakat bu güzel ahlak ancak güzel müslümanlıkta olur. Müslümanlığı güzel olmayanın ahlakı da güzel omaz. Bazı ham sofı tesmiye edilen zavallılar vardır ki, ahlakı yanlış idrak edip ancak kendisine faideli olan kimse-ler “ne iyi ahlak sahibi” derler . Halbuki asıl akıllı insanın iyi müslüman olması ve tam manası ile sünneti seniyyeye uygun olarak yaşamasıdır vesselam.

SILA-İ RAHİM VE KOMŞU HAKKI

اِثْنَانِ لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ قَاطِعُ الرَّحِمِ وَجَارُ

السُّوءِ ﴿الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَنَسٍ﴾

“İki kişi vardır ki Allah onlara bakmaz: Birisi katı-i rahm, birisi de kötü komşudur.”

İşte güzel ahlaka güzel bir numune. O müslüman ki akraba-i teallukatını ziyaret edip, onların gönüllerini hoş etmez, sevindirmez, eğer fakır u zaruret sahibi iseler, onlara yardım da bulunmaz veya kendini beğenip onları ziyaret bile etmez, amcalar, dayılar, halalar, teyzeler, kardeşler ve kadeş çocukları. Bunlar bir kökün dalı budağı mesabesinde olduklarından birbirlerini gerek zenginlik, gerek fakirlik ve gerekse sağlık ve hastalık anlarında birbirleri ile alakaları kesmeyip daima ziyaretlerinde bulunup akrabalık bağlarını daima kuvvetlendirmeğe çalışmak lazım gelirken, bunu terk etmek en

büyük vebal oluyor. Hak'tan uzaklaşmış olduklarından, Hz. Allah bunların yüzüne bakmayacaktır.

İkincisi: Kötü, uygunsuz komşu. Ahlakan hafif, düşük olan kimse de komşunun kötüsüdür, komşu hakkı pek mühimdir ve İslamiyet buna çok da önem vermiştir ve Kur'an-ı Azimüşşan'da komşu hakkı zikredilmektedir. Bir bakımdan komşu akrabadan daha yakındır. Akrabaların her birisi bir tarafta, fakat sabah akşam daima mülakat edip karşılaştığın komşun senin için çok daha mühimdir. Onun için komşuna karşı hıyanette bulunmanın cezası da çok ağırdır. Hak Teâlâ'nın onun yüzüne bakmaması yetmez mi? O halde onun ne ibadetlerine ve ne de sair iyiliklerine ve de hasenatına bakmaz, kıymet ve ehemmiyet vermez. Zira o kimse komşusunun haklarına riayet etmemiştir. Komşusu şayet fakir ise, odunu, kömürü yoksa, yiyeceği, giyeceği yoksa, evi de kira ise, bunların da temini mümkün değilse ve hasta ise, malul ise bunlardan haberi yoksa elbette o komşu iyi bir komşu değildir. Sonra komşunun sevincine ve gamına da iştirak etmek gerekir. Bhusus cenazesi olduğundan evine mutlaka mükemmel bir yemek sofrası göndermeli, hiç olmazsa üç gün bunu yapabilmek gerekir. Komşu çocuklarına da evine getirdiği meyvelerden ikram etmek ve çocuklarını komşu çocukları ile iyi geçinmeyi öğretmek lazımdır. Komşu davetine her nekad fakir ise dahi icabet etmek. Davetlere icabet etmek vaciptir, yalnız günah şeyler olmamak şartı ile. Sana güzel bir misal:

Resul-i Akrem sallallahü aleyhi ve sellem'in torunlarından birisinin yahudi bir komşusu varmış. Bir gün Yahudinin lağımı patlamış, evin içinde pis bir koku. Derken yahudi, misafir bir gün evine gelmiş, kokuyu duyunca: "Ya Hasan bu nedir?" diye sormuş o da cevaben: "Efendim sizin lağım patlamış da onun kokusudur" deyince, Yahudi şaşırmış ve: "Niçin bizi haberdar etmedin" deyince

ev sahibi: “Benim ceddim Resulullah sallallahü aleyhi ve sellem, komşuya eza değil, gelen ezaya tahammül ile emr eyledi” deyince, Yahudi hemen kelime-i şهادet getirip müslüman olmuş.

Muhterem kardeş! Komşu hakkı pek büyüktür, son derece riayetkar olmak şeair-i İslamiyedendir. Komşuların istedikleri şeyleri vermekten kıskanmamak geriktir. Komşuda görünen kusurları afvedici olmağa bakmalı ve kendi kusurlarını düşünmelidir demişler.

İbn-i Abbas ve diğer büyüklerin bildirdiklerine göre üç çeşit komşu vardır:

1- Müslüman, akraba, komşu: Bu komşunun üç hakkı vardır.

- a- Müslümanlık hakkı,
- b- Akrabalık hakkı,
- c- Komşu hakkı.

2- Müslüman komşu: Bu komşunun iki hakkı vardır.

- a- Müslümanlık hakkı,
- b- Komşu hakkı.

3- Hristiyan komşu: Bu komşunun bir hakkı vardır. O da komşu hakkı. Bu hakların hepsine ayrı ayrı riayet etmek gerekir. Hatta kesilen bir koyundan komşusu yahudinin de hakkı unutulmasın diye te’kiden tenbih buyurdukları mevsuk haberler meyanındadır.

Hasan-ı Basri Hazretleri de derler ki: “İyi komşuluk komşuya eza etmemek değil, belki iyi komşuluk, komşunun ezasına sabır ile beraber ona mükafat ile mukabele etmektir” Çünkü Resul-i Ekrem’den rivayet olunur ki “Allah’a ve ahirete iman eden kişi, komşusuna eza eder ise, Allah ona cenneti haram kılar”.

Bakınız, hepimize bir ibret levhası: Bir zatın evinde çok fare varmış, ona demişler ki bir kedi alsan fareler kaçır. Cevaben: Korkarım ki, komşunun evine giderler ben de buna razı olamam demiş.

Faide: Eğer bir evde kurt pıslığı yakılırsa fareler kaçır diye zikrederler.

“Nüzhetül-Mecalis” adlı eserde şöyle bildirilmekte: Resululah sallallahü aleyhi ve sellem buyurdu: **“Her kim komşusuna eza ederse muhakkak bana eza etmiş gibidir ve her kim bana eza ederse muhakkak Allahu Teâlâ’ya eza etmiş gibidir. Her kim komşusu ile muharebe eder(döğüşürse) benim ile muharebe etmiş, benim ile muharebe eden Allah ile muharebe etmiş gibi olur.”** Böylece felaketin en büyüğüne düşer.

Komşu hakkı nelerdir? Diye bir soruya cevaben: “Komşu hakkını ancak Allahu Teâlâ’nın merhametine nail olan bah-tiyarlar yapabilirler.”

Komşusunun köpeğine taş atmak bile komşuya ezadan sayılır demişler.

Bazı ulemaya göre de: “Sana menfaat ve komşuya zarar olan şey sana da zarardır” derler vesselam.

Sallallahü aleyhi ve sellem, bazı misafirler geldiler. O zaman Resullulah sallallahu aleyhi ve sellem de abdest alıyordu. Abdestten artan suları içtiler ve yüzlerini de yıkadılar. Resul-i Ekrem buyurdu ki: “Bu işi ne için yaptınız?” dediler ki: “Hubbillâh ve resûlihi: Allah ve Resululah’ın sevgisine nail olabilmek için” O zaman Cenab-ı Peygamber de: **“Elmer’ü maa men ehabbe”** buyurdular. Yani: “Kişi sevdiği kimse ile beraberdir.”

Bir diğerk hadiste: **“Eğersiz Allah ve Resulünü seviyorsanız şuu üç hasleti muhafaza ediniz. Doğrusöylemek, emaneti yerine getirmek ve komşu hakkını korumak”.** (Nüzhetü’l-Mecalis: 194-195)

Buhari ve Müslim’in Ebu Hureyre’dendirivayetlerinde: **“Allah ve Resulune iman eden kişı komşusuna eza etmesin”** Müslim’in rivayetinde: **“Her kim Allah’a iman ve yevm-i ahirete iman etmişse komşusuna ihsan etsin”**

Buhari ve Müslim’in diğerk rivayetinde Ebu Hureyre’den: Resullullah sallallahü aleyhi ve sellem üç kere: **“Vallahi la yû’minü, vallahi la yû’minü, vallahi layû’minü”** demişler ki: “Kimdir bu kimse ya Resullallah?” buyurmuşlar ki: **“Komşusu eziyetinden emin olmayan kimsedir”** Diğerk rivayette: **“Komşusu eziyyetinde olan kimse cennete girmez”**

Diğerk rivayetlerde yine üç kere kasem ile **“İman etmiş sayılmaz”** buyurdular ki: **“Haib ü hasir olan bu kimse kimdir?”** cevaben: **“Şerrinden komşusunun emin olmadığı kimsedir.”** “BEVAİK” kelimesi ile ifade olunuyor ki o da şer manasınadır.

Diğerk bir rivayette: **“Nefsim yedi kudretinde olan Allah’a kasem ederim ki komşusunu sevmedikçe o kimse, iman etmiş sayılmaz veya kardeşine nefsi için istediğı ve sevdiğini komşusu için sevmedikçe”** yani nefsi için sevdiğini komşusu veya kardeşı için istemesi lazımdır.

Komşuluk dört taraftan kırkar evdir demişler. Kulun imanı doğru olmaz kalbi doğru olmadıkça, kulun kalbi doğru olmaz lisanı doğru oluncaya kadar ve o kul cennete girmez komşusu onun ezasından emin olmadıkça. Mümin o kimsedir ki, her insan ondan emin olur. Müslüman da bütün

müslümanlar onun elinden ve dilinden selamette olurlar. Mühacir de; kötü ve fena şeylerden hicret edip kaçan kimse-lerdir. Yine nefsim yed-i kudretinde olan Allah'a, kasem ede-rim ki, bir kimse cennete girmez komşusu ezasından, şerrin-den emin olmadıkça.

Hz. Ömer'in oğlu Abdullah rivayet eder ki: "Cenab-ı Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem hazretleri bir gazaya gi-derlerken; bugün komşusuna eza eden kimse bizim ile gel-mesin buyurmuşlar. O zaman cemaatten birisi: "Ben bugün komşumun duvarının dibine işedim, bevl eyledim" deyince, öyle ise sen bizimle gelme buyurmuşlar ki bu bizim için ne kadar şayan-ı dikkat ve ibrettir. Komşusunun duvarının di-bine işlemek ona bir ezadır, günahdır. Bu günahkarın bizimle beraber harbe gelmesine lüzum yoktur. Çünkü bu günahı se-bebi ile harbde muzaffer olmamıza mani olur. Zira Allah'tan korkmadığına alamettir, Allah'tan korkmayan düşmana karşı harb edemez veya etse de bir işe yaramaz vesselam.

Cenab-ı Hak cümlemizi komşularına hayırlı olmayı ve onlara ikram ve ihsanda bulunmayı, ihtiyaçlarını gidermeyi, yardımına koşmayı, çocuklarına da kendi çocuğu gibi ik-ramda bulunmayı ve kat'iyen komşusuna eza etmemeyi, el-den gelen her yardımdan kaçınmadan ve her bakımdan ha-yırhah olmayı nasib etsin. Amin.

DİLİNİ VE İFFETİNİ MUHAFAZA ETMEK

اِثْنَانِ يُمَكِّنَانِ الْجَنَّةَ مَنْ حَفِظَ مَا بَيْنَ لِحْيَيْهِ وَرِجْلَيْهِ
دَخَلَ الْجَنَّةَ ﴿الْخَرَائِطُ فِي مَكَارِمِ الْاِخْلَاقِ عَنْ عَائِشَةَ﴾

“İki (hal) vardır ki (kişinin) cennette yerleşmesine sebebedir: İki çene ve iki bacak arası (yani dilini ve iffetini) muhafazadır”.

İnsanın cennette yerleşip kalmasına iki hal sebep olduğu bildirilmektedir. Birinci hal; İki çene arası yani dilidir. Dilini muhafaza edebilen cennette karar kılacak bahtiyarlardan birisidir. Dilini muhafaza edenler; onu boş ve faidesiz sözlerden, dedi-kodudan bahusus yalan sözlerden gıybet ve iftirlardan muhafaza edebilen muhterem kimselerdir.

Birincisi: faidesiz, boş sözler: ömrün kaybına ve ziyanına sebep olur. Halbuki insan için ömür, bulunmaz ve kıymet biçilmez bir servettir. Bunu boşa geçirmek kadar büyük gaflet olamaz. Bundan dolayı cennete girecek kimselerden bi-

risinin, diline sahip olup ömrünü boşa geçirmemesi tavsiye olunmaktadır.

İkincisi: Dedikodular: ki, bunlar da, boş sözler gibi faidesiz ve ömür ziyanından başka bir şey değildir. Binaenaleyh, müminin bu gibi dedikodu yerlerine gitmesi ve oturması caiz değildir. Yalan söze gelince: O da müslümana hiç yakışmaz. Allah'ın varlığına ve birliğine ve onun görüp, işitip bildiğine inanan kimse nasıl olur da yalan söyler, zaten münafıklık alametlerinden birisi de, yalan söylemek değil mi? O halde tam müslüman, hiç bir zaman yalan söylememelidir ki, hakiki müslüman olsun ve cennette karar eylesin.

Üçüncüsü ise: Gıybet ve iftiradır: ki, en büyük günahlardandır, sonra sahibinin kazandığı sevabların elinden alınmasına gıybet ettiği insana verilmesi ve kendisinin de eli boş ve yüzü kara kalmasına sebep olduğu gibi cennete girip yerleşmesi de mümkün değildir, çünkü sevapları gitmiş bir müflistir. İftira ise hiç bir insana yakışmaz ki nasıl müslümana yakışsın. Müfteri, ceza olarak dövülür. Şahidliği ve şهادeti bile kabul olunmaz. Bu iftiranın en büyüğü Allahu Teâlâ'ya karşı yapılan iftirallardır ki, bunlardan daha zalim kimse bulunmaz. Kimi, İsa aleyhisselam, Allah'ın oğludur diye iftira eder, kimi de Meryem valide Allah'ın hanımı, melekler kızları ve daha bunlara benzer çok iftiralar vardır ki pek büyük, afv olunmaz günahlardandır. Maalesef, her devirde görülegelen bu iftirallardan insanlar hiç korkmadan yapabilmektedirler, bhusus menfaatperest insanların halleri ve şanları birbirlerini yıpratmak ve gözden düşürmek için kullandıkları en büyük bir silahtır. Fakat cennete girmesine mani olacakmış kimin umurunda. Çünkü İmanı ve inancı yok ki, onun için her şey mubah. Allah celle ve ala bu gibi müfterilerin ve dinsiz mü-

nafıkların şerrinden cümle ümmet-i Muhammedi muhafaza buyursun. İş bu dil afetinden kendisini kurtarabilen bahtiyarlardır ki, cennette kemal-i afiyetle ikamet eder ve cemalüllahın müşahedesı ile de sürur üzerine sürura nail olurlar.

Cenab-ı Hak cümlemizi diline hakim kullarından eylesin. Amin.

İkincisi hal: İki bacak arası diye tavsif olunur, iffet mahallidir. Yani namus ve iffetini muhafaza edebilen gerek erkek ve gerek kadın olsun namuslu ehl-i iffet kimselerdir; -yani zina şaibesinden kendini koruyabilen bahtiyarlardır ki, bunun önüne geçebilmek için Cenab-ı Hak da Kur'an-ı Mecidinde gözlerin yumulup birbirlerine bakmamasını tavsiye etmektedir ki zinanın başlangıcı gözlerdir. Çünkü Cenab-ı Hak kadın ile erkek arasında gizli bir alaka yaratmıştır ki bu da gözler ile, sözler ile pek güzel çözülebilir. Ondan sonra ne iffet kalır ve ne de namus. Onun için Cenab-ı Hak celle ve ala ile Resul-i Ekrem sallallahü aleyhi ve sellem bizleri bu fena ve çirkin akıbeta düşmekten korumak için en güzel tavsiyelerinden birisi kadın erkek sohbet ve muhabbetlerine ve hatta konuşma şöyle dursun, onların gençlerine selam bile verme. Çünkü selam sözü, söz de gözü, göz de alakayı celbeder. Onun için kadınla erkeğin bir arada bulunması haramdır denmiş.

Allah celle ve ala cümlemizi hıfz u himayesinden ayırmasın. Amin.

YEMEKLERİ TOPLU HALDE YEMEK

اجْتَمِعُوا عَلَى طَعَامِكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ يُبَارَكْ
لَكُمْ فِيهِ ﴿﴾ حم د ه ط ب ك ه ب عن وحشى عن ابیه عن حده

“Siz yemek yerken toplanınız ve Allahu Teâlâ ‘nın ismini zikrediniz ki yemeğiniz size mübarek olsun”.

Herzaman ve her yerde toplu olarak bulunmak menduptur ve bhusus yemek yerken ayrı ayrı yemek caiz ise de toplu olarak yemekte hem bereket vardır hem de efdaliyyet, hemde tevazu. Malumdur ki, tevazuda rif’at vardır, Allahu Teâlâ Hazretleri tevazu edenlerin makamlarını yükseltir. Masalarda, ayrı ayrı tabaklarda, çatal, kaşık, bıçak gibi eşyalarda hem israf vardır, hem de sünnetlerden uzak kalmak vardır ki, bu da bereketsizlik sebeplerindendir. Müslüman yemek yerken peygamberimizin yediği gibi yer, oturduğu gibi oturur. Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem hiç bir zaman masalarda yemek yememiştir, hatta sofranın altına bizim kasnak dediğimiz kalbura benzer bir karış kadar yerden yükseltme

yaparız ki, bu da doğru değildir, asıl olan yere sermek ve etrafında toplanıp yemektir. Hem elle yemek ne kadar lezzetlidir. Bazı kimseler bundan nefret eder ve kaşık ile yemeyi tercih ederler. Halbuki eller her zaman ve bhusus yemek zamanında güzelce yıkanır, tertemizdir. Kaşık ve çatal da ekseriyetle ve bhusus lokantalarda hiç de temiz, olamaz, yıkadıkları su zaten kirlidir, sildikleri bezler çok pistir, onlarla yemek yemektense yememek daha evladır. Hele o çatalların aralarındaki mikroplar hesapsızdır. Onun için sen yemek yerken elinle yemeği tercih eyle, kim ne derse desin kulak asma, (benim peygamberim böyle yemiş, ben de böyle yiyeceğim) düsturun olsun. Sakın deme ki, o zaman çatal- kaşık yokmuş da öyle yemişler. Pakistanlılar bir lokantada yemek yerken elleri ile yiyorlarmış, tabii etrafındakilerin nazar-ı dikkatine çarpmış, onlar da bunu anlamış olacaklar ki onları alıp lokantanın bulaşık yerine götürüp oradaki pisliği göstermişler ve: Bizim temiz ellerimizle yemek yemek bu kirli çatal ve kaşıkla yemekten efdal ve evla olduğunu bi'l-fiil onlara göstermişlerdir.

Sonra yemek yerken evvela büyüklerin yemeğe başlamasını gözetmek de adab-ı islamiyyedendir. O büyük evvela: Bismillahirrahmanirrahim diyerek elini uzatır, arkasından sıra ile ev halkının da bismillah deyip yemeğe başlamaları ne kadar güzel bir örnektir. Bu suretle hem yemek bereketlenir, hepsine de yeter ve bazan da artar. Besmele-i şerifenin okunmasındaki bereket halini izaha gücümüz yetmez. Yalnız sana şu kadar bilgi yazayım.

Tebük muharebesinde olsa gerek, islam askerinin yiyecekleri bitmiş, Cenab-ı Peygamber efendimiz ellerinde kalan hurmaları bir yaygı üzerinde toplayıp hepsine birer parça da-

ğıtmuş, Ebu Hüreyre'ye de bir avuç vermiş. Ebu Hüreyre der ki: "Ben bu hurmaları bir türlü bitiremedim". Bu Cenab-ı Hakk'ın bir ihsanıdır. Bunların nümunesi her devirde pek çoktur. Hem bitmez ve hem de artar. İşte buna bereket derler, sen ne dersen de.

Binaenaleyh yemeği acıkmadıkça yeme, günde iki defa mükemmel yeter. Toplu yeyiniz, bismillahsız kat'iyyen yemeyiniz. Elinden gelirse her lokmaya bir besmele de ve öyle ye ki sana hem şifa olsun hem de bereket. Doymadan kalkmağa dikkat eyle ki miden büyümesin, sonra çabuk ihtiyarlarsın. Mümkünse misafirsiz yemek de yeme. Bir sabah bir de ikindide yeter artar vesselam.

CEMAATTAN AYRILAN ATEŞTEDİR

إِثْنَانِ خَيْرٌ مِنْ وَاحِدٍ وَثَلَاثَةٌ خَيْرٌ مِنْ اثْنَيْنِ وَأَرْبَعَةٌ خَيْرٌ
مِنْ ثَلَاثَةٍ فَعَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ فَإِنْ يَدَالَهُ عَلَى الْجَمَاعَةِ
وَلَمْ يَجْمَعْ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أُمَّتِي إِلَّا عَلَى هُدًى وَاعْلَمُوا أَنَّ
لِكُلِّ شَاطِئِنِ هَوًى فِي النَّارِ ﴿١﴾ لِحَدِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

“İki (kişi) bir (kişi)’den hayırlıdır; üç kişi, ikiden hayırlıdır; dört, üçten hayırlıdır, o halde cemaata devam ediniz; muhakkak Allah’ın (kudret) eli cemaatın üzerinedir. Allah azze ve celle ümmetini dalalet üzere toplamaz, illa hidayet üzere toplar. İyi biliniz ki, her cemaattan ayrılan nara düşer”.

İki, birden hayırlıdır demek: Yalnızlık iyi bir şey değildir demektir. Yalnızlık Allah’a mahsustur, bizim gibi müslüman beşer tabakası ne kadar toplu olursa o kadar güzeldir ve hayırlıdır, demektir. İki, üçten, üç dörtten sözleri de birer misal-

dir, toplanınız demektir. Onun içindir ki, ikinci bir kelamla cemaat üze olunuz, cemaat rahmettir, fırkacılık, ayrılık da azaptır, bunu iyi bilmek gerektir. Çünkü Allahu Teâlâ, 'nın kudret eli cemaat üzredir, fakat bu cemaat kelimesinin başında bir elif, bir de lam vardır, bu şu ma'nayadır: Yani, her topluluk değil, her cemaat değil, illa o cemaat ki İslam üzeredirler. Allah'ın kudret eli bu islam cemaatı üzerinedir. Yoksa İslamı yıkmağa çalışan cemaat, cemaat değildir. İşte böyle bir islam - cemaatı hiç bir zaman dalalet üze olamazlar. Halbuki islamı yıkmaya çalışan cemaatler de var ve bunların destekçileri de vardır. İşte bunlar da hiç bir zaman hidayet üze toplanmazlar, bütün işleri şerdir, Allahu Teâlâ gözlerinin nurunu almış da dalalette olduklarını göremezler ve kendilerini hidayette zannederler; Heyhat! Ey insanlar, iyi biliniz ki her İslam cemaatından ayrılan küfür topluluklarına yardımcı olan kimselerin yeri cehennemdir "Hüven fi'n-nar" cehenneme sükutunu, düşmesini bildirir.

Bakınız bugünkü dünya masonluğuna; yahudi ve dinsizlerin kurdukları bu teşkilata katılan kimselere, uyanlara ne dersiniz? Allah hepimizi gafletlerden kurtarsın. Bugünkü okumuşları görüyoruz ki, okuma bilmeyen bir cahil kadar akılları yoktur, menfaatleri için ne yapacaklarını da bilmemektedirler. Bazan elinde tesbih camide görüyoruz, sonra da "şariat isteyenlerin başlarını patlatırız" derler.

Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem'in öğrettikleri bir dua var ki pek mühimdir, beş vakit namazlarınızda bu duaları yapmak pek uygundur, muvafıktır, hatta Pakistanlılar bu duaları namaz içinde, tehiyyatta salavat-ı şerifeden sonra muhakkak okurlar ve "vaciptir" derler: **"Ya Rab, ben sana**

sığınıyorum, cehennemın azabından, kabrin azabından, dünya ve ahiret fitnelerinden, bir de deccalın şerrinden”.

Cehennemın azabından, kabrin azabından, dünya ve ahiret fitnelerinden, bir de şu deccalın şerrinden Allahu Teâlâ cümlemizi korusun. Bu fitneler, ne biter, ne de tükenir, biri gider biri gelir adeta deniz dalgası gibi. Onun için Cenab-ı Hakk’a sığınmaktan başka çaremiz yoktur. Deccal ise ayrı bir fitne. Lügat-ı Remzi’de deccal şöyle tarif edilmektedir: Yalancı bir mel’unun ismi olup, yalan icad etmesinden, küfürle, tuğyanla ve çok cemaatı ile bütün dünyayı kaplamasından ve yahut hakkı batıl ile örttüğünden veya batılı hak suretinde gösterdiğinden ve yaldızladığından naşı bu ad kendisine verilmiştir. Cem’i “Deccalün” ‘dur. Altın suyu demek. Zannedersem bizim kalpazanların bakır paraları altın suyu ile yaldızlayıp köylülere, altın diye satan güruh da bu kabilden olsa gerek.

Yani, deccal, yalancı bir kişidir, ahir zamanda çıkar ve içinde sakladığı küfrün hilafını izhar eder. Mesela, kafır olduğu halde ben de müslümanım der, Bunu yutan müslümanlara ve buna yardımcı olan ilim sahiplerine ne dersiniz bilmem.

Allahu Teâlâ, Kelam-ı Kadiminde: **“Zalimlere en ufak bir meyil ile meyletmeyiniz”** derken, bunlardan daha zalim kim olabilir, Haccac-ı Zalime bu zalimler taş çıkartırlar.

Hemen Allah’a sarılıp, “Aman ya Rabbi beni hıfz u himayende daim eyle ve sevmediğin kullarla, zalimlere yardımcı etme ve beni Resûlullahın yolundan, izinden, sünnetinden zerre kadar ayırma ya: Rabbi” demeliyiz.

Ve sallallahü ala seyyidina Muhammedin ve ala alihi ve sahbihi ecmain.

YEDİ TEHLİKE

اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ الشِّرْكَ بِاللَّهِ وَالسِّحْرُ وَقَتْلُ
النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَאَكْلُ الرِّبَا وَأَكْلُ
مَالِ الْيَتِيمِ وَالتَّوَلَّى يَوْمَ الزَّحْفِ وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ
﴿الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ﴾ خ م د ن عن ابن هريرة

“Yedi tehlikeden sakınınız: Allah’a şirkten, sihirden, adam öldürmekten, Allah’ın haram kıldığı nefsi haksız yere öldürmekten, nefis ancak haklı olarak öldürülür, faiz yemekten, yetim malı yemekten, harbte düşmandan kaçmaktan, namuslu gafil kadınlara iftira atmaktan - diğ- er bir rivayette - hicretten sonra arabiyye’ye rücu’ etmek (bedeviyet) haline rücu’ etmekten.”

Bu hadis-i şerifte yedi tehlikeden bahs edilmektedir, teh- like deyince insanın aklına çeşitli şeyler gelmektedir, halbuki asıl tehlikenin büyük günahlara düşmek olduğu ve bunların

başında da şirk kelimesi gelmektedir. Şirk demek Hz. Allah celle ve ala hazretlerine ortak koştur. Mesela hristiyanların dedikleri gibi Hz. İsa Allah'ın oğludur, melekler kızlarıdır gibi, buna benzer üç ilah tanımları ve saire gibi şeylerdir. Bu şirk en büyük günahdır. Her günah(ın) afvı me'muldür, fakat şirkin afvı yoktur, yalnız tevbe eder, müşriklikten vazgeçerse her tevbekar gibi onların da afvı mümkündür.

Riyakarlığın da şirkten sayılacağı geçen hadislerde zikrolunmuştu. Hakkın işine karışmak kimsenin vazifesi değildir, onun için ihtiyatlı olmak ve konuşmamak lazımdır, çünkü tehlikenin başı şirk ile başlamıştır.

İkinci tehlike sihirdir. Sihir: Batıl olan şeyi, "haktır" diye izhar edip göstermek, büyücülük, aldatıcılık, kandırıcılık, cazıcılık, gözbağcılığı gibi bir çok manalara geldiği gibi bizim sihirbazlar, erkek ile kadın arasını açıcı, gönül kaydırıcı, aşka düşürme ve sana büyü yapmışlar diye adamı tımarhaneye kadar düşürürler. Allah şerlerinden korusun. Amin.

Üçüncüsü: Haksız yere adam öldürmek, katl-i nefis'tir. En büyük tehlikelerden ve en büyük günahlardan birisidir, günah-ı kebair derler, bunların da cehennemde ebedi kalma tehlikesi vardır. Çünkü Hakkın yaptığı bir binayı yıkmak kolay bir şey değildir, o anda insan nefesine mağlup olup böyle bir cinayeti irtikab etmesinin cezası da ta-bii çok ağır olacaktır.

İnsana, muharebelerde kafirleri öldürmeğe izin olduğu gibi parayı veya malını elinden almak isteyen eşkiyalarda mücadele edecek ve icab ederse öldürmek bile olabilir. Ya o beni öldürürse diye sorarsan da, bir cevap olarak: Sen cennete o da cehenneme gider, çünkü sen mazlumsun o da za-

lim. Zalimin yeri cehennem, mazlumun yeri de cennettir. Bir de hakimın hükmü ile kısas olarak ve başka sebeblerle katl edilmeleri caizdir.

Dördüncü tehlike ise, faiz yemektir. Demek ki faiz yemenin büyük bir tehlike olduğunu Cenab-ı Peygamber apaçık söylerken bu günün haris insanları bunu hiç kale almayarak harıl harıl faiz alırlar, sonra da yıkılıp giderler. Heyhat, hem müslümanım der, hem de Hakk'ın yasak kıldığı faizi almaktan korkmaz ve kaçmaz hem de sudan bahanelerle: Ne yapalım mecbur kaldım diye kendini kurtarmağa çalışır. Efendim mutlaka fabrika işletmek mecburiyetinde miyiz, bir boğaz derdi değil mi? İnsan sağ ve sıhhatli olduktan sonra ekmeğini taştan bile çıkarır derler de ne diye faiz ile iş yapmağa kalkarlar? Sonra sermayen kadar iş yaparsan belki biraz az kazanırsın ama, helalinden olur, rahat ve huzur içinde olursun, günahlara girmezsin, çoluk çocuklarında sana muti olurlar, haram yerlere gitmezler, haram işleri işlemezler. Sen de rahat, onlar da rahat; faiz, insanları hem günahlara sokar, hem de israf-lara sevk eder, hem de çirkin şeyleri yapmağa mecbur eder.

Son pişmanlık elbette fayda vermez, sen söz dinle, Allah Teâlâ'nın ve Resulünün sözlerine dikkatle bak, kendi aklını beğenip şu hıristiyanların oyununa düşme. Neticede onlara yardım etmiş olursun, onları zengin edersin, sen de zengin olsan ne olacak. Giderken kefedenden başka ne götürülüyor? O da toprakta çürüyüp gitmeyecek mi? Neden bu kadar hırsa kapılıyorsun da bugünkü işçi grevlerinden ders almıyorsun? Bunlar da Hakk'ın kullarına musallat kıldığı mikrolardır. Dinsizin hakkından imansız gelir dediklerini de unutma ve Hakk'a dön, teslim ol, biraz tevekkülün olsa zarar etmezsin.

Beşinci tehlike ise, yetim malını yemektir. Dikkat eder misin, faiz ile yetim malını yemek yanyana zikr edilmiş, ha faiz yemişsin, ha yetim malı, faiz yiyenler nasıl azaba müstahık olacaklarsa yetim malını yiyenler de aynı akıbete düşer olacaklarından hiç de şübhe yoktur. Bize düşen vazifelerden birisi de yetim malını muhafaza etmek ve hatta işletip çoğaltmak, yetim büyüyünceye kadar ona bir sermaye bırakmağa çalışmaktır, yoksa yetimin malını yemek hiç de doğru değildir ve büyük tehlikedir, hem dünyası perişan olur hem ahireti. Hatta ölen zatın geride yetimleri varsa onun gerek cenaze masrafında ve gerekse devrinde çok ihtiyatlı olup malını zayi etmemek gerektir. “Risaletü'l-hak” ta 815. nci hadiste yetim hakkında şöyle buyurulmaktadır: **“Müslümanların evlerinin hayırlısı o evdir ki, o evde yetim vardır da ona iyi bakılır ve ona ihsanda bulunulur ve müslüman evlerinin şerlisi de o evdir ki o evde yetime fena muamele olunur, işte o ev de fena bir evdir .. Ben ve yetime İyi bakan, bakmasını tekeffül eden cennette hakeza”** deyip parmakları ile işaret buyurup beraberiz demek istediler.

Kalbinin katılığından şikayet eden bir kişiye de cevaben: **Yediğin yemekten yedir, yetimin başını meshet (okşa) ve miskinleri yedir, hem kalbin yumuşar ve hem de hacetlerine erişirsin”**. Sen de bunlara dikkat eyle.

Eğer bir hanım efendinin kocası ölür ve yetim çocukları da kalır onlara bakmak için evlenmezse ve yetimlere de iyi bakarsa yeri cennettir. Sevap cihetide şuna benzerki bir muharip ömrü boyunca muharebe etse ve geceleri sabahlara kadar ibadet eden, gündüzleri de oruç tutup sevap kazanarakcennete giren gibi olur, bu ne büyük devlet ve ne büyük nimettir.

Altıncı tehlike; harb gününde düşmanla karşılaştığı anda kaçmak hem günah-ı kebairdendir, hem de en büyük tehlikelerdendir. Bir müslüman, bir iki kafirin karşısından kaçmaz, kaçtığı takdirde en büyük günahı işlemiş olmakla beraber devletine, milletine de en büyük fenalığı işlemiş olur. Üç kafir karşısından da kaçmaz ve lakin geri kuvvetlere iltihak için geri çekilebilir denmiştir.

Müslümanlığın bekası ancak cihad iledir, onun için her müslümanın daha çocukluğundan itibaren atıcılık öğrenmesi sünnettir. Düşman karşısından kaçmak iman zafiyetinin alametidir. Ölüm bir keredir. ecel gelmedikçe ölüm olmaz. Halid bin Velid bir çok muharebelere girdiği halde, nihayet yatağında öldüğüne çok esef etmekte olduğunu müş'ir kitabesi Humus Büyük Camiindeki dikili ve çok uzun bir sütun üzerinde yazılır. Harbten kaçmak korkaklık alametidir ve dünyaya haris olduğunu isbat eder. Allah'a iman eden bilir ki, Allah'ın takdiri bozulmaz.

Bir muharebede müslüman askerlerinden birisi düşman saflarına saldırmış idi ki müslümanlar: Vah vah, kendisini tehlikeye attı diye bağıştılar. O zaman Eyyüb el-Ensari dedi ki: Siz bu ayetin ma'nasını yanlış anlıyorsunuz, ma'nası şöyledir: Asıl tehlike, gazalara gitmemek ve gazalara verilecek yardım paralarını vermemektir, böyle olunca düşman cesaret alır ve kuvvet bulup müslümanlara saldırır. Onun için buhl'un adına helak demişler. Siz ellerinizle nefislerinizi helake sürüklemeyin, Allah yolunda paralarınızı hatta canlarınızı bile feda edip kendinizi, milletinizi, devletinizi kendi elleriniz ile tehlikeye atmayın, bolca veriniz, Allah sizlere nasıl veriyorsa öyle veriniz, hem çok veriniz, saadetiniz, selametiniz gazalara gidip, düşmanla ars-

lanlar gibi cenk edip onları korkutmak ve paralarınızı da verip ordularınızı her türlü techizat ile kuvvetlendirmenize bağlıdır. Daha sonraki hedefiniz bu techizatı kafirlerden almak yerine, bilfiil kendinizin yapması olmalıdır. Bu ise zaman ve parayı icabettirir., Onun için her israftan son derece uzak kalıp bütün gücünüzle hürriyet ve istiklalinin muhafazasına çalışmak her müslümanın en başta gelen vazifesidir.

Bakınız cihad o kadar mühimdir ki, her müslümanın kadın, erkek, çoluk çocuğun buna hazırlanması gerektir. Zira bir mü'min gazalara gitmeden ve gazaya hazırlanmadan ölürse o münafıklıktan, bir şube, bir parça üzerine ölür ve yine bir insan gaza etmez veya gazaya giden bir müslümanı techiz etmez veya bir gazinin evine bakmazsa, böyle olan kimsenin ansızın başına, öyle tehlikeler gelir ki, içinden bir daha çıkmaz, Bu hususta Tergib ve Terhib'te tam yüz sahife, pek çok geniş ma'lumat vardır. Ben kısa olarak bu kadarcık yazabildim: Aman kardeşim hemen okuyup maaş alıp masa başlarına oturmaya heves etme. yine oku, lakin gayen İslamın yükselmesi olsun ve bunun için elinden gelen her fedakarlığı yapmaktan çekinme vesselam.

Ve sallallahü ala seyyidina Muhammedin ve ala alihi ve sahbihi ecmain.

Yedinci tehlike ise; namuslu bir kadına zina iftirasında bulunmaktır. Bu da bir tehlikedir ki sahibini cehenneme sürükler, namuslu, afife bir kadına zina iftirasında bulunmaktan daha çirkin ne olabilir. Evli ise kocasından ve çocuklarından ayrı kalır, bir geliri yoksa, bir iş de yapamazsa artık onun halini sizler tasavvur ediniz. Korkunç ve çirkin hareketlere de

sürüklenebilir, hem o kadının hayatı mahv olmuştur, hem de bıraktığı çocuklar. İnsanın böyle fena bir akıbeta düşmesine sebep olan kimsenin elbette akıbeti tehlikeli olacaktır. O da hiç ummadığı yerlerden bir takım bela ve musibetlere uğrayıp perişan olacaktır. Çünkü o da bir aileyi perişan etmişti, şimdi bu yaptığı iftirayı eğer hem de dört şahid ile isbat edemezse ki, bu gibi hatayı dört kişinin birden görmemesine de imkan yoktur. Binaahaleyh ona ceza olarak 80 değnek vurunuz, bir daha şahadetini kabul etmeyiniz, onlar fasık kimselerdir, bu hallerine nedamet edip tevbe eder ve amel-i salih işlerlerse Allahu Teâlâ gafur ve rahimdir ... Ve bu müfterilere dünya ve ahirette acı bir azab vardır ve hem de kendilerine de lanet olunur. Acaba bu kadar ceza, bu adama kafi değil mi? Bir de şahidliği bile kabul olunmuyor. Kendisi artık cemiyyetten kovulmuş bir kimsedir, ona ve sözüne artık itimad edilemez. Zira bir müslim ve bir mü'min kardeşini haksız yere lekelemeğe kalkmış, artık bundan hayır gelmez, çünkü şuuru da yoktur. Maazallah insan böyle çirkin bir akıbeta düşse bile, müminin vazifesi onu himaye edip, suçunu örtbas edip Allahu Teâlâ'nın afvını istemektir ve onu büsbütün aleme rezil ü rüsvay etmemeğe çalışmaktır.

İşte şu yedi tehlike ki: Şirk, haksız yere adam öldürmek, faiz yemek, yetim malı yemek; harb yerinden kaçmak, namuslu müslüman kadına iftira etmek. Erkeğe de iftira fenadır, fakat kadının hal-i müstesnası vardır -onun için muhsanat denilmiştir-

Cenab-ı Hak cümlemizi böyle korkunç tehlikelerden muhafaza buyursun.

İÇKİ KÖTÜLÜKLERİN ANASIDIR

﴿اجْتَنِبُوا الْخَمْرَ فَإِنَّهَا مَفْتَحُ كُلِّ شَرٍّ﴾ كُتِبَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

“Şarap içmekten sakınınız, çünkü o bütün şerhlerin anahtarıdır”.

İçki hakkında 24 Nolu hadis-i şerifte bir derece malumat verilmişse de bu hadisi şerif münasebeti ile hadis kitaplarında içki hakkında geçen hadislerden bazılarını nakletmeyi münasip gördüm. “Tergib ve’t Terhib” adlı hadis kitabında içki hakkında tam 57 tane hadis-i şerif zikr olunmuştur ki tam birkaç yüz sahifelik kitab olur. Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az .

1. nci hadis: Buhari, Müslim, Davud, Tirmizi ve Ne-sei. “1 - Zani zina etmez, zina ettiğı vakit mü ‘min olarak yapmaz. 2 - Hırsız hırsızlık yapmaz, mü ‘min olduğı vakit hırsızlık yapamaz. 3 - Şarap içmez, şarap içtiğı vakit mü’mmin olamaz”. Yani mü’mmin olarak bir mümin ne zina yapabilir, ne hırsızlık yapabilir ne de şarap içebilir. Eğer bir mümin bunlardan birisini irtikab ederse ondan İslam alameti alınır, eğer tevbe ederse Allah da onun tevbesini kabul eder.

Allahu Teâlâ şarap içmeği haram kıldığı gibi satmasını ve parasını da haram kılmıştır, ölü hayvanın etini haram kıldığı gibi parasını da haram kılmıştır. Her kim şarap satmaya helal derse, hıncır etinin de helal olmasını söylesin. Hıncırın eti yenmezse şarabın da parası yenmez. Hatta Günah kitabında der ki: Bir adamın şarap satan adamda alacağı olsa onu şarap parasından verse borcunu ödemiş sayılmaz, zira o şarap parası onun parası değildir ki, borcunu ödemiş olsun. Çünkü müslümana şarap satmak haramdır.

11. nci hadis-i şerifte: **“Her kim zina yaparsa veya şarap içerse Allah ondan imanını alır.”** Nez kelimesi çekip almak mesela kuyudan su çekmek gibi. Nitekim insan gömleğini başından nasıl çıkarıyorsa iman da o kimseden öyle çıkarılıyor. Bunlar çok acı şeylerdir, beş dakikalık bir keyf için bu felaketler hiç irtikab olunur mu?

Allah’a ve yevm-i ahirete iman eden kimse şarap içmesin ve yine Allah’a ve yevm-i ahirete inanan, içki içilen sofraya oturmasın.

13. ncü hadiste: **“Her sekir veren şey şaraptır ve her sekir veren şey haramdır, her kim dünyada şarap içmiş ve ona devam ederek ölürse ahirette ahiret şaraplarından içmeyecektir** (yani cennete girmeyecektir)” Yani üç kimse cennete girmeyecektir: Şarap içmeğe devam edenler, akrabaları ile arasını açıp ziyaret etmeyenler ve bir de sihri tasdik edenler.

16. ncı hadiste: “Şarap içenin, faiz yiyenin, haksız yere yetim malı yiyenin, anasına ve babasına asi olanların cennete girmemeleri ve onun nimetlerini tadmamaları; taddırmaması Allah üzerine haktır, yani sokmayacak ve nimetlerinden tattırmayacaktır”.

18. ve 19. ncu hadislerde şarap içerek ölen kimse puta tapan kimse gibi Allah’a mülaki olacaktır.

22. nci hadis-i şerifte: Üç kimseyi Allah Tebareke ve Teâlâ cennete haram kılmıştır. Bunlar: İçkiye devam eden, anaya babaya asi olan, bir de deyyus dediğimiz ailesinin iffetsizliğini ikrar eden bedbahtlardır.

23. ncü hadiste: **“Cennetin kokusu tam beş yüz yıllık mesafeden duyulurken o kokuyu duyamaz: Verdiğini başa kakan, anaya babaya asi olan, bir de içkiye devam eden”.**

24. ncü hadis: **“Üç kimse vardır ki ebediyyen cennete giremezler: Deyyus, kendini erkeklere benzeten kadın ve bir de içkiye devam eden”.**

26. ncı hadis: Şarap bütün günahları camidir, kadınlar şeytanın ağıdır, oltasıdır, şeytan onlarla insanları kandırıp dalalete düşürür. Dünya sevgisi ise bütün hataların başıdır.

27. nci hadis: Ebü'd-Derda (r.a) ‘den: Dostum Resulüllah sallallahü aleyhi ve sellem bana vasiyyet eyledi: “Seni parçalasalar da veya yaksalar da Allah’a hiç bir şey ile şirk koşma, farz olan namazlardan hiç birisini bilerek terketme, her kim bilerek terk ederse “beriet minhü ez-zimme” yani millet-i hanefiyyeden çıkar. Şarap da içme, çünkü, o şarap, bütün şerhlerin miftahıdır”. Yani bütün şerhleri bir odaya haps etmişler, anahtarı da içkidir. İçki içilince kapı açılır, bütün şerhler meydana çıkar, sahibi artık hepsini işler.

28. nci hadisten de biraz bahsedeyim de gerisini başka hadislerde zikr ederiz: Hükümdarlardan bir hükümdar Beni İsrail zamanında yani Musa aleyhisselamın devrinde bir adamı yakalamış ve ona ya şarap içeceksin veya adam öldüreceksin veya zina edeceksin veya hınzır eti yiyeceksin veya yapmaz-

san seni öldüreceğiz demişler. Bunun üzerine zavallı adam şarap içmeği tercih etmiş, etmiş ama iş de işten geçmiş, Çünkü sarhoş olduktan sonra akli da gitmiş. Adamı öldürmüş, hınzır etinden yemiş. Binaenaleyh her kim bu haram şeyi içerse bütün fenalıkları işleyeceği gibi her kim bu içkiyi içerse kırk günlük namazı kabul olmayacağı gibi, eğer bedeninde bir miktarı bulunarak ölürse cennet ona haram olur.

Bir de şu vakayı zikretmeden geçemeyeceğim: Vaktiyle bir zat ibadet için insanlardan hali bir yere çekilmiş, orada ibadet ile meşgul iken bunu gören bir kadın buna aşık olmuş. Bir gün hizmetkarını gönderip bir şahadet meselesinden naşı sizi bizim hanım efendi evine davet ediyor diye adamı kandırıp evine sokmuş, odaları herhalde çok olacak ki her kapıdan, geçe geçe kapılar kilitlenmiş ve nihayet gayet güzel, hasna bir hanımın olduğu odaya girince bakmış ki bir genç oğlanla büyük bir şarap kabı. Kadın bu abide demiş ki, ben seni şahidlik için çağırmadım, maksadım ya bu çocuğu öldürürsün veya benim ile muamele-i cinsiyyede bulunursun veya bu şarabı içersin. Eğer bunları yapmazsan ben de buradan feryadı basar seni rezil ü rusvay ederim. Zavallı abid bakmış ki kurtuluş çaresi yok, şaraptan içmeğe karar vermiş. Derken bir, bir daha deyince adam akıllı sarhoş olmuş, o halde zinayı da yapmış, çocuğu da öldürmüş. Binaenaleyh şarap içmekten sakınınız, Çünkü kasemle buyurulmuş ki iman ile şarap, içmeğe devam eden: bir adamda ictima etmez, yani şarap içen adamdan, iman çıkar, şarap ile iman bir vücudda bulunmaz demektir.

Allah celle ve ala bizlere akıl, fikir, hidayet nasib etsin de kötü ve çirkin akıbetlerden muhafaza buyursun. Amin.

KİBİRDEN SAKINMAK

اجْتَنِبُوا الْكِبَرَ فَإِنَّ الْعَبْدَ لَا يَرَأُ يَتَكَبَّرُ حَتَّى يَقُولَ تَعَالَى
﴿اَكْتُبُوا عَبْدِي هَذَا مِنَ الْجَبَّارِينَ﴾ عن ابى امامة

“Kibirden sakınınız, muhakkak kul kibir üzerinde ısrarlı olunca Hak Teâlâ buyurur ki benim bu kulumu cebbarinden diye yazınız”.

Kibir denilen büyüklük taslamak huyu ki en büyük tehlikelerden maduttur ve günah-ı kebairdendir, cemiyetleri altüst eden bir beladır dense yeridir. Onun içindir ki Cenab-ı Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem bundan sakınmamızı bildiren bu hadis-i şerif ile bizleri ikaz etmektedir. Fakat maalesef insanın bir yaratılış hilkati vardır ki bu öyle sözlerle, okumakla, görüp bilmekle değişir bir şey değildir. Bu çirkin ve fena huyların değişmesi ve ıslahı büyük sa'y ü gayretler, riyazetler ve büyük kâmil insanlara, ihlasla hizmet edip onların göstereceği terbiye sistemi ile bir dereceye kadar tebdil, tağyir ve ıslahı mümkün olabilir. Mesela hepimizin bildiği şu av

köpekleri nasıl terbiye ediliyor ve o yırtıcı kuşlardan atmaca ve emsali kuşlar, nasıl yola getiriliyorsa elbette eşref-i mah-lukattan madud bu insan niçin terbiye olmasın. Fakat insa-nın benliğini yıkmak kadar zor bir şey yoktur. Evet bir kö-pek ıslah edilebiliyor ama bir insanın ıslahı pek de kolay bir şey değildir. Onun için bu mağrur, kendini beğenen tabaka insanların huzurunu da kaçırlar ve kendileri de hiç bir za-man arzu ettikleri emellerine nail olamazlar. Çünkü Allahu Teâlâ Hazretleri bu mağrur ve mütekebbir insanları sevmez ve sevmediği için de onları daima küçültür, insanların gözün-den düşürür, Hakk'ın gözünden düşer. Daha başka ne ister-sin bu düşme yetmez mi?

Allahu Teâlâ, insaf versin, Amin.

Bak Cenab-ı Peygamber Efendimizin Allahu Teâlâ'nın en sevgili bir kulu olmasının sebeplerinden birisi onun müte-vazi, alçak gönüllü oluşu, insanların en zayıfı, en fakiri onun en kıymetli dostları idi ve bütün hayatı boyunca böylece de-vam etmiştir. Zira Cenab-ı Hak ona olan vahiylerinde kib-rin ne kadar çirkin, tevazuun da ne kadar memduh ve mak-bul olduğunu müteaddit defalar bildirmektedir.

“Tergib - Terhib” in 3. ncü cildinin 558. nci sahifesin-den itibaren tam kırk dört adet hadis-i şerif zikr edilmiş ve böylece kibrin hiç de sevilen bir huy olmadığı gibi Hakk'ın da gözünden düşme sebeplerinden olduğu ve bunun da teh-likelerin en büyüklerinden sayıldığı bize bildirilmiştir.

Birinci hadis-i şerifte Müslim, Ebu Davud ve İbn-i Mace'nin müttefikan yaptıkları rivayetlerde Cenab-ı Peygam-ber efendimize Hz, Allah celle ve alanın yaptığı bir vahiyde: **“Tevazu ediniz, güler yüz gösteriniz, beşâset izhar ediniz**

ve hüsn-i muamelede bulunun, sertlik göstermeyin, yumuşak muamelede bulunun, hiç kimseye zulm etmeyin”.

Ebu Zeyd risalesinde demiş ki: Bir kimse, bir kul halkın içerisinde benden daha şerli bir kimse var derse o mütekebbirdir, Mukabili tevazudur, o da Hakk’a teslim olup itirazı terk etmek ve halka şefkat kanatlarını açmak ve onlara mümkün mertebe yumuşaklık göstermektir ve her hak olan şey’i bila istisna kimden olursa olsun büyük küçük, hatta kölelerden, kadın-erkek gözetmeyerek kabul etmek kibirsizlik alametidir. Hele mukaddes mekanlarda tekebbür çok acı neticeler verir ve her kim şu üç şeyden biri olarak ölürsse cennete girer: Birisi kibir, birisi hıyanetlik, birisi de borçtur. Bunları şöyle hulasa etmişler: Tevazu, emanet kimseye muhtaç olmak için iktisada riayettir demişler.

Şu hadiseyi dikkatle ve tekraren okumanızı rica edeceğim: Bakınız Hz. Ömer radiyallahü anh gibi Halife-i mü’minin bir zat, ali-cenab, hem de aşere-i mübeşşereden. Kumandanı Ubeyde radiyallahü anh ile Şam’a giderlerken yollarına rast gelen bir sudan geçmek için devesinden inmiş (bir rivayette deveye kölesi ile nöbetle binip gidiyorlarmış bu sırada nöbet köleye gelmiş ve Hz. Ömer deveden inip kölesini bindirmiş) ve devenin ipini alıp ayakkabılarını çıkarıp omuzuna atmış ve paçalarını da. sıvayıp suya girerken kumandanı Ubeyde bin el-Cerrah dayanamayıp:

Ya Emirel-Mü’minin! Bu sizin yaptığınız benim hiç hoşuma gitmedi. Çünkü Şam ahalisinin eşrafı sizi karşılamağa gelmişler, suyun öteki yakasında sizi istikbal için hazırdılar, sizleri bu şekilde görmelerini istemem, bir halife-i mü’minine yakışır bir şekilde devenize binmiş ve köleniz de devenizi çe-

kerek kemal-i haşmetle ve vakar ile ehl-i Şam'ın sizleri karşılamaları gerekir şeklinde arzusunu izhar edince Hz. Ömer "EVVİH" kelimesi ile mukabelede bulunmuş, (diğer bazı rivayetlerde) göğsüne bir yumruk vurarak: Bunu bana bir başkası söylemiş olsa idi onu zincirlere vururdum, ümmet-i Muhammed'e bir ibret olsun diye. Biz Allah'ın İslamiyyet ile aziz kıldığı bir kavimiz. Başkasının izzetine ihtiyacımız yoktur, her ne zaman ki, başkalarından izzet bekleriz o zaman Allah bizi zelil eder.

Acaba bu hadiselerden bugün, ders alan kim var? Bizim selamlık merasimlerine başkaları gelirken ve bizler de başkalarının diyarına giderken yapılan karşılama merasimleri kimbilir ne kadar paraya malolur. Bundan başka, kibir insanları birbirinden uzaklaştırır, hatta akraba-i teallukatını beğenmez olur, hatta ve hatta doğup büyüdüğü evini, anasını babasını dahi beğenmeyenler yok değil. Bu kibrin yaptığı zararı hemen hemen hiçbir şey yapamaz dersem hata etmiş olur muyum bilmem. Çünkü topların, bütün silahların, zehirlerin yaptığı zararlar ma'lûm. Fakat bu devam etmez yakar, yıkılır geçer gider ve bir gün gelir ki, bunlarla dost olunmuştur. Fakat kibirliler ile dost olmak ne mümkün.. Allah esirgesin. Onun için en büyük ceza bu kibirlilere verilmiştir ki, bunlardan birisi Karun denilen adam ki, hala yerin dibine doğru gitmektedir, tevazu edenler ise yükselir. Çünkü tevazu Peygamber efendimizin sıfatlarındandır. Zira mütevazi insan herkesle güzel geçinir, kimse ondan incinmez, ve onu, bu huyundan naşı herkes sever, cem'iyyette gayet güzel bir ahenk hasıl olur, herkes birbirine hürmetkardır, saygılıdır, birbirlerini candan severler, birbirlerinin yardımına koşarlar, hacetlerini bitirirler, bundan daha; iyi ne olabilir. O mütekebbirin ise yanına kimse uğramaz. Pey-

gamberimizin sevmediği, Allah'ın da sevmediği ve mü'minlerin de sevmediği bir huydur. Kendini beğenir, önüne gelene hakaret eder, azarlar şımarıktır. Kimse ile güzel bir geçimi de yoktur. Kimsenin yardımına koşmaz ve koşmak da istemez, komşularını ve hastalarını ziyaret etmez, fakirleri hiç istemez, cenazelerine bile gitmez, halbuki komşu hakkı ne kadar mühim. Kafir de olsa komşuluk hakkı vardır, ona da saygı göstermesi lazım gelirken bakarsınız geçerken bir selam bile vermeğe tenezzül etmez, şayet siz selam verseniz hiç kulak asmaz, hatırlınızı sormaz, bir yardım isteseniz sizi dinlemez. İşte bu kimselerdir ki cem'iyyeti helake sürüklerler. Kafirlerdeki kibre bir bakınız. İslam gelesi bunca senedir onun gösterdiği tevhid yoluna bir türlü yanaşmazlar, inatları kibirlerindendir. En nihayet cehenneme sürüklenip giderler Karun gibi.

Tirmizi'nin şu hadisini zikr etmeden geçmek pek doğru olmayacak. Evvelce bu beyitleri müezzin efendiler bayram günlerinde mescidlerde okurlardı, fakat manasını halk bilmediği için bir şeyler anlayamazlardı.

“O kul, ne kötü kuldur ki, hayalatı ile kendini beğenir de her noksandan münezzeh ve her kemal sıfatı ile muttasıf büyük olan Allah'ı unuttur.

O kul ne kötü kuldur ki zulm ile haddi tecavüz eder ve Cebbar-ı ala olan Allah'ı unuttur.

O kul ne kötü kuldur ki gafletle yaşar ve hukukullahı unutup lehv ve laib ile iştigal eder de ölüleri ve onların yattıkları mezarlıkları ve oradaki çürümeyi unuttur ve düşünmezler.

O kul ne kötü bir kuldur ki kibirlenir de isyanda ve günahlarda haddi tecavüz ederler ve doğuşunu ve nihayet ölüp gideceğini ve ahiretteki hesap ve mizanı unuturlar.

O kul ne kötü kuldur ki dini ile dünyayı, şehveti ile yer.

Yine o kul ne kötü kuldur ki kendini salah-ı hal üzere gösterip, gizlice günahları irtikab eder.

Yine o kul ne kötü kuldur ki, hevasının istediği günahları işler ve kendini dalalete sürükler.

Yine o kul ne kötü kuldur ki, kendisini zillete düşüren dünyaya haris şer işleri işler”. “et-Tergib vet-Terhib” C. 3, Sahife, 57.

Bunları Behlül denilen Harunu’r-Reşid’in kardeşi de çok okumuş derler. Bundan dolayı bakınız ne kadar acıdır ve çirkindir ki bu mütekebbirler nihayet cehennemde bir vadi, bir çukur vardır ki adına “HEBHEB” derler. Burası inadkar; cebbar, zalim mütekebbirlerin yeridir. Bu arada zıkr olunan ayet-i kerime ve Ehadis-i Nebviyyeler 4 tanedir, bir o kadar ayet-i Kur’aniyye ile takviye edilmiş ve aydınlatılmıştır ki, kibir hiç kimseye yakışmaz. Zira hepimiz bir ana ye bir babanın evladlarıyız. Kökümüz. toprak, su, hava, güneştir. Sonra hepimiz ölüme mahkum insanlarız. Birbirlerimize karşı büyülenmek ne kadar hatadır, hem de afv olunmaz bir hatadır. Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem o büyük devlete mazhariyyeti -kibrin düşmanı- tevazuun eseridir. Mesela Enes radiyallahü anh gibi kendisine on sene hizmet eden hizmetkarına bile bir kere “Bunu niçin yaptın veya bu işi niçin yapmadın” diye kendisini incitecek tek bir söz bile söylememişlerdir. Sen ve ben bunlardan hiç ders almamız mümkün değil mi? Hele şu bizim Yavuz Sultan Selim’in Mısır’ı ve Arabistan’ı feth ettikten sonra namına okunan hutbede hatib, Yavuz’u medh sadedinde “Hakimül-Haremeyn” tabirini kullanırken hemen yerinden fırlayıp “Hakimül-Haremeyn” değil “Hadimül-

Haremeyn” diye hatibin sözünü tashih etmişlerdir. Halbuki bugün bizim en büyük sıkıntımız büyüklerle küçüklerin el ele verememeleridir. Kibrin büyük tehlikelerden oluşunun başlıca sebeplerinden birisi de budur. Mesela Fir’avnlar devrindeki cebbar, mütekebbirlerin helakının sebeplerinden biri de kendilerini Allah’ın yerine koyacak kadar cahilane hareketleri, milletine yaptıkları zulüm ve işkencelerdir. Bugün tarihlerde adları nefret ile anılmaktadır. Bir milletin birleşmesi laf ile olmaz ki bilfiil kaynaşmak için millet ve idareci bir seviyede olmalı ki kaynaşma mümkün olsun. Sen buna hiç itiraz etme. Bak evindeki bakır kablar kalaylanacağı zaman hiç kalaycıya dikkat ettin mi: Evvela kalaylanacak kabı temizler, sonrada onu güzelce ısıtır, sonra da kalayı sürer, böylece kab pırlı pırlı olur. Eğer kabı ısıtmadan kalayı eritip sürse elbette kalay tutmaz, çünkü biri soğuk biri sıcak, ikisi de bir seviyede olsun ki kalay güzelce tutsun. Demirler de kaynakçılar tarafından kaynatılırken nasıl ateş ikisini bir seviyeye getirince ısıtırlar ve ondan sonra kaynak yaparlar, yoksa tutmaz.

Binaenaleyh insanlar zulm ile idare edilemez, bir kısmı yaşasın bir kısmı da esir ve köle gibi kullanılsın, bunlar muvakkat idarelerdir, herhalde köklü ve kuvvetli idarelerde milletin bir büyük payı vardır. Bakınız milletler arasında hükümet kuran devletlerde mütemadiyen inkılaplar olur, idareler değişir, fakat Peygamberimizin kurduğu İslam dini 1400 seneden beri ne güzel yaşamaktadır, sebebi ise müslümanlar arasındaki ahenktir. Bazı ufak-tefek rahatsızlıklar olsa da o umdeye tesir edemez, ferdidir, olduğu yerde sönüp gider. İnsan tabiatı çok muhtelifdir, bu kibir bazan doğuştan bile olur, daha çocukluk devresinde başlar bunların ıslahı çok zordur. Bazan kisbidir, sonradan görenek ile olur. Bir üçüncüsü bizim sandalya ve kol-

tuklara muvakkaten de olsa oturan memurlarımızda görülen haldir -dersek caiz gibi- Bunlar koltuğa oturunca kendilerini bir varlık istila etmektedir. Bunu inkara kimse kalkışamaz zannederim. Ondan sonra ashab-ı mesaliha, enva-ı çeşit müşkilat gösterirler. Bugün git yarın gel. Yetmez mi dersiniz? Daha fazla ma'lumat almak isteyenlerin İmam Gazali'nin İhya-i Ulum'una müracaatları tavsiye olunur.

Cenab-ı Feyyaz-ı Mutlak Hazretleri cümle ehl-i imanı ve bhusus biz aciz kullarını sevdiği ve razı olduğu huy ve ahlakla ahlaklandırınsın ve yine sevdiği ve razı olduğu bahtiyar kullarının arasına kabul buyursun da dünya ve âhiret saadet ve selametine eriştirsın. Amin, bi-hurmeti seyyidil-mürselin, salavatullahi ve selamühu aleyhi ve aleyhim ecmain, vel-hamdü lillahi rabbil'alemin.

İMAMLARI HAYIRLI KİMSELERDEN SEÇMEK

اجْعَلُوا اٰئِمَّتَكُمْ حِيَارَكُمْ فَاِنَّهُمْ وَفْدُكُمْ فِيمَا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ
رَبِّكُمْ ﴿ق ط ق وضعفة عن ابن عمر﴾

“Siz imamlarınızı seçkin, hayırlı kimselerden kılınız; çünkü onlar sizin ile Rabbiniz arasında elçinizdir”.

Bu hadis-i şerifin senedinde her ne kadar za’f var ise de düstur itibarı ile çok yerinde buyurulmuş bir sözdür. İmamların olgun ve bilgin kimselerden olması, tabiatı ile herkesin de matlubudur. Seçkin kimselere herkes hürmet eder hem de sever. Sevilen ve hürmet edilen kimsenin aynı zamanda sözü dinlenir. Sözü de dinlenince hayırlar ve hayırlı işler birbirini takib eder, bulunduğu yer ma’mur olur ve güzelleşir. Arkasında namaz kılanlar da huzur, havf ve haşyet içinde mest olarak namazlarını kılarlar. Yaptığı nasihatlar cemaata te’sir eder, cemaatı günah işlerden çok sakınır ve aynı zamanda hayır işlere canla başla iştirak ederler. Komşular arasında ve cemaat

içinde herkeste birbirlerine samimiyyet izhar ederler ve birbirlerinin ellerinden tutarlar. Yardım edilmesi lazım kişilere hemen yardımında bulunurlar. Hastalar ziyaret olunur, ihtiyaçları varsa giderilir, Hele komşular ve dostlar arasındaki ahenge hemen herkes hayran olur, Birbirlerini ziyaret etmekten lezzet alırlar ve yine birbirlerini ziyarete davet ederler, sofralarında lüks istemezler ve toplu yemekten hoşlanırlar. Maalesef bugün bu fırsatlar elimizden gitmiş demektir, şimdi memuriyet devri artık herkesin kaderine.

“Hıyarüküm” kelimesi hayırlı kimseler demektir, bu hayırlı kimseyi bilmek ve bulmak pek kolay olmasa gerektir, Çünkü dışından bakınca pek hoşunuza gider, fakat iç alemi pek başkadır. En kolayı o kimsenin sünnet-i seniyyeye ne kadar uymak ta olduğuna bakılır, saç sakalı, giyinişi eğer sünnet-i seniyyeye uygun ise herhalde o kimse “hıyarüküm” sizin hayırlınızdır ve bunu bizim fıkıh kitaplarında on beş kadar vasıf sayarak tasrif etmişler ve sıraya koymuşlardır. Fakat Camiu’s-Sağır’ın cild 1, sayfa 160, hadis 186 bu hadiste: **“(innelimame halifetül mustafa) sallallahü aleyhi ve sellem”** demiştir. Bu ne kadar mühimdir, Cenab-ı Hak cümlemizi afv eylesin.

Bugünkü mertebelerin en üstünü imamettir; kulların arasında en a’la mertebe Allahu Teâlâ’nın zatında olan ma’rifete, bilgiye nail olan zatlardadır. Bahusus halk iki sınıftır: Birisi arif bizatillah olanlardır ki, bunlar enbiya-i ızam ve evliyalardan bu mertebeye vasil olanların makamıdır, İkincisi ise arif bi-sıfatillah yani Allahu Teâlâ’yı, ancak sıfatı ile bilebilirler ki, bunlar da doksan dokuz esmanın beyan ettiği sıfatlardır ve diğer ilmihal kitaplarında sıfat-ı zatiyye ve sıfat-ı sübutiyyesi ki (Kıdem, Beka, Vahdaniyyet, Muhalefetün lil-havadis, Kıyam

bi-nefsih, Hayat, İlim, Semi', Basar, İrade, Kudret, Kelam, Tekvin) sıfatlarıdır ki bunları hem bilmek ve hem de inanmak her müslümanın başlıca vazifesi ve borcudur. Biz Allahu Teâlâ'nın zatını ancak sıfatları ile bilebiliriz, onun için Allah denildi mi hatırimıza bu sıfatlarla muttasıf olan zat-ı ecell-i a'la gelir. Ve herkesin dikkat edeceği bir şey daha vardır ki, bu sıfatlarla muttasıf olan Allahu Teâlâ, daima kulu ile beraber, daima kulunu gören ve kulunun her haline şahid olan ve her hareketini en iyi ve en güzel bir şekilde bilen: "Allahu mai (Allah benimledir), Allahu şahidi, Allahu nazırı"'yi hatırtından çıkarmamak ve daima onun mürakabesi altında olduğunu iyice bilip iliğine, kemiğine işlemek ve bu suretle de bütün hata ve kusurlardan Allahu Teâlâ'nın izni ile kurtulur. Çünkü bu esma-i hüсна olsun, diğer sıfatlar Hakk'ın kal'ası mesabesinde, kal'aya sığınan kişi nasıl korunursa, bu mü'min de öylece korunur.

İmamlığa geçmede sıra şöyledir: Evvela **evi yakın olan** tercih olunur, çünkü beş vakitte uzak yerlerden gelmek her zaman mümkün olamaz; sonra evi yakın olup da kendisi fasık olursa o zaman **adil olan** tercih olunur. Adil demek istikamet üzere olup kimseye zulm ve cevri etmeyen ve kendisine emniyyetinden naşı rehinler teslim olunan muhterem kimseler demektir. Sonra **fakih olanlar** tercih olunur. Fakih demek ilm-i fikhî iyi bilen, namazın sıhhat ve fesadını bilen, dinin hükümlerini bilen zattır. Allahu Teâlâ hayır murad ettiği kimseleri dinde fakih kılar. Dinini iyi bilen Allahu Teâlâ'nın hayır murad ettiği hayırlı kimselerdir. Onun için fikhî bilgileri iyi bilen imameti diğerlerinden efdaldır. Daha sonra **"ekra"** kelimesini kullanmışlar ki iyi okuyan demektir. Halbuki evvelce ekra kelimesi alime

de denirmiş, sonraları yalnız hafızlara tahsis olunmuş. Fakih olan aynı zamanda Kur'an'ı da iyi okur, Hafızların ise Kur'an'a karşı meharetleri fazladır, hem hafızlıkları, hem de hurufatı diğerlerinden daha iyi çıkararak Kur'an'ı gayet güzel okurlar. Daha sonra “**vera**” kelimesini koymuşlar ki takvası çok, hatta şübheli şeylerden de kaçır olan demektir. Çünkü bu vera bir kimsede bulunmazsa onun kıymeti de yok demektir. Zira vera Allah korkusundan neş'et eder. Bir kimsede Allah korkusu yok ise, elbette o kimse imamete de layık olamaz. Sonra **İslama önce giren;** daha sonra **yaşlı olan,** daha sonra da **nesebi yüksek olan; adı ve zikri güzel olan, elbisesi temiz olan,** sonra **sesi güzel olan,** daha sonra da **yüzü ve kendisi güzel olan** seçilir, demişler. Aman ne kadar güzel. Fakat bunların hepsi bugün elden gitmiş. Biz şimdi kim tayin oluyorsa onunla geçinmek mecburiyetindeyiz. Allah Teâlâ muinimiz olsun da imamete layık olan kullarından eylesin. Amin.

Memleketimizde, pek iyi bilmem ama aşağı - yukarı 50 binin üstünde imam - hatib, müezzin vardır. Öğretmenlerin bir birliği var, bankaların bile var, ordu mensuplarının bir birliği var, tüccarların da var. Her bakımdan ve sayı itibarı ile onların hepsinden çok olduğumuz halde bir birliğimizin olmayışı doğrusu çok acıdır. Bu kadar kişi ayda asgari 100 lira verseler 5 milyon lira eder, senede ise 60 milyona baliğ olacak olan bu servet ile neler yapılmaz. Akar sular boşa aktıkça nasıl acıyorduk, şimdi barajlar yapılırca elde edilen faide ne kadar büyük. İşte tıpkı bunun gibi bizim din adamlarımız da bir araya gelebilse toplanacak 60 milyon değil, belki 120 milyon olacak. Bu servetle ister fabrika kur, ister ticaret yap, istersen her şey yapabilirsin.

Cenab-ı Hak gönüllerimize uyanıklık versin de bu topluluk hasıl olsun.

Emin olunuz bundan hepimiz mes'ulüz, kürsüler de cemaata akıl verirken kendimizi neden unutuyoruz. Ufak topluluklar kafi bütün din mensuplarının ve hatta bütün dindarların da iştiraki ile kurulacak olan şirket ne muazzam bir şirket olur, o zaman sen de korkma, çocukların yetim kalsa da gözün arkanda kalmaz. Çünkü o büyük şirketin ortağısın, şirket sana da bakar, silsilene de bakar. Yeter ki, böyle bir şirket kurulabilsin. Tabii her memleket ve hatta her müftülük ve hatta her köy imamı da buna iştirak eder ve hatta çocukları namına da birer hesap açtırır ve hatta memleket müslümanlarının da ve tüccarlarının da ve hatta fabrikatörlerin iştirak etmeleri büyük menfaatların husule gelmesine başlıca sebeblerdendir. Bundan kaçmak hemen hemen harpten kaçmak kadar tehlikelidir dersem acaba hata mı ederim? Birlikten kuvvet doğar, kuvvetle de her engel yenilir olduğu cümlemizce ma'lumdur, her şey'i Devletten beklemek doğru değildir. Bizim az paralarımızla da büyük işlerin olabileceği muhakkaktır. İşte hayırlı imamlar her zaman ve her yerde hayırlara sebep olurlar ve öldükten sonrada hayırla yad olunur, anılır, ruhuna fatiha okunur, İskenderpaşa'da olduğu gibi vesselam. Onun ruhuna her sabah ve her akşam okunmaktadır.

NAMAZLARIN BAZILARINI EVDE KILMAK

اجْعَلُوا مِنْ صَلَاتِكُمْ فِي بُيُوتِكُمْ وَلَا تَتَّخِذُوهَا قُبُورًا
﴿حم خ م ن عن ابن عمر رض ع والى وایانى عن زیدبنی خالد﴾

“Siz evlerinizde namazlarınızdan bazısını kılınız ve evlerinizi mezarlığa benzetmeyiniz”.

Farz namazları camilerde cemaatle kılmakla mükellefiz, onun için bu evlerde kılınacak namazın nafîle namaz olması gerektir demişler. Çünkü evlerde namaz kılmak o evin nuranmasına ve bereket hasıl olmasına sebeptir. Namaz kılınan evler gök ehline yıldızlar gibi parıl parıl parlar, parlaklık nisbeti namazların çok kılınmasına bağlıdır. Hangi evde fazla namaz kılınıyorsa o evin nuru hepsinden çok daha ziyadedir. Hele gece namazları kılınan evlerin nuruna, bereketine misal bile bulunmaz. Bazılarına göre bazan evlerde farz namazlar da kılınmalıdır, hanımlar, ihtiyarlar, hastalar camiye gelemeyen kötürüm insanlara imam olarak namazı cemaat

ile kılmak onları da cemaat- sevabından mahrum etmemek bakımından caizdir, demişler, fakat her zaman değil nadiren, Sonra namaz kılınmayan evler hem nursuz, hem de bereketsiz kalırlar, o evdekiler de bereketten ve nurdan mahrum olunca ışıksız ve katıksız eve benzerler. Binaenaleyh eğer eviniz cami-i şerife yakın ise herhalde ilk sünneti evinizde kılip mescide öyle geliniz, eğer eviniz uzak ise ve camie ezandan evvel girdiyseniz tabiatı ile sünnetleri de camide kılmağa mecbursunuz, onun için o zaman evinizde işrak, duha, evvabin hatta gece namazları, yatarken taze abdest ile dört rek'at namaz kılmak pek efdaldır. Hele gece namazlarına kalkamayanlar için bu kaçınılmaz bir fırsattır. İnşaaallah gece namazı-arı teheccüd namazı yerine kaim olur ümidindeyiz.

Bazı ulema “min salatüküm” ‘deki “min” lafzını zaid ad-detmişler ve binaenaleyh siz evlerinizde nafile namazlarınızı kılınız diye ma ‘na vermişler.

İnsan oturduğu evinin bir köşesinde mihrabın, yani namazgah denilen, namaz kılınacak yerin bulunması şarttır, hatta eve gelen misafirler dahi namaz kılacakları ev sahibine yahu kible neresi diye sormamalı, çünkü kible meydandadır, Zaten evdeki kadınlar için bir namazgah eylemek lazımdır. Çünkü onlar ramazan-ı şerifte i'tikaf yapmak isterlerse o zaman ancak namazgahlarında yapabilirler. Bunu evin büyük ve küçük hanımlarının yapmalarında çok ecir ve mükafat vardır. Hem dışarıya çıkmaktan, hem de başkaları ile görüşüp konuşmaktan kurtulurlar, hem de sahibül mülk olan Hazret-i Allah'a yakınlık hasıl edip tatlı ibadetler yapmağa muvaffak olurlar. Artık o evin nuruna gök ehli bile hayran olurlar, bereketleri de o nisbette fazla olur. Zaten Cenab-ı Peygamber de evlerinizi mezarlıklara benzetmeyin tabiri ile pek aşikar bir şekilde

bizleri ikaz etmektedir ki, elbette mezarda olan ölüler namaz kılmazlar, sakın sizler de evlerinizi mezarlıklara benzetmeyin, boş kaldıkça Kur'anlar okuyunuz, namazlar kılınız ve çocuğunuza namaz kılmasını öğretiniz. Namazları vakti vaktinde kılmağa alıştırtınız. Büyüdükleri zaman da onları camilere alıştırtınız, Kur'an-ı kerimi iyi öğrensinler ve bazan da ezan-ı Muhammediyi okusunlar, müezzin efendilere okumada yardım etsinler, hatta cami-i şerifi temizlemekte de yardımcı olsunlar. İhlasları okusunlar, bülüğ çağını aşınca kamet de getirsinler, büyüklere karşı hürmet öğrensinler ve bahusus evleri namazgah yapıp mezarlık olmaktan kurtarsınlar. Çünkü yalnız mezarlıklarda namaz kılınmaz. Zira orası ölüler yeridir. Oradan ancak ders ve ibret alınır, oraya girmeden orasını da cennet bahçesi yapmağa çalışmalıdır. Çünkü ibadetsizler için orası yani kabir bir cehennem çukuru olacaktır.

Allah cümlemizi korusun; kabri, cennet bahçesi olan kullarından eylesin, Amin.

DAVETE İCABET, HEDİYİYİ GERİ ÇEVİRMEMEK VE MÜSLÜMANI DÖVMEMEK

أَجِيبُوا الدَّاعِيَ وَلَا تَرُدُّوا الْهَدِيَّةَ وَلَا تَضْرِبُوا الْمُسْلِمِينَ

حم خ فى الادب طب هب والشيرازى عن ابن مسعود

“Davete icabet ediniz, hediyeği geri çevirmeyiniz ve müs-lümanları dövmeiniz”.

Davet ya bir düğün, evlenme veya sünnet cemiyeti gibi yerlere çağırılırsa eğer bunlarda günaha aid bir şey yoksa bu davete icabet etmek vacibtir. Yani mutlaka gitmelidir, gitmemek de günahdır. Fakat bugünkü düğünler, evlenmeler, sün-netler gibi çalgılı, içkili olursa o zaman gitmek günahdır, gitmemek evladır. Eğer sahib-i nüfuz bir insan ise ki oradaki günahları men’edebilecek iktidarı varsa o zaman hem gider, hem de o uygunsuz günah şeyleri men eder bu da ayrıca ona sevap olur. Fakat bugün bu çirkin adetler her neredense gelmiş içimize yerleşmiş, sünnet yerine günahlar kaim olmuş hatta o

hokkabaz dedikleri oyuncakları bile evlere sokmamak lazımdır, çünkü bunlar insanları, güldürebilmek için güya sünnet çocuğunu eğlendirirler, fakat kırdıkları potların hesabı yoktur. Bunlara kimse de müdahale etmez, ağızlarına gelen her şey'i söylemek güya bunlara mübah, Allah, esirgesin. En güzeli, güzel bir yemek yapar, eşini dostunu çağırır, güzelce yedirir içirir, bir dua ettirirsin, hem masrafın, israfın olmaz hem de günaha girmez, başkalarını da günaha sokmazsın, düğünün de mübarek olur sünnetin de mübarek olur.

Eğer bu davet evlenme veya sünnet cem'iyeti değilse davete icabet vacib değil belki müstehab olur. Fakat davet eden komşun ise, komşuluk hakkı için günaha mucip haller olmayacaksa cemaatla namazı kaçırmak pahasına da olsa gitmek evludur, çünkü komşu hakkı çok mühimdir.

Hediye'ye gelince, o da müslümanlar arasında bir dostluk bir ahabplık nişanesidir. Gerek cem'iyetlerde ve gerekse sair zamanlarda birbirinizin hatırını hoş etmek için gerek ufak, gerek büyük hediyeler -karşılık beklememek şartı ile- pek güzel bir adettir. Efendimiz de tavsiye buyurmaktadır ki, hediyeler insanlarda birbirlerini sevmeye vesile olur. Onun için birbirinize hediye veriniz ki sevişesiniz (**Tehadev tehabbu**) buyurulmuştur. Hediyeler aynı zamanda dostların birbirlerini sevmesine vesiledir. Lakin bazı kitaplarda bhusus İmam Şarani'nin bir eserinde gördüm ki fi zamanına (zamanımızda) hediye'nin kabulünü tecviz etmemişler. Zira kazançlar umumiyyetle temiz değil, helal değil zannına sahib olsalar gerek ki bu hediye'yi kabul etmemişler. Fakire kalırsa su-i zandan ise hüsn-i zan daha iyidir. Kazançlar içerisinde elhamdü lillah çok dikkat edenler bulunduğu meşhurdumuzdur, sonra her kazanç sahibinin bütün kazancı haram

olamaz bazı helal kazandıkları da vardır, gelen hediyeler inşaallah helal tarafındandır. Devlet paraları da öyle değil mi? Maamafih bir dirhem haram bir mala karışırsa o malı ifsad eder. Mesela bir kazan süte bir fare düşse koca kazan sütü ifsad edeceği de malumdur. Bununla beraber bu hediyeler hâkimlere, askeri ve mülki memurlara, öğretmenlere ve kendilerinden dünya menfaati beklenen kimselere vermek de, almak da caiz değildir. Maamafih eşe, dosta, akraba ve komşulara her zaman için ve mümkün oldukça sık sık hediyeler vermek lazımdır. Hatta yiyecek ve giyecek gibi şeyler az da olsa yine de vermeliyiz.

“Müslümanları dövmeyiniz” cümlesine gelince: Cenab-ı Peygamber bir taraftan hediyelerle dostluklarınızı te’kid ederken bu dostluk ve ahbablığı ve bhusus müslümanlık rabitalarını ihlal edecek en acı bir muameledir. Elbette müslümanların bundan tevakki etmeleri ve kaçınmaları tavsiyede bulunurken, evladlarını ve hanımlarını ikide bir şu veya bu bahane ile dövenlere ne demek lazım bilemem. Evet namaz kılmayan çocukları namaza alıştırmak için veya söz dinlemeyen hanımını veya huzuru bozan uygunsuz hareketlerde bulunan hanımefendileri de ikaz sadedinde te’dibine hakları varsa da ki şu baba sözü: “(söz ile uslanmayanın hakkı kötektir)” tabiri her ne kadar doğru ise de afv ü müsamaha hepsinden daha iyi ve daha aladır. Zira tecrübeler ile sabittir ki, dayaklar bazı kimseler üzerinde aksi tesir yaparak daha çok inatlaşıp artık geçinilmez hallerin meydana geldiği görülmektedir. Böyle geçinmesi mümkün olmayan kimseler ile afv ü müsamaha da fayda vermiyorsa ve eğer sabır da yoksa güzelce ayrılmaktan başka çare yoktur demektir.

Müslüman gerek kadın ve gerek erkek döğülediği gibi onun izzet ve şerefini haleldar edecek ve onu lekeleyecek her türlü sözlerden ve iftirallardan velev doğru dahi olsa yine sakınmak, kaçınmak gerekir. Çünkü müslümanların birbirlerine karşı olan vazifelerinden biri de onların aleyhinde hareket değil, belki onları müdafaa ve muhafazadır; bu husus Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem hazretlerinin mübarek hadis-i şeriflerinde pek açık bir şekilde belirtilmiştir. Çünkü müslümanın canı nasıl mukaddes ise parası da öyle mukaddestir, namus, şeref ve haysiyyet ise maldan daha aziz ve kıymetlidir. Ona dil uzatmağa ve onu lekelemeğe kimsenin hakkı yoktur. Bahusus dinsizler hakkında yapılması bile reva görülme-yen bu tecavüzün bir müslüman hakkında yapılması çok ve hem de çok acı şayan-ı teessüftür. Bunları yapanların müslümanlıklarında insanın şübhesi olmaması mümkün değildir. Çünkü hakiki müslüman, müslüman kardeşini müdafaa ve muhafaza etmekle memurdur. Bazı menfaatperestlerin menfaatleri için yaptıkları bu çirkin hareketler bütün müslümanlar tarafından nefret ile karşılanmaktadır.

Mevla cümlemize uyanıklık ve İslam'a tam bağlılık nasib etsin. Müslümanın dostunu ve düşmanını bilen kimse-lerden olmasını Haktan niyaz ederiz.

ALLAH'A EN SEVGİLİ OLAN AMELLER

1- Namazları Vaktinde Kılmak

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ الصَّلَاةُ لَوَقْتِهَا ثُمَّ بُرِّ الْوَالِدَيْنِ
﴿ثُمَّ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾ ﴿حَمْ خ م د ن ح ب﴾ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ

“Amellerin Allah’a en sevgilisi evvela vaktinde kılınan namazdır, sonra valideyne ihsandır, sonra da fi sebilillah cihaddır”.

Her namazın vakti ma’lumdur bir ilk vakti, bir de son vakti vardır, vaktinde kılınan namaz bu iki vakit arasında kılınan namazdır, fakat bazı rivayetlerde (evveli vaktiha) diye ilk vakit murad olunmuştur. Bizim de içimize gelen bu ilk vaktidir. Mesela öğle vakti durup durup ikindi ye yakın bir zamanda öğle namazım kılmak biraz sonra da ikindi namazını kılmak ki, bu hem tembellik ve hem de namaza kıymet ve ehemmiyet vermemektir. Namaz ne zaman olsa kılınır, diye geciktirmek, bir rivayette böyle adet edinmek günahı da mu-

cibtir. Sizin bir hizmetkarınız sözünüzü derhal yaparsa daha çok seversiniz, eğer istediğiniz şeyi sallar, ta geç vakte kadar bırakırsa herhalde bu sefer de canınız sıkılacaktır. Binaenaleyh amellerin Cenab-ı Hakk'a en sevgilisi olan namazı da ilk vaktinde kılmak elbette Hz. Allah'ın da o kulunu o kadar çok seveceğinde hiç de şübhe yoktur, zira namaz amellerin en efdalidir ve kulun Halıkı olan Allahu Teâlâ'ya en çok yakın olduğu bir andır ki bu andan insan olan mümkün olsa hiç de ayrılmak istemez. Fakat gafletimizin çokluğu yüzünden bu kıymetli anların kıymetini bilmekten çok da aciziz.

Namaz müslümanın mi'racı olduğu gibi dinin direğidir. Bina direksiz olmadığı gibi müslümanlığın da namazsız olmayacağı cümlece ma'lumdur. Sen beş vakit namazı sakın boş bir şey zannetme. İnsanı insan yapan namazdır. Günde beş kere Hakk'ın divanına dikilip el açıp yalvaran her emrini baş tacı sayan, her zaman ve her yerde Rabbim benim ile, Rabbim beni görmekte ve hem işitir, hem görür, hem de en iyi bir surette bilmektedir, hiçbir hareketim onun bilgisinden hariç değildir, zaten benim maksadım Allahu Teâlâ'nın rızasını kazanabilmektir, matlabım Allah, maksadım onun rızasıdır diye günde beş defa Halık-ı Zül-Celalin divanına dikilen ve her yaptığı yanlış hareketlerinden mes'ul olacağına inanan bir kimse ile Allah tanımaz, peygamber tanımaz, kitab da tanımaz ve yarınki ahiret gününe de inanmayan ve mes'uliyet korkusu olmayan bedbaht kişi bir olur mu? Sende hiç mi akıl yok, bu koskoca varlığı sahipsiz mi zannediyorsun? Sen başına giydiğin takkenin, ayağına giydiğin ayakkabının ve üstüne giydiğin gayet basit elbisenin dahi kendi kendine olmuş tabiatın eserinin olacağına inanır mısın? Şimdi koca kainat nasıl olur da sahipsizdir, tabiatın eseridir demeye cesaret ediyor-

sun, çok değil şu kendi hilkatini ve o hilkattaki tekemmülü, akıl, zeka ve irade kuvvetlerini iyi düşün de sonra seni aldatanlara dön de de ki: Bu mülkün bir sahibi elbette olacak, o da eşi ve emsali olmayan bir Allah'tır bir Allah.

Binaenaleyh, sana bu hayatı, görme, duyma gibi beş havassı veren Allah'a sonsuz şükürler etmelisin. Hele o akıl ve zekanın kadr ü kıymetini ancak tımarhaneye gidip, oradakileri, delileri görünce anlarsın. Sonra bir de gidip hastahanedeki hastaları ziyaret et. Çünkü insanları can verip ölürken görürsen herhalde insafa gelir bu inkarcılıktan vazgeçersin. Bundan sonra da müslüman kardeşlerinin arasında yer alıp ve o Allah'ın divanına dikilmeyi cana minnet bilip artık namaz vakitlerini canı yürekten özler, beklersin.

Şu gözüne nur verip sana şu koca kainatı gösteren Allah'a artık nasıl hamd edeceğini de bilemezsin? Körleri gördükçe: "El-hamdülillah, beni de kör yaratsaydın ne yapardım" diye Hakk'a iltica üstüne iltica. hele o sağlırları görünce büsbütün şaşırırsın. Ne büyük nimet! Koca Sultan Süleyman bile bak ne güzel söylemiş:

"Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi" mısraı Guraba Hastahanesinin kapısında yazılıdır, fakat ders alan kim? Onun için Eşref-i Rumi Hazretlerinin **"Müzekkin-Nüfus"** adlı kitabında ve bir de söylediği şiirlerinde çok güzel olarak buyurulmuştur:

"Bir göz ki olmaya ibret nazarında,
Ol düşmanıdır sahibinin başı üzerinde."

mısraları bize kafi değil mi? Namaz o kadar mühim bir ibadettir ki, iki cihan serveri sallallahü aleyhi ve sellem hazretlerinin namaz hakkında **"O benim gözümün bebeğidir"**

demesi ne kadar mühimdir. Yani namazsız insanın, kör bir insan olduğunu anlamak herhalde zor değildir. Göz, Allahu Teâlâ'nın kullarına verdiği ni'metlerin büyüklerindendir. Kulak, her ne kadar mühim ise de, görme bakımından göz daha mühimdir. Biz yeryüzünü ve içindekileri görür, hayretlere düşeriz. Mademki her varlığın bir yaratıcısı vardır; şu halde bu kainatın da bulunmaz ve görülemez bir yaratıcısı vardır, o da şübhesiz Allah'tır. Yeryüzündeki insanlardan her cemaat ayrı ayrı zihinlerle Allah şöyledir veya böyledir diye yanlış fikirlerle sahip olmuşlar, hatta putlar, heykeller ve benzerleri şeyler hep bundan ileri gelmektedir. Cenab-ı Peygamber de Mekke-i Mükerreme'nin zaptında Kabe içerisine ve dışına konan putların hepsini kırdırmışlar, Allahu Teâlâ'nın bir olup eşi ve benzeri olmadığını ve kendisinin babası dedesi gibi bir evvelkinden doğmamış ve kendisinin de oğlu ve kızı ve hanımı olmadığı Kitabımızda İhlas Süresinde pek açık bir şekilde belirtilmiş olmakla Allahu Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri, ancak, müslüman kitaplarında belirtildiği gibidir. Başka bilgiler hep yanlış fikirlerdir, sakınmak gerektir.

Hele şimdi cahil halk arasında bir de Allah baba tabiri işitilmektedir. Bu doğruca hıristiyanların fikirleridir, müslümanlık bunu kat'iyyen kabul etmez. İsa aleyhisselam da Allah'ın oğlu değil onun kulu ve resulüdür. Adem aleyhisselamı, anasız ve babasız yaratan Allah İsa aleyhisselamı da babasız yaratmıştır, o da insanlar gibi yemek ve içmek ve yediklerini çıkarmak mecburiyyetinde olan bir peygamberdir. Çünkü Allahu Teâlâ hem yemez ve içmez ve uyumaz, kendisine gaflet de gelmez, görür, işitir, bilir ve her şey'e gücü yeter, mülk onundur, mülk içindekiler de onundur, kendisine ölüm ve yokluk da gelmez. Namaz ancak böyle bir Allah'ın

emrini yerine getirmek için kılınır, namazı emreden Allah'tır, onun her emrinde sayısız ni'metler, ikramlar, ihsanlar vardır. Namazın insanların ruhu ve bedeni üzerinde bir çok faydeleri de mevcuttur: Mesela namaz kılan insan kamburlaşmaz, kafası daima dinçtir, baş ağrısı dahi bilmez, erkekliği çok uzun zaman devam eder ve bütün azalarında bir rahatlık, bir dinlenme vardır, ruhu da selamettedir. Hele o abdest alma yok mu ya, insanın canına can katar, her ne kadar yorgun olsa dahi bir abdest aldı mı sanki yorulan o değilmiş gibi taptaze olur. Binaenaleyh saadet, selamet, rahatlık ve huzur istiyor-san muhakkak müslümanlığa tam manası ile riayetkar olmak kafidir vesselam.

2- Ebeveyne Hürmet

İkinci kısım: Valideynine yani ana ve babasına ikram, ihsan, hürmet ve saygıdır. Evvela kulun vazifesi kendisini yaratan Allahu Teâlâ'ya ibadet, hamd ü sena ve şükür borcunu ifadan sonra kendisinin bu aleme gelmesine sebep olan ana ve babasına ikram, ihsan ve taattır, onları da kat'iyyen incitmemek, sözlerini dinlemek, muhtaç oldukları vakitte onlara bakmak, gönüllerini ve dualarını almak herhalde her müslümana yaraşan vazifelerdendir. Zira ana ve babaların evladlarına bakması için ne büyük fedakarlığa katlandıkları hepimizin malumudur, acı bir kahvenin bile kırk yıl hatırı vardır denince ana ve babanın hakkı artık nasıl ödenebilir. Halbuki bu ikram ü ihsanı emreden yine Allahu Teâlâ Hazretleridir. Bir mağaraya sıkışıp kalan üç arkadaştan birisi de bir çoban idi, ana ve babasına yaptığı iyilikleri sayarak Cenab-ı Hak'tan, o ölüm manzarası olan mağaradan kurtulmalarını istedikleri zaman mağaranın önüne düşen taş bir miktar aç-

lup neticede diğler ikisinin de duaları sebebi ile oradan kurtulmaya muvaffak olmuşlardı. Çoban hergün ana ve babasına koyunlarından sağdığı sütü içirmeden çocuklarına bir şey vermezmiş. Bir gün soğuk bir havada biraz da geç kalmış, sütü getirdiğı vakit ne baksın anne ve baba uyuya kalmışlar. Zavallı adamın çocukları da mütemadiyen babalarından süt istiyorlarsa da baba, anne ve babasını doyurmadan çocuklarına bir şey veremeyeceğini söyler ve onlar uyanıncaya kadar da süt taşı elinde ayakta bekler ki sütlerini hemen vereyim, halbuki uyandırmak mümkün iken onu saygısızlık sayarak uyandıрмаğa da teşebbüs etmemiş.

İşte onun bu saygılı hareketi Cenab-ı Hakk'ın hoşuna gitmiş olacak ki mağarada sıkışıp kaldıkları vakit onların dualarına icabetle mağaranın ağzını kapayan taşı yuvarlatıp gitmiş ve bunlar da o ölümden kurtulmuşlar. Anne ve babaya itaat vaciptir, anne ve babalarının hayır dualarını alan evlatlar mes'ud olurlar ve bil'akis onların bed-duasını alanlar da iflah olmaz derler. Binaenaleyh Allahu Teâlâ'ya itaattan sonra anne ve babaya, sağ ise büyük anne ve büyük babalar da aynı hakka sahiplerdir.

Ben sana bir-iki misal vereyim:

Sofilerin reisi olan Bayezid-i Bistami hazretlerinden anesi bir su istemiş, o da suyu getirinceye kadar ihtiyarlık, uyuyakalmış, Bayezid-i Bistami de “kalk anne, suyunu getirdim” demediği terbiyesizlik sayarak uyanıncaya kadar su elinde beklemiş. Fakat hava kış ve soğuk olduğundan bardaktan sızan sular donmuş ve eli de bardağa yapışmış, nihayet anne uyanmış ve suyu eline alınca Bayezid'in de eline yapışan bardak parmağının derisini yüzerek annesinin eline

geçmiş. Lakin Bayezid'in annesine karşı bu hürmet ve saygısının başı yine annesi. Çünkü ona: "Ya Rab, ben oğlumdan razıyım sen de razı ol" diye dua edermiş ve ben onu doğuruncaya kadar şübheli bir taama el uzatmadığım gibi hala da el uzatamam dermiş.

Bir diğer kıssa da şöyle:

Yalnız kalmış bir kadın, oğlu ile beraber uyumak istemiş ve uyumuşlar. Çocuk ise gece ibadetlerine pek meraklı olduğundan bir vakit kalkmak istemişse de bakmış ki anne uyuyor, anneye itaat vaciptir, benim bu gece namazlarım ise nafiledir, diye anneyi uyandırmamak için kendi de kımıldamamış ve o gece sabaha kadar tam on bin kere **"Kul hüvalahü ehad"** süresini okumuş. Vefat ettiği vakit rüyalarında görmüşler ki cennet bahçelerinde Hakk'ı tesbih ederek uçmaktadır, sormuşlar ki bu devlete sebep nedir? Cevaben demiş ki: "Anne - babama itaatım ve sabrımdır."

Cenab-ı Peygamber de buyurur ki: **"Valideynine muti bir kul, a'la-i illiyyin'dedir ve Rabbine mutidir yani valideynine muti olan Allah'a da muti olur."**

Bir kişi bir çölde gezerken Hızır aleyhisselam ile karşılaşmış ve ona senin ile burada buluşmamıza sebep nedir diye sormuş, o da cevaben: "Anne ve babana ihsan ve ikramındır" demiş.

Hızır Musa Cenab-ı Hak'tan bir vasiyyet ve bir nasihat istemiş, o da tam sekiz defa tekrarlamış, her defasında "annene iyilik et" denmiş ve dokuzuncu seferinde babasına iyilik etmesi, ihsan etmesi zıkr olunmuş ve: Ya Musa, her kim valideynine iyilik, ihsan, ikram ederse ben onun dünyada velisi, kabrinde enisi yoldaşı, mahşerde rahimi, sıratda delili olu-

rum, cennette de bila vasıta onunla konuşurum buyurmuşlar ki ne büyük bir iltifattır.

Tabakatüs-Sübki an Süleym İbn-i Eyyub ki İmam Şafii'nin sohbetinde bulunanlardandır. On yaşına geldiği halde daha Fatiha-i şerifeyi okumaya kadir olamamış, (zihni geri.) Bazı meşayih demişler ki annene söyle senin Kur'an-ı Kerim okuman ve ilim öğrenmen için dua etsin, az zaman sonra da misli bulunmaz büyük bir alim olmuş.

İmam Ali efendimizin oğlu Hz. Hasan (radıyallahü an-hüma) validesi Hz. Fatıma (radıyallahü anha(ile yemek yemezmiş. Ne için benim ile yemiyorsun diye annesi sormuş da cevaben: Korkarım ki senin istediğin şeye ben el uzatırım da sana asi olurum demiş, sonra annesi de ben bütün hakkımı sana helal ettim haydi benim ile ye buyurmuşlar.

Bir adamın üç evladı varmış, adam hastalanmış, büyük ağabeyi kardeşlerine demiş ki: Müsaadeniz ile babama ben bakayım, mirası sizin olsun demiş ve ölünceye kadar da güzelce bakmış, babası öldükten sonra rüyasında falan yerde bir dinar var onu al, senin için hayır ve bereket vardır demiş. Büyük kardeş onu almış ve o para ile bir de balık almış ve o balığın içinden iki tane cevher çıkmış ki onu ancak zamanın sultanı 60 bin dinara satın almış, o günkü para ile üç buçuk milyon altın edermiş, bu sana babana olan hizmetinin mükafatıdır demişler.

Bu anne - baba hakkını layıkı ile ifa edebilmek her kişiye müyesser olmaz, yalnız o kişi ki Allah'ı iyi bilir ve ona sarılır ve ondan her şeyi için yardım ister. Cenab-ı Hakk dualara icabet edici olduğundan bunların anne ve babalarının haklarını güzelce ifa edebilmeleri mümkündür, bizim

gibi acizler ise, zaten daima günah içinde anne- baba hakkını nereden bilecek, bütün ömrümüz isyan ile geçmekte. Fakat anne ve babanın hayır dualarını almadan onları gaib eden zavallılara son bir fırsat olarak, her cuma günü onların kabirlerini ziyaret edenler; İkincisi anne ve babalarının şayet borçları varken ölmüşlerse, onların borçlarını ödeyenler. Üçüncüsü onlar için hac ediverenler veya onlar için bedel yollayanlar her ne kadar asi oldularsa da bu sebeble afv olunup iyi evlad diye ad alırlar. Evlad ne kadar iyi olursa olsun eğer onların borçlarını ödemezse o da asi evlad olarak yazılır.

Hepimizin malumudur ki evladının saadeti ana ve babaların o evlada memnuniyetleri ve hayırlı dualarıdır. Evladların felaketi de şekaveti de ana ve babaların o evladdan memnun olmayıp, hayırlı dualarından mahrum oluşlarındadır. O zaman dünyası da başına felaket ve beladır ahireti de. Şimdi Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem hazretlerinin: **“Her kim cuma gecesi akşam ile yatsı arasında iki rekat namaz kılar, her rekatta bir “Fatiha” ve bir de “Ayete’l-Kürsi” ‘yi okur ve beş kere de “İhlas suresi” ile beş kere “Kul euzü birabbil felak” ile “Kul euzü bi rabbinnas” sürelerini okur, namaz bittikten sonra on beş kere istiğfar eder ve on beş kere de salavat-ı şerife okuyup bunların sevabını ana ve babalarının ruhlarına hediye eder ise onların haklarını ödemiş olur ve bunun sevabını da Allah’tan başka kimse bilmez”**. Binaenaleyh Allahu Teâlâ’nın rızası ana ve babanın evladından rızasına bağlıdır, Allahu Teâlâ’nın kuluna gadabının alameti ana ve babanın evladlarına gadabına bağlıdır, yani anne ve baban senden razı ve memnun iseler Allah da senden razı ve memnundur.

3- Üstaz ve Mürşide Hürmet

Fakat burada ince bir nokta vardır ki, o da, kişinin saadet ve selametine vasıta olan hocaları, üstazları, mürşidleridir. Zira anne ve babanın çocukları üzerinde bir hakları vardır, bunda şübhemiz yoktur, lakin bu hak çocuğun dünyaya gelmesine ve yetişmesine aittir. Bu ise hadd-i zatında her mahlûkta görüldüğü gibi bu fani aleme gelmek ve yaşamaktır, bu da bir hüner değildir. Asıl hüner bu aleme geldikten sonra bu alemin sahibi olan bir Allah'a müslüman kitaplarında bildirildiği gibi inanıp iman etmek ve Allahu Teâlâ'nın emirlerine uymaktır. Bu hizmet ise üstazların, mürşidlerin vazifesidir; binaenaleyh üstaz ve mürşidin hakkı ana ve baba hakkından daha çok hem de pek çok fazladır. Anne ve baba çocuğun fani olan bu aleme gelmesine sebeptir, üstaz ve mürşidler ise onu bu fani aleminden baki olan ahiret alemine, külfet ve meşakkat ile dolu olan bu dünya aleminden saadet ve selamet yeri olan ve ölüm olmayan bekâ alemine urucuna vesiledirler.

Şimdi pek açık bir şekilde anlaşıyor ki üstaz ve mürşidin kıymeti baha biçilmez bir varlıktır, onun için Sahabe-i kiram hazretleri Resül-i Ekrem Efendimize karşı "Fidâke ebi ve ümmî ya Resulallah" demediler mi? Çünkü Resülüllah olmasa idi insanların hayvandan ne farkı olurdu, belki hayvan-ı natık derlerdi, halbuki hayvandan istifade edilir, sütü içilir, eti yenir, yağı yenir, derisinden, yününden istifade edilir, hatta kemiklerinden de istifade edildiği ma'lûmdur. Ya insanın nesinden istifade edebilir? O insan ki Allah bilmez ve ibadet - tâat da bilmez, kendisinde ahiret mes'uliyeti de yoktur, mutlaka cem'iyete baştan başa zarardır, onun için Hz. Ali efendimizin sözü ne kadar haklıdır ve güzeldir: **"Men allemeni harfen fe-**

kad sayyerenî abden” buyurmuşlar, yani: Bana bir harf öğretene beni kendisine köle yapar. Daha açıkça: Bana bir harf öğretenin ben kölesi olurum. Ne kadar veciz bir cümledir, bir taraftan ilmin kıymetini bildirmiş oluyorlar, bir taraftan da ilmi öğreteceğe karşı bizim vazifemizi öğretiyorlar. Köle olmak, kolay birşey mi zannedersin, yani ben bana ilim öğretene her an emrine amade bir hizmetkarım..

Zira ilimsiz dünya aysız ve güneşsiz bir zulmet ve karanlıklar alemidir. İnsan ancak bu iki nur ve ışık sayesinde yaşar, fakat bu yaşamak bütün mahlûkata şamildir, insanın yaşayışı ise bu fani alemini görüp hayvanlar gibi ölüp gitmekten ibaret değildir ki, ayın ve güneşin oluşu yetsin. İnsan Cennet-i âlâyâ urûc edecek ve ebedi saadete erişecek ve Cemalullahı da müşahade edebilecek bir tekemmül ile yaratılmıştır. Binaenaleyh insanoglunun ilk vazifesi kainatı görünce evvela onun sahibini arayıp bulması gerekir. Bu da ancak ilimle mümkün olur. Bunun birisi üstazların ve birisi de müridlerin vazifeleridir.

Şimdi dünyaya gelmiş fakat yemek, içmek ve yaşamaktan başka bir şey bilmeyen insanın hayvanat-ı saireden farkı yoktur, belki (belhüm edall) diye daha da aşağıdır denilmiş. İnsanın insanlığı ancak Allah'ını tanıması ve ona emrettiği ibadet, tâatı yaparak men'ettiği yasaklardan kaçarak beşeriyete de hayırlı (hayrûn-nas men yenfeunnâs) sırrına mazhar olanlardır, bu da ancak üstazlarına ashab-ı kiramın dedikleri gibi “Fidake ebi ve ümmî” deyip son derece ta'zimat ve tekrimatta bulunmak ve ona her türlü yardımı adeta cana minnet bilmekle olur. Bakınız onların kıymetlerini anlatmak için yazmak mecburiyetinde kaldım. Bizim bir zekatımız var ya her fakire, muhtaç olana, onu zengin etmeyecek kadar bir nisaba malik olmamak şartı ile bir şeyler veririz. Nisaba ma-

lik olunca artık ona zekat almak haram olur. Fakat Allah için ilim sahipleri ve mürşidlere ne kadar verebilirsen ver, hiç de korkma. “İbn-i Abidin” isimli fıkıh kitabında, bir alimin kırk senelik yiyeceği olsa dahi yine zekat almağa hakkı vardır, der.

Bir de “Nüzhetü’l-Mecâlis” diye bir mev’ıza kitabı vardır. Onun birinci cildinin 195. nci sahifesinin 29. ncu satırında şu ibare vardır: (Mes’eletü’l-ahzi mine’z-zekât). Her sınıf insanın alabileceği zekat miktarını yazdıktan sonra:

وَالْمُسْتَغْل بِالْعِلْمِ أَخَذَ كِفَايَةَ الْعُمَرِ الْغَالِبِ فَيَشْرِي بِهِ
عَقَارًا يَسْتَعِينُ بِهِ

Yani ilim ile iştigal eden kimse ticaret ile meşgul olamayacağından, onun ömrü boyu ihtiyacı için zekat alması ve hatta iaşesine yardımcı olacak, gelir getirecek ev ve dükkan alması da caizdir demişler. Şimdi sen buna ne dersin bilmem, fakat ilmin hakkı böyle dünya faidelerini te’min etmekle de ödenmez, yine o talebeye ve o müslümana lazımdır ki kendisine bir harf bile olsa öğretilen ve mürşidine ölünceye kadar, yani şeyhi değil, kendisi de ölünceye kadar onun için hayırlar yapmak, vakıflar kurmak ve düalar yapmak ve öldükten sonra da düalara vesile olacak cami, mescid, köprü, çeşme, sular getirmek, medreseler kurmak ve saire gibi hayırlarla onların isimlerinin yad olunmasına çalışmak da ayrıca talebe ve müridlerin vazifelerinden ma’duttur.

Şimdi bir de ehl-i Medine’ye yapılması lazım gelen hürmet ve saygı hakkında bir kaç hadis yazayım:

4- Ehl-i Medine'ye Hürmet

لَا يَكِيدُ أَهْلَ الْمَدِينَةِ أَحَدٌ إِلَّا أَنْمَاعَ ﴿ذَابَ﴾ كَمَا يَنْمَاعُ
الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ

Müslimin rivayetinde:

وَلَا يُرِيدُ أَحَدٌ أَهْلَ الْمَدِينَةِ بِسُوءٍ إِلَّا أَذَابَهُ اللَّهُ فِي النَّارِ
ذُوبَ الرَّصَاصِ أَوْ ذُوبَ الْمِلْحِ فِي الْمَاءِ

“Medine halkına kötülük yapmak isteyenleri Allah; kurşunun ateşte, yahut tuzun suda eriyişi gibi eritir”.

Medine-i Münevvere malum olduğu vech ile Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem hazretlerinin Mekke-i Mükerrermeden hicretinden sonra ikamet ettikleri bir mahall-i mukaddestir. O zamanki Medineli müslümanlar da Resûlullah efendimize canla başla, mal ile lazım gelen yardımı yapmışlardı. Hatta Resulullah efendimiz ile birlikte gelen Mekkeli müslüman kardeşlerine karşı göstermiş oldukları fedakarlıkları dünyanın hiçbir yerinde görülmemiştir. Buhari kitabında bunu oku. Binaenaleyh Mekke'den sonra en efdal yer Medine-i Münevvere'dir ve orada olanlara Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem hem şahid, hem şefi olacaktır. Binaenaleyh bu müslüman belde-i tahiresinde oturan ve oranın bekçiliğini yapan bahtiyar insanlara her kim ne suret ile olursa olsun bir eza bir cefa ve bir kötülük yaparsa bu da tuzun suda eridiği gibi veya kalayın ateşte eridiği gibi erir gider. Yani ehl-i Medine'ye bir kötülük yapan kimseyi Al-

lahu Teâlâ ateşte eritir, kalayın eridiği gibi veya tuzun suda eridiği gibi erir gider vesselam.

Ehl-i Medine çok muhterem kimselerdir. Onlara hürmetsizlik ve saygısızlığın cezası da, ana ve babaya yapılan, üstaz ve müşidlerine yapılan hürmetsizlik ve saygısızlığın sonucu felah bulmazlar. Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem zaman-ı saadetlerinden şimdiye kadar 1400 sene gibi bir müddet geçmişse de, hala orada Resulüllahın beldesini, şehrini, toprağını bekleyen bekçilere yan gözle bakılmasını bile Peygamberimiz istemiyor. O gibiler kalayın ateşte eridiği gibi erir ve mahv olurlar buyuruyorlar. Aklını biraz başına topla, bir beldenin bekçilerine yan bakmak caiz olmazsa bu dinin bekçileri ulemaya ve Resulüllahın halifesi olan ulema-i zül-ihtirama hakaret eden, saygısızlık gösteren kimseler felah bulurlar mı zannedersin? (El-ulemâü veresetü'l-enbiya) Peygamberlerin ümmetlerine bıraktıkları ne maldır, ne de mülktür, onlar ancak miras olarak ilmi bırakmışlardır. İşte o ilmi kim alırsa o, peygamberlerin mirasına, konmuş bir bahtiyardır. Mesela Medine-i Münevvere de şehirlerden bir şehir. Onu belde-i tahire, mukaddes belde yapan ve 40 hanede adı vardır ki şerefine delalet eder. Medine-i Münevvere şehrini bu yükseliğe ulaştıran enbiyaların sultanı, reisi, iki cihanın baştacı ve Hz. Allah'ın en sevgili kulu ve Resulü olan Hz. Muhammed Mustafâ'nın o belde-i mübarekede bulunmasının sayesindedir. Baksana oranın toprağı, tozu bile dertlere devadır, hatta cüzzam ve kansere de iyi geldiği mücerreptir. Binaenaleyh Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem bulunduğu belde-i tahirenin efdaliyyeti hakkında ihtilaf edilmiş, kimisi. Mekke-i Mükerreme efdaldır demiş, çünkü orada kılınan bir namazın sevabı 100 bin misli fazladır, kimisi de, hayır, Medine-i Mü-

nevvere efdaldır demiş, çünkü orada hayrû'l-halaik, efdalü'l-beşer, Habib-i Huda, Muhammed Mustafa vardır ve lakin Ravza-i Mutahhara yani Resulüllah efendimizin vücud-ı şeriflerini ihâta eden toprak, kabr-i saadet Mekke'den, Medine'den de belki Arş ve Kürsi'den de efdal olduğunda bütün ulemanın ittifakı vardır.

İnsan biraz insaf ile düşünse, bir toprak parçası bile Resul-i Ekrem'in vücud-ı saâdetlerini, ihata etmek ile en yüksek tabakaya ve en âlâ mertebeye nail olur da, eşref-i mahlukat olan insan, ona İman eder ve ona sarılırsa, onun yolunda ve izinde giderse onun derecesinin ne olacağını artık kim takdir edebilir?

İmdi ey muhterem kardeşim cahilliği ve çocukluğu bırak da, bu güzel peygamberin sözlerini iyi dinle ve onun yolundan zerre kadar ayrılma ki, dünya ve ahiretin saadet ve selametine nail olasın ve hem de yalnız kendin için değil, bütün cem'iyetlerin Allah'ın sevgili peygamberinin yolunda ve izinde gitmeleri için de can ve baş ile çalış. Çalışma nisbetinde derecen artar, makamın yükselir olduğunu da sakın unutma.

Sonra şuna da dikkatini celbetmek isterim: Bak Resûl-i Ekrem Efendimizin hânesine misafir olduğu mihmandar-ı Resûlüllah sallallahü aleyhi ve sellem hazretleri İstanbul şehrinin zabtı için ta Medine-i Münevvere'den kalkıp gelmiş ve şimdi de İstanbul şehrinin medar-ı iftiharını Eyyub Sultan mevkiiindeki türbe-i mahsusunda yatmaktadır.

Bir dikkat daha çekeyim: Bizim Konyamızda bir de Mevlanâmız vardı, o da ne güzel söylemiş: Benim kabrimi şurada burada ve yerde aramayın, benim kabrimin yeri müslümanların gönülleridir, yani arif kişiler şehiddirler, her ne

kadar yataklarında ölseler dahi. Mezarları da müslümanların gönülleridir.

5- Allah Yolunda Cihad

Allah yolunda ve Allah'ın rızasını kazanmak için yapılan cihadlardır. Cihad kelimesi var kuvveti sarf edip çalışmak ma'nasına olan CEHD kelimesindendir. Binaenaleyh cihad hemen öyle dil ucu ile veya biraz yardım ile veya biraz da emekle olmaz, olmaz, olmaz. Hak var kuvveti ile, gücünün son naktasına varıncaya kadar çalışmak, ya şehid olmak veya kalıp gazi olmak manalarına hem kendini ve hem de memleketini düşman istilasından korumak için can bahasına çalışmak lâzımdır. Halbuki bugün dünya çok değişmiştir. Eskiden atılan bir ok kafi idi lakin bugün ok'u bilen bile yok. Şimdi uçak, atom ve bilgi devridir. Binaenaleyh bunları zamanında hazırlamayan kavimler, milletler, cem'iyetler mahkum durumundadırlar, artık nüfusun çokluğunun hattâ cesaretin de kıymeti yoktur. Düşmana düşmandan daha fazla kuvvet ve kudrette olmak ve bunları onlardan almak sureti ile değil, bilfiil daha iyisini ve daha güzelini ve daha kuvvetlisini onlardan daha çok ve daha muntazam bir şekilde yapmakla üstün gelinir. Bu hususta var kuvvetimizi harcamazsak hepimiz mes'ul oluruz.

Bugün memleketimizde hâlâ yapılagelmekte olan muazzam binalara, otellere hatta dairelere harcanan paralarla neler yapılmaz ki. Bu dünyanın sonu ölümdür ve ölümü gözünün önünden ayırma, kadınları dul bırakan, çocukları yetim eden, mallarını da mirasçılar elinde parçalayan ölümü unutma. Bak, hem de dikkat ile bak, o mezarlıklara yatan ecdadına, hepsi

mallarını, mülklerini terk edip şimdi yaptıklarının hesabını vermek ile meşguldürler.

Ey aziz kardeş! Sen bunlardan ibret al da vücudun sağ iken, kuvvetin de yerinde iken Allahu Teâlâ'nın emrine ve Resulüllah Efendimizin de sünnetine iyi sarıl, Allah yolunda, Allah için dinin, vatanın ırz ve namusunun muhafaza ve vikayesi için çok çalış, yorulma, bıkma, yılma. İyi bil ki Allah, dostlarının yardımcısıdır.

Selh b. S'd'in (r.a) şu rivayeti ne kadar şayan-ı dikkattir, bu hadisi hem Buhari, hem Müslim, hem de Tirmizi Hazretleri rivayet etmektedir:

رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا
وَمَوْضِعُ سَوْطٍ أَحَدِكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا
عَلَيْهَا وَالرَّوْحَةُ يَرْحَاهَا الْعَبْدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ الْغَدْوَةُ
خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا

“Allah yolunda bir gün nöbet beklemek, dünya ve dünya üzerindeki her şeyden daha hayırlıdır. Birinizin cennette bir kamçılık yeri dünya ve dünyadakilerden hayırlıdır. Kulun öğleden önce veya öğleden sonra Allah yolunda yürümesi, dünya ve üzerindikilerden daha hayırlıdır”.

Ribat, muharebelerde düşman karşısında sebat edip beklemek, gazaya ve Allah'ın dinine yardıma atıyla sair malzemesi ile hazır olarak beklenen yerlerdir.

Bir müsmümanın Hak razası için ve İslamın muhafazası ve Allah'ın dinine yardım için düşman karşısında saf tu-

tup beklemek ve gözlemek veya hudut boylarında düşmanın gelip geçeceği yerleri gözetmek dünya ve dünyanın üzerinde bulunan bütün cevahir, altın, gümüşünden ve her şeyinden daha hayırlıdır. Çünkü dünya ve dünyanın içerisinde bulunan her şey muvakkattır ve fanidir, sonu yoktur. Ahiretteki ise hem baki ve hem de duyulmamış, görülmemiş her çeşit nimet sonsuz. Binaenaleyh fani dünyanın zevklerine aldanıp da bu cihadı bırakırsanız sonra sizi öyle bir zillet istila eder ki, dininize dönmedikçe bu zilletten kendinizi kurtaramazsınız. Dine dönmek cihada yeniden hız verip düşmanla çarpışmağa hazırlanmak ve çarpışmaktır. Çünkü dinin bekası hürriyet ile kaimdir. Evet bugün hristiyan aleminde de bir çok müslümanlar yaşamakta ve ibadetlerini yapmaktadırlar. Yalnız Rusya, Bulgarya, Romanya, Çin ve emsali müstesna.

Lakin bir ecnebi memlekette, para kazanmak için veya sair hususta ikamet etmek doğrusu pek yakışır bir şey değildir, çünkü huylar saridir, geçicidir, onların huyları, ananeleri bir de bakarsınız ki hiç haberiniz olmadan size de geçmiş ve siz de onları benimsemişsiniz, bu da yetmez, bir de medhe kalkarsanız tamam. Onun için ben dinimi nerede olursa olsun yaparım deyip cihadı bırakmanın akibeti felakettir, ondan sonra düşman istilasına da uğrar, camileriniz, medreseleriniz, hatta ticaretleriniz, daha mühimi ırzınız, namusunuz iffet ve istikametinizde bir bir gider hiçbir şey de yapamazsınız. İşte Rusyadaki 60 milyon müslümanın hali. Bir gün bakarsınız ki, siz de tamamı ile onlara benzemiş ve uyumuşsunuz, ne dininiz kalmış, ve ne de imanınız. Binaenaleyh öyle acı bir akibete düşmemek için cihad mutlaka lazımdır.

Şimdiki cihad ise malum, en kuvvetli din ve dünya ilimlerine, sanat, ticarete tamamı ile hakim olmadıkça hürriyet

hasıl olamaz. Onun için bir kamçı veya ona müadil bir şeyle ki düşmanla döğüşüp vuruşmanızda kullanırsınız. O kadarcık bir kamçı boyu cennette yer alabilmek için, dünya ve dünyanın üzerinde bulunan her şeyden kamçı boyu yeri olan kimse en bahtiyar kimsedir. Dünyanın içindeki bütün mücevheretlerin senin olmasından ise, cennette bu kadarcık bir yerin olması senin için çok hayırlıdır. Zira cennet anne ve babanın rızası altında olduğu gibi mücahidlerin de kılıçlarının gölgesi altındadır. Sonra dünyamızı görüyoruz ki pek çabuk elden gitmektedir, sonra da ahiret hesabı ve mesuliyeti var. Onun için cennette çok ufak da olsa bir yer alabilmek için cihadı, gazayı, nöbet beklemegi cana minnet bil ve bundan kaçma, senin saadetin ve memleketin de saadeti bundadır.

Sabahleyin ve yaakşam üstü bir müddet, gerek düşmana karşı harb için olsun ve gerekse dinindeki noksanları öğrenmek için, yani din ilmini öğrenmek veya öğretmek için, yürümek sevab cihetinden dünya ve dünya içindekilerin hepsinden hayırlıdır. Çünkü öldükten sonra bu yapmış. Olduğun ameli salihin mükafatlarına nail olacağın bedihidir, aşıkardır, hiç şübhe yoktur. Cihad ameli salihlerin en yüksek noktasıdır, dünya nimetleri hiç şüphesiz gölge gibi yerinde durmadan hemen gitmektedir, ahiret nimetleri ise bâkidir, ebedidir. Cennette külfet, meşakket, hastalık, dert, musibet, felaket gibi hiç bir rahatsızlık olmadığı gibi her nimetin sürür ve neşesi daima artarak devam etmektedir. Bunu kaçırmamak için cihad fedakarlığını elde tutmak gerekir. İnsanın her ameli ölünce biter, ancak Hak yolcusunun düşmanı beklemesinin sevabı bitmez, daima defterine hasenei cariyeye yazılır ve yine Allah yolunda cihad edip bir müddet bulunmak Haceri Esved denilen Kabei muazzamadaki mevkide leyle-i kadirde

sabaha kadar ibadetten hayırlıdır ve bir gece düşman karşısında beklemek, bir günlük nafile namaz ve oruçtan hayırlıdır ve bhusus da harcanan bir dinar veya bir dirhem nafaka, yedi yüz dinarın başka yerlere harcanmasından efdal olduğu bildirilmiştir.

تَعَسَ عَبْدُ الدِّينَارِ وَعَبْدُ الدِّرْهَمِ وَعَبْدُ الْخَمِصَةِ وَفِي
رِوَايَةٍ عَبْدُ الْقَطِيفَةِ – أَنْ أُعْطِيَ رَفِيٍّ وَإِنْ لَمْ يُعْطَ سَخَطَ
تَعَسَ وَانْتَكَسَ. وَإِذَا شَيْكَ فَلَا انْتَفَشَ

Bu hadis-i şerif ne kadar şayan-ı dikkattir; (teise)kelimesi: helak olmak, fena bulmak, nam-nişanı kaybolmak ve ayağı kayıp yüzüstü düşmek manalarını taşıyan bir kelimedir. Şu halde **“Paralar, pullar ve envai çeşit süslü ve kıymetli kumaşlara tapanlara yazıklar olsun, helak olsunlar, adları sanları kalmasın, yüzüstü düşüp kalkamasınlar, onlara dünyalık bir şey verseniz sizden razı ve hoşnut olurlar, eğer bir şey veremezseniz kızarlar. Helak olsunlar, işleri tersine gitsin, baş aşağı. Eğer onlara bir diken batarsa çıkarmasınlar acısını çeksin dursunlar”** Çünkü Allah yolunu bırakmış, cihadı bırakmış, ilmi bırakmış, gazayı da bırakmış, paraların peşine düşmüş, mallara tapar hale gelmiş, insanlıktan uzak kalmış, fakir furakayı da düşünmez olmuş. Artık sen buna sakın gücenme. Zira bu gibi menfaatpereste insanlar cemiyetlerine faideli olamayacakları gibi en büyük zarar da bunlardan geleceği için, cenab-ı Peygamber bu acı gibi görünen ama haddi zatında çok doğru olan bu hadis-i şerifi buyurmuşlar. He-

pimiz, hergün gözümüzün önünde ceryan eden bugünkü canlı hadiselerin yegane sebebi olan bu kendini bilmez, ahretini dünyaya değişmiş bedbahtlar yüzünden insanların ne kadar sıkıntı ve meşakkat çekmekte olduklarını görmekteyiz. Allahu Teâlâ cümle ümmet-i Muhammed'i ve bizleri de bunların şerrinden muhafaza buyursun.

Ve yine o bahtiyar kimselere müjdeler olsun ki atının gemini, dizginini eline almış, üstü dağınık, ayakları tozlu nerede beklenmesi lazım gelen bir yer varsa hemen oraya gidip bekler ve nereye yollarlarsa yollasınlar hemen oraya giderler, fakat bir izin isterse izin vermezler, yani insanlar bu gibi bahtiyar kimselere kıymet vermezler amma ind-i İlahideki kıymetleri çok yüksektir. Birinci kısım bedbaht kimseler ki kendilerine beddua edilmiş, ikinci kısımdaki insanlar da müjdeler ile tebşir olunmuş. Çünkü ehl-i cihad ve gaza sahipleridirler. Bu hususta tam yirmi iki hadis-i şerif zikr edilmiştir. Bu mücadeleyi ve bu mücadeleyi nefsinin kölesi ve esiri olan işleri, güçleri mal mülk peşinde olanların yapabilmesi çok müşkil olduğundan insanların evvela nefislerini ıslah etmeğe çalışmaları lazım geleceğini beyan sadedinde:

الْمُجَاهِدُ مَنْ جَاهَدَ نَفْسَهُ لِلَّهِ عَزَّ

وَجَلَّ “Mücahid Allah için nefsi ile cihad edendir” buyur-

muşlardır ki nefsi ile Allah için ve Allah yolundaki mücahidlerin sevabı tükenmez, onlar öldükten sonra da sevapları kıyamete kadar devam eder. Cenab-ı Hak cümlemizi bu mübarek mücahidler arasına kabul buyursun, yani bizleri de mücahidler eylesin. Amin.

Bak, iki göze cehennem ateşi değmeyecektir, birisi Allah korkusundan ağlayanlar, birisi de Allah için düşman karşı-

sında uyumayıp, düşmanı bekleyenler yani düşmanını İslama olan hücumunu defetmek için düşman karşısında uyanık bulunan asker, ne mutlu onlara.

Diğer bir rivayet de şöyle: Üç kimse vardır ki onların gözleri ateş görmeyecektir, yani cenennemi. Birisi, Allah için düşmanı bekleyen ve gözleyen. İkincisi Allah korkusundan ağlayan gözler. Üçüncüsü de Allah'ın haram kıldığı şeylerden gözlerini koruyup bakmayanlar. Ve bir de düşman karşısında beklenen bir gece, bir gece namazı ve bin gün oruçtan nafil olarak efdaldır buyurulmuş. Bu ne büyük devlet.

Ebu Hüreyre'nin şu rivayeti ise şayan-ı hayrettir. Nar'a -ki murad cehennemdir- şu iki göz haram kılınmıştır -yani bi iki göz sahipleri cehennemi görmeyecekler. Birisi Allah korkusundan ağlayan göz. Diğeri de İslamı ve İslam ehlini küfürden koruyan, gözlemeğe çalışan bahtiyarlardır ki bundan cihadın üç kısım olduğunu istidlal etmişlerdir. Bunlardan birisi din düşmanları ve kafirlerle muharebe, ikincisi; insanları yoldan çıkarmaya çalışan şeytan ile mücadele, üçüncüsü de nefsini ıslah edip iyi insan olmak. Yani Hakkın sevdiği bir kul olmak için nefsi ile mücahededir ki cihadların en ağır ve en zoru ve en sevaplısıdır.

Buhari ile Müslim'in, Davud, Tirmizi ve Neisei'nin de müttefikan yaptıkları şu rivayeti de yazmadan geçemeyeceğim: **“Her kim bir gaziyi fi sebilillah techiz ederse muhakak o da gaza etmiş gibidir ve yine her kim gazaya giden kimsenin geride bıraktıkları ailesi efradını korur, gözetir ise maişetlerini ve sair hacetlerini temin ediverir ise o da muhakak gaza etmiş kimse gibidir.”**Bu da bizim için güzel bir lütuftur. Zira insan her yaşta gazaya, . Cihada gidemez, yaşlılık, rahatsızlık hallerinde ise bu gazalar-

dan tabiatı ile mahrum kalır. İşte o zaman en güzel bir fırsat askere gidenin aile efradına bakmak ve bir de askere gidecek olan fakir kimseyi techis edip hazırlamak külfetinde bulunanlar; mesela, süvari ise ona bir at almak, silahını, kılıcını, erzakını temin edivermek de gazaya gidip düşmanla çarpışan gazi gibi sevaba nail olur.

Cihad üç kısımdır: Biri düşmanla dövüşmek, diğeri şeytan ile mücadele etmek, bir diğeri nefsi ile mücadele etmektir. Halbuki bir de bu mücahidlere dövüşme yolunu gösterme –ki bu da iki kısımdır- Bir kısmı askeri okullar bir kısmı da dini okullardır.

Gerek mücahede-i nefis ve gerekse mücahede-i düşman yapanlar dinsiz olurlarsa bunlara din öğretmek, müharebenin lüzumunu ve sevabını öğretmek, muharebeden kaçmanın vebalini anlatmak v. s. ancak din adamları olan ulemanın işidir. Muharebenin de nasıl yapılacağı askeri mekteplerde öğretilir. Tabii Asr-ı saadet'in insanları hep Müslüman ve mücahid oldukları için, onların başında iki cihan serveri peygamberimiz var, yaptığı nasihatlarla ümmetini harbe teşvik ediyor ve harbe gidemeyenlere de, mücahidlerin geride kalan efradi ailesine bakmanın sevabını anlatıyordu. Bugün ise bunlar, hep devlet tarafından idare edileğeldiğinden artık yardımın nereye yapılmasını anlamak bizim için zor değildir zan ederim. Fakat şunu da yine yazmadan geçemeyeceğim.

Peygamberimiz sallalahü aleyhi ve selem hazretlerine zaman-ı saadetlerinde okuma ve yazma bilenlerin sayısı çok mahdud olduğu gibi, bilgileri de o güne mahsus çok basit idi, fakat hepsi alim, hepsi fazıl hepsi, nurun ala nur idiler. Onların hangisine iktidar olursa o selamete, hidayete

vasıl olurdu, çünkü onların hepsi nurun ala nur idiler. Ve onların hepsi gökteki yıldızlara benzetilmiş (Ashabi ke'n-nücüm) şerefine mazhar olmuş bahtiyarlar idi. Fakat bugün bizde ilim çok, hemen herkes bilir, yalnız dini bilen, dininin emirlerine uyan ve günahlardan kaçan pek nadir. Onun için onlardaki feraset, bugün bizlerde maalesef bulunamamaktadır, bu da bizim için çok acıdır. Feraset, gizli kapaklı şeyleri, ileride olacak hadiseleri dürüst olarak isabetli anlayışa derler ki, bu da günahkar kimseler, haram yiyenlere ve harama bakanlara nasib olmaz demişler. Onun içindir ki okumak kafi gelmiyor, onunla beraber dine tam manası ile sarılmak ve günahlardan da son derece kaçmak ve hele gözler ile sözlerden nasıl korunmak lazım olduğu ancak bugün bunu erbabı anlayabilir. Cenab-ı peygamber efendimizin: **“Ya Rabbi faydasız ilimden sana sığınırım”** buyurduğunu şübhesiz hatırlarsınız.

Cihadda efdal olan Allahu Teâlânın zikrini dilinden bırakmayarak yapılan cihadlardır. Bu cihad, isterse düşmanla olsun, isterse nefsin ile olsun, daima Cenab-ı Hakk'ın ismi şerifini anarak ve daima ondan yardım isteyerek cihada devam etmeli ki **Hakk'ın yardımı olup muzaffer olasın çünkü zafer ancak Hakk'ın yardımı ile olur.**

Cihadın esasen üç nevi olduğu evvelce arz edilmişti. Sonuncusu küffar ile, birisi şeytan ile, birisi de nefis ile idi, buna da cihadi ekber diyorlar ki, en mühim cihaddır. Şimdi bu cihadın teferruatı ise sekiz nev'idir.

Bunların birincisi, yukarıda zikr edildiği gibi küffar ile yapılan mücadeledir ki bir ismi de muharebedir. Cenk mahalli dövüşüp vuruşulan yer, askerlerin muharebe ettikleri

yer. Evvelki zamanda peygamberi de, halkı da kendi mal-zemesini, atını, okunu, atının ve kendinin yeyip içeceğini kendi alır ve harbe giderlerdi. Bazen Hz. Osman gibi zenginler askerlere yiyecek, giyecek, silah ve at tedarik ediyorlardı. Fakat ekseriyeti ile halk kendisi tedarik eder ancak fakir olanlara yardım edilirdi. Muharebelerde kazanılan ganimetler de bu askerlere dağıtılırdı. Şimdi ise her şey devletler tarafından tedarik edilip hazırlanır, askerler de ona göre yetiştirilmektedir. Şimdi askere düşen en birinci vazife amirlerine itaat, düşman karşısında aç da kalsa sabr-ü sebat ile düşmanla dövüşmeğe devam etmektir. Sabrın sonu selamettir, korkmak, yılmak, bıkmak, usanmak müslüman için hiçbir vakit mevzuu bahis olamaz, harpten korkup, kaçmak kadar çirkin bir günah tasavvur olunamaz. Korkunun ölüme ne faydası vardır. Harbten kaçmak küfre yardım demektir. Sonra memelektin, mal ırz, namus ve hürriyetin elden gitmesine ve küffara teslim olmak gibi bir acılar acısını intaç eder. Ecdadımız vakti ile düşman ülkelerini zapt eder ve onlara islamiyeti aşılarken bugün düşmanlara teslim olunsun, hiç olacak şey mi?

Ey genç! Hür olarak yaşamak müslümanın en ulvi gayesidir. Ecdadın düşmanla harbe giderken gayesi ya şehid veya gazi diye yola çıkardı. Ecdadının yolu senin de yolundur.

Kendisinde, harbe gitmek niyeti taşımayan bir müslüman ölürken iyi bir ölüm ile ölmez. Harbe gitmek ve düşmanla dövüşmek niyetini taşıyan bir müslüman harbe gidemeden ölse bile şehid sevabı kendisine yazılır. Harb esnasında Allah'ın zikrini sakın dilinden bırakma, korkma, ki Allah senin iledir, şehadet, müslümanın en başlıca gayesidir. Şehid, ilk kanı aktığı an, bütün günahlarından kurtulmuş ve akraba-i teallukatından çok kimselelere de şefaât edip kurtarma hakkı kendisine verilmiştir. Ahiret-

teki makamı ise en yüksek makam olacağından Ashab-ı kiram hazeratı ile beraber bugüne kadar gelen hakiki müslümanlar bu şehadeti canla başla gözlerler. Zira şehidlerin yeri cennet, harpten kaçanların yeri ise cehennem olduğunu hatırlamak kafidir.

İkinci cihad: ikinci muharebe ise (marikin) tesmiye olunan dinden çıkanlar ile ahirete, hesaba, mizana inanmayan mülhitlere açılan mücadeledir. Bunları akıl, fikir yolu ile iknaya, inandırmaya çalışmak, inanmıyorsa bana ne deyip çekilmemek, hatta, bunlar tevbe edip islama gelinceye kadar, uğraşmak, çalışmak her müslamanın boyunun borcudur. Eğer bunlar kendi hallerine bırakılırsa sonra müslümanların başına bela olurlar, onun için uyanık olup dıştaki düşmanlar gibi bu iç düşmanlarla da muharebeyi, mücadeleyi, cihadı elden bırakmamak lazım.

Üçüncü cihad:(Nası) Hakk'a davet için cihaddır. Onları da Müslümanlığın icabı olan namaz, zekat gibi 32 farz ve diğer elli dört farza ve sünnetleri ifaya teşvik terğib ve terhim yani bazen teşvik bazen da tahdidi ile müslümanlığı tatbika gayret göstermekdir. Tabiidir ki müslümanlık bir vücut gibidir. İnsanın bir yeri ağrırsa her tarafı rahatsız olur. Uyku falan uyuyamazlar, yemek yemeyi canı çekmez. Bir kısım müslüman, müslümanlığını yapsın diğer bir kısım da günahlara boyanıp bataklıklara batsın, elbette ki Müslüman buna hiçbir zaman razı olamaz, o zaman onları da kurtarmak için çalışacaktır vesselam. Buna da üçüncü cihad derler.

Dördüncü cihad ise: Nefs ile yapılan mücadele ve muharebedir ki onu kötü ve çirkin ağıarlardan, ahlaksızlıklardan, yalandan, hileden başkasının ırz ve namusuna mal vee mülküne tasallut etmek, adam öldürmek, şarap içmek zina yapmak, kumar oynamak faizcilik, ana, baba ve ustasına karşı asi

olmak gibi ne kadar günaha tealluk eden şeyler varsa onlardan kurtarıp en iyi ve en güzel huy ve ahlakları elde etmeğe çalışmak ve dolayısıyla Allahu Teâlâ'nın sevgili ve bahtiyar bir kulu olabilmeğe çalışmak da dördüncü cihaddır ki, sallallahü aleyhi ve selem Hazretleri buna cihad'ı ekber buyurmuşlardır. Çünkü diğer muharebeler elbirliği ile olur, o zaman insana zor olmaz, fakat kendi kendini ıslah için uğraşmak çok zordur, nefis böyle sıkıntılı işleri sevmez ki sahibine muti olsun, isyan eder ve onun hilesi çok büyüktür ve kuvvetlidir. Onun için tek başına onun hakkından gelmek herkese müyesser olmaz. Herhalde bu konuda bir üstaza, bir mürebbiye şiddetle ihtiyaç vardır ve onun göstereceği yoldan gitmek şartı ile belki nefisine hakim olabilirsin amma yine ipin ucunu bırakmağa gelmez, derhal yine eski adetine dönüverir. Ancak nefis-i sultaniyi ve onu atladıktan sonraki nefis mertebelerinde insan kurtulmuş olur ki onlara “raziye” ve “Mardıyye” derler Nefis aynı nefistir yalnız ıslah oldukça adları değişir, nasıl insan evvela bebektir, sonra çocuk olur, sonra delikanlı olur, sonra da ihtiyarlık devresine geçer, fakat yine hep, o insandır Nefis evvel emirde emmaredir, günah, isyan, küfür üzerindedir, biraz ıslah olunca ve bunları bırakınca ibadete döner, hakka teslim olur amma yine gözü emmareliktedir, sahibini biraz gevşek görünce derhal emmareliğe döner.

Emmarelikten kurtulunca “**Levvame**” devresine girer, artık kendi kendini levm eder, ayıplar niçin bunları işledim ve yaptım diye pişmanlık duyar ve ibadetine devam ederse “**mülhime**” devresine geçer, fakat biraz gevşek davranılırsa derhal levvame ve daha sonra emmareliğe düşüverir, lakin ibadetine devamla beraber günahlardan kaçabilirse “mutmainliğ”e geçer artık burada oldukça olgunlaşmış olur. Ne ibadetinden

fedakarlık yapabilir ve ne de günahlara düşer, eğer beşeriyet itibarı ile bir hata sadır olsa, derhal tevbe istiğfar ile son derece nedamet ve pişmanlıklarla beraber ağlaya ağlaya bir kalır ve gönlü daima Hakta ve Hak ile beraberdir ve onun kendisini daima gördüğünü ve bütün iç ve dış hallerini bildiğini ve kendisinin de daima gözetilmekte olduğunu hiç unutmaz, ve: **İlahi ente maksudi ve rızake matlubi** dilinden bırakmaz.

“Allah adın zikr edelim evvela vacip oldur cümle işde her kula” tabirini düstur edinmiştir. **“Her nefeste Allah adın di müdam Allah adı ile olur her iş tamam”** onun dersidir.

Hiçbir nefesini boşa geçirmek istemez. Daima huzurda ve daima murakabe halindedir, tazarrü ve niyazdan hali kalamaz. Hergün Kur'anı Keriminden dilediği kadar okur, zikirden, tesbihten, salat ve selamdan bir an bile olsa fariğ olmaz. Namazını daima cemaatla kılmağa çalışır, hiç abdestsiz durmaz bununla beraber kendini çok küçük görüp herkese karşı hem samimi, hem tatlı dilli ve hem de güler yüzlüdür. Sonra içi ve dışı da birdir, şimdi yüzüne gülüp, sonra da arkasından atıp tutmaz, ancak kendi kusurlarını düşünüp ıslahına çalışır. Gece namazları onların başlıca sermayeleridir hele seher vakitlerinde iniltileri melekleri bile sızlatır. Onların bu hallerine bizim gibi zuafa gıpta etmesin de kim etsin. Nefsin öyle esiri olmuşuzdur ki şeytan bile bizlere gülmektedir, çünkü gece yarılarında kadar ve daha fazla, adını da sohbet koyup oturmak ve sabah namazlarına camie gelmediğimiz gibi belki evde de kılamayıp kazaya bıraktığımız namazımız kim bilir ne kadar çoktur, sonra laftan zikr edecek vakit bile kalmaz, daha sonra kendimizi büyük insanların üstünde görüşümüz ve bir sürü beylik laflarla ta-

savvuftan dem vuruşumuza ve şeytana maskara oluşumuza ne dersiniz bilmem?

Allah Celle ve ala hepimizi afv ü mağfiretine mazhar kılp kemalat-ı insaniyyeye ulaşan bahtiyar kullarından eylesin. Amin.

Beşinci mücadele(cihad) ise şeytanla olan cihaddır. Şeytan nedir diye geçme. O da Cenab-ı Hak'ın yarattığı bir varlıktır ki, bir vakitler meleklere de hocalık yapmış, fakat her nedense kendisinin daha üstün olduğu iddiasında olduğundan Hz. Ademe secde etmeğe tenezzül etmemiş ve bu vesile ile de rahmeti ilahiyyeden tard edilip insanlara musallat olmağa başlamış. Hikmeti ilahiyeye aklımızın ermesine şüphesiz imkan yoktur. Fakat insanoğlu en mükemmel bir mahluk olduğundan Cenab-ı Hak bu şeytandan bahseder ve onun yoluna gitmemeyi bizlere tavsiye etmektedir. Çünkü şeytan hiçbir zaman hayırlara delalet etmediği gibi bütün işi şerdir ve insanları bu şerleri işlemeğe davet eder. Mesela günahları işlemek, fuhuş yapmak, dedikodu ile ömrü zayi etmek, gıybet ve nemime ile yani laf taşımakla, günahlara girmek ve sevaplarının elinden gitmesi ve Müslümanları birbirlerine küstürüp arka çevirmeleri ve daha buna benzer envai çeşit fenalıklar yapıp cemiyetleri dağıtmak birliği bozmak, karı-koca arasını açmak, çocukları isyana teşvik gibi sayısız mazarratları vardır. Cenab-ı Hak onun için Kur'an-ı azimin başında okurken de Rahman ve Rahim olan Allah'ın ismi ile başlar ve racim olan şeytanın şerrinden de sana sığınyorum diye derse başlarız. O hiçbir şeyden korkmaz, top tüfek, atom falan ona kâr etmez, onun korktuğu şey yalnız Allah'tır onun için kul da onun şerrinden Allah'a sığınmaktan başka çare bulamaz.

Öyle ise sen de Allah'a sığın ve Peygamberin izinden ayrılma ki şeytanın sana zararı olmasın.

Altıncı cihad ise: Müslümanın evvelce alışmış olduğu kötü ve günah yerlerini terk etmek ve hatta kötü arkadaşları ibadet ve tattan mahrum olan bütün dostlarını da terk edip onlardan mümkün mertebe uzak kalmaya çalışmak ve onları Hakk'a ve hak yoluna davet etmek ve o hususta azim ile çalışmak, bazen onlara ikram ile bazen da güzel nasihatlarla Hakk'ın yoluna getirmeğe çalışmak, günde en aşağı kırk defa okuduğumuz Fatiha suresindeki sıratı müstakimi Cenab-ı Hak'tan isterken diğer taraftan sıratı müstakimin zıddı olan yolsuzlukları yapmak, hiçbir akl-ı selime yakışır mı? Sonra surenin nihayetinde iki kelime daha var ki 10 da gadap olunmayan ve delalette olmayanların yolu olsun, peygamberlerin ve kendilerine in'am'u ihsan olunan enbiyalar, evliyalı, Salihler, abidler ve sevdiğin kulların yolu olsun der dururuz da fakat tuttuğumuz yola hiç bakmayız. Acaba bu yol Allah'ın sevdiği ve istediği bir yol mudur, yoksa şeytanların veya gadap olunan Yahudilerin veya nasaranın yani açıkcası hristiyanların yolu mudur? Buna hiç de dikkatimiz yoktur. Mesela secim zamanı kullandığımız reyler bizim hangi tarafın adamı olduğumuzu açıkça göstermektedir. Hiçbir müslüman aklıktan öleceğini bilse bile bir Allahsız, bir dinsize, bir masona ve bir caniye katiyen rey veremez ve onların tarafını tercih edemez, insan kendi aklı ile bazen çok aldatıldığı görülmektedir. Mason cemiyetlerine giren müslümana nasıl Müslüman diyebileceksiniz ve bunların idarelerine ne cesaret ile girebilirsiniz ve de bunları desteklerken halka da ön ayak olduğunuzu bilmez misiniz, bunların vebali de acaba kimin defterine yazılacak. Hiç telaş etme ve kendini de kandırma bir mason teşkilatı senin âmâline hiç döner mi?

Şeytan bir adamı sabah namazı vaktini kaçırarak diye uyandırmış, adam sormuş: ey şeytan bu işi sen nasıl yaptın? .. Cevaben eğer sen uyur kalırsan namazı nasıl kaçır-dım diye ağlayıp sızlanacaksın ve bu suretle Hakk'ın büyük lütuflarına nail olacaksın Ona mani olmak için uyandıra-lım demiş.

Diğer bir kıssa da: Adamın birisi bir duvarın dibinde oturuyormuş şeytan hemen gelip adamı oradan kaldırmış, biraz sonra da duvar yıkılmış. Adam şeytana sormuş ki sen öyle hayırları sevmezsin, neden yaptın? Evet altında kalır şe-hid olursun diye yaptım yani senin şehid olmanı istemedim de onun için seni oradan uzaklaştırdım.

Halbuki masonluk, kökü Avrupa'da olan çok tehlikeli bir cemiyettir, bir çok gizli entrika yolları vardır, en bü-yük tuzakları paradır sonra da mevkilerdir Bunlarla insan-ları aldatır ve beğendikleri kimseleri çok yüksek mevkilere yerleştirir ve bütün yapacakları planları bunlar vasıtası ile yaparlar. Ah o hocalara ne demek lazım bilemem, onların hakkından ancak Allah gelir ve cezalarını dünyada iken verir de dertlerine bir deva bile bulmak mümkün olmaz, Hakk'ın sillesinin sesi olmaz bir vurdu mu devası da ol-maz vesselam. Bu dünyanın fani bir alem olduğunu hala mı öğrenemedik. Bu mevki ve şöhretlere ve bir de para-lara aşık olan insan hiç insan olur mu ya hu? Ve bunlar-dan şimdiye kadar hiç hayır görülmüşmüdür.

Yedinci ve sekizinci cihad ise: Memleketin her tara-fına alimler, vaizler nasıhlar gönderip halkı uyandıрмаğa ve dinini, ahlâkını ve Peygamberimizin hal ve ahvalini muharebelerini ve hayatını güzelce öğretmeğe çalışmak

ve iyi salih insanları bulup onlarla oturup kalkmak, dost olup her zaman ziyaretlerine gitmek ve onların nurlarından istifade etmek ve şunu iyi bilmek lazımdır ki: Allahu Teâlânın emirlerini tutup yasaklarından kaçan bahtiyarlara Cenab-ı Hakk'ın inam ve ihsanı hesapsızdır ve bunlara dünyada verdiği nimetlerden maada bir de ahiret nimeti vardır ki, o da cennettir. Oradaki saadet, selamet ve envai çeşit sayısız nimetler, başka yerde bulunmadığı gibi, maazallah bir de Allahu Teâlânın emirlerini dinlemeyen yasaklarından kaçmayan bütün günahları da korkmadan işleyen ve bir de Allah korusun Allah'ı ve ahreti inkar edenler bütün ahiret nimetlerinden mahrum oldukları gibi yerleri de karagahları da cehennemdir. Allah Teâlâ, bizleri ve bütün ümmeti Muhammedi ahlaksızlıklardan, günahlardan, çirkin hareketlerden ve bhusus dinsizlikten, şirkten, küfürden korusun ve muhafaza buyursun.

Bu cihad meselesi hakkında tam doksan dokuz sayfa 227 hadisi şerif ve bir çok da ayeti kerimeler mevcut. Bu ders yalnız başına ayrı bir kitap olmaya layıktır. Bizim gayemiz Peygamberimizin buyurduğu hadis-i şerifteki namaz, anaya babaya itaat ve cihadın Allahu Teâlâya en sevgili amel olduğunu beyan edebilmektir. Onun için mümkün mertebe ihtisarla beraber cihadın da ne kadar lüzumlu olduğunu hiç olmazsa bir parçacık duyurabilmek bakımından bazı hadis-i şeriflerin metinlerini ve bazı ayeti kerimenin de meallerini kısaca yazmak cesaretini gösterdiğimden vaki olan kusurlarımızın affını hem Mevlâ' dan hem de siz kardeşlerimin hüsnü zannınız ile beraber af buyurmanısı rica ederim.

Cihadın en efdali ve Allah'a sevgilisi, zalim bir imama yani bir hükümdara bir büyüğe karşı hak sözü söyleyebil-

mektedir ki, bu tam bir bilgi sahibi olabilmeye bağlıdır, yoksa başına belayı satın almış olur. Sonra her amelin daimi ve devamlısı makbuldür. Bugün sofudur yarın başka bir alemdedir bu, hiç makbul amel değildir. Allahu Teâlâ her iyi amelin devamlısını sever, onun için nefsi ile mücadele eden kimseler bu devamdan katiyen yılmazlar, amel­lerin efdalinin devamlısı makbul olduğu gibi zikrullahın da devamlısı makbuldür.

6- Zikrullah

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ أَنْ تَمُوتَ وَلِسَانُكَ رَطْبٌ مِنْ
ذِكْرِ اللَّهِ

hadisi şerifi mucibince Allahu Teâlâyâ sevgili amellerden biri de zikrullahı devamdır buyurulmuştur. Yani ölüm gelinceye kadar zikre devamdır. Ölüm gelince sen zikrullah halindeyken gelir, çünkü gönülerin açılmasında, daralmasında zikrullahın pek çok ve pek büyük faydaları vardır Bunun gibi gönlün gaffetinden; bunun zıddı darlıklar, sıkıntılar, bunal­tlar hasıl olur. Lisanın yaşlığı demek zikrin devamını bildirir. Kur'an okumak da bir zikirdir, fakat bazı müstesna hal­lerde caiz değildir. Mesela cünup iken cima halinde, def'ihacet mahalinde lisanen zikir kerahettir, lakin kalben zikirde hiç­bir beis yoktur, hatta cima halinde zikir olanın çocuğu veli olur demişler.

7- Allah'a İman

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ إِيْمَانُ بِاللَّهِ ثُمَّ صَلَوةُ الرَّحِمِ ثُمَّ
الْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَبْغَضُ الْأَعْمَالِ
إِلَى اللَّهِ الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ ثُمَّ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ ﴿عَنْ قَتَادَةَ﴾

“Amellerin Allahu Teâlâya en sevgilisi Allaha imandır sonra sıla-i rahimdir sonra emr-i bilma'ruf ve nehy-i anil-münkerdir. Amellerin Allah'a en mebguzu ise Allah'a şirk koşmak sonra sıla-i rahmi kesmektir.”

Malumdur ki Allahu Teâlânın sevdiği bir çok hayırlı güzel ameller vardır Bundan evvelki 66 nolu hadis-i şerifte de amellerin Allah'a en sevgilisi namaz, sonra bir'ül-valideyn sonra da cihad olduğu beyan buyurulmuştu. Diğer bazı rivayetlerde hac da amellerin sevgilisi meyanında zıkr olunmuştur. İman ise can noktasıdır. Çünkü iman olmadıkça diğer hayırlı amellerin hiçbirisinin kıymeti yoktur. Hristiyanların da, dinsizlerin de hatta komünistlerin de yaptığı belki bir çok hayırlar vardır amma, hiç birisi işe yaramaz. Hepsini bir fındık kabuğunu bile dolduramaz. Onun için her işin başında iman şarttır. İmansızın ne eza-man ne orucu ne haccı ne de zekatı hiçbir işe yaramaz. Hatta Sahabe-i kiramın imanı ile beraber onların yaptıkları ufaklık hayırlar dağlar gibi büyük olarak yaptığımız hayırlar onların ufaklık hayırlarına bile muadil olamadığı cümlemizin malumudur. Onun için imanın kıymeti her şeyden üstündür, ona baha biçmeğe kimsenin gücü yetmez. O iman ki; Allahu Teâlânın varlığını, birliğini duyar, işitir, görür, gücü her şeye yeter, eşi, emsali, dengi bulunmaz, doğmamış, doğurmamış, oğlu kızı, hanımı

yoktur. İhlas suresi buna kafidir. İslam kitaplarında bildirildiği gibi Allah'a imanı tasdik etmektir, bunu başı zühd ve takvadır. Zira bu zühd-ü takva olmazsa başsız insan gibidir, yani ölmüştür, artık ondan fayda olmaz demişler.

İmanı 20 cevâh ile beyan etmişler. Bunlardan beşi kalbte-
dir ki müminin bunları böylece bilmesi ve inanması lazımdır. Bir kere Allahu Teâlâ birdir, ikincisi yoktur bütün mahlukatı yaratan odur, onların rızıklarını veren, muhafaza eden, yardım eden bir halden diğer hale geçiren hep o bir olan Allah'tır.

İkinci beşi, lisan üzerindedir: Allahu Teâlâya, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inanıp iman etmektir.

Üçüncü beşi de aza-i cevâriha aittir: Namaz, oruç, hac, abdest ve gusuldür.

Dördüncü beşi de aza-i cevârihin haricindedir. Adil üme-
raya itaat, imam ve müezzine ve fukaraya muhabbettir ve me-
sakine de muhabettir.

İmanın şartı ise ondur. Allah'tan korkmak, ümidini kesmeyip fazlasını dilemek, Allah'a karşı iştîyak üzere rıza-
sını kazanmağa gayeret göstermek, Allah'ın büyüklendir-
diği, kıymetlendirdiğini büyütüp kıymetlendirmek ve yine Allahu Teâlânın hor ve hakir gördüğünü de hor ve hakir görmek, kaza-i İlahiyyeye razı olmak, mekr-i İlahiden sa-
kınmak, Allah'a tevekkül etmek ve Allahu Teâlâya hamd ve tesbih etmektir.

İman beş kısımdır.

1-İman-ı matbu meleklerin imanıdır.

2-İman-ı masum, peygamberlerin imanıdır.

3- İman-ı makbul müminlerin imanıdır.

4- İman-ı mevkuf, münafıkların imanıdır.

5-İman-ı merdud, kafirlerin ve hıristiyanların imanı yok demektir:

İmam Şazali der ki: Beş şey kimde olmazsa onun imanı yok demektir.

1-Allahu Teâlânın emirlerine teslim.

2- Hükmüne rıza.

3- Vettafviz: İşlerini Hakk'a ısmarlamak.

4-Tevekkül

5-Sabır.

İman mahluk değildir, Allahu Teâlânın nuru ve hidayetidir, dilediği istediği kulunun kalbine ilka eder. Kulun tasdiki ise mahuktur, kulun fiilidir. (Cami'u-l-Usul: 212-222)

8- Sıla-i Rahim

Bu imandan sonra Allahu Teâlânın sevdiği hayırlı işlerden birisi de sıla-i rahimdir yani akraba-i teallukatı ile ilgisi, alakası ve onları ziyaret etmesi ve mümkünse yardımında bulunması. Sonra Allahu Teâlânın emirlerini ve yasaklarını söylemek, emretmek yani emirlerinin icrasına ve yasakların da menine çalışmak. Allahu Teâlânın buğz edip sevmediği şeylerden birisi şirk koşturmak birisi de akraba-i ile alaka ve ilgisini kesip onları ziyarete gitmemek. Babalar, anneler, büyük babalar, büyük anneler, amcalar, dayılar, halalar, teyzeler, kardaşlar, hatta bunların çocuklarını dahi bırakmamak insanlık ve İslamlık bakımından son derece mühimdir.

9- Miskinleri Doyurmak ve Gözetmek

أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ مَنْ أَطْعَمَ مِسْكِينًا مِنْ جُوعٍ أَوْ دَفَعَ عَنْهُ مُغْرَمًا أَوْ كَشَفَ عَنْهُ كَرْبًا ﴿طَبَّ عَنْ الْحَكَمِ بْنِ عَمِيرٍ﴾

92- “Allahu Teâlâya amellerin en sevgilisi aç bir miskini doyurmak veya onun borcunu ödemek veya onun bir sıkıntısını ve meşakkatını gidermek.”

Dikkat edilirse görülür ki, amellerin Allah’a en sevgilisi önce namaz, sonra birrülvalideyn sonra da cihad ve bazı yerde hac da zikr edilmiş iken şimdi burada doğrudan doğruya hiç bir ibadet zikr olunmadan aç bir miskini doyurmak veya bir borçluyu borcundan kurtarmak veya sıkıntı ve meşakkata uğrayan bir kişiyi kurtarmak, sıkıntısını gidermek diye “ahabb-i a’mal” olarak zikr edilmiştir ki şayanı dikkattir.

Bakınız, bir hanım efendi - evvelce camilerimizde bir vakitler mumlar yanarmış sonraları da yağ kandilleri icad olunmuş onlarla camilerimizi aydınlatırlarmış- bu hanım efendi bir miktar yağ alıp camie hediye etmek istemiş ve o sırada orada bulunan bir muhterem kişi, hanıma sormuş: Bu aydınlık cami tavanına kadar mı olsun yoksa Arşa kadar mı olsun? Demiş. Tabii hanım efendi, efendim arşa kadar olan kandil olsun demiş, o zaman o muhterem zat, hanım efendiye demiş ki: “Öyle ise sen bu yağı al bir fakire ver de onun bir miktar ihtiyacını gideriversin, senin bu yağının ışığı arşa kadar gider” demiş (Camiüs-Sağır 167).

Binaenaleyh büyüklerimizin sözleri ne kadar doğrudur. İslamı hülasa olarak ikiye bölmüşler: bir kısmı Allah’a iba-

det, diğer kısmı da mahlukata, kullarına şefkattir. Bir insan ne kadar abid olsa, sofi olsa, dağlara çekilmiş, hiç günah işlememiş olsa dahi tam mükemmel bir insan olamaz. Çünkü yalnız nefsini düşünmüştür. Halbuki müslümanlık cemiyet hayatı ister ve hergünkü ibadetini mescitlerde cemaatla kılmayı teklif eder. Bu demektir ki beşerîyyetin ihtiyaçlarını da görünüz ve onların yardımına koşunuz bunda da bir nev'i cihad sevabı vardır. Onun için Efendimiz Salallahu aleyhi ve sellem hazretleri ruhbanıyeti menetmiştir. Yani eski zamanın insanları gibi dağlara, minarelere çekilip ibadet etmeği istememiş, benim ümmetimin ruhbanlığı cihaddır buyurmuş.

Bu cihadın tabii sekiz kısım olduğunu öğrendik ve bunların en büyüğü de nefis ile cihaddır. Fakir fukara ve zua-fayı düşünüp belki boğazından ve kendi ihtiyaçlarından keserek bir muhtacın yardımına koşmak, bana kalsa pek öyle zan edildiği gibi kolay birşey değildir. Evvela evdekiler isyan edip bizim efendi deli oldu” diye adamcağızı tımarhaneye kadar attırırlar. Ne demek efendim bizim nafakamızdan kes-sin de başkalarını beslesin, bunu nefis kabul edemez herke-sin de olgun olması mümkün değildir. Bu ikram ve ihsan fukara ve mesakini sevmekten neşet eder, bunlar her ne ka-dar gayret etseler de bundan fazla bir şey elde edemezler. Zira rızık taksim olunmuştur, sonra da herkesin kuvvet ve kudreti ve zekası da bir değildir, kazanç yollarını bilemez, bulamaz kazanç edeceğim derken bir de bakarsınız elindekilerini de kaçırmış, iflas etmiş. Hele varlık görüp de sonra iflas eden-lerin hali daha acıdır, halini başkalarına arz etmeğe cesareti kalmaz, onun için (Ehib-bülmesakin) buyurulmuş: Siz mis-kinleri seviniz ve onlara yaklaşınız, zira siz onları severseniz

Allah da sizleri sever, eğer onları giydırırseniz Allah da sizleri giydırır, eğer onlara yemek yedirecek olursanız Allah da sizlere yedırır. Cömerd olunuz, Allah'ı da size cömerd olur bulursunuz. Bununla beraber bunun altındaki hadis-i şerif de öğrenmeğe çalış:

10- Sohbet ve Bu Sohbeti Yapanları Sevmek

أَحِبُّوا الْمَعْرُفَ وَأَهْلَهُ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّ الْبَرَكَةَ
وَالْعَافِيَةَ مَعَهُمَا ❀ عن ابن سعد

Ebu Said Hazretlerinden rivayet olunan bu hadis-i şerite iki şeyden bahsedilmektedir: Birisi hayır işlerini sevmek, (Güzel sohbetler de bu hayır işlerinden sayılmaktadır.) İkincisi ise, bu hayır işlerini ve tatlı sohbetleri yapanları sevmektir. Hadis-i şerif bize bu kişileri sevmeyi hem emreder; bereket, yümn, artma, ziyadeli afiyet ve bütün belalardan selamet bu iki şey ile beraberdir der. Çünkü Allahu Teâlâ, marufu halk ettiği gibi ona layık kimseleri de halk etmiştir ve bunları birbirleri ile seviştirmiştir. Binaenaleyh sen de bunları sev ve yaptıkları hayırları da sev, kurak yerlere yağmurlar yağınca oralar nasıl yeşillenir ise, bu hayırları sevenler ve hayırlı işleri yapanlar da tıpkı yağan yağmur gibidirler, onlar da kalbleri yeşillendirir, nurlandırır, hayatlarına hayat bahş ederler. Bu mübarek ve muhterem hayır sahipleri dünyada nasıl tanınmış iseler ahirette de öylece tanınırlar. Herkes onları bilir. Allahu Teâlâ bizleri de böyle hayırları, seve seve yapan hayırlı işlere, cemiyetelere katılan hayırlarla anılan hayırlı kullarından etsin.

11- Müttaki ve Ahlaken Güzel Olmak

أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ الْأَتَقِيَاءُ الْأَخْفِيَاءُ الَّذِينَ
إِذَا غَابُوا لَمْ يُفْتَقَدُوا وَإِذَا شَهِدُوا لَمْ يَعْرِفُوا أُولَئِكَ أَيْمَةٌ
﴿الْهُدَى وَمِصْبَاحُ الْعِلْمِ﴾ حل عن معاذ

“Kullardan Allah azze ve celleye sevgili olan kul müttaki ve aynı zamanda gizli olandır bulunmadığı, vakit aranmazlar ve hazır olduğunda da bilinmezler, bunlar hidayet ışıkları ve ilim mısbahıdır.”

Malumdur ki bütün mevcudat Allahu Teâlâ'nın yarattığı birer mahluktur. Bunların kimisi –melekler gibi- günahlardan müberra, ancak emrolunanları yaparlar, başkasını bilmezler. Bir kısmı da hayvanlardır ki, onlar da akıl ve zekadan mahrum oldukları için şehvetlerinin iktizası ne ise onu işlerler, günah falan bilmezler ancak şehvetlerinin esiridirler, hak, adalet bilmezler, gücü yeten gücü yetene hükmeder. Bir kısım mahluku da vardır ki, onlar da insanlardır onları da akıl zeka ile ikram, ihsan etmiş ve bugünkü tekemmüle eritirmiştir. Bunların bir kısmı kainatın sahibi olan Allahu Teâlâyı ve onun peygamberlerini, kitaplarını, ahiret gününü, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inanır ve ahiret mesuliyetinden korkar. Cenneti ister, cehennemden korkup kaçır. Diğer bir kısmı da vardır ki Allah tanımaz, tabiata bağlıdır. Ahiret mesuliyetini tanımaz. Bunlar da kafirlerdir. İşte bu kullarının içerisinde beğendiği sevdiği kulları müttaki olan yani bütün günah ve haram şeylerden kaçmak ile beraber kendisini de mümkün merteye gizler. Gerek riyadan ve gerekse gösterişlerden son

derece sakınır, kaçınır olmakla beraber bir mecliste bulunmadığı zaman onu kimse sortmaz, zaten bilinmediği için de aranmaz, Eğer mecliste mevcut ise de onu kimse bilmez ve bilinmez. Amma onların ind-i İlahideki kıymetlerinin yüksekliğinden hidayet kandilleri, hidayet ışıkları ve daha sonra da ilim kandilleri, ilmin ışıkları da bunlardır.

İlmi bilen ve bildiren çok kimseler vardır ki kuru gürültüden başka bir şeye yaramazlar. Çünkü ilimden murad Hakk'ı tanımak ve bilmektir. Hakiki ilmi de öyle kolay birşey sanma. Hidayeti ilahiyyeye erişmemiş olanların bilgilerini görüyoruz ki kulu Hak'tan uzaklaştırıyor ve Hakk'ı münkir oluyor ve cehen-nemin yolunu, şeytanın yolunu seçiyor. Böyle ilim olacağına olmaması daha iyi değil mi? Onun için böyle muttaki ve şöhreti olmayan abidlerin her biri birer hidayet imamıdır. İnsanlar bunlara ittiba ve iktida ile necata ulaşırlar. Tehlikelerden kurtulup ve füyuzatı ilahiyye'ye nail ve dereceleri yüksek ve amelleri de hem sahih ve hem de makbul olur. Çünkü, insanlar, bunların nurlarından nur alırlar ve dünya ve ahiretin zulmetlerinden kurtulurlar ve zulmetlerin başı olan kasveti kalbten, gönül karanlığından kurtulup kemal ve kâmil insanlığa erişirler. Bu suretle bunlar da diğer müslümanlara ışık tutarlar. Bu mertebelere ulaşmayan bedbaht insanlar da, imandan yoksun zavallıların bilir misiniz akıbetleri ne kadar da fenadır ve çirkindir. Aynı zamanda ne kadar korkunçtur. Çünkü sahib-i kainat olan Hz. Allah ve celle celaluhu onlar hakkında bak ne diyor: ("Belhüm adall" dokuzuncu cüz'ün 175. ci sayfasında "kalbleri olup da bir şey anlayanlar, kulakları olup da işitemeyen kimselerin hayvanlar gibi, belki daha aşağı olduğunu açıkça söylemektir.")

Kalpleri olup da idraksiz ve anlayışsız olan, Hakk'ı bula-mayan, Hakk'a uğramayan ve Hak yolunda gitmeyenler; ku-

lakları olup da Hakk'ın sesini, Hakk'ın sözünü, Hakk'ın kelamını işitmeyen ve Hakk'a teslim olmayıp ve Hakk'ı istemeyen bedbaht kişiler ki, bunlar da, hayvanlardan da daha aşağı mahluklar olduğu muhakkaktır. Çünkü her mahluk, har canlı Allahu Teâlâyı zikr etmekte olduğu halde, bu zavallı, kendini beğenip bir de mason locasına kayd olduktan sonra artık hayır gelir mi dersiniz? Zira hayvanların bir çok şeylerinden etlerinden, yağlarından, sütlerinden, yünlerinden, kemiklerinden istifade edildiği gibi Hakk'ı tanımaz, Hakk'a uymaz, Hak aleyhinde çalışan kimsenin elbette hayvanlardan daha aşağı olacağı bedihidir(aşıkardır). Cenab-ı Hak cümlemizi ve cümle ümmeti Muhammedi böyle kötü, çirkin akıbetlerden muhafaza buyursun.

Fakat asıl mevzu Allahu Teâlânın sevdiği ve razı olduğu bir kul olabilmek ve onun için çalışmaktır. Bunun için peder ve valideler ne lazımsa yapmalıdırlar. Bu konuda ilk vazifeleri de evlâdın bulunduğu cemiyete faydalı olmasını sağlamak, hem de Allahu Teâlâ'ya sevgili bir kul olması için çocuğun dini gelişimini ve dinine sadık kalmasını temin etmektir. Böylece yetiştirilen çocuklar da dinlerinin emirlerine uyup, yasaklardan kaçır, haram ve günahlara yanaşmazlar. Anne ve babalar evlatlarına dini tahsillerini de yaptırarak haramları günahları ve dinin yasakladığı hususları öğretip, bunların insanlar üzerindeki zararlı etkilerini anlatmaları lazımdır. Bahusus kalbin ve gönlün ölmesinin hep bu haram ve günahların işlenmesiyle meydana geldiğini kitaplarımız da yazmakta, büyüklerimizden de dinlemektediriz. Asıl ilim böyle muttaki olanların ilmidir.

Muttaki demek küfürden, şirkten bil'umum günahlardan ufak-büyük hepsi dahil hatta mekruhlardan sakınan bahtiyarların adıdır. Şunu da yazmak gerekir ki, sigara hakkında

çok laflar söylenmektedir, kimi haramdır, kimi mekruhtur, kimi de mübahtır, der. Kim ne derse desin mal meydanda: bir kere vücuda zarar. İkincisi pis kokusundan naşı melekler bile ondan kaçır. Peygamberimizin, müminlerin, salihlerin sevmediğı bidati seyyiedir. Üçüncüsü, keseye zarardır, bu paraları evine, çocuklarının ihtiyaçlarına veya memleketin veya memleketin evlatlarının ihtiyaçlarına harcanması ile tabiki daha iyi bir şey yapılmış olunacaktır. Binaenalayh Allahu Teâlânın sevdiği iyi bir kul olabilmek için evvela bütün haram ve günahlardan sıyrılmak sonra da muhakkak iyi ahlaklı namuslu, dindar bilginlerin arasına girip onlara benze-meğe çalışmak, daha ileriye giderek, onları geçmektir. Her ağacın yetiştiğı bir semt bir mıntika vardır. Oralarda başka ağaçların etişmediğı malumdur. Mesela: Dağlarda, kayaların arasında ve soğuklarda canım çamlar ne güzel yaşarlar, fakat uzun boylu, dost doğru bir kavak ağacını orada yetiştiremezsiniz. Onun için insanların yetiştiğı iyi yerleri arayıp bulmalı ve çocukları daha küçük yaşlarında iken temiz, namuslu, ahlaklı, edip, görgülü ve bilhassa dindar olarak yetiştirmeye ana-baba başta olmak üzere bütün cemiyet elbirliğı ile çalışmalıdır vesselam.

Malumdur ki evvelki zamanlarda TEKKE denilen dergahlar vardı. Oralara giden kimseler olgunlaşmış kimseler olduğundan oralara giden kimseler de nasipleri kadar insanlıktan nasip alırlardı. Buralarda Kur'anlar okunur, zikirler yapılır daha sonra güzel ibretli kasideler okunur, nasihatlar yapılır, burada bulunanlar Allahu Teâlâ'nın lutfuna, rahmetine, ihsanına uğrarlar, aldıkları feyizlerle ahlakları güzelleşir. Aynı zamanda o dergahlar birer terbiye ocağı olduğundan oraya devam eden kişi bir gün bakarsınız ki pek güzel bir insan ol-

muştur. Bu da, sırf Cenab-ı Hakk'ın o zikir meclislerine olan ihsanının mükafatıdır. Sonradan buraları da bozulmağa yüz tutmuş ve en nihayet kapatılıp gitmiş. Şimdi bu yerleri dans, balo, kahvehaneler almış. Allah muinimiz olsun demekten bayka çaremiz yok ve camilerimizin hali de malum, hemen ancak ihtiyarlara mahsus gibi.

NEMMAMLİK VE GURUR

أَحْبِبُّكُمْ إِلَى اللَّهِ أَحَاسِنُكُمْ أَخْلَاقًا الْمُوْطِئُونَ أَكْتَفَا
الَّذِينَ يَالِفُونَ وَيُؤْلَفُونَ وَإِنَّ أَبْغَضَكُمْ إِلَى اللَّهِ الْمَشَائُونَ
بِالنِّمَةِ الْمُؤْمِسُونَ لَهُمُ الْعَثَرَاتِ الْمُفْرِقُونَ بَيْنَ الْإِخْوَانِ

✽ خط عن انس ✽

Sizin Allahu Teâlâ'ya en sevgiliniz ahlaken en güzel olanınızdır, hem mütevazi hem de yumuşak, kolaycı bu gibi insanlar herkesle ülfet eder. Başkaları ile iyi geçinirler ve başkaları da bunlarla ülfet edebilir, iyi geçinirler ve iyi sohbet ederler. Ve yine Allahu Teâlânın sizden en sevmediği ve buğz ettiği kimse ise nemmam (söz taşıyan) ve bir de kardeşlerin hatalarını araştıran ve kardeşlerin arasını açmağa çalışan (bedbaht) kimselerdir.”

Ahlakan güzelliği “El- muvattaun” kelimesi açıklamaktadır. Bu da kardeşler arasında tevafuk ve uygunluğun bulunmasıdır. Uy-

gunluk da mutlaka tevazu denilen ahlakın neticesidir. Mağrur ve kendini beğenenlerde ne tevazu ve ne de tevafuluk yani uygunluk, daha açıkça, uyum bulunmaz. Bunun yerine iki taraf arasında zıddiyet ve tezaad hasıl olur, bunun da neticesi ayrılıklara, bölünmelere yol açar neticesi de felaketleri doğurur olduğunu kimse inkar edemez. Şu bizim Peygamberimizin tevazuuna herkes hayrandır. Mekke'ye ilk gidişlerinde 15 bin kadar Aşab-ı kiram umre yapacaklar idi de Mekkeliler Efendimizi maiyeti ile beraber sokmadılar ve orada bir de müahede yapıldı o müahedeye Hz. Ömer ve diğer bazıları itiraz etmişlerdi de Cenab-ı peygamber onları nasıl teskin etmişti. Hatta imza mahaline Resulullah ismini de yazdırmadılar. Fakat Resulullah efendimiz o aleyhte gibi görülen müâhedesinin binnetice düşmanın kendi aleyhine olduğu teza-hür etmiştir. Bundan muradım Cenab-ı Peygamber ne kadar cemaatına karşı uyumcu idi. Ben Peygamberim siz bana karışmanın ben isteğimi istediğim gibi yaparım size düşen itaattur sözünü hiçbir zaman sarf etmemişti.

“Vatı” kelimesi sehl, yumuşak, kuş tüyünden yapılan astık gibi yumuşak veya bizim pamuk gibi dediğimiz anlamına gelir. Altındaki kelime de bunu açıklayarak (ye'lefun) buyurulmuş. Malumdur ki dervişlik kolay bir şey değildir. Sert insanlarla dostluk olunamadığı, daima görüşülegelen şeylerdendir. Binaenaleyh o, güzel ahlak sahibi ki Allahu Teâlânın sevdiği bir kimse olarak tavsif olunmaktadır. İşte o kimse öyle bir kimsedir ki, o herkesle dostluk kurabilir ve bir de herkes de onunla dost olabilir. Çünkü yumuşak tabiatlı olmakla Allahu Teâlâ da (Men tevazzaa rafaahüllah) sırrına mazhar eder, onun her makamını yükseltir hem de işleri asan olur. Diğer bir hadis-i şerifte ise:

الْمُؤْمِنُ يَأْلَفُ وَلَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يَأْلَفُ وَلَا يُؤْلَفُ

“Mü'min geçimlidir. Geçimsiz kimselerde hayır yoktur.” buyurulmuştur ki birisiyle geçinemeyen ve kendisi ile başkalarının geçinilmesi imkanı olmayan kimselerde hayır yoktur denmesi ne kadar dikkata şayandır. Bu da biraz evvel dediğimiz gibi mağrur, kendini beğenen kimselere nasip olamaz vesselam. Çünkü onlar hakkında: **من تكبر وضعه الله** buyurulmuştur. Tevazu sahiplerini yükselten Allah, mağrurları ve mütekebbirleri de yıkar, düşürür, alçaltır, maksat ve meramlarına nail olamazlar. Eğer eski zalim, mağrur, mütekebbir firavunları gösterecek olursan çok aldanırsın. Çünkü hepsinin sonu çok büyük felaketlerle neticelenmiş olduğunu tarih açık göstermektedir. Sen onlara bakacağına Allah'ın sevgili kullarına, peygamberlerine, abid, zahid, salih kimselerine bak da biraz da bunlardan ibretler al. Ölümünü gözünün önünden niçin ayırıyorsun, onu iyi düşün de bu gururdan vazgeç, herkesle iyi geçin, mutlaka benim dediğim olacak diye uğraşma, şu vakayı iyi oku ve iyi dinle:

Bedir muharebesinde mağlup olan düşmanın, intikam almak için büyükçe bir kuvvet ile Medine-i Münevvere üzerine gelmekte olduğu duyuldu. Cenab-ı Peygamber Efendimiz ahab-ı ile bir müşavere yaptı. Aslab, ı kiram dediler ki, Bedirde biz az idik onların dersini verdik şimdi ise her bakımdan daha kuvvetliyiz, düşmana karşı çıkmayı tercih ederiz dediler.

Halbuki Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem Hazretleri Medine-i Münevveredeki evlerinde müdafaa yapmalarını daha uygun bulmuştu, fakat Ashab-ı kiramın bu arzusunun önüne de geçmediler, silahını kuşanıp atına binerek geldiler. Bu defa da Ashab-ı kiram söylediklerine pişman ol-

dular amma iş de işden geçmiş idi. Vaki olan muharebede Efendimiz yaralanmış, mübarek dişleri de kırılmıştı ve hem de pek çok kimseler şerbet-i şehadeti içmiş idiler.

Ey aziz kardeş! İyi düşün, ölümü hiç unutma, nalıncı keseri gibi hep kendi tarafına yontma, bu dünyaya gelenler hep gitse gerek. Bu dünyaya gelmekten maksad, Hakk'ı bilip bulmak ve O'na İslamın dediği gibi inanıp iman etmek ve O'na sevgili bir kul olabilmeye say-ü gayret etmektir. Bu da, mutlaka Resulullah Efendimiz'in sünnet-i seniyelerine uygun bir şekilde yaşayabilmekle mümkün olabilir.

Sonra bu kadarla da kalma, Allahu Teâlânın daimi seninle olduğunu ve senin her hareketini görüp bildiğini ve s ni daima gözlemekte olduğunu da unutma. Sonra hedefin daima Hak rızası olmalıdır. Her yaptığın iş, söz ve hareketlerin Allahu Teâlânın rızasına muvafık olup olmadığına dikkat ediniz, . Müminlerin de bu hususta uyanık olup hatt hareketlerini daima kontrol altında tutup bazan da Davud aleyhisseamın yaptığı gibi, ki kendisini öğrenmek için başkalarına “Davudu nasıl biliyorsunuz?” diye sorarmış. İnsan kendini başkalarına sorup öğrenmeli. Amma seni medh eden meddahlara değil. Şimdi hadis-i şerifin ikinci kısmı da şöyle:

Allahu Teâlânın sevmediği ve en çok buğz ettiği kişilerden birisi de; laf taşıyan nemmanlardır. Bu gibi kimseler insanların kusurlarını, kabahatlarını araştırmakla beraber bir de müslüman kardeşlerini birbirine düşürecek derecede ileri geri laflar edip kardeşlerin arasını açan bedbaht kişilerdir. Ekseriyyetle bu gibi huylar bir kaç şeyden neşet etmektedir. İlki kendini beğenmek ve ikincisi de çekememezlik denilen hasetten ileri gelmektedir. Gerek kendini beğenmek ve gerek haset

ikisi de pek büyük tehlikedir. Bu hususta daha geniş malumat istersen Tasavvufi Ahlak kitabını, tekrar tekrar oku. Dinine iyi sarıl ve güzel yapış, bir gün gelir seni de musallaya koyup namazını kılıp mezarına koydukları vakit aklın başına gelir amma artık sana faydası olmaz. Onun için ölmezden evvel mevla uyanıklık nasip etsin. Amin!

Müslümanlıkta ayrılık yoktur birlik vardır, onun için hüsn-ü zandan ayrılma mutlaka senin de hataların vardır, acaba sen bu hatalarını tashih edip düzeltmeğe muvaffak olabildin mi? Öyle ise başkalarının hata ve kusurlarını aramakla onların ayıplarını meydana çıkarmakla uğraşacağına kendi hata ve kusurlarını düzeltmeğe uğraşsan daha iyi yaparsın.

Fakat insanlık ve olgunluk o kadar kolay bir şey değildir. Bu kötü ve fena huylara alışan insanları bu çirkinlikten kurtarmak ne kadar zordur, bir hayvanı terbiye mümkün oluyor da, lakin bir insanın terbiyesi hiçbir zaman hayvan terbiyesi ile kıyas bile edilemez, çünkü ne nefis ölür ne de şeytan bırakıp gider, bunlar insanın ölünceye kadar hasmıdır. Yalnız Allahu Teâlânın lütfuna mazhar olanlar müstesnadır. Cenab-ı Hak cümlemize lutuf ve ihsan buyursun da sevdiği ve razı olduğu kullarından eylesin ve sevmediği ve razı olmadığı kullarından etmesin. Amin! Her yerde ve her zamana müslümanların birleşmesine ve sevişmelerine say ü gayret eden kullarından eylesin. Amin!

NEFSE VE ŞEHVETE UYMAK

أَخَوْفُ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي ثَلَاثُ ضَلَالَةٍ الْأَهْوَاءِ وَاتِّبَاعُ
الشَّهَوَاتِ فِي الْبَطْنِ وَالْفَرْجِ وَالْعُجْبُ
الحكيم عن افلاح مولى ع م

— “Ümmetimin üzerine en ziyade korktuğum üç şeydir. Helaka sürükleyen heva-ü heves yolları, şehvata uyma, gerek yemek ve gerekse cima yolları bir de kendini beğenme yoludur.”

Cenab-ı Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem Hazretleri, ümmetine son derece merhametli ve şefkatli olmalarındandır ki ümmetini korumak ve muhafaza etmek için tehlike yollarını açıkça göstermektedir. İnsan, kendi akıl ve zekası ile bunları bulması, anlaması hemen hemen mümkün değildir. Çünkü nefis daima zevk sefa ister, arzusuna uygun şeyleri seçer ve bunların tehlikeli olduğunu pek bilmez ve belki de iyi bir şey yapıyorum zan eder de batağa gömülür gider.

Dalaletin: lugat manasında şöyle denilmektedir. Helak olmak, gaib olma ve yol azmak, (Ed-dall) azıcı ve azdırıcı. (El-heva) kelemesi ise gönlün tad ve lezzet bulduğu şeye meyl, muhabbet etmek ve düşmek sukut gibi. Diğer bir manada ise: yukardan aşağı düşmek. Binaenaleyh(dalaletülehva): canının istediği ve hoşuna giden işleri işlemek sureti ile hem helak olur ve hem de ismi, cismi gaip olur. Bu da azgınlığının bir cezası olur işte Allah yolundan, Peygamberin sünnetinden ayrılan ve arzularına meyl ü muhabbet eden kimse-ler böylece helak olup gider ve bir daha ne ismi kalır ne de cismi. Binaenaleyh, mümin, muvahhid çok uyanık olup Allah-u Teâlânın kitabına iyi sarılır ve emirlerini tutup yasaklarından kaçınır sonra nefis ve arzularına uymaz. Zira nefis ve arzulara uymak helak, mahv, felaket yoludur. Mevla cümlemizi nefisine köle olmaktan kurtarsın. Amin!

Onun için nefis ile mücadele cihadı ekber yani büyük harb sayılmıştır, çünkü hilesi çok, toptan tüfekten korkmayan ve insan ölünceye kadar yanından ayrılmayan çok şımarık ve sahibini cehenneme kadar sürüklemeye garet eden bir edepsizdir. Bunu terbiye edip yola getirmek Hak'tan korkutmak, cehennemden kaçırıp cennete döndürmek ve daha doğrusu Hakk'ın seveceği bir nefis, can bir kişi yapabilmeye çalışmak elbette başka düşmanlarla boğuşmaktan, dövüşmekten çok daha evladır. Zira nefis ne ibadet ister ne de riyazet, onun istediği nefsinin, canının arzularına uymak ve öylece yaşamaktır. Onun için ne başkasının haklarına ne ana baba haklarına ne de komşu haklarına ve ne de devlet millet haklarına zerre kadar kıymet vermez; gözü de doymaz, dünyayı verseniz "kâfi" demez daha da ister. Şimdi sen söyle: Bu nefsi terbiye etmek vacip değil midir? Zira terbiye etmediğin takdirde seni doğru cehenneme götüre-

cektir. Öyle ise senin baş düşmanın nefsidir. Onun ıslahına her şeyden daha fazla ehemmiyet ver. Çünkü senin saadet ve selametın nefsinin ıslahına bağlıdır. Dünyadaki muvakkat bir hayat için on-onbeş sene kadar mekteplerde, okullarda ömrün zayi oluyor. İstikbal diye can atıyorsun, gece gündüz durmadan çalışıyorsun. Fakat elde ettiğin şey acaba nedir hiç düşündün mü? Camie gidemezsin, Kur'an okuyamazsın vaz-ü nasihat dinleyemezsin çünkü tenezzül etmezsin, zikir meclislerine hele hiç sokulamazsın. Sonra cennetin yolunu nasıl bulacaksın ve Hakk'ın sevgili kulu nasıl olacaksın.

Peygamberimizin ümmeti için korktuğu üç seyden ikincisi: İttibai shehevattır. İttiba. Tabi olmak, Shehevât kelimesi gibi de heva kelimesi gibi nefsin meyl ettiği, arzu ettiği, istediği şeylerdir. O şeylerden murad ise batın ve ferç'tir. Batından murad mide, ferçten de murad cimadır yani helal haram veya günah falan tanımadan istediklerini istediği gibi yemek giymek ve içmek ve diğer arzularını da yerine getirmeğe çalışmak ve uğraşmaktır. Zira bu iki nesnenin hem helal tarafı vardır hem de haram tarafları vardır. Yedikleri şeylerin helal olabilmesi için evvela kazancının helal olması şartır. Mesela içki satmakla kazanılan paralar, kumar oynamakla, faiz ile, zor ile alınan mallar hile ile aldatılan ve alınan paralar, hırsızlıkla alınan, çalıştığı yerdeki vazifesini yapmadan alınan paralar hep gayri meşru, helal olmayan paralardır ki bunları yemek de giymek de sadaka vermek de, hacca gitmek de, hayırlar yapmak da sahibine faydası dokunmayan haram şeylerdir, günahlılar bunları yemek de yedirmek de caiz değildir.

İkincisi ferç'tir: Bu da ancak sahih bir nikah ile meşru olur, böyle nikah olmadan başka nikahsız kadınlarla yapılan her türlü menfaat haramdır, gayri meşrudur. Şayet bir çocuk olursa ona piç

derler: Nikahın sıhhatında ise iki tarafın yani karı ve kocanın mutlaka dindar olmaları şarttır. Gerek kadının veya gerekse kocanın birisinin dindar olması kafi değildir. Bu suretle yapılan nikah ise sahih bir nikah değildir. Ancak bu kanuni nikahıdır, dinen nikah sayılmaz. Şahidsiz kıyılan nikahlar ile adil olmayan şahidlerle kıyılan nikahlar da böyledir. Adil demek, hayır ve şer taraflarından hayır tarafının galip olması kafidir. Hayır tarafı olmayan, ibadetsiz ve aynı zamanda içki, kumar veya gayri meşru hareketleri galip olan kimseler şahidliğe dinen layık olamazlar, bunlara da evlenenelerin son derece dikkat etmesi lazımdır. En güzeli, resmi nikahını yaptırdıktan sonra dini nikahların camilerde cemaat huzurunda yapılmasıdır. Çünkü burada şahidlik bütün cemaata şamildir, nikahın sıhhatında şübhe kalmaz.

Sonra bugün bilinmeyen ve unutilan bir husus daha vardır ki buna iki taraf da riayet etmemektedir, bahusus burada kadının hakkı zai olmaktadır. Nikahta menri müeccel ve mehri müaccel diye iki mehir vardır. Bunun birisi ki mehri müaccel dedikleri, nikahtan evvel kadın için alınan yüzük, küpe, bilezik ve ev eşyalarıdır ki bu yapılır buna adet-i belde de derler, bazı yerlerde çokca bir para da alınır kıza çehiz yaparlar Diğer kısmı da mehr-i müeccel dedikleri mehirdir ki, o da iki tarafın pazarlık sureti ile taktir ettikleri nikah bedelidir. Beş on liradan tut da 100 veya daha fazlaya takdir olunarak damat beyin de kalbul ederek kıydığı nikahlardır. Bu paralar hemen istenilmez. Bazan hanım efendi bu nikah parasını beyine bağışlar. Bir ölüm veya ayrılık halinde kadının muhtar bir durumda kalmaması için erkeğin ödeyeceği bu para ile muvakkatan da olsa kadın geçinebilir. Bunlar zikr olunmadan kıyılan nikahlar mekruhtur derler. Bu paralar altın itibarı iledir, zira banknot paralarının her zaman kıymetleri düşmektedir.

Üçüncü korkulan şey ise ucuptur. Ucup lugat manasında, kendini beğenip ululanmak demektir. Buda nefsin fena ve kötü sıfatlarından bir sıfattır ki, sahibini bütün hayırlardan, dünya ve ahiret nimetlerinden mahrum eder. (El-ucbü hicabü-t-tevfik) diye yazılı büyük bir levha görmüştüm ve o zaman bunun ne demek olduğunu da bilmiyordum, bazı kimselere sordumsa da yine de anlayamamıştım. Şimdi anlıyorum ki insan kendisini beğeniyor yani kendini aziz görüyor gözünde de kendini büyütüyor ve başkalarını da kendi yanında ufak görüp hakir görüyor. İşte bu, kibrin bir nevidir ki insanı mahvettiği gibi, bu gibi kimselerden teşekkül eden cemiyetler de felah bulamaz. Bunu sana ufak bir misal ile izah edeyim:

Mesela bir değirmenin var bu değirmenler köylerde ekseriyetle su ile döner, şehirlerde ise elektirik ile çalışır. Bazı yerlerde yelkenle çalışanları da vardır, hangisi olura olsun değirmenin suyu ve elektiriği veya rüzgarı gelmezse o değirmen çalışır mı? Şübhesiz hepimiz hayır deriz İşte tevfiği ilahi tıpkı değirmene gelen su misalidir, o tevfiyatı ilahiyyeye mazhar olamayan kimse tıpkı susuz değirmen gibidir. Kalıbı kıyafeti yerinde olan, fakat can mesabesinde olan su yok o zaman değirmen hiçbir işe yaramaz. Bu da bir kaç nevi olabilir: Mesela değirmene suyunu ne suretle alır? Arklar vasıtası ile değirmene gelir. Şimdi ya bu arklar bozulmuş su başka yere kaçıyor veya komşu tarla sahipleri çalışıyor tarlalarını sularken dereye su kalmadı ise çaresiz beklemek mecburiyyetindeyiz. Eğer ark bozulmuşsa kolayı var, hemen tamir olunur sular da değirmene gelir. Eğer komşu, tarlasını sulamak için arkı bozmuşsa onu da kavgasız ve güzellikle hal eder suyu değirmene akıtırız, değirmen de dönmeğe ve buğdayları öğütmeğe başlar. İşte

bu tevfikatı İlahiyyenin kuldan kesilişinin sebeblerinden biri de ucuptur. Ark tamir olunmadıkça mani kalkmadıkça suyun değirmene gelmesi mümkün olamayacağı herkesçe malumdur. İşte bu ucub ortadan kalkmadıkça kula feyzi ilahi gelmez. Feyzi ilahi gelmeyince tıpkı o susuz değirmen gibi hiç bir işi yaramaz vesselam.

Onun için kulun ne yapıp yapıp bu ucuptan kendisini kurtarması şarttır. Şimdi rica ederim sen söyle: Terbiye edilmedik insanda tabii her fenalık olacak. Onu bu fealliklerden kurtarmak üzerimize borç değil mi? Gerek kibir ve gerek ucup ve bunlara benzeyen 70 kadar hal ki hepsi insanın insanlığına, kemaline, olgunluğuna tamamı ile manidir. Sizin yazın hararetinizi teskin için almış olduğunuz bir karpuz ham çıkarsa üzülersünüz. Çünkü ham karpuz bir işe yaramaz tıpkı bunun gibi o ham insan da hiç bir şeye yaramaz. Sakın sen deme ki: İşte bu kadar insan var çoğu ham, bir takımı da tamamı ile dinsiz kafirler bak neler yapıyorlar, gökte uçan onlar değil mi? Bütün medeniyet alemleri onların eserleridir. Hattâ tıp âleminde bile sıhhatlarımızın icab ettiği ilaçları onlardan almıyor muyuz? İnsaf et de boşa yorulma, bizim hayvanlar bizlere hizmet etmiyorlar mı, tarlalarımızı düne kadar onlarla sürerdik, nakliyatımızı da onlarla yapardık. Bak süt ve yağlarından ne güzel istifadeler ediyoruz, şimdi bu hayvanlar: “Biz size bu kadar faydalı oluyoruz, binaenaleyh bizi hayvanlıktan çıkarın, deseler tabii gülersiniz. Bunlar ne kadar faideli olsalar dahi yine hayvandırlar vesselam. İşte o kafirler de tıpkı öyle. O medeniyet ve hizmetleri onları hiçbir zaman hakiki bir insan yapamaz vesselâm.

ZEKÂTI VERMEMEK VE ARZULARA UYMAK

أَخَوْفُ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي شَحَّ مُطَاعٍ وَهَوَى مُتَّبَعٍ
وَاعْجَابُ كُلِّ ذِي رَأْيٍ بِرَأْيِهِ ﴿١﴾ ابو نصر الجزى عن انس

“Ümmetimin üzerine en çok korktuğum mallarında vacip olan zekatlarını vermemeleri ve hevalarına tabi olmaları ve bir de her re’y sahibinin kendi re ‘yini beğenmesidir.”

Bu hadis-i şerif de evvelki hadis-i şerif gibi Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem Hazretlerinin ümmeti üzerine en çok korktuğu şeylerden biridir. Şuhh malum bahilliktir. Lakin zekatını veren kişi bu bahillikten kurtulmuş olur. Diğer sadaka ve haseneler mürüvvet bakımından efdaliyet bakımın arz ederler? Asıl olan farz zekatını verebilmesidir, bunu güzelce hesaplayıp kırkta birini veren insan vacib olan hakkı ifa etmiş olur. Ondan artık mes’ul olmaz, bahillikten de kurtulmuş olur. Zira diğer bir hadis-i şerifte:

اِدِّ الزَّكَاةَ الْمُمْرُ وَضَةً فَإِنَّهَا طَهْرَةٌ تُطَهِّرُكَ

buyurulmaktadır. Yani ”**Farz olan zekatı verdiği takdirde muhakkak o temizdir seni de tertemiz yapar.**” Binaenaleyh evvela farz olan zekat borcunu öde zira sen de senin malın da mülkün de paran da tertemiz olur, hatta vücudun afiyette çocukların afiyette, efradi ailen de hep afiyette olurlar, bundan sakın şübhe etme. Çünkü temizlik sıhhatı celb eder. İkincisi ise nefis gibi hevasına uyan kimsedir. İmam Gazali der ki: “Hevasına tabi olmak insanların kalblerinde yer tutmak yani onların yanında bir makam, bir hürmet ve bir saygıya sahip olmak emelini taşımaktır ki, bu da kendinde bir izzetin varlığına alamettir. Kendinde izzet gören ise muhakkak başkalarını da hakir görecektir, o cihetten helaki mucip son derece korkulu bir varlıktır.” Cümlemizi Allah korusun.

Üçüncü korkulan huy da kendi nefsini başkalarına karşı tahsin etmektir bu da bir nevi kibirdir. Kendini beğenmek, kendi re’yini beğenip ona göre hareket edenler kendi reyini her ne kadar makbul olmasa dahi, beğenilmese de yine o illa benim dediğim olacak diye ısrar eder. İşte bu huy da hem kendisi için hem de bulunduğu cemiyet için çok tehlikeli ve korkunç bir afettir.

Bu hadis-i şeriflerde buyurulan korkular manevi korkulardır, bununla beraber aynı zamanda maddi korkuları da şamilidir. Bu huylarından naşı ahirette mesul olacağı gibi dünyada da bu gibi insanlardan korkulur, çünkü cemiyeti perişan eder. Onun için Kur’an-ı azimüşşanda meşvereti tahsin buyu-

arak: **وَأْمُرْهُمْ شَرِّ بَيْنَهُمْ** “Ki bunların işleri aralarında müşavere (ile) dir.”(Sure 38) buyurmuştur. Cenabı peygamberin bile Ashabı ile meşveretini biraz evvel yazmıştık. Herhalde bunlardan ders alıp ona göre hareket etmek ve herkese, büyük küçük hürmet ve saygıdan asla geri kalmamak ve kimseyi de incitmemek hem şeairi İslamiyyeden ve hem de asil olan insanlık icabıdır. Gerek dalalet yolları -ki çıkmaz ve batıklık yollarıdır- ve gerekse nefis ve şehvete uymak ve kendini beğenmek ne insana ne de müslümana yakışır vesselam.

İnsan da eğer insansa, müslüman da eğer hakiki müslümanrsa herkese kardeş gözü ile bakar ve öylece muamele eder, kardeşine karşı sert muamele ve çirkin sözler katiyyen yakışmaz. Sen çok okudun fakat bunlara dikkat etmezsen okudukların hep yazık olmuştur vesselam.

KÖLE EFENDİSİNİN KARDEŞİDİR

أَخُوكَ فِي الْإِسْلَامِ لَا تُكَلِّفُ مِنَ الْعَمَلِ إِلَّا مَا طَاقَ
وَاطْعَمَهُ مِنْ طَعَامِكَ وَالْبَسَهُ مِنْ لِبَاسِكَ فَإِنْ كَرِهَتْهُ
فَبِعْهُ يَغْنَى الْعَبْدُ ﴿طس عن انس﴾

“(Kölen), senin İslamda kardeşindir: yapacağı işten ancak takat getireceği şeyi teklif et, yemeğinden yedir, giydiğinden giydir. Eğer hoşuna gitmezse sat.”

Buhari ile Müslim’in müttefikan rivayetlerinde Marur b. Süveyd diyor ki: “Ben Eba Zer’i gördüm ki, üzerinde bir hulle vardı, aynı hulle ise kölesi üzerinde de vardı. Eba Zer’e sordum: Bu nasıl iş? Anlattı, şöyle ki: Ben bir zaman -Resulüllahın zamanında- bir kişiye sövmüş ve onu anası ile ayıplamıştım, o zat gidip beni Resulüllah Efendimize şikayet etmişti. Bunun Üzerine Resulüllah sallallahü aleyhi ve sellem bana karşı: Sen hala bu yaşa geldiğin halde cahiliyyet adeti üzerinde duruyor musun? Ben de evet dedim. Buyurdular ki:

“Bunlar sizlerin kardeşlerinizdirler ve sizlerin etrafında sizlere yardımcıdırlar, Allahu Teâlâ bunları sizin elleriniz altında sizlere hizmet için vermiştir. Her kimin elinin altında bunlardan birisi bulunursa ona yediğinden yedirsın ve giydiğinden giydirsın” buyurmuştu. İşte ben de o emre imtisalen elimden geldiği kadar riayet etmekteyim.

Bu hadise bugün bütün dünya insanlarına ve bahusus müslümanlara gayet güzel bir derstir. Eğer biz hadis-i şeriflere riayet etmiş olsaydık şimdi ne işçi meselesi ve ne de grev olurdu.

Bütün çektiklerimiz ve çekeceklerimiz hep bu haksızlıklardan ileri gelmektedir. İnsan hakkı, kul hakkı, hayvan hakkı, komşu hakkı, ana-baba hakkı, karı-koca hakkı, eş ve dost hakkı, hoca hakkı, memleket hakkı, devlet hakkı, cemiyet hakkı, kardeş hakkı bir sürü hak. Başta Allah hakkı, kitap hakkı, Peygamber hakkı, büyüklerin hakkı, çocukların hakkı, yetimlerin hakkı, dulların hakkı daha kim bilir ne kadar hak. Cenab-ı Hak muinimiz olsun vesselam.

FARZLARA İTTİBA, HARAMLARDAN İCTİNAB VE TAKSİME RIZA

أَدِّ مَا افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكَ تَكُنْ مِنْ أَعْبِدِ النَّاسِ
وَاجْتَنِبْ مَا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْكَ تَكُنْ مِنْ أَوْرَعِ النَّاسِ
وَارْضَ بِمَا فَسَمَ اللَّهُ لَكَ تَكُنْ مِنْ أَغْنَى النَّاسِ

﴿عد عن ابن مسعود هب عنه موقوفا﴾

“Allah’ın senin üzerine farz kıldığı şeyi eda ettiğinde, nasın en âbidi olursun, Allah’ın senin üzerine haram kıldığı şeyden içtinab ettiğinde, nasın en evrâ olursun. Allah’ın sana taksim ettiği şeye razı olduğun takdirde nasın en zengini olursun.”

Açıklama:

Bu hadis-i şerif daha mufassalca (İtteki’l-meharim başlıklı 44 nolu hadis-i şerifte geçmişti) ve tafsilatı da mümkün mertebe yapılmıştı.

Burada da bir nebze bahs etmek herhalde faydadan hali değildir, çünkü tekrarlarda pek çok faydalar olduğu herkesçe malumdur:

Evvela insanın müslüman akaidini bilmesi yani Amentü'yi Allah'a, meleklerle, kitaplara, peygamberlere, ahiret gününe, öldükten sonra dirileceğine, cennet, cehenneme, sırat köprüsüne, amellerin tartılacağı mizana ve bu mesuliyet gününe inanıp iman ettikten sonra namazın farzlarına -on ikidir-, orucun farziyyetine, zekatın farziyyetine, haccın farziyyetine, abdestin farzlarına, teyemmümün farziyyetine inanıp iman etmesi şarttır, ki bunlar 32 farz içindedir. Bir de 54 farz vardır ki, bunları okuyup öğrenmek ve sonra da bunlarla amel etmek her mümin muvahhide farzdır, borçtur, bunları bilmeyenlerin imanı sahih olmadığı gibi nikahları da sahih olmaz. Zira dinsizlerin nikahı sahih değildir. İşte bu farzlar yapılmıca o müslüman Allahu Teâlânın en abid kulu olmuş olur.

İkincisi ise haramlardan kaçmak ve sakınmaktır. Bunun için günah kitabını okumak ve günahların neler olduğunu öğrenmek gerekir. Bazıları: Evvela namaz kılmamak, oruç tutmamak, parası varken zekat vermemek, parası var, sıhhatı da yerinde, mani de yok iken hacca gitmemek, zina, kumar, içki, sirkat, faiz, harpten kaçmak, anaya, babaya, hocasına asi olmak, adam öldürmek, namuslu kadınlara iftirada bulunmak, ve buna benzer tam 125 büyük, 60 kadar da küçük günahlardan kaçmakla nasın en evraı olursun. Evra kelimesi takvadan daha üstün olarak bütün şüpheli şeylerden de kaçan kimseye vera sahibi denir. Haramlardan ve şübehattan kaçan kimse demektir. Bu haramları bilmekle beraber bunlardan içtinap, ihtiraz, ancak, Cenab-ı Hakk'ın lutfuna, ih-

sanına bağılıdır. Yoksa İnsan yağmurdan kaçarken doluya tutulan kimseye döner maazallah.

Üçüncüsü ise Hakk'ın taksimine razı olmak, kaderine razı olmak, başkalarının mal ve servetlerinde gözü olmamak. Tokgözlü olup Hakk'ın verdiği kısımete razı olup şükrünü ifaya çalışmak. Ki bu suretle insanların en zengini olursun.

Demekki sofuluk, feraiz-i İlahiyyenin ifasından sonradır, feraizi İlahiyye yapılmadan ne dervişlik, ne sofuluk ne de müslümanlık olur. Bazı sapık kimseler vardır ki, namazı kaldırıp yerine mürakaba diye bidatlarla insanları kandırırlar, güneş doğunca yıldızlar nasıl görünmezse, biz de artık kemale ulaştık güneş gibiyiz diyerek ibadete lüzum görmezler. Halbuki Peygamberimiz önümüzde, ölünceye kadar ibadeti hiç terk ettiler mi, sen yoksa Peygamberi de mi geçtin ey zavallı?

Bir kimsede onu haramlardan men edebilecek bir kuvvet olmazsa onun müslümanlığı dilinde demektir, içi boştur, müslümanlık ve iman içine işlememiştir. Ve birde gönül zenginliği vardır ki asıl zenginlik de odur. Çalışır, çabalar ve eline geçene razı olup Allah'ına şükreder ve kimsenin ne malında, ne servetinde gözü olmaz, Veysel Karani Hazretleri gibi. Ki o, kazancının bir kısmını kendi yer ve bir kısmını da ana ve babasına verir, bir kısmını da fakir fukaraya tasadduk edermiş.

Yediğin mahv olup gider, diğer ikisi ise ahirete gider ve orada seni karşılar vesselam.

ZEKATI VERİLMEYEN MAL NECİSTİR

اِدِّ الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ فَاِنَّهَا طَهَّرَ فَتُطَهَّرُكَ وَآتِ صَلَةَ
الرَّحِمِ وَاعْرِفْ حَقَّ السَّائِلِ وَالْجَارِ وَالْمِسْكِينِ
حَمْدُكَ عَنْ اَنَسٍ

“Farz olan zekatı eda eyle çünkü o zekat muhakkak temizleyicidir, seni de temizler. Sıla-i rahmi ifa eyle. Dilencinin, komşunun, miskinin de haklarını bil.”

Bir insanın zekat verecek miktar bir parası olursa onun para veya dükkanındaki malı hesaplanır, bunun kırkta birisi fukaranın hakkıdır bu para, ayrılıp fukaraya verilince geri kalan para ve mal tertemiz olur. Şayet bu zekatını ya iyi doğru hesaplamaz veya bir miktar sadaka vermekle iktifa ederse o zaman o geride kalan malın içerisinde fukaranın da hakkı kalmıştır. Binaanaleyh o kalan servet artık pistir, yiyen de faide göremez, harcayanın çok geçmeden iflası hazırdır. İflas ise iki kısımdır: Biri, dünyada malı mülkü elinden gidip, çırıl-

çıplak kalmak, birisi de dünyadaki düzeni bozulmazsa onun cezası da ahiret iflasıdır ki, ahirette bütün sevapları elinden gidip üstelik fukaranın günahlarını da üstüne yüklenir. İşte en acı bir felaket. Dünyada iken iflas eden, cezasını çekmiştir, belki tevbeler edip aklı başına gelir de fakir fukarayı sevindirip güzel bir hayata kavuşabilir. Lakin ahiret müflisinin ise işi haraptır, çünkü o kadar fukara hakkı yemiştir ki, onların cezası da o kadar fazla ve acıdır.

Malumdur ki hırsızlık, eşkiyalık, halkın parasını zor ile almaktır. Bunlar, ne kadar fena ve çirkin şeylerse zekatı vermemek de bir nevi hırsızlıktır.

Hırsız, eşkiya zenginin mallarını alır fakat, zekatını vermeyen zavallı ise fakir-fukaranın hakkını çalmış demektir ki cezası elbette daha büyük olacaktır.

Zihni Efendi'nin yazdığı "Ni'meti'l-İslam" kitabının kırk-beşinci sahifesinde zekatla ilgili bir kaç söz:

Hayriyye-i Nabi'den:

Hakkıdır Hazreti Hakk'ın ol mal
Sen dahi etme edade ihmal
Çünkü etmiş seni Hak ehl-i nisap
Sen de et tezkiye-i mala şitap
Fukara hakkıdır imsak etme
Pak iken malını na-pak etme
Emr-i Hak üzre sen ettikçe eda
Birine on verir anın Mevla
Vermezsen berekatı kalmaz
Nimetin sende sebatı kalmaz
Eyleyen fakr-u ginayı tekvin
Etmiş anı fukaraya tayin

Seni zengin eden Allah kadir
Eylemiş anı da hikmeti ile fakir
Eyleme ketm hukuk-i fukara
Senesi geldiği dem eyle eda
Ağniya aynasıdır fukara
Zıddı ile münkeşif olur eşya
Def'e kadir mi olurdun takdir
Seni anın yerine etse fakir
Fukaraya nazar-i merhamet et
Unf etme sakın merhamet et
Ana şükr-et ki anın yerine sen
Olmuş olsan ne gelirdi elden?

Hepsini yazmadım, zannedersem bunlar da yeter. Şimdi biraz da “Nüzhet’ül-Mecalis” den bir kaç söz yazmayı gönlüm arzu etti. Çünkü onu okudukça çok mütaahassis oldum. Senden bir ricam daha olacak: Elhamdülillah İslam dini kadar güzel hiçbir din yoktur, her şeyi pek güzel, yalnız onları okuyup öğrenmek başlıca hedeflerimizden biri olsun. Mesela akaid kitaplarını çok oku ve ilmihal kitaplarını da elinden bırakma. Ahlak kitaplarını da tekrar tekrar oku. Zihni Efendi’nin “İslam” adlı eseri beş kitaptır bu sizlere ve bizlere de kafidir.

İbn-i Abbas’ın zamanında zengin bir adam ölmüş, kabrini kazdıklarında koca bir yılan olduğunu görmüşler. Sormuşlar ne yapalım diye. O da başka kabir kazmalarını söylemiş, onda da kocaman bir yılan. Bir başka kabir daha kazmışlar, orada da koca bir yılan. O zaman yedi kabir kazmışlar hepsi böyle. Evine sormuşlar ki: Bu adamın hali nedir? Hanım efendi de: Bu bey malının zekatını vermezdi demiş. O zaman Hz. İbn-i Abbas oraya gömünüz demiş. Buna aid çok vakalar vardır ki her birerleri birer ibret levhası.

Zekatını ödemeyenlerin halleri ahirette pek acı bir şekilde cezalarını görecekleri gibi, dar-i dünyada da cezasız kalmayacakları malumdur. Çünkü zekatı verilen hiçbir mal telef olmamıştır, telef oldu ise mutlaka zekatı verilmemiştir. Bununla beraber zekat müslümanın köprüsüdür, yani köprüden geçebilmek için zekatı vermek lazımdır, yoksa köprüden geçemez. Bizim de boğaz köprüsü öyle değil mi? Parayı veren geçip gidiyor. Binaenaleyh, sadakalar umumiyetle dertleri ve belaları giderir, fena ölümlerden korur ve Hakk'ın gadabını da kaldırır, sıla-i rahimle de ömür artar olduğunu da unutma.

KABİR AZABININ SEBEBLERİ

أَدْخَلَ رَجُلٌ قَبْرَهُ فَاتَاهُ مَلَكَانِ فَقَالَ لَهُ إِنَّا ضَارِبُكَ
ضَرْبَةً فَضْرِبَاهُ ضَرْبَةً إِمْتِلَاءَ قَبْرِهِ مِنْهَا نَارًا فَتَرَكَاهُ
حَتَّى أَفَاقَهُ وَذَهَبَ عَنْهُ الرُّعْبُ فَقَالَ لَهُمَا عَلَى مَا
ضَرَبْتُمَانِي فَقَالَا إِنَّكَ صَلَّيْتَ صَلَاةً وَأَنْتَ عَلَى
غَيْرِ طُهُورٍ وَمَرَزْتَ بِرَجُلٍ مَظْلُومٍ فَلَمْ تَنْصُرْهُ

﴿طلب عن ابن عمر﴾

“Bir kişi kabrine konulmuş, İki melek gelip ona demişler ki: Biz seni bir dövmekle döveceğiz ve bir vurmuşlar kabri ateşle dolmuş, ayılincaya, kadar bırakmışlar ve ondan korku gidince o iki meleğe demiş ki: Ne için beni dövdünüz? Cevaben: Tahkik sen, namazı temiz olmadığın halde kılıyordun ve bir de bir mazlum kişiye uğradın da ona yardım etmedin.”

Bu hadis-i şerifi Taberani-i Kebir Hz. Ömer'in oğlundan nakl ederek rivayet etmektedir. Bu ölen zat kabrine konduktan sonra iki melek gelir ki bunlara münker, nekir derler. Bu melekler evvela ölen kişiye: Rabbin kimdir, Peygamberin kimdir, dinin nedir, kitabın hangi kitaptır, kıblen neresidir diye sorarlar. Bunların cevabını aldıktan sonra bu adamı dövmeğe kalkmışlar ve dövmüşler. Tabii kabri ateş kesilmiş, adam neye uğradığını bilememiş ve bir müddet sonra da aylmış ve bunlara kendisini ne şeyden, ne sebepten naşı dövdüklerini sormuş, onlar da: Sen namaz kılıyordun amma taharetine hiç dikkat etmiyordun. Belki üstü-başı sidikli bir elbise ile kılıyordun. Ve bir de yine sen bir mazlum zat dövülürken veya ona eza ve cefa edilirken görüp geçtin ve gücün de yettiği halde o mazlum zata bir yardımda bile bulunmadın, işte bu sopa sana bundan naşı demişler.

Şimdi bu hadis-i şerif cümlemize güzel bir ders ve ibret tir. Bir kere dövülen adamın dini bilgisi olmadığı anlaşılıyor. Çünkü hem namaz kılıyor hem de namazın sıhhat ve fesadını da bilmiyor veya çok dikkatsiz ve namaza ehemmiyet veriyor da pis bir elbise ile veya abdest alırken yıkanacak azaları tam yerli yerinde yıkamıyor. Mesela yüzünü yıkarken yüzün ne kadar olduğunu ya bilmiyor veya dikkatsiz hemen yüzünü ıslatıp geçiyor, kollarını kezalik dirsekleri ile birlikte yıkaması lazım gelirken onları da yapmamış, ayaklarını yıkarken topukların çukur yerlerini yıkamamış, parmaklarının arasını kuru bırakmış, gusuldeki taharete de dikkat etmemiş; bazı yerleri yıkamamış kuru kalmış veya gusulde niyyeti yapmamış, hele gusulde ağız ve buruna suyu çekmeği de ihmal etmiş veya donunu idrardan muhafaza edememiş, istihra denilen kurulanmayı yapmamış veya böyle bir şeyi bilmiyor. İdrardan sonra:

yolda kalan bakiyeleri çıkarmak için istibra denilen paklanmayı, biraz gezinmek veya ayak hareketleri yapmak suretiyle temin etmek, sonra orayı yıkayıp bir bezle kurulanmak icab eder. Bu yapılamayınca idrar damlaları donu kirletir.

İmam-ı A'zam Hazretleri ufacık bir kan veya idrar damlası için bulaşan yerleri yıkadığı da rivayet olunur. Sonra asıl mühim olan itikad temizliğidir. Binaenaleyh itikad kitaplarını çok, hem de çok oku, Allah'ı bilmek ancak itikad kitaplarımızda bildirildiği gibi bilinir, yoksa ne namaz ne de oruç ve ne hac hatta hiç bir amel kabul olunmaz. Zira itikad esastır.

Hele şunu hiç hatırlından çıkarma: İhlas süresinin türkçesini mufassal tefsirlerden iyi oku ve de ki:Allah birdir her zaman ve her yerde daima bizimledir, bize bizden yakındır, bizim her şeyimizi gizli aşıkâr, olmuş olacak her şeyimizi de pek güzel bilir görür, her niyyetimizi ve kasdımızı, her hareketimizi da;hem görür, hem bilir ve her fısıltıyı ve hatta gönülden geçen en gizli şeyleri de işitir, bilir. Allah bizimledir, şahidimizdir ve aynı zaman nazırımızdır, bizi her zaman her yerde gözetmektedir, bizleri gözlemektedir. Bunları sakın unutma, tekrar tekrar oku ve ezberle, bunlar senin içine ve damarlarına işlesin ki günahlardan uzak kalmağa ve ınamazına dikkate ve mazlumlara yardıma cesaret ve iskan hasıl olsun.

Halbuki bir temizlik daha vardır ki o da manevi pisliklerden kurtulabilmekle mümkündür. Maddi pislikler ne kadar çok olursa olsun bir yıkanır, bir de çamaşır değiştiniz mi tertemiz olursunuz, fakat manevi pislikler malumdur ki öyle su ile falan temizlenmesi mümkün değildir, o ancak nefsin yenilmesi ve mağlup edilmesi ile olur, o da öyle kolayca yı-

kılıp mağlup edilecek bir şey değildir ki, dedelerimiz. “Kötü huyları ancak teneşir temizler” demişler.

Nefis ile mücadelenin farz-ı ayın olduğuna hala inanmayacak mısınız? Bu pis kirli, riya, haset, kin, kendini beğenme gibi bir sürü ahlak-ı zemime, mezmum ahlaklarla mı ölmek iyi, yoksa mütevazı, kismetine razı, kimseyi incitmeyen ve kimsenin malında ve canında gözü olmayan ve herkese de iyilik yapmağa çalışan bir kimse olarak mı ölmek istersin.

Sonra bir temizlik daha var ki o da çok mühim: yediği ekmeğin helal olmasıdır. Helal olmayan lokmalarla beslenen vücudun yeri cehennemdir derler. Helal lokma için evvela faizden kaçmak, hırsızlıktan, gasbdan, kumar ve içki paralarından, gayri meşru bütün kazançlar hep haramdır. Bu paralarla ne zekat, ne hac, ne umre ne de sair hayırlar ve hasenatlar kabul olunur. Bunlar pis paralardır. Bunlar ile beslenen vücutlardan da katiyyen hayır gelmez. Bir de zalimlere hizmet ile alınan paralar da böyledir vesselam.

İnsanın alnının teri ve elinin emeği ile helal olarak kazanılan ve aynı zamanda muayyen bir gelire değil, doğrudan doğruya Allahu Teâlâya tevekkül ile bir sanat, bir ticaret veya bir ziraatla kazanılan paralar ne kadar güzel paralardır. İnsan yedikçe içi açılır, gönlü de açılır vesselam. Demek itikad temizliği, elbise temizliği, vücut temizliği, ahlak temizliği, kazanç temizliği ve bir de pek mühim olarak Allahu Teâlâ biridir, bizimledir, bize bizden yakındır, her şeyimizi görür, bilir, iştir, şahidimiz ve nazırımızdır, bizi gözleyicidir her zaman ve her yerde vesselam.

HAC VE UMREYE DEVAM ETMEK

أَدِيمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ فَإِنَّهُمَا يَنْفِيَانِ الْفَقْرَ وَالذُّنُوبَ
﴿كَمَا يَنْفِي الْكَبِيرُ خُبثَ الْحَدِيدِ﴾ طس وسليم الراز الجابر

“Hacca ve Umreye devam ediniz çünkü bu ikisi fakirliği ve günahları yok eder, demircinin körüğü demirin pisliğini giderdiği gibi.”

Haccı emreden Allahu Teâlâdır ve İslâmın beş şartından birisidir. Hac, Mekke-i Mükerrermedeki Beytullahı ihram ve hac niyeti ile birlikte tavaf ve sa'y edip Arafat'ta bulunmak, Müzdelife'de kalmak ve Minâda şeytanı taşlamak, traş olup ihramdan çıkmak sureti ile hac kitaplarında uzun uzadıya bahs olunan merasimi yapmakla olan vazifeye derler. Bu, senede Zilhiccenin sekizinci gününden başlar ve on üçüncü gününe kadar devam eder, başka bir zamanda olmaz.

Umre ise hac günlerinde maada senenin her gününde ifa edilebilen bir ibadettir. Bu da yine niyetle ihrama girip mikat mahallinden umre niyeti ile Mekke-i Mükerreme'ye

girer ve beyt-i şerifi tavaf ve sa'y edip traş olup ihramdan çıkmakla olur. Fakat bunlar, yani hac ile umre öyle bir ibadettir ki, hem ziyaret, hem seyahat, hem peygamber sallallahü aleyhi ve sellemi ziyaret, belde-i tayyibeyi ve oralarda bulunan Ashab-i kiram hazretlerini ziyaretlerle pek büyük ders ve ibretlerle dolu olan, bir çok da olgun ve kamil insanları görüp ziyaret etmek, bu fani dünyanın kimseye kalmadığı ve kalamayacağını idrak edip yolunu düzeltmek, aşkını artırmak, sevgisini Hakk'a ve Hak yollarına bağlamak ve ibadetlerine bir hız ve intizam ile devama sa'y-ü gayret göstermek, hem Hakk'ın rızasını kazanabilmek ve hem de insanları kıvrandıran fakirlik ve günahlardan kurtarmak gibi iki büyük devlete ulaşmasına da sebep olacağı gibi bir çok hayırlı işleri işlemesine ve hayırlı işlere öncü olmasına da sebep olacağından, defteri a'mali hiçbir zaman kapanmayan bahtiyarların arasında yer almış olur ki ne büyük saadet ve ne büyük selamettir. Binaenaleyh, vakti ve sıhhatı yerinde olan her müslümanın mümkünse her sene hacca gitmesi farz değilse bile bu hadis-i şeriften anlaşılacağı vech ile (Edimü) kelimesi (Vazıbü)kelimesi ile terceme edilmiş muvazabat ise ancak devamla olacağı da aşikardır.

Sonra hele bizim gibi çalışma, yürüme ve yorulma bilmeyenlerin muhakkak orada biraz da vücudlarının ıslahı mümkün olmaktadır. Sonra her istediğini yemeğe alışan kimseler biraz olsun fakir-fukaranın halinden ve hele soğuk sularla serin havanın ne demek olduğunu hem anlar, hem de şük-rünü artırıp mümkün oldukça fukara-i mesakine yardımını artık borç bilmeğe başlar, sonra hac esnasından son derece ri-ayeti ile emrolunduğumuz çirkin ve fuhuş sözlerinden, fışk u fücürdan ve başkaları ile boş yerlere cidal etmekten ve bu

sayede ahlakan da tekemmüle doğru adımlar atılır, en nihayet güzel bir insan olarak yaşamak ve güzel bir insan olarak da ölmek şeref ve devletine nail olur.

Onun için sen ey muhterem kardeş! Sakın hacca gidenlere ilişme, çatma, paralarınızı oralarda harcayacağınıza memleket ihtiyaçlarına harcayınız demeye kalkma, bak bu kırk milyon insan içinde cemiyyetine en faydalı insanlar bu hacı efendilerdir. Bazı bozuklar olursa da kaideyi tabiatı ile bozamaz, hüküm ekseriyete göredir vesselam.

Cenab-ı Hak hemen cümlemizi dinine sadık, sözüne sadık, işlerine sadık, amellerine sadık, dostlarına sadık kullarından eylesin. Amin.

SELAMLAŞMAK

إِذَا أَتَى أَحَدُكُمْ مَجْلِسًا فَلْيُسَلِّمْ فَإِنْ بَدَّالَهُ أَنْ يَجْلِسَ
جَلَسَ فَإِنْ أَرَادَ أَنْ يَقُومَ فَلْيُسَلِّمْ فَلَيْسَتْ الْأُولَى بِأَحَقَّ
﴿مِنْ الْآخِرَةِ﴾ حَبَّ عَنْ ابْنِ هَرِيرَةَ

“Sizden biri, bir meclise geldiği zaman selam versin, ona oturması için bir yer zahir olursa otursun, kalkıp gitmek istediği zaman yine selam verip kalsın, evvelki selam sonraki selamdan daha ehak değildir.”

Bu hadis-i şerif meclislere giden kimselerin İslam adabına uygun bir şekilde girmeleri için evvela sünnet olan selamı güzelce vermesi sonra da boş bulduğu bir yere oturmasının lüzumu açıkça bildirilmektedir. Evvela selam sonra kelam kaidesince selam vermeden geçip oturmak hem adabı İslamiyeye muğayirdir, hem de cemiyet adabına muhaliftir, hatta eğer gelen kimse yabancı bir kimse ise selamdan sonra kendini tanıtmaması da lazımdır ki kimsenin içinde bir şübhe ha-

sıl olmasın, gerek meclis dağılırken ve gerekse kalkıp gitmek isteyen kimse giderken de yine “Esselamü aleyküm” desin de öylece kalkıp gitsin, evvelce selam vermişim, artık bir selam daha istemez diye hatırına bir şey gelmesin. Eğer gelirse o zaman bu hadisi şerifi hatırlasın. Giderken verilen selam, gelirken verilen selamdan aşağı değildir. Yani mertebe itibarı ile her ikisi de aynı sevabı kazandırır. Selam verirken de alırken de kelimelerin çokluğu ve fazlalığı nisbetinde sevap fazla olur. Mesela: “Esselamü aleyküm ve rahmetüllahi ve berekatüh” diyen zata aynen “ve aleykümüsselam ve rahmetüllahi ve berekatüh” diyerek cevap vermek lazımdır. Yalnız “ve aleykümüsselam” derse çok hatalı olur ve sevap cihetinden eksik sevap alır. Bir de selam verdiği kardeşinin hakkına riayet etmemiş ve adeta ona muhalefet etmiş de olur.

Selamı emreden Allahu Teâlâ ve tekaddes hazretleridir ve onu bize talim eden yine Allah’ın sevgili kulu Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem hazretleridir. Selamı vermek sünnet, almak farzdır. Cemaat halinde bulunan kimselerden birisinin selam vermesi ve diğer cemaattan da birisinin selamı alması kafidir.

Selam kelimesi Allahu Teâlâ’nın isimlerindendir ve doksan dokuz esma-i hüsnadan altıncı isimdir, manası çok mühimdir: Noksanlıklardan ve ayıplardan emin olmak manasını taşır; Onun için “Esselamü aleyküm” dediğimiz zaman yani sizler her zaman ve her yerde noksanlık, ayıp ve kerih görülen her şeyden emin olunuz ve bütün afetlerden de selamette olunuz diye din kardeşiniz size dua ediyor. Siz de ona mukabil “ve aleykümüsselam” diyorsunuz veya “ve aleykümüsselam ve rahmetüllahi ve bereketüh” diyorsunuz yani Allahu Teâlânın rahmet ve bereketi sizin de üzerinize olsun ve hem

siz de- bütün noksanlıklardan, ayıplardan ve bütün afetlerden emin olunuz, selamette kalınız, mesud bahtiyar olunuz. Şimdi bu manaları başka hangi kelime ile ifade edebilirsiniz?

Selam verirken kardeşinize duada bulunduğunuzu bileerek kelimelere rahmet ve bereketi de ilave ederek “Esselamü aleyküm ve rahmetüllahi ve berekatüh” demek daha evladır. İhmal edilmemesi tavsiye olunur. Her cümleye on sevap verilir, tamamı 30 sevap eder, oturduğu yerde yorulmadan kazanılan bir sevaptır.

“et-Tergib-ve-Terhib” cild 3, sayfa: 424. Selam. bahsinde Buhari ile Müslim’in müttefikan rivayetlerinde bir zat Resuli ekrem sallallahü aleyhi ve sellem Hazretlerinden: İslamda yapılması hayırlı olan şey nedir diye sormuş. Resul-i Ekrem de:

تُطْعِمُ الطَّعَامَ وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ

diye cevap vermiş: **“Yemek yedirmen ve bilip bilmediğin herkese selam vermendir”** buyurmuştur. Şu iki cümle ile, İslamda yapılması lazım gelen hayırların en başında yemek yedirmenin yani evvela açları doyurmanın, sonra da Allahu Teâlânın selamını herkese yaymanın geldiğini öğreniyoruz. Yani herkes için selamet, saadet istemek ve herkesin bütün felaketlerden, hastalıklardan, afetlerden emin olmasını istemek sureti ile gönlünü de almış oluyoruz. Bir taraftan karnını doyurmak bir taraftan da “İşte karnını doyurdum Allah seni korusun, emin olasın, saadet ve selametle yaşayasın” diye bir duamız yok mu? İşte dünyanın fethine kafidir. Her zaman ve her yerde bir çok zarurette inleyen, fakrî zaruret içerisinde kıvrı-

nan kim bilir ne kadar insan vardır. Hele topraksız, işsiz, beceriksiz, hasta, sakat, akıl noksanlığına uğramış insanların hesabını kim bilecek. Amerika gibi zengin bir memlekette on milyon fukara bulunduğunu gazeteler yazarken dünkü gazete de 25 milyon okuma-yazma bilmeyen kimsenin bulunduğunu yazıyordu. Bunları da o fukaraların arasına katmak mümkün. 35 milyon insan, demek cemiyyetin üçte biri mahrumiyette demektir. Bunların imdadına ne ile yetişilir. İşte Cenab-ı Peygamberin gösterdiği yol: Evvela karınlarını doyur, sonra karınlarını doyuracak işler bul, müesseseler kur, karınlarını böylece doyur, hastalarına, beceriksizlerine de bakım evleri yap, oralarda tedavi et, selamet işte budur.

Bak sana güzel bir misal vereyim:

Yangın olan bir evde sıkışıp kalan bir kimse pencereden bağıyor: “Yahu beni kurtarın.” Şimdi sen bu adama “Esse-lamü aleyküm” deyip geçsen insanlık ve İslamlık vazifeni yapmış olur musun? Denize düşen, batağa batan bir araba, içindekiler ile beraber saplanıp kalmış. Şimdi insanın vazifesi nedir, selam verip geçmek kafi midir? Rica ederim, bu bir misaldir amma her şeye şamildir. Şimdi köprü altında yatan işsiz, serseri gibi dolaşan, şu İstanbul’da bile kim bilir ne kadar çok insan vardır. Ardı arkası kesilmeyen hırsızlık hadiseleri, onları hapishanelere sokmakla önlenemez olduğu görülmektedir. İşte Amerika gibi hem zengin, hem fabrikası bol bir memlekette geceleri bhusus yalnız olarak şehirde bile dolaşmak mümkün olamıyor, mutlaka ya soyacaklar veya da öldürecekler. İşte bu, şu iki şeyden ileri geliyor: Birisi açlık, birisi de dinsiz ve imansız oluşlarından. Zira en büyük afet, tehlike, felaket: Cahilliktir yani varlıkların sahibi olan Allahu Teâlâyı tanı-mak ve bilememekten neşet etmektedir. Fukaranın karnını

doyuracak müesseseleri her tarafa yapar ve bütün afet ve felaketlerden onları emin kılacak dini, İmanı da onların içine yerleştirdiniz mi işte o zaman memleketi feth etmiş olursunuz. Yoksa laflarla ve şehirlerdeki sefahetlerle televizyon gibi insanların ömürlerini, vakitlerini boş yere çalan ömür hırsızları ile memleket idare edilemez. Çünkü bir kısım insan yaşarken, diğer bir kısım aç ve sefil ve cahil zümre bir arada ne yaşayabilir ne de geçinebilir. Bunlar en iyisi Resullüh'ın dediği gibi bir taraftan karınları doyurmak diğer taraftan da bunları bütün afetlerden, tehlikelerden emin kılacak bir bilgi, bir terbiye bir ahlak ve bir din, iman -ki islam dini en güzel ve en sağlam bir dindir- ile teçhiz etmek lazımdır. Bak o dinin şarii Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem buyurdıkları ne kadar şahanedir.

Müslim ile Davud, Tirmizi ve İbn-i Mac'e'nin beraberce Ebu Hüreyre'den naklettikleri şu hadise çok dikkat eyle: Resul-i Ekrem buyuruyorlar:

“İman etmedikçe cennete giremezsiniz ve birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş sayılmazsınız. Sizi bir şeye delalet edeyim ki, onu işlediğiniz zaman birbirlerinizi seversiniz. Selamı aranızda ifşa ediniz, yayınız.”

Diğer bir rivayette şöyle zikr edilmektedir: **“Sizlere sizden evvel geçen kavimlerin hastalıkları, dertleri sirayet etmektedir, bu hastalıklar hased ile buğz'dur. Buğz, kesici bir bıçaktır, fakat saçları kesen traş makinası veya ustura gibi değil, lakin dinleri kesen, dinleri yok eden bir bıçaktır o buğz. Nefsim yed-i kudretinde olan Allah'a kasem ederim ki siz iman etmedikçe cennete giremezsiniz, birbirlerinizi de sevmedikçe iman etmiş olamazsınız. Sizlere**

birşey haber vereyim ki onu işlerseniz imanınız sağlam olur, o da: Selamı beyninizde (aranızda) ifşa etmenizdir.”

Üç şey vardır ki kardeş dostluğunu safiştirir:

Birisi ona mülaki olduğun, rast geldiğin zaman hemen selam vermek, mecliste ona yer açıvermek ve onu en güzel ismi ile çağırmak; bey veya efendi ile taltifte bulunmak, dostluğu arttırır ve sağlamlaştırır ve saf kılar.

Ebu Yusuf Abdullah b. Selam radiyallahu anh der ki: Resulullah sallallahü aleyhi ve sellemden işittim buyurdular ki:

“Ey insanlar selamı ifşa ediniz, yemek yediriniz, geceleri herkes uyurken namaz kılınız, selamla cennete giriniz (girersiniz).”

Tirmizi ile İbn-i Hıbbanın sahihlerinde Hz. Ömer’in oğlu Abdullah Radiyallahu anhümadan: Sallallahü aleyhi ve sellem buyurdular ki:

“Rahman’a ibadet ediniz, (itaat ediniz) selamı ifşa ediniz, taam yediriniz, cennete dahil olunuz (cennete girersiniz bunları yaptığınız takdirde).”

Ebu Şüreyh radiya’llahü anh derki: Ya Resulullah bir şey haber ver ki (bildir ki) benim cennete girmeme sebep olsun. Buyurdular ki: **“Kelamı güzel eyle, selamı bezl eyle ve yemek yedir.”**

Taberani’nin diğer rivayetinde: Benim cennete girmeme sebep olacak olan ameli bana delalet buyurun demişler. Cevaben: **“Tahkik mağfired-ilahiyyeyi mücip olan bezlülse lam, hüsnülkelamdır”** buyurmuşlar.

Ebu Hüreyre’den olan rivayette: **“Müslümanın müslüman üzerinde beş hakkı vardır: verilen selama mukabele**

etmek, hastayı ziyaret etmek, cenazesine gitmek, davetine icabet etmek, aksırdığı vakit yerhamükellah demek.”

Diğer rivayette altı hak olarak gösterilmiş, fazla olarak: **“O nasihat istediği zaman nasihat etmek.”** Selam vermek sünnet ve aleykümüsselam demek farz-ı ayındır, cemaatla olursa farz-ı kifayedir.

Hastayı ziyaret, yakını olursa vacip, uzaktan olursa sevaptır. Cenazeye gitmek ve namazını kılmak farz-ı kifayedir. Düğün davetine -günah yoksa- gitmek vaciptir. Düğünden gayri davetlere gitmek menduptur, sevaptır. Aksırana “yerhamükellah” demek sünnettir, aksıranın da “Yehdina ve yehdikümüllah” demesi lazımdır. Velhasıl kardeşinin kardeşlik haklarına son derece riayetkar olup zenginlerin cenazelerine gidip te fakirlere kıymet vermemek hem ayıptır hem de günah. Müslümanlıkta, kardeşlikte müsavat vardır, zengin, fakir, alim, cahil birbirinden ayrılmadan kardeşlik haklarına riayet etmek adab-i İslamiyyedendir.

Selama evvel başlamak efdaldır. Sünnet olmakla beraber farz olan selamı almaktır. Atta veya arabada olan yürüyene, yürüyen oturana. Yürüyenler bir birlerine hangisi evvel selam verirse fazileti o kazanmış olur.

Selamlarına mukabele edilmeyenlerin selamlarını melekler tamamlarlar, yani “ve aleykümüsselam” derler.

Kırk huy vardır ki bunların en güzeli sütlü bir koyunu, sütlü keçiyi veya sütlü deveyi sütü bitinceye kadar sütünden istifade etsin sonra geriye, sahibine iade etsin diye bir muhtaca vermedir. Her kim bu kırktan birisini sevabını umarak ve Resulullah’ın vadini tasdik ederek işlerse Allah da onu cennete idhal eder, bunlardan bazılarını sayasak:

Selalamı reddetmemek, aksırana yerhamükellah. demek, yollardan eza veren şeyleri kaldırmak, hasta ziyareti ve cenazeyi götürmek, davetlere icabet, müslüman kardeşlere sevinç vermek ve onların yardımlarına koşmak, komşularına ve çocuklarına ikramda bulunmak, yetimleri sevindirmek, anaya, babaya ve hocasına hürmet ve saygıyı göstermek, Kur'an okumasını öğrenmek sonra da öğretmek, tesettüre riayet etmek, oyun ve eğlence yerlerine gitmemek ve evine de sokmamak, salih kimselerle düşüp kalkmak, günahkar kötü kimselerden uzak olmak ve dostların birbirlerine hediyelerde bulunmaları, tatlı dil ve güleryüzlü olmak, kimseyi incitmemek, kin tutmamak, hased etmemek, buğz etmemek, riyakarlık yapmamak, kibirden, gururdan, kendini beğenmekten sakınmak, şehvet ve şöhretten kaçmak ve bunlara benzer güzel huylarla mütahallik olmak insanın cennete girmesine vesile olur.

Kafire, dinsize selam verilmez. Şayet onlar selam verirse yalnız (ve aleyküm) denir. Çünkü kafire selamete dua caiz olmaz.

Hutbe okunurken, ezan okunurken, Kur'an okunurken, hamamda, kaza-i hacette ve bunlara benzer 15 yerde selam vermek caiz olmaz, demişler. Kahvehanelerde oyun oynanırken -evlerde olsa yine- selam vermek caiz değildir. Zira Hakk'ın razı olmadığı işleri işliyorlar.

Selamla beraber bir de musafaha yaparsa çok iyi olur. "Bu hediye ikramları insanların içlerindeki kini, husumeti ve buğzu giderir" buyurmuşlardır. Onun için daima hediyelerle birlikte kardeşlerle musafaha etmekten çekinmeyiniz, her ne kadar fakir ve cahil olsalar dahi bunu ihmal etmemelidir.

Sonra ellerle ve işaretlerle selam da caiz değildir. “Hıristiyan ve Yahudi adetlerini, ananelerine kendilerini benzetenler bizden değildir” buyurulmuştur. Hanım efendilerin açık gezmeleri de Yahudi ve nasaraya uymak olduğundan çok çirkin bir harekettir, müslüman olana hiç yakışmaz. (et-Tergib-ve't-Terhib: 424-435'e kadar olan hadis metinleri).

DEF-İ HACETİN ADABI

إِذَا أَتَى أَحَدُكُمْ الْغَائِطَ فَلَا يَسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ وَلَا يُؤَلِّهَا
﴿ظَهَرَهُ شَرِّقُوا أَوْ غَرَّبُوا﴾ ﴿حَمْ ش خ م د ت ن ه عن ابى ايوب

“Sizden biriniz def-i hacete girdiğiniz vakit yüzünüzü ve arkanızı kibleye çevirmeyiniz. ya şarka veya garba.”

Bu da kiblemize karşı yapılması lazım gelen saygıdan bir nümunedir ve buna bahusus evler yapılırken çok dikkat edilmesi lazım gelen bir vazifedir, müslüman helada gelişi güzel oturmamalıdır, bahusus kiblesine karşı lazım gelen hürmet ve saygıyı her yerde göstermesi gerektir. Bu hususta imamlar arasında bazı ayrılıklar olmuşsa da, bu, efdaliyyet kısmındandır.

Çünkü kible olan Mekke-i Mükerrerme bizlere her ne kadar uzak olsa dahi kible müslümanın gözüünün önünden ayrılmaz. Evinde de olsa kibleye karşı namazda olduğu gibi oturmak efdaldır. Yüzü kibleden çevirmemek, haktan ve doğruluktan ayrılmamanın nişanesidir. Zira her zaman Hakk'ın huzurunda, Kabe-i muazzamanın önünde sanki Hacer-i es-

vedin de yanında imiş gibi huzur içinde bulunmanın müslümanlara ne kadar huzur bahş edeceği hakkında söz söylemeğe lüzum bırakmaz zannederim. Binaenaleyh, hela taşlarına oturulduğu vakit kıbleye karşı ne yüzü ve ne de arkası gelmemek şartı ile konmasına dikkat etmelidir ve bahusus kır yerlerinde de def-i hacet ederken kıbleye çok dikkat etmeli ve gölgelik yerlere ve haşeratın yuvalarının bulunduğu yerlere, rüzgara karşı durmamalıdır ve kendisini mümkün mer-tebe korumalıdır vesselam.

MÜ'MİNLERİN BİRBİRLERİNİ ALLAH İÇİN ZİYARET ETMELERİ

إِذَا أَتَى الرَّجُلُ أَخَاهُ يَعُودُهُ مَشَى فِي خَزَانَةِ الْجَنَّةِ حَتَّى
يَجْلِسَ فَإِذَا جَلَسَ غَمَرَتْهُ الرَّحْمَةُ فَإِنْ كَانَ غُدْوَةً
صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُمِيسِيَ وَإِنْ كَانَ
مُحْسًا صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يَصْبِحَ

هَبْ عَنْ عَلَى

“Bir kişi kardeşini ziyaret için geldiği vakit cennet bahçelerinde yürüyordur, hatta oturuncaya kadar. Oturduğu vakit rahmeti ilahiyye onu kaplar. Eğer sabah vakti ise ta akşama kadar 70 bin melek ona dua ederler, eğer akşam vakti ise ta sabah oluncaya kadar yine 70 bin melek o kimse için dua ederler.”

Beyhaki “Şuabu'l-İman” adlı kitabında Hz. Ali efendimizden naklen buyurdıkları bu hadis-i şerifte müslümanla-

rın hassaten birbirlerini ziyaret etmelerinin ne kadar mühim olduğunu pek açık bir şekilde belirtmektedir.

Bu kardeşler arasındaki ziyaret öyle alelade bir ziyaret değil ki buna mukabil bu kişinin dünyadaki yürüyüşü, ahiretteki cennet bahçelerindeki yürümeye teşbih edilmiş, ziyaret etmek istediği kimsenin yanına gelip oturunca eğer sabah vakti ise ta akşama kadar tam 70 bin melek ona dua ederler, Cenab-ı Hak'ın izni ile. Bu dua insanların duası değil, kainatın sahibi olan Allah azze ve celle hazretlerinin emri ile ve yine O'nun yarattığı, hiç günahları olmayan ve emirlere itaattan başka bir şey bilmeyen, nurdan yaratılmış meleklerin duası, yani mutlaka kabul olunur. Sonra bir melek değil, yüz melek değil, bin melek te değil belki tam 70 bin melek. Demek ki Cenab-ı Hakka kullarının birbirlerine sevgi ve muhabbeti ne kadar hoşuna gidiyor ki onlara da ikram cihe-tinden 70 bin meleği o ziyaretçi kişiye dua etmeleri ile vazifelendirmiş, afv u mağfiretine vesile kılmıştır. Eğer ziyaretçi akşam vakti ziyaret etti ise ona da sabaha kadar dua etmek üzere 70 bin meleği vazifelendirmiş olduğunu açıkça beyan etmektedir ki müslümanlar birbirlerini ziyarette kusur etmesinler ve sık sık ziyaretlerde bulunsunlar diye böyle bulunmaz hediyeyle kullarını taltif etmektedir.

İmam Müslim Ebü Hüreyre radiyallahü anh'den rivayet eder ki: Bir adam bir köyde olan kardeşini ziyarete giderken Allahu Teâlâ onun geçeceği yol üzerine onu gözetlemek için bir melek kor. O ziyaretçi oradan geçerken orada bekleyen melek o ziyarefçiye sorar ki: "Nereye gidiyorsun?" O da: Bu köyde bir kardeşim var, ona gitmek istiyorum. Melek der ki: "Ondan senin için bir nimet var da onu mu kasedediyorsun?" "Hayır yalnız ben onu Allah için seviyorum". O zaman me-

lek “Allahu Teâlâ da muhakkak seni seviyor, sen onu sevdiğin için” der.

Şöyle rivayet ederler ki: Bu adam çok sevap alıyormuş, fakat öyle fazla bir ibadeti de olmadığı için melekler ne sebepten naşı bu kadar sevap alıyor diye konuşmuşlar, Allahu Teâlâ da sebebini göstermek için içlerinden bir meleği bu adamın yolu üzerinde bekletmiş. Ve neticede anlamışlar ki din kardeşlerini sırf Allah rızası için ziyaret etmektedir. Bu ziyaret faziletlerin en büyüğü ve en güzeli.

İbn-i Mace’nin Ebu Hüreyre’den bir rivayetinde de: Bir kimse bir hastayı veya bir kardeşini Allah rızası için ziyaret ederse bir melek ona nida edip: “Çok güzel iş işledin, senin bu hareketin, bu yürüyüşün tayyib olsun, cennette yerini hazırlamış oldun” diye tebşiratta bulunmuşlardır.

Hiz. Enes de bir rivayetinde sallallahü aleyhi ve sellem Hazretleri: “Sizin erkeklerinizden cennette olacakları haber vereyim mi? buyurdular. Biz de “evet” buyur ya Resulullah” dedik. Buyurdular ki: Nebiler (peygamberler), sıddıklar (doğru, sadık kimseler), bir de sadece Allah rızası için şehrin bir kapısında bulunan kardeşini ziyaret edenler.

Bunlardan anlaşılıyor ki Allah rızası için kardeşlerini ziyaret edenlerin mekanı cennet olacaktır. Cennet haddi zatında Allahu Teâlânın kullarına mükafat olarak hazırlanmış, emsali bulunmayan ve her nimeti fevkalade bulunan bir yerdir. Bu güzel yeri işte Cenab-ı Hak peygamberlere, sıddıklara bir de Allah için kardeşlerini ziyaret eden bahtiyarlara bağışlamış olması herhalde kardeşlerin birbirlerine lazım gelen sevgi, muhabbet, ziyaret ve yardımlarda bulunmalarını da aynı zamanda teşvik eder. En güzel ve en kolay kazanılacak

bir mükafata, bir ziyarete bir cennet. Cenab-ı Hakk'ın mümin kullarına lütfunun, ihsanının ne kadar geniş ve bol olduğuna bunlardan daha güzel alametler olmaz.

Muaz radiyallahü anh'den olunan rivayette ise: Ben Resulullah sallallahüaleyhi ve sellemden işittim buyuruyorlardı ki: **“Allahu Teâlâ ve Tebareke buyurur ki: Allah için sevişenlere, Allah için toplanıp muhabbet edenlere, Allah için birbirlerini ziyaret edenlere, Allah için birbirlerine ikram ve ihsanda bulunanlara benim muhabbetim hak olur, vacip olur.”**

Cennette bir köşk vardır ki içinden dışı, dışından da içi görülür. Allahu Teâlâ bu cenneti Allah için sevişenlere, Allah için birbirlerini ziyaret edenlere ve Allah için bezl edip ihsanda bulunanlara va'd buyurmuştur.

Diğer bir rivayette de: Ziyaret için gelen bir zaire: Ziyaret için mi geldin diye sormuş. O da evet deyince, Resulullah sallallahü aleyhi ve sellem buyurdular ki:

“Kim kardeşini ziyaret ederse dönünceye kadar rahmeti ilahiyyeye, rıza-i ilahiyyeye ve ihsan-i İlahiyyeye gark olur ve kim kardeşine iade-i ziyaret ederse o da dönünceye kadar cennet bahçelerinde ihsan-i İlahiyyeye dalar, nail olur.”

Şimdi bunlardan anlıyoruz ki insanların ve bahusus müslümanların birbirlerini sevmesi en büyük bir meziyettir. Selam bahsinde gördüğümüz ve okuduğumuz gibi cennete girmek için mutlaka ve mutlaka iman lazım, iman olmadıkça cennete girmek mümkün değildir. Çünkü iman olmayınca onun yerini küfür işgal eder; kafirin yeri de ebedi cehennemdir. Cennet isteyen muhakkak iman edip

imanın icapları olan 32 farzı yerine getirmesi de şarttır. Çünkü bu 32 farz imanın ve İslamın şartlarıdır. Şart olmayınca meşrut olmaz demişler. Mesela abdest namazın şartıdır, abdest olmayınca ne kadar namaz kılsan boşunadır. Bu iman olmadıkça cennet olmadığı gibi müminler de birbirini layıkı vech ile sevmedikçe iman etmiş sayılmazlar. Hakiki iman ancak müminlerin birbirlerini hakkı ile sevmelerine bağlıdır. Bu muhabbet olmadıkça iman da mükemmel olamaz.

Bu sevgi öyle laflarla değil de bilfiil bu sevgiyi izhar etmek gerektir. Sevginin icabı olarak mümin kardeşinin elinden tutmak ve onun yardımına koşmaktır ve onu canı gibi koruyup gözetmesi de lazımdır. Hatta onun arkasından başkaları ayıp ve kusurlarını söylerlerse onu müdafaa edip ayıplayanları susturmak gerektir. Zira ayıpsız kim bulunabilir, hepimizin bir sürü ayıpları var da, bunu da pek iyi bildiğimiz halde hangisinin ıslahı mümkün olmuştur. Mü'minler ise umumiyyetle birbirlerinin kardeşi değil mi?

Aziz dostum çok rica ederim, mümin kardeşinin aleyhinde konuşmamağa bak, konuşanları da susturmağa çalış. Onu sevmek başka ne türlü olacak, paraya ihtiyacı olsa veremeyiz, karnını doyurmak lazım gelse, hatta eve bile sokmayız, hele fakir fukaraya hiç kıymet vermeyiz, şu yahudilerden de utanmayız. Bakınız hiç sokaklarda dolaşan bir boş yahudi gördünüz mü, hele kapılara gelip ekmek isteyen bir yahudiye rast geldiniz mi? Ufacık bir azınlık, fakat teşkilatı ne kadar muntazam. Sen hemen yahudi diye geçme, onun güzel olan bu çalışma sistemine iyi dikkat et de ibret al, sen de müslüman kardeşine öylece yardım et, karnını doyuracak çalışma

yerleri hazırla, şirketler kur, yavrularımızı küffar diyarlarında perişan etme, onun orada alacağı parayı burada sen de ver.

İş yerleri yap, sefahata harcanan paraların sayısını Allah bilir, hesabını da o yapacak, o hem görür hem de bilir, hem içimizi, niyyetimizi, kasdimizi, gayemizi; her şeyimizi hem de pek güzel bilir, çünkü o daima bizimledir. Bunun içimize kadar işlemesi de şart-ı azamdır. Sonra hergün mezarlığa giden tabutlar içerisindeki sessiz sedasız bak ne güzel gidiyor, sen bunları hiç görmez ve işitmez misin.

ALLAH SEVGİSİ VE O'NUN NİMETLERİNE ŞÜKÜR

İmdi biz birbirlerimizi böyle sevmekle mükellef olduğumuzu anlıyoruz da ya bizi yoktan ve bir damla sudan ana rahminde o karanlık yerde halk edip bu güzel surattı, hılkatı da eksiksiz veren Allahu Teâlâya karşı sevgimiz elbette daha ziyade olmalıdır. Bak ne nizamla her şeyi yerli yerinde, tenasüb-i azaya her bakan hayran olur. O göz ve göz üzerindeki kaş, söz, sözdeki letafet. Hele o ağızla burun ve o yüzdeki güzellik insanı nasıl mest etmekte, hayretlere düşürmektedir. Bir kişi insan olarak bu kadar nimeti, devleti saltanatı kendine bahşedeni arayıp bulmağa çalışması ve ona üstelik bir de teşekkür etmesi lazım değil midir?

Şu fani dünyada bizlere ufacık bir hediyeye ve ihsanda bulunanlara bile nasıl teşekkür edeceğimizi bilemiyor, şaşırıyor ve nasıl yaltaklanıyoruz. Artık o muhterem zatı yere kondu ramıyor, göklere kadar uçuruyoruz. Fakat bu muhterem bize ne göz, ne de kulak ve ne de gönül verebiliyor. Herkes aciz ve ölüme mahkum. Şimdi bu insan nasıl olur da kendisine

sayısız, ve emsali bulunmayan nimetleri ihsan eden Allah'ı aramaz ve ona itaat etmez ve onun sözlerini dinlemez, emirlerini yapmaz, yasaklarından kaçmaz.

Lütfen bir tımarhaneye gidip o delileri bir görseniz her halde biraz yumuşar ve biraz da insafa gelip kendisini yaratan Allahu Teâlâya döner, emirlerini tutar ve yasaklarından da kaçınırsınız zannederim. Kendisinde bu kadarcık bir idrak ve şuur bulunmayan kişiye de nasıl insan demek doğru olur bilemem.

Fakat o içimizde saklı duran yedi başlı ejderhadan daha beter nefis yok mu hepimizi nasıl perişan etmektedir, cahili bir türlü kandırır, fenalıklara sevk eder; alimleri başka türlü kandırıp kibir gurura, ucup ve hasede boğar. Tacirleri hırsa, memurları da ibadetten alıkoyar. Şimdi senin vazifen var: Buradan ekmek yiyorsun diye çeşitli hilelerle kandırıp hem Hak Teâlâdan hem de halktan ve birbirimizden ayırıp sonra da karşımıza geçip güler. Tabii gülmeye de hakkı var, çünkü bizdeki insanlık ve islamlık duygularını elimizden alıp bizi çırlı çıplak bıraktı. Bak şu halimize: Bir millet olduğumuz halde neye döndük. Bir kardeşimizin: “Osmanlı Hükümeti müslüman olduğu için değil, müslümanlığı bıraktığı için yıkılmıştır, dediğini duydum, kendisini ve görüşünü tabiatı ile çok takdir ettim.

Peygamberimizin ve onun Ashabı devrindeki baş döndüren zaferlerin karşısında kocaman Kayser ve Kisra orduları nasıl mağlup olup, boyun büküp haraçlar verdiler ve canım İstanbul'u da nasıl teslim edip ağlaya ağlaya bırakıp gittiler. Sanki o zamanki kuvvetimiz çok mu fazla idi? Hayır. İman ve İslam kuvveti. Daha dün Erzurum'daki kal'ayı zabt eden

Rus ordusunu oradan kovup kaçırın anne ve nenelerimizin baltalarla kal'aya hücumlarını ve o koca Rus ordusunu nasıl kaçırdıklarını herhalde unutmamışsınızdır.

Binaenaleyh, sevilmeğe asıl layık olan mülkün sahibi, bizleri yaratan, akıl, görme, işitme, sezme, anlama, idrak, gönül gibi sayısız nimetler veren Allah celle ve ala Hazretleridir. Neticede dönüşümüz de onadır, cenneti ile ikram edecek olan da yine odur. Bak, maazallah akıl, göz, kulak, idrakimize bir noksanlık olursa bunları kimse yapmağa kadir olamıyor. Onun için sevillecek olan, saltanatına son olmayan Allahu Teâlâdır. Muhakkak onu sev, onu sevmek için onu sevenleri de sev ki sevgin tam olsun.

Allah'ı en iyi ve en güzel seven Peygamberimiz Efendimizdir. Çünkü Allahu Teâlâyı en iyi ve en güzel bilen odur. Sevgi, bilgi nisbetinde olur, yani Allah'ı ne kadar biliyorsa o kadar sever, sevgi bilgiden doğar, Allah'ı en iyi bilen de Peygamber Efendimizdir. Ve bize Allah'ı bildiren yine O'dur. Eğer O olmasa idi biz de kafirler gibi putlar yapar, her birisine bir ad takar, Allah üçtür, Allah beştir, Allah şöyledir, Allah böyledir diye kafirlerin yaptıklarını biz de yapardık. Kimimiz ateşe, kimimiz puta, kimimiz aya, güneşe, yıldızlara hatta hayvanlara tapanlardan biri olurduk. Çok şükür Allahu Teâlâ Peygamberimizi gönderdi ve ona Kur'an-ı azimüşşan gibi büyük bir de kitap verdi ve kendisini bize doksan dokuz esma-i hüсна ile birlikte tanıttı. Ben hayat, ilim, semi, basar, irade, kudret, kelam, tekvin sahibiyim, evvelim ve sonum da yoktur. Kıdem, beka, vahdaniyyet (benim sıfatlarım) birim. Hiçbir şeye benzemem, nefsimle kaim yani hiçbir şeye muhtaç değilim, bütün mülk, içindeki her şeye beraber benim mülkumdür. Onun için seveceksen beni sev. Ve bir de beni sana tanı-

tan Resulüm: Muhammed Mustafa'yı sev. Sallallahü aleyhi ve sellem. Sonra benim sana gönderdiğim kitabı da sev. Çünkü sana dünya ve ahiret öğreten O'dur. Sonra da beni sevenleri de sev ki sevgin tam olsun." Bu sevgiyi kazanmak için çalışmak başlıca vazifelerimizdendir, bu sevgiyi tadmadan dünyadan ayrılmak kadar acı bir şey yoktur.

Allahu Teâlânın sevgisi başta, arkadan Peygamberimizin sevgisi, sonra da kitabımız Kur'an-ı azimüşşanın sevgisi, sonra da müslümanların bilafark birbirlerini sevmesi ile hem dünya hem de ahiret saadet ve selameti elde edilmiş olur.

Cenab-ı Hak cümlemizi bu sevgiyi tadan sevgili ve bah-tiyar kullarından eylesin. Amin.

Ashab-ı kiram rıdvanullahi Teâlâ aleyhim ecma-in Hazretleri Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz Hazretlerini ne kadar sevdiklerini ve bu sevgiyi ifade için (Fidake ebi ve ümmi ya Resülullah) lafzını daima terennüm etmekten kendilerini alamazlardı ve bilfiil bu sözlerini isbat ile muharebelerde şerbet-i şehadeti içmekten zerre kadar çekinmezlerdi. Allahu Teâlânın sevgisi onun sözlerini tutmak, emrettiklerini yapmak ve bir de yasaklanndan korunup kaçmak, yani yasakları işlememek, günah kitaplarında yazılı olan iç ve dış günahlardan korunup kaçmakla olur, yoksa yalnız ibadet etmekle Allah sevgisi sağlanamaz, mutlaka günahlardan korup kaçmak gerektir.

Bir kulda Allahu Teâlânın sevgisi tezahür ederse, onunla beraber Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem sevgisinin de bulunması şarttır. Çünkü Kur'an-ı azimüşşanın Al-i İmran süresinin 31-32. Ci ayetlerinde: **"Ey habibim, söyle kullarına, eğer siz Allahu Teâlâyı seviyorsanız bana tabi olu-**

nuz ki Allahu Teâlâ da sizi sevsin ve günahlarınızı da bağışlasın, muhakkak Allahu Teâlâ Gafur ve Rahimdir.” Ve bu sevgi gerek Allah Tealaya ve gerekse Resulüne ancak her ikisine itaatla tahakkuk ve taayyün eder. Emr-i İlahiyyeye ve sünnet-i Resulullah'a itaat etmeden sevgi iddiası yalan ve kandırıcı boş bir iddiadır. Çünkü Allahu Teâlâyı sevmek, aynı zamanda onun da sevgisini celb etmeğe vesiledir. Sev ki sevilesin, sevmek için sevmek lazımdır. Ağaçları dik ki, memlekete yağmur yağsın, zira ormanlar bulutları çekmeye vesiledir; öyle ise Allahu Teâlâyı da sevmek onun sözlerini dinleyip emirlerini harfiyyen yerine getirmeğe çalışmakla olur, bu çalışmak da ancak sünneti seniyyeye tamamı ile uymakla olur, yani Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem'in hattı hareketini takib ve taklid etmek” nasıl yaşadığını siyer kitaplarında, tarih kitaplarında ve hadis kitaplarından iyice okuyup öğrenmekle olur. Bunlar türkçe kitaplardan öğrenebilirseniz de arapçayı güzelce öğrenip Kur'an-ı azimüşşandan ve hadis-i nebevilerden ve fıkıh kitaplarından doğrudan doğruya öğrenmek daha evladır. Suyu menbaından içmek başka ve bir de onu şişelerden alıp içmek başkadır. Çünkü uzun müddet onların içinde bekleyen suların bir çok faydaları, hassalan kaybolabilir. Hele meyve sularını şişelerden içmenin hiç faydası olmadığını doktorlarımız söylemektedir.

Bizim buzdolaplarında sakladığımız yemekler dahi hakiki evsafını gayb etmekte olduğu da gözlerimizin önündedir. Binaenaleyh, her müslüman kendisini yaratan ve kainatı da yaratan ve kainat içerisindeki sayısız mahlukatı, mevcudatı ve muhtaç olacağımız her şeyi de yaratan bir Allah'ı sevmek sonra da bize Allah'ı tanıtan ve ona ibadet etmesini öğreten, cennet yollarını gösteren, cehennem yollarından koruyan

Allahu Teâlânın sevgilisi Muhammed Mustafa'yı da sevmek daha sonra da Allahu Teâlânın kitabını, sevmek onu okuyup öğrenmek ve mucibi ile amel etmek başlıca vazifelerimizdendir. Allah'ını seven onun gösterdiği yoldan ayrılmaz. Kur'anın başındaki Fatiha süresini iyi oku ve çok dikkat et, doğru yol isteyen Kur'an'a sarılsın. Peygamberlerin, velilerin, sıddıkların, şehidlerin yolunu isteyen yine Kur'ana sarılsın.

Allahu Teâlânın gadap ettiği yahudilerle, yollarını şaşırıp bataklıklara saplanıp kalan ehli dalalet ve bil'umum hıristiyanların yollarından da korunup kaçmayı ve onlarla muharebe, mücadele, ve muhasamayı da elden bırakmamayı ve dünyaya dalıp onların peşine düşmemeğe dikkat et ki saadet ve selamet senin olsun.

Bir kere onların peşine düştün mü ne Allah sevgisi kalır ne de Peygamber sevgisi, belki büsbütün dinden imandan da çıkar, felaketin ta içine düşersin vesselam. Onun için hem oku hem de Allah'a yalvar ki seni bırakmasın. Bak şu Peygamberimizin duasına: **“Ya Rab bir göz açıp kapayacak kadar dahi olsun beni bana bırakma”** başkalarına bırakma, benim hamim, hafızım, muinim, nasırım, rezzakım hep sensin, ben de sana sığınır ve sana iltica eder, her şeyi de senden beklerim benim ulu Allahım.

İLİM VE ALİM

إِذَا اجْتَمَعَ الْعَالِمُ وَالْعَابِدُ عَلَى الصِّرَاطِ قِيلَ لِلْعَابِدِ
أَدْخُلِ الْجَنَّةَ وَتَنَعَّمْ بِعِبَادَتِكَ وَقِيلَ لِلْعَالِمِ قُمْ هُنَا
فَاشْفَعْ لِمَنْ أَحْبَبْتَ فَإِنَّكَ لَا تَشْفَعُ لِأَحَدٍ إِلَّا شَفَعْتَ

﴿فَقَامَ مَقَامَ الْأَنْبِيَاءِ﴾ أبو الشيخ الديلمي عن ابن عباس

İbn-i Abbas'ın rivayet ettiği bu hadis-i şerif ilmin kıymetini ne kadar güzel bir şekilde izah etmektedir.

“Alim ile abid sıratı birleştikleri vakit abide:Cennete gir, ibadetin sayesinde nimetlerden istifade et denir. Alime ise: Sen burada dur, bekle ve sevdiklerine şefaate eyle. Muhakkak sen kime şefaate edersen şefaatin kabul olunur; ve böylece alim, nebiler makamına çıkarılmış olur.”

Bundan anlaşılıyor ki ibadet insanın kendi şahsına münhasırdır ve yaptığı ibadetlerin mükafatını da görecektir ve doğruca cennete girip nimetlerinden tenaüm edecek, yeyip, içip zevk u sefasına bakacaktır; Bu ise haddi zatında pek düşük bir

ameldir, kıymeti, yemek, içmek, zevk-ı sefa ile ölçülür, bunun da ehl-i hak yanında kıymeti pek azdır. Zira insanın insanlığı hem cinsine olan faidesi ile ölçülür, bu zavallının ise kimseye faydası olmadan hemen cennete girip yaşamak oldu. Dünyada bile etrafına faydası dokunmayan kimselere pinti derler. Kimsenin yanında kadri kıymeti olmaz, ahiretteki hali de bu dünyadaki haline benzer. Halbuki bir alim, dünyadaki insanlara da çok, hem de pek çok faydası dokunan, onları en büyük tehlikelerden, dinsizlikten, ahlaksızlıktan, itaatsızlıktan daha doğrusu cehennem yollarından kurtarıp cennet yollarını gösterdiği gibi yarınki ahiret gününde yine böyle dostlarını, sevdiklerini, kardeşlerini, ahabablarını cehennemden kurtarmak için Cenab-ı Feyyaz-i mutlak Allahu Teâlâ Hazretleri cennet yolu olan sırat köprüsünün üzerinde bekletip: Haydi istediklerine, sevdiklerine şefa'at eyle, ona peygamberlere verilen şefa'at makamı da ihsan olunacak. Bu ne büyük devlet ve ne büyük saadettir.

Zira ilmin lüzumu hakkında ayet-i kerime ve hadis-i şerife pek çoktur. Hz. Aişe validemizden nakledilen şu hadis-i şerif de pek dikkate şayandır:

إِذَا أَتَى عَلَى يَوْمٍ لَا أَرْدَادُ عِلْمًا يُقَرِّبُنِي إِلَى اللَّهِ
تَعَالَى فَلَا بُورِكَ لِي فِي طُلُوعِ الشَّمْسِ ذَلِكَ الْيَوْمِ

طس عد عن عائشة

“Bana bir gün gelir de o gün beni Allahu Teâlâya yaklaştıran ilim ziyade olmazsa o gün güneşin doğuşu bana mübarek olmasın.”

Bu çok kıymetli ve çok değerli bir hadistir. Bazıları buna za'f isnad, etmişlerse de buna mukabil bunu tasdik eden bir çok ayeti kerime ve hadis-i nebevviyye vardır. Bu husus:

وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا (Taha/124).

Cenab-ı Hak ilmi daima artırmağı tavsiye ederken Hz. Aişe validemizin nakil buyurdıkları hadis-i şerif bu ayeti kerimeye tam bir mutabakat halinde iken, artık şu şöyle demiş, bu böyle demiş, laflarına hiç de lüzum yoktur. Fakat muhad-dislerin vazifesi hadis-i nakl edenlere çok dikkat ve ihtimam verdiklerinden, sözlerinde hata olan, unutkan olan veya başka sebeblerle ta'n edilenlerin hadislerini kabul etmemişlerdir. Ta-bii ki bu husustaki titizliği şayan-i takdirdir. Fakat, bu zayıf addedilen hadisler diğer sahih hadislerle te'kid edildiği vakit onlar da zaiflikten kurtulmuş olurlar ve kesb-i kuvvet ederler.

Şimdi şu tekemmül dünyasında hergün gözleri kamaştıran yeni ve çok da faydalı dünyanın fani ilimleri. revaçta, kıymette bunlar öğülüp medh olunurken hak bilgisi, din bilgisi, Allah bilgisi olduğu yerde kalsın olur mu? Elbette Allahu Teâlâya her kulun, hergün ve hatta her saat ilerleyip tekarrub-i İlahiyyeye nail olması için çalışması hepimizin üzerine En büyük bir borçtur. Çünkü ilmin, sahili olmayan bir deniz olduğunu söylemek bile zaittir. Binaenaleyh, ucu-bucağı bulunmayan bu ilimden herkes her an nasibini almak için elden gelen gayreti sarf etmesi vacip değil midir? İşte bu ilimden mahrum zavallılar fani dünyanın fani bilgileri ile uğraşmayı bir vazife sayarlarken ebedi hayata inanan ve İslam dinini seçen bahtiyar, mümtaz kimselerin dini bilgilerini artırmak için okumak ve gönlünü Allah'a verip yeni yeni bilgiler istemek bununla beraber Peygamberimizin, kitabımızın yolundan da

zerre kadar kaymamak şartı ile Hakk'a vuslat yollarını arayıp bulmağa çalışmak üzerimize borç değil midir?

Şimdi sen söyle: Tarikat denilen tasavvuf yolundan haberi olmayan zavallılar, bu dünyada gafletle ömürlerini zayıp edip ahirete hem eli boş ve hem de yüzü kara ... Binaenaleyh, ilme çalış. Amma her ilim değil bunu yanlış anlama, dünya ilimleri dünya için lazım, asıl seni Hakk'a yaklaştıracak olan ilme bak. Dünya bilgin ne kadar çok olursa olsun onun faidesi ancak dünyada gözünü yumuncaya kadardır. Bir kere ölüm geldi mi o senin bilgilerinin hiçbir faydası olmayacağını çok iyi anlarsın amma artık iş işten geçmiştir. Onun için bhusus gençliğinin kıymetini iyi bil de ömrünü boş yere harcamaya, son pişmanlık faide vermeyeceği malumdur.

Kıymetin ilmin kadardır ilmin arttır ey aziz,
Ger dilerseñ halk içinde arta kadr-ü kıymetin.
Ademiyyetin zineti ilmi hünerdir doğru bil,
Muhterem olmak dilerseñ ilme sarf et himmetin.

Buhari ile Müslim ve İbn-i Mace'nin Muaz radiyallahü anh'dan rivayet ettikleri hadis-i şerif te Cenab-ı Peygamber

buyuruyorlar ki: **مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ**

“Cenab-ı Hak hayır murad ettiği kimseyi dinde fakih kılar.” Yani ona ahkam-i diniyyeyi ve şer'iyyeyi talim buyurur ki, Allahu Teâlâya takarruba vesile olan ibadeti, tatı Hakk'ın nuru ile güzelce ifa edebilsin. Çünkü fıkıh, ilmin inceliklerine vukuftur ve her şey'in de inceliklerine kişiyi vakıf kılan bir ilimdir. İlim teallümle olur, fıkıh da tefakkuh ile olur. Tefakkuh: Fıkıhı tahsil için çalışmak, ilmi öğretmek için nasıl çaba harcanıyorsa fıkıhı da tahsil için öyle çaba harca-

mak lazımdır. Mektebe gitmeden, okumadan, çalışmadan ilim nasıl hasıl olmuyorsa, fıkıhı da tahsil için anlamak, idrak için çalışmak, kafayı çalıştırmak, zekayı geliştirmek, akıllı yormak, fazlaca düşünmek. Mesela: Şu kainata baktığımız zaman gördüklerimiz gayet basit, tepemizde gökyüzü yıldızları ile, altımızda dünyamız, dağları, taşları, ağaçları denizleri ile herkesin görüp bildiğini biz de görmüş oluruz. Fakat bu kafi mi? Hayır. O göktekilerin hilkat sebeblerini, yerdekilerin ne için yaratıldıklarını, hikmetlerini, neye yarar olduklarını inceden inceye tedkik ve tahkik nasıl lazımsa, dinin de iç ve dış bilgilerini tedkik ve tahkik ile mühim meseleleri çıkarıp meydana koymağa çalışmak başlıca vazifelerimizden iken, ecdadımızın bıraktıkları ilimden bugün pek azını bilmekten bile aciziz.

Şu namazımızdaki meseleleri kıraattaki incelikleri, namazın fayda ve lüzumunu, kılma şekilleri bile matluba muvafık olduğu görülmemektedir. Peygamberimizin ve Ashabının kıldığı namaz nerede, bir de bizim kıldığımız namaz nerede. Dış kısmı bile layıkı veçhile olmayan namazda huzur ve huşu bulmak ne mümkün. Bir sürü telaş, düşünce, kaygı içerisinde. Yine çok şükür, kusurlu da olsa namazlarını vaktinde kılanlar, hem bahtiyar kimselerdir, hem de takdire şayandırlar.

Allahu Teâlâ Hazretleri hayır murad ettiği kulları dinde fakih kılar, öyle ise sen de durma, gayret et, dinde fakih olmağa çalış ki Allahu Teâlânın hayır murad ettiği kullarından olasın. Bak her şey'in fazlası ziyadesi mezmumdur, iyi değildir, illa ilmin fazlası ve ziyadesi hem makbul, hem memduh, hem de Hakk'ın sevgili ve hayır murad ettiği kullardan olmasına vesiledir.

Onun için durmadan, gece-gündüz demeden, yorulmadan, bıkmadan daima hem de beşikten mezara kadar ilme çalış vesselam. Her devlet, her selamet, her nimet hep ilmin altındadır. Onun için hocaların rızkı ne biter ne tükenir, hem de çok bereketlidir. Dünyaya aldanma, zira fanidir. Mal ve mülk ve servet hep mirasçılarındır, senin ise ancak ahirete götürebildiğindir. Onun başı da ilim, sonra amel-i salih, sonra da yaptığı hayrat, hasenat ve vakıflarıdır, eğer bıraktı isen. Bir de bıraktığın çocuklara Kur'anı Kerimi ve onunla ameli öğretebildi isen ne mutlu sana.

1- Kur'an-ı Kerimi öğrenmek ve öğretmek

“Hazinetül-Esrar”ın 27. sahifesinde der ki: **“Bir kişi gelip Peygamberimize sordu ki:Evladına Kur'an öğretenin ecri (sevabı) nedir? Cenab-ı Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem efendimiz de:Kur'an, kelimullahtır, sevabının sonu yoktur. Cibril aleyhisselam geldi Peygamberimiz de ona sordu. O da Kur'an, kelimullahtır, sevabının sonu yoktur dedi. Sonra Cibril aleyhisselam da Mikail aleyhisselama sordu. O da Cibril aleyhisselamın dediği gibi: Kur'an- Kerim kelimullahtır, sevabının sonu yoktur” demiştir... İla ahirih.”**

Ve her kim evladına Kur'an-ı Kerimi okumayı, öğretirse nurdan bir kılâde (gerdanlık, kolye) takılır ki; evvelün, ahirün teaccübte kalırlar, ve yine her kim Kur'an okur ve onunla amel ederse, onun validelerine yevm-i kıyamette bir taç giydirilir ki ziyası, güneşin dünyadaki evlere olan ziyasından daha çok güzeldir. Artık o evladın derecesini de siz tahmin ediniz. Binaenaleyh, çocuğun validesi üzerinde üç hakkı vardır:Birisi, çocuk doğduğu zaman ona güzel bir ad takmak. İkincisi Kur'an, ilim ve edep

öğretmek. Üçüncüsü de sünnet ettirmektir. Ondan naşı çocuklarına Kur'an, ilim, edep ve feraiz-i İslamiyyeyi öğretmeyen valideyne weyl olsun, yazıklar olsun ki o çocukları cahil bırakırlar. Ben ise böyle çocuklarını okutmayan, dinlerini bildirmeyen ana ve babadan uzağım.

Tirmizi Hazretleri. İbn-i Abbastan rivayet ederek der ki: Resul-i Ekrem sallallahü aleyhi ve sellem hazretleri: **“Muhakkak şol insanın ki, içinde Kur’andan bir şey yoktur, o kimse harap bir eve benzer.”**

Ve bir de Huzeyfe el-Yemani ile Abü Said el-Hudri Hazretleri merfûan şu hadis-i nakl ederler: **“Azabı hak eden bir kavme azab gönderildiğinde çocuklar mektepte (El-hamdü lillahi Rabbilalemin) diye okuduklarını işitince bunlardan kırk sene azabı ref’eder, yani kaldırır, yani ihmal eder.”** Tefsir-i Adilde ve keza Tecritte de zikr edilmiştir,

İlim, evvela Kur’an-ı azimüşşanı okumakla başlar, sonrada durmadan ilerler. Kur’an-ı azimüşşanı öğrenmenin fezaili hakkında yine “Hazinet’ül-Esrar”ın 26. Cı sayfasında:

“Sizin hayırlınız Kur’an-ı Kerimi öğrenip sonra da öğreteninizdir.”

“Camiüssağır” de: Yine **“Kelamın hayırlısı Allahu Teâlânın kelimidir, peygamberlerden sonra insanların hayırlısı da Kur’an-ı öğrenip sonra da, öğretendir.”**

Hadis-i Kudsi olarak Hz. Allah azze ve celle buyurur ki: **“Kur’an okumakla meşguliyyet onu, benim zikrimden ve bana yalvarınaktan alıkoyuyor ve meşgul ediyorsa, ben ona bana yalvarıp isteyenlerden daha, efdalini veririm.”** daha da güzelini daha da iyisini daha da şereflişini veririm demektir.

Halbuki sabahleyin kitabullahtan ayet öğrenmek senin için yüz rekat namaz kılmaktan hayırlıdır. Bu demektir aziz kardeşim, şimdi sen ilim öğrenmekten daha efdal daha ala bir şey gösterebilir misin? Öyle ise hiç olmazsa zamanının bir kısmını da dini bilgilerini öğrenmek ve artırmak için gayret sarf et. Çünkü ahirette ancak bu bilgi ve amel fayda verecektir. İbadetin efdali, fıkıh; dinin efdali de vera'dır.

Vera:Allah korkusu ile beraber bir de şübheli olan her şeyden içtinaptır. Bu da kendisinde Allah korkusunun fazlalığına alamettir. Allah korkusu ise bütün hikmetlerin başıdır. (Res'ul-hikmeti mehafetullah). Bu korku ise ancak din alimlerinde olacağına şu ayet-i kerime yetmez mi?

2- Allah'tan hakkıyla korkanlar Alimlerdir

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ

Hz. Allah celle ve ala **“Kulları içinde Allah'tan layıkı vech ile korkanlar ancak alimlerdir”** diye açıklarken hikmetin başı da bu Allah korkusunun mevcudiyetidir denmiş. Bundan naşı alimin abid üzerine üstünlüğü ayın diğer yıldızlara nisbeti gibidir.

Yedi şey vardır ki insan öldükten sonra da ecri, mükafatı kesilmez:İlim öğrenen ve öğretene, su getiren, -gerek kuyu ve gerekse derelerden-, ağaç diken, mescid yapan, mushaf bırakan veya öldükten sonra kendisine dua eden hayırlı evlad bırakan.

Hele şuna bakınız: Ebu Zer ile Ebu Hüreyre birlikte riwayet ediyorlar:

“Bir kişinin bir mesele-i diniyyeyi öğrenmeğe çalışması, nafil olarak kılacağı bin rekattan bana daha sevgilidir. İlim taleb edene ölüm o halde gelirse şehid olarak ölür” buyurulmuştur. Bu ne devlet, ne saadet, oturduğun yerde şehadet sevabı almak, şehidler menzilesine yükselmek, peygamberler gibi şefaât sahibi olmak. Bunlar her kula nasip olur mu? Onun için güzel kardeşim muhakkak ilme çalış ki dünyanın da rahat, ahiretin de rahat olsun.

Bakınız bir fakihin kıymetine: Tirmizi, İbn-i Mace ve Beyhaki'nin rivayetlerinde: Bir fakih şeytana 1000 abidden daha şiddetlidir, yani daha korkuludur. Açıkçası 1000 abidden korkmaz, bir alimden son derece korkup kaçar.

İlmin de iki kısım olduğu malumdur; birisi dil ilmidir ki, kitaplardan okunup öğrenilir. Birisi de kalbe doğar. Asıl faideli olan ilim de budur. Çünkü Allah tarafından verilmiş bir ilimdir. Lakin bu ilim ancak measiden, bütün günahlardan uzak kalan, şehvetlerine tabi olmayıp Allahu Teâlânın emirlerini harfiyen icra ile birlikte Resulullah sallallahü aleyhi ve sellem Hazretlerinin de sünen-i seniyyesine tam manası ile mütabeat eden kimselere verilir ki bunlara ulema-i billah denir.

İlim bir kıymetli cevherdir anı tahsil kıl
Cahil olma ki cehalet derdi bi dermandır
Ehli irfanın saadettir her işi
Cahilin karı şekavet, hasılı hırmandır.

Cehilden daha fena bir derd olmaz. Kanserin tedavisi mümkün, fakat cehlin tedavisi mümkün değildir, çukurun birinden kurtulur daha kötüsüne düşer. Yağmurdan kaçıp doluya tutulan gibi.

İlmi öğrenmenin vakti geçti ise hiç olmazsa Allahu Teâlânın zikri ile meşgul olmak mümkün değil mi? Halbuki ilim beşikten mezara kadar denildiğine göre ilmi tahsil, her devirde mümkündür. Yalnız şunu unutma ki, ilmi tahsil etmek, halka kendini beğendirmek için değildir, ilim ancak amel için tahsil olunur ve böyle ilimden fayda hasıl olur; Yoksa bugünkü gibi maaşlara kavuşmak için yapılan tahsillerin ahirete faydası olmaz. Zira ilmin kendisi dünyadır, ameller yalnız ahiret içindir.

İmam Şafii radiyallahı anh'ın şu beytini sizlere de arz edeyim:

فَارْشَدْنِي إِلَى تَرْكِ الْعَاصِ شَكُّوتُ إِلَى وَكَيْعِ سُوءِ حَفْظِي

وَنُورُ اللَّهِ لَا يَهْدِي لِعَاصٍ وَخَبَرَنِي بِأَنَّ الْعِلْمَ نُورٌ

“(Dostum) Vekia, hafızamın zayıflığından yakındım.

Bana günahlarının terkinini tavsiye etti

Ve ekledi:Çünkü ilim nurdur.

Allahın nuru ise günahkara kılavuzluk etmez.”

Duyduğunu veya okuduğunu hıfz edemeyen kimse iyi bilmelidir ki günahları buna mani olmaktadır. Günahlar terk olununca gönüller derhal açılır ve okuduklarını güzelce beller. Zira ilim haddi zatında bir nurdur ve bu nur, Allahu Teâlânın verdiği bir nurdur ki asilere fayda vermez. Zira güneş kapalı yerlere girmediği gibi günahlarla dolu olan gönüllere de nur kâr etmez, evine güneş girmesini isteyen kişi evine pencere açar ve oradan güneş içeri nasıl girerse, kapalı, günahkar gönül sahipleri kapalı gönülleri tevbe edip günah-

lardan arındığı zaman, oraya da nur girer. Ondan sonra da gönlünü Allah'a verip ilme çalışma nisbetinde kendisinde mahabbetler, aşklar hasıl olup tamamı ile Hakk'a döner ve bu suretle de Hakk'ın sonsuz nimetlerine, ihsanlarına, ikramlarına, nusretine, hidayetine, tevfikına mazhar olup ümmet-i Muhammedin irşadına vesile olur ve cennetin de en a'la yerinde peygamberlere komşu olur.

Cenab-ı Hak cümlemizi ilmi ile amil, günahlardan ve bütün şüpheli şeylerden kaçıp korunan ve Hakk'ın sevgisine ve razı olduğu kullarının arasına kabul buyursun. Amin.

İstersen -ki muhakkak arzu eyle- İmam Gazali'nin "İhya-ulum"undaki ilim bahsini ve ilimleri ile amel etmeyenlerin ve amel edenlerin nasıl olduklarını oradan öğren vesselam.

YOLCULUK ADABI

إِذَا اجْتَمَعَ الْقَوْمُ فِي سَفَرٍ فَلْيَجْمَعُوا نَفَقَاتِهِمْ عِنْدَ
أَحَدِهِمْ فَإِنَّهُ أَطْيَبُ لِنَفْسِهِمْ وَأَحْسَنُ لِأَخْلَاقِهِمْ
﴿الحكيم عن عمر وبن شعیب عن ابیه عن جدہ﴾

“Bir kavim yolculukta birleştikleri vakit nafakalarını içlerinden birisinde toplasınlar. Muhakkak bu toplamak nefisleri için gayet tayyip ve ahlakları için de pek güzeldir.”

Bahusus müslüman bir cemaat gerek hac yollarında ve gerekse sair seyahatlarında ihtiyaçlarını herkes ayrı ayrı temin edip, yemeklerini de ayrı ayrı yemektense masraflarını bir araya toplayıp içlerinden birisi vekilharç olup alacağını o alır, pişirir, beraberce oturup yerler. Meyveleri de keزالık böyle yaparlar.

Burada hem tok gözlü olmak hem de birbirinin yediğinde gözü olmamak gibi bir çok fezail olduğu gibi, zamandan da çok istifade edilmiş olur. Bahusus hac yolunda, Mekke ve Medine gibi sevabı çok yerlerde fazla ibadet etmeğe çok

vakit hasıl olur. Yemek yemeden peynir ekmekle vakit geçirmek hem cimrilik olur hem de yemeğe alışan vücutlar, bir müddet sonra kuvvetten düşüp ibadetten de kalırlar. Zaten hac yolunda, alışmadığı yemekleri yemek, de caiz değildir. Maamafih, israf da etmeyip artan paralarını da fukara ve mesakine verip onları da sevindirmek sureti ile daha da büyük kazançlar temin edilmiş olur. Hac için ayırdığı paradan tasarruf edip memleketine tekrar geri götürmek ise pek ayıptır ve pek de cimriliktir. İnsan daima cömert ve eli açık olmalı

إِذَا اجْتَمَعَ ثَلَاثَةُ مُسْلِمِينَ فِي سَفَرٍ فَلْيُؤْمِّهُمْ أَقْرَبُهُمْ
لِكِتَابِ اللَّهِ وَإِنْ كَانَ أَصْغَرَ فَإِذَا أَمَّهُمْ فَهُوَ أَمِيرُهُمْ

ش عن ابی سلمة بن عبد الرحمن مرسلًا

“Bir yolculukta üç müslüman birleşirse onlardan Kur’an-ı Kerim’i iyi okuyan imam olsun, yaş itibarı ile her ne kadar küçük olsa dahi. İmam aynı zamanda sizlerin de emiridir.”

Bu hadis-i şerif ile bir evvelki hadis-i şerif birbirlerine mutabakat halindedir. Zira sefer halinde bulunan kavim yiyeceklerini bir kişiye teslim edip onun yapacağı şeylere razı olmalıdır. İkinci hadisde, onların seçtikleri veya seçecekleri kimseleri, nasıl kimselerden seçmeleri lazım geldiğini beyan sadedindedir. Müslümanlara, cahilleri değil, kitabullahı iyi bilen seçmeleri tavsiye edilmiştir. Bu takdirde seçilen kimse onlara hem namazlarını kıldırır, hem de cemaatin sair ihtiyaçlarını karşılar. Bunu yapabilmek için, bilgili ve itikadlı ve amelli bir kimsenin olması icabeder. Binaenaleyh onu hem

imam yapar arkasında namazlarımızı kılarız, hem de onun dediklerini tutmamız gerektir. Buna Pakistanlılar pek riayet-kardırlar ve onlar seferde imamlarından izin almadan hiçbir yere gidemezler. Fakat biz Türkler, bu hususa pek riayetimiz olmadığından yollarda çok zahmet çekeriz. Herhalde bu bizim birbirimize emniyetimizin olmayışına delalet etmektedir. Üstelik cahilimiz bile bizlere akıl hocalığı yapar. Hep kendimizi beğenir dururuz amma, acaba bizi de beğenen var mıdır diye hiç de etrafımıza bakmayız.

Mevla kusurlarımızı afv etsin de, bizi Peygamberimizin emirlerine itaat ile beraber, doğruluğu rehber edinen; küfürden, şirkten, günahtan da son derece uzak kalmağa çalışan ve hedefi de Allahu Teâlânın sevgi ve rızasını kazanabilmek olan kimselerden eylesin.

Demekki müslümanlıkta cemaat ne kadar mühim ki seferde bile üç kişi de olsa herhalde içlerinden liyakatlı birisini imam seçip hem namazlarını beraber kılarlar ve, hem de o imamı artık emir, reis yaparlar ve ona uyarlar. Bu hem müslümanlığın icabı, hem de toplu olup imama uymanın adabıdır. Herkes kendi başına buyruk olursa onun ne tadı ne de tuzu olur.”El-cemaatü rahmet’ün” sırrı zuhur eder. Hiç umulmadık tecelliler de meydana gelir, insan hayran kalır. Onun için bu emr-i peygamberiye her yolcunun uyması hem menfaati icabıdır, hem de sünnet-i seniyyeye uymuş olur. Bir sünnetin sevabı ise şehidler sevabına muadil olduğu da malumunuzdur. Ve sallallahü aleyhi ve sellem fi külli lemhatin ve nefesin bi adedi külli ma’luminlek.

ALLAH BİR KULU İÇİN HAYIR MURAD EDERSE

1- Kanaat sahibi kılar

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا جَعَلَ غِنَاهُ فِي نَفْسِهِ وَتَقَاهُ فِي
قَلْبِهِ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ شَرًّا جَعَلَ فَقْرَهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ

الحكيم والديلمی

“Cenab-ı Hak bir kulundan hayır murad ederse onun zenginliğini nefsinde kılar, korkusunu da kalbinde kılar. Bilakis, kendisinde şer bulunan kulunun da fakrını iki gözü arasına kor” ki maazallah su-i hatime alametidir.

Kanaat sahibi olan insan ki onunla hayır murad olunmuştur.Çünkü kanaat tükenmez bir hazinedir ve bilir ki Hakk’ın takdir ettiği kısmet kendisini bulacaktır. Rızık talebinde ömrünü zayi etmez. İbadet taatını vakti vaktinde ifa edip Hakk’ın rızasını kazanmağa çalışır. Okumağa bol bol vakit bulur, zikrini rahat yapar, her işinde huzur bulur, her nereye baksa Hakk’ın tecellilerini görür ve Allah’tan da öyle

korkar ki kılı kırk yararcasına. Cenab-ı Hakk da onun kalbine yakın nurunu ilka eder de hicaplar, perdeler kalkar ve bu suretle takvası tahakkuk eder. Bundan sonrada artık Allah'ın gadabını mucip olacak her şeyden son derece sakınır ve kaçır. Hudud-i İlahiyyeye son derece riayetkardır, bütün haklara hürmeti sonsuzdur, havf, haşyet kemaline ulaşmıştır.

Ne mutlu böyle kimselere. Allah esirgesin şer murad olunanların da fakirlik gözlerinin önündedir, son derece korkarlar, kendilerini hırs kaplamıştır ne rahat uyku uyuyabilirler ne de rahat bir yemek yiyebilirler, sabahın karanlığında işine gider, gece yarısına kadar çalışır biraz para biriktireyim de şöyle rahat yaşayayım derken ibadet taattan da mahrum bir halde ecel gelip yakasına yapışınca akli başına acaba gelir mi?

2- Duygularını uyanık kılar

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا فَتَحَ لَهُ قُفْلَ قَلْبِهِ وَجَعَلَ فِيهِ
الْيَقِينَ وَالصِّدْقَ وَجَعَلَ قَلْبَهُ وَعَاءً وَاعِيًا لِمَا سَلَكَ فِيهِ
وَجَعَلَ قَلْبَهُ سَلِيمًا وَلِسَانَهُ صَادِقًا وَخَلِيقَتَهُ مُسْتَقِيمَةً
﴿وَجَعَلَ أُذُنَهُ سَمِيعَةً وَعَيْنَهُ بَصِيرَةً﴾ عن أبي ذر

“Allah bir kulundan hayır murad ederse onun kalbinin hicabını giderir ve o kalbe yakın ve sıdk kor ve kalbini, içine konanları hıfz eder bir kab gibi kılar ve kalbini selim kılar, lisanını da sadık, tabiatını da müstakim kılar ve kulağını işitici, gözünü de görücü kılar.”

Cenabı Hakk'ın hayır murad ettiği kulunun kalbini açması, onun kalbindeki zulümatı, hicapları giderip feyz-i Rabbaniy-

yeyi almağa kabiliyyetli kılmasıdır. Feyz-i Rabbani her zaman ve her an mevcuttur fakat, kalblerdeki zulümatlar, Hak tarafından gönderilen bu nur ve feyizleri almağa kabiliyyetli olmadı-ğundan kayaların üzerinden kayıp giden yağmur gibi bu nur ve feyizler de o zatın üzerinden kayıp gider.”Gözün bir nuru vardır ki, göz ancak o nur sayesinde görür;Maazallah gözde ufak da olsa bir arıza olunca nasıl görmekten mahrum kalıyorsa gönül de dünyanın binbir çeşit, yedi başlı ejderha gibi bir nefis, şehvet, şöhret, kibir, haset gadap, kin, ucüp gibi sayısız dertleri ve arızaları vardır ki gönüle gelen feyz-i İlahiyyeye mani olur ki;gönül de, kör göz gibi işe yaramaz olur. İmdi Cenab-ı Hak’ın lütfu ve ihsanı erişipde gönüle feyz-i İlahiyyenin girmesine mani olan bu hicapları giderecek kapılar açar, ilim-ihsan eder, hatalarını görür olur ve onları ıslaha çalışır. İşte o zaman rahmet-i İlahiyye nazil olup nurlar parlar, gönüllerde inşirah hasıl olur ve kalblerde melekler alemi ve bir çok esrar keşf olur. Artık daimi surette hakiki ilimler görür ve okur gibi olur. Tasdikinde daim ve sadık olup hayırlı amelleri hiçbir suretle terk edemez, sonra da kalbi gayet sağlam bir kab gibi içine gelenleri ve işittiklerini bir daha unutmaz olur, sağlam, kavi bir hafız gibi. Ondan sonra dinlediklerini aynen bir teyb gibi hiç eksiksiz zabt eder ve içine de işler, zabt ettikleriyle de amel eder, amel ettikçe de nuru artar, keşfi artar, zevki artar, aşkı da artar. Artık dünyaya iltifat etmez bütün işi Allah’la olur:

“Dönmek ister gönlüm cümle sivadan,
Dönelim aşıklar Mevla derdiyle.
Geçmek ister gönlüm mülk-ü fenadan,
Geçelim aşıklar Mevla derdiyle.
Derde düşen aşık nitsün cihani,
Derd ehlinin daim yanmakta canı.”

ilahisini terennüm etmekten kendilerini alamazlar. Ve badehu gönülleri her türlü afattan salim olurlar.

Malumdur ki afetler ve pislikler iki kısımdır.

Birisi zahiridir, doktorlar ve ilaçlar vasıtası ile biüznillah tedavisi mümkün. Bir de çamaşır değiştirdiniz mi tertemiz olursunuz. Fakat o yedi başlı ejderhadan daha beter olan nefsi ne yapalım ki bir türlü yola gelmez. Hakkı kabul etmez, iman, inanç yok; ibadet, taat bilmez. Bütün gözü şehvetinde, şöhretinde, kin, gazab.

Şimdi bir de masonluk ve komünistlik çıktı. Aman ya Rab! Sen bizim imdadımıza yetiş, maddi pisliklerden kurtulmak kolay, fakat manevi pisliklerden madud ahlakı zeminler. Ah, “can çıkmayınca huy çıkmaz” dedikleri ne kadar doğru. İnsan bir kere yalana, hileye, harama, çalgıya, hanende ve sazendeliğe alıştı mı artık onu oradan koparmak deveye hendek atılmaktan daha zor. Bu gibi alışkanlıklara düşmek için ana ve babanın, dostların büyük rolleri vardır. Hele hoca efendilerin sohbetlerine devam eden bahtiyarlar tedrici bir surette iyiliğe ve güzelliğe doğru giderler.

Onun içindir ki (**Eddinü ennasiha**) buyurulmuştur, hem de üç defa: Din nasihattır yani din nasihatla kaimdir buyurulmuştur. Hakikat öyle değil mi? Nasihat dinlemeyen zavallıların bir haline bakınız, insan olduğuna utanır. Her fenalık onların başlarından çıkar. İnsanda zerre kadar insanlık olsa, birazcık şuuru olsa bu fenalıkları yapmağa imkan bulamaz. Bir insana dünyayı bağışlasalar; şu adamı öldür dünyayı sana vereceğiz deseler bile, insan, insan olarak bu cinayeti irtikab edemez. Nerede kaldı insanlık. Canavarlar gibi birbirlerini yemek hiç insana yakışır mı? Binaenaleyh, Cenab-ı Hak ha-

yır murad ettiği kullarının kalblerini de salim kılar. Ahlak-ı zemimelerden hiçbirisi bulunmaz, ne kibir ne haset ne gadab ne de şehvet ve şöhrret. Bunlann yerlerini tevazulu, hak-kına razı, kimsede gözü yok, yumuşak tabiatlı, herkese karşı hürmetkar, saygılı, merhametli, ikram ve ihsanı bol, ana-babaya, hacısına, hocasına, büyüklerine, komşularına karşı da-ima şefik, rauf, rahim aynı zamanda edebli, terbiyeli, kimseyi incitmek istemeyen huylar alır. Bu huylarla bezenen insanın kalbine Allah selametler verir.

Ne mutlu o bahtiyar kimselere. Sonra kalbinin selamet-liği ile beraber dili de çok doğru, sözünde sadık, ahbine ve-fakar. Zira lisanın doğruluğu ihsan-ı İlahiyyenin en büyük-lerindendir. Ve bu lisan doğruluğu ile kulun hali düzelir, iki cihanda da aziz olur.

Bu hususta “Tasavvufi Ahlak” kitabında oldukça geniş malûmat vardır. İmam Gazali’nin (İhyasında) da lisan hak-kında daha çok malumat bulursunuz. Zaten bu zatlar yara-dılış itibarı ile de hılkatları müstakim olarak yaratılmış ol-duklarından bu güzel huylar (doğruluk, sadakat, ahde vefa, kalbin temizliği, ahlakının güzelliği) tabiatı ile kendiliğinden hasıl olur. İfrat ve tefritten ari, istikamet-i kamile üzerinedir. Bunun için kulakları Kur’an-ı Kerim ve hadis-i Nebeviyyeyi dinlemeğe adeta aşıktır. Zira hedefi Hakk’ın rızasını kazan-mak ve sevgili birkulu olabilmektir. Onun için kendisine fayda verecek ahiret kelimelerini dinlemeyi pek sever, gözleri de Cenab-ı Hakk’ın yarattığı sanayi-i bediayı temaşa ile te-fekküre dalar. O denizlerden, inci çıkaran kişiler gibi, bu da, Hakk’ın deryasından hikmetler çıkarır. Hak incileri çıkarır, sayısız nimetlere mazhar olur.

Demek ki hayırlı insan, şol insandır ki:kalbi kendisine gelecek olan nurlara, eltaf-i İlahiyyeye, tecelliyat-ı sübhaniyyeye mani olan hicabları, perdeleri, zulmetleri ref'eder, kaldırır. Perde açılınca Hakk'ı ve hakikatı görür de artık Allahu Teâlâ Hazretlerinin yolundan katiyyen ayrılmaz ve yakın ve sıdka yani Hakk'a yakınlığı ve sadakatı hasıl olur. Artık kimse onu Hak'tan ve hak yolundan şaşırtamaz, la ilahe illallah demekten dönmez.

La ilahe illallah kelime-i şهادetini söylemek kolay, lakin Allahu Teâlânın emirlerine itaat edip yasaklarından kaçmak ve Allah'tan başka ilah tanımamak, bunlara tapmadığı gibi nefsinin hevasına, paralara da tapmaz. Yani haram yerden mal, para kazanmak istemez. Açlıktan öleceğini bilse dahi yine harama tenezzül etmez. Nefsinin arzularını daima şeriâtın kantarına vurur. Kitap ve sünnete muhalif olan hiçbir şey'i işlemez, işlese nefesine tapmış olur. Kitab-ı İlahiyyeye uymayan ve sünnet-i seniyyeye yakışmayan her şey 'i işlemek nefesine uymaktır. Hakk'ı bırakıp nefse uymak, nefse tapmaktır.

İşte la ilahe illallah diyen nefse ve paralara tapamaz, yalnız bu alemleri ve içindeki her şeyi en güzel bir şekilde yaratan Allahu Teâlâ'yı bir tanır ve O'ndan başkasını tanımaz. İbadeti yalnız Allahu Teâlâya yapar. Bakınız: Allahu Teâlâ Hazretleri sevdiği kullarının evvela gönüllerini açar, gözlerini değil. Çünkü, göz ancak sağlam olursa bile önünü ve gözün görebildiklerini görür. Halbuki göz, hududunun dışında olan varlıkları gerek ufak, gerek büyük bunları görmekten mahrumdur. Fakat gönül gözleri yalnız dünyayı değil, semayı, melekler alemini, gayb alemini, aklı ile, ilmi ile olduğu yerden seyrederek, görür ve kendisine bir de yakın hasıl olur ki,

tarifi de mümkün değildir. Ve bu tayini hoca rahmetullahi aleyh şöyle tarif ederdi:

Yakin üç kısımdır. Birisine ilme'l-yakin derler, iki kere ikinin dört ettiğine ilmen yakın hasıl olduğu gibi. Mesela bize baklavayı birisi tarif etse, işte şöyle olur, böyle olur, sonra üzerine tad dökülür, fırında kızarır, kesilir, tepsilerde gördüğünüz gibi. Bununla size, ilme'l-yakin, baklavanın nasıl olduğu ilmi hasıl olur.

Şimdi bir de aynel yakın vardır ki, baklavacı dükkanının önünden geçerken hocamız bize bir şey gösterir. Hani ben size bir baklava tarif etmişim, anlatmışım, işte bakın şu tepsinin içinde gördüğünüz baklavadır der biz de bu sefer göreyerek baklavayı öğrenmiş oluruz ki buna da aynelyakin derler.

Bir de üçüncü vardır ki ona da hakkal yakın derler, o da o gördüğünüz baklavayı dükkana girip: “Bize bir okka veya yarım kilo baklava veriniz” dersiniz o da baklavayı tabağa koyup önünüze getirir, siz de kemal-i afiyetle yersiniz ve baklavanın tadını, lezzetini ve nasıl olduğunu anlarsınız buna da hakkalyakin derler.

İşte bu yakınlerden ilki olan yakın ki ilmeli yakindir” ilimle hasıl olur, iki kere ikinin dört ettiğini bildiği ve bunda şek ve şübhesi olmadığı gibi. Allahu Teâlânın vahdaniyyetine ve bütün esma ve sıfatlarına da böylece ilmelyakin hasıl olur ki, bundan bu zatı kimse caydıramaz. Gönlü açılmış, ilmelyakin de hasıl olmuş olduğundan artık bütün esrarlar, bilgiler hergün hatta her saat taze taze yeni yeni bilgiler hasıl olur. Sakın sen de, bunları ben kitapta görmedim diye inkara kalkma, buna ilm-i ledün denir. Hızır aleyhisselamın ilmi gibi. Ve bu ilme sahip bir çok meşayihimiz vardır. Bizim bildiklerimiz-

den Abdü-l Kadir Geylani, Ahmed er-Rüfai hazretleri, Nakşibend Muhammed Bahüddin, Abdu-l-Halik, Gücdüvani, Abdullah el-Ahrar, Muhyi-din, Arabi, İmam Gazali, Halid el-Bağdadi, Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Hazretleri ile bunların mensuplarından çok kimseler de bu ilm-i ledünne mazhar olmuşlardır.

Cenab-ı Hak lütfu ile bizlere de ihsan buyursun. Amin!

Yalnız şuna çok dikkat ister ki: Bu ilim Allahu Teâlânın lütfu olmakla beraber bu bahtiyar kimseler hukuk-i İslamiyeye çok riayetkar, ibadetlere aşk ile devam edip günahlardan kaçmayı da hem kulluk hakkı, hem de vazife sayarlar ve üzerinde titizlikle dururlar ve bundan naşı bu büyük lütfu nail olurlar. Baksanıza Beyazid-ı Bestami Hazretlerinin şu sözlerine:

Medh olunan bir zatın ziyaretine giderlerken o zatın kibleye karşı tükürdüğünü görünce yanında bulunanlara “Dönün geri gidelim, bu adamın henüz tükürme adabına riyeti yok, hiç bu gibi adamlarda kemal bulunur mu ve ilm-i ledünne nail olabilirler mi?” diye arkadaşlarını ikaz buyurmuşlardır ki ne kadar haklıdırlar.

Kalbleri feth olunan ve ilmi yakine erişen bahtiyarlar aynı zamanda kalbleri çelik gibi sağlam ve deliksiz bir kab gibi içine konanları tamamı ile hıfz ederler ve bir daha işittiklerini veya okuduklarını katiyyen unutmazlar ve kalbleri de son derece temiz, her hastalıktan salim ne kibir ne gurur ne haset ve buğz ne de emsali durumlar bulunur. Hep cilalı ayna gibi her tecelliye kabiliyyetli. Zira tam Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem varisi ve halifesidir. Kalbi selim olmakla beraber dili de hiç yalan söylemez boş lafları ağzına almaz, hayal ile vaktini zayi etmez, sözünde durur, va dini aynen ifa eder, sözünde, vadinde asla hulf etmez,

yaratılışı müstakim, pek güzel, kulakları Hak kelimini dinlemeğe tam manası ile aşık, çirkin sözlerden, günah sözlerden çok korkarlar, gözleri de ayet-i İlahiyyeye, masnûat-ı İlahiyyeye sanayi-i bedia levhasına nazır, tefekküre dalmış, ilim diyarlarından cevahirler çıkarıp ömr-i azizlerini ihya eder ve o gözleri dünya güzellerine bakmaktan son derece muhafaza edip bütün herkesi hayretlere düşüren, güzellikleri yaratan, güzeller güzeli Allahu Teâlânın ayetlerini tefekküre dalar, yere ve yerdeki eserlere bakıp, dağlara, taşlara, ovalara, hele o denizlere bakarak ibret alır. O denizlerden buharı nasıl göklere çıkarıp sonra bulutlar vasıtası ile istediği yerlere sevk edip arazilerimizi sulayan şu güzel intizama bakın, hayretlere düşmemek hiç olur mu?

Eşref Rumi Hazretleri buyurur ki:

Bir göz ki anın olmaya ibret nazarında,
Ol düşmanıdır sahibinin baş üzerinde.

Bir kulak ki almaya öğüt her dinlediğinden,
Akıt ana kurşunu sen hemen deliğinden.

Allahu Teâlânın verdiği bu gözü insan bir kere tefekkür edip, incelese Hakk'ın varlığına ve birliğine inanıp İman eder ve hak yolundan zerre kadar ayrılmaz. Şunu dedelerimiz dememiş midir: **(Men arefe nefsehü fekad arefe Rabbehü)**. İnsan Hakk'ın bir ayinesidir, nefsinin hangi tarafını incelese Hakk'ın aşığı olur. Çünkü böyle bir hılkatı Hak sübhanehu ve Teâlâdan gayri kimse beceremez, tabiatın icadı diyenlere ve bahusus maymundan meydana gelmiş diyenlere ister gül, ister ağla.

Ve sallallahü ala seyyidina Muhammedin ve alihi ve sahbihi ecmain.

3- Dinde fakih kılar

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِأَهْلِ بَيْتٍ خَيْرًا فَفَقَّهَهُمْ فِي الدِّينِ وَوَقَّرَ صَغِيرَهُمْ كَبِيرَهُمْ وَرَزَقَهُمُ الرِّفْقَ فِي مَعِيشَتِهِمْ وَالْقَصْدَ فِي نَفَقَاتِهِمْ وَبَصَّرَهُمْ عُيُوبَهُمْ فَيَتُوبُوا مِنْهَا وَإِذَا أَرَادَ بِهِمْ غَيْرَ ذَلِكَ تَرَكَهُمْ هَمَلًا ﴿١﴾ قط کر عن انس

“Allah bir ev halkına hayır murad ederse onları dinde fakih kılar, küçükleri de büyüklerine tazim, ederler ve onlar maişetlerinde rıfka, orta hale riayet ederler ve onlara ayıplarını gösterir ve ayıplarına ve günahlarına. tevbe ederler. Onlar hayırdan gayriyi murad ederse onları kendi hallerine bırakır.”

Cenab-ı Hakk'ın kulları iki kısımdır:birisi hayırlı kulları birisi de şerli kullarıdır. Kur'an-ı Kerimin 600 ncü sayfasında (6. ve 7. ayetlerde) kafirler ile müşriklerin cehennemde muhalled kalacaklarını ve onların mahlukatın en şerlileri olduğunu, mümin ve amel-i salih işleyenlerin ise, cennet ehlinde olup mahlukatın en hayırlıları olduğu, beyan buyurulmaktadır. Sen, bu söze kulak ver, öyle gökte uçmakla, denizlere hakim, olmakla insanlık ölçülemez. İnsana yakışan kendisini yaratanı bulup, bilmek ve ona kulluk edebilmektir. Cahil diye Allahu Teâlâyı tanımayan ve bilmeyen kimseye derler, ne kadar bilgisi olursa olsun. Maksad Allah'ı bilmek, ona ibadet ü taat yapabilmektir, yoksa cahillikten kurtulamaz.

İşte bir ev halkına, hayır murad ettiği kimseyi dinde fakih kılar. Anlayışlı, idrakli, işin önünü sonunu iyi görüp ona

göre hareket eder. Fıkıh kelimesi lugatta: fehm manasınadır. İrfan ise, ahkam-i şer'iyyeyi layıkı vech ile bilmektir ve nefsin lehte ve aleyhte olan hilelerini bilmektir, demişler.

İmamı Gazali: Hakk'ın emir ve nehiyelerini Hakk'ın kalblerine verdiği nur ile bilmektir diyor. Netice yine bilgiye dayanıyor. Bu fehm, kendisinde hasıl olan kişi küçüklerine yani cahillere, büyüklerine yani alimlerine tazim, hürmet ve saygıda mübalağa ederler. Küçükler ister yaş itibarı ile, ister bilgi itibarı ile küçük olsunlar, bunlara umumiyetle cahil adını vermişlerdir.

Bakınız cahillik nekadar fena. Ne kadar büyük olursan ol, cahil olunca ona küçük derler. Alim adem de ne kadar küçük olsa ona da büyük adı verilmiştir.

Şu halde şer'i ilmi tahsil herkese vaciptir, borçtur. Onun için eğer büyük adam olmak istiyorsan -ki muhakkak iste ve ilme çalış. Çünkü sahibinin kalbinden körlüğü giderir ayın ve güneşin karanlığı giderdiği gibi.

Ve maişetlerinde kendilerine rıfk ihsan eder, kazancını güzel kullanır, haram yerlere, günah yerlere, israfa kat'iyyen harcamaz, daima iktisada riayet eder, ne ifrat edip şımarıklık yapar, ne de kısıp cimrilik yapar, adaletten ayrılmaz. Bununla beraber kendi ayıp ve kusurlarını görüp onları düzeltmeğe bakar. Başkasının ayıplarını görmekle meşgul olmaz. Kusurlarından naşı Cenab-ı Hakk'a tevbe edip istiğfar eyler. Nasıl istiğfar etmesin ki Cenab-ı Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem Hazretleri de hergün yüz kere istiğfar ederlerdi. Hem bize ders olsun hem de daima Cenab-ı Peygamber terakki halinde olduğundan bir evvelki halini noksan görürler ve hemen istiğfar ederlerdi. Yoksa onun gelmiş ve gelecek bü-

tün günahlarının bağışlandığı “sure-i Feth”in baş tarafında beyan buyurulmuştu. Maazallah eğer kendilerinden hayır murad edilmeyen güruhtan ise o da çobansız koyun gibi kendi hallerine terk olunur ve bu suretle de dalaletten kurtulamazlar ve helake mahkum olurlar, istihkakları sebebi ile.

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا فَقَهَّهُ فِي الدِّينِ وَزَهَّدَهُ فِي الدُّنْيَا
وَبَصَّرَهُ غُيُوبَهُ ﴿هَبْ﴾ وَالِدِ يَلْمَى عَنْ أَنَسٍ

Bundan ve bundan sonraki hadis-i şeriflerden anlıyoruz ki:

“Allahu Teâlâ ve tekaddes Hazretleri bir kulunda hayır murad ederse onu dinde fakih kılar, dünyada zühd ve takva sahibi olur ve ayıplarını görüp onların da ıslahına çalışır ve başkalarının kusur ve kabahatları ile meşgul olmayı abes addederler.” İnsanlık ve kardeşlik haklarında da son derece riayetkardırlar. İcabında tarlasını; “ek ve biç” diyerek verir, mahsulünden de bir şey istemez, bazan koyun, sığır ve devesini de sütünden istifade için verir ve ondan bir şey istemez.

Cenab-ı Hak cümlemizi böyle hayır murad ettiği hayırlı, imanlı, ibadetli, taatlı, sevgili, bahtiyar kullarından eylesin. Amin! Şer murad olunan kullarından ve gadab olunan yahudi ve dâll olan hıristiyanlardan etmesin. Amin! Ve sallallahü ala seyyidina Muhammedin ve ala alihi ve sahbihi ecmain.

DİLE HAKİMİYET SAADETE, YALANCILIK FELAKETE GÖTÜRÜR

إِذَا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ فَإِنَّ الْأَعْضَاءَ كُلَّهَا تُكْفِّرُ لِلِّسَانِ فَتَقُولُ اتَّقِ
اللَّهَ فِينَا فَإِنَّمَا نَحْنُ بِكَ فَإِنْ اسْتَقَمَّتْ اسْتَقَمْنَا وَإِنْ اِعْوَجَجَتْ

اِعْوَجَجْنَا ﴿ط ت ع ه ب ض و عبد بن حميد وابن انسى﴾

“Ademoğlu sabaha dahil olduğu vakitte bütün azalar dile tenezzül edip yalvarırlar derler ki: “Bizim hakkımızda Allah’tan kork, çünkü biz muhakkak ancak senin ile ya İstikamet eder veya yanılırsın, eğer sen doğru olursan biz de sana tebaiyyet ile doğru oluruz ve eğer sen yanılırsan biz de sana tebaiyyetle yanılırsın.”

Bu hadis-i şerifte dilin, vücudumuzda azalar üzerindeki oynadığı rolün ne büyük olduğunu göstermektedir. Bütün azalar dile adeta yalvarırcasına ricada bulunuyor ki: “Biz bütün azalar sana tabiyiz, eğer sen Allah’tan korkar da bizim de felakete uğramamamızı istersen doğruluktan katiyyen ayrılma.

Zira sen doğru oldukca bizler de sana uyarak doğruluktan ayrılamayız. Doğrunun yardımcısı ise Allah ‘dır, o zaman işlerimiz rast gider, dünyada da zahmet çekmeyiz, ahirette de yerimiz cennet olur. Böylece dünya ve ahiret saadetine nail olmuş oluruz.

Eğer sen söz dinlemez ve Allah’tan da korkmaz, boş ve faydasız sözlerle vaktini geçirir bir de yalan dolan yaparsan vay bizim halimize. Çünkü işin ucu senin elinde. Sen böyle yanlış hareketler yapınca, tabiatı ile bizler de sana uyduğumuzdan bizde de yanlış hareketler zuhur edecek ve dolaşısı ile cenneti bırakıp cehennem yolunu tutmuş olacağız ki, başlıca sebebi sen olacaksın. Onun için senden ricamız doğruluktan ayrılma, ne sen yan, ne de biz.” Zaten doğruluk haddi zatında bütün insanlar için en güzel yoldur. Yalandan hiç kimse hoşlanmaz. Onun için de dedelerimiz yalancının mumu yatsıya kadar yanar demişler ki, ne kadar doğrudur. Lokman Hekimden:

Kesilen bir koyunun en iyi yerinden bize bir parça getir demişler, o da koyunun dilini getirip önlerine koymuş. Öyle ise koyunun en işe yaramaz yerinden bir parça getir demişler. O da yine koyunun dilini getirmiş.

“Ya Lokman, neden böyle aynı dil parçasını en iyi yeri burasıdır diye getirdin, şimdi yine aynı dili en kötü yeri burasıdır diye getiriyorsun bu, ne acayip iş?” demişler. O da cevaben “Efendim. Bu dil iyi olunca en lezzetlisi burasıdır, eğer bu dil kötü olursa etlerin en kötüsü de burasıdır” diye cevap vermiş. Lokman Hekim ile Davud aleyhisselam bir devirde yaşamışlar. Bir gün Davud aleyhisselam’ın yanına ziyaret için uğramış, bakmış ki hiç görmediği bir şey yapıyor. Hikmeti mani olmuş. Bu nedir diye sormamış. Fakat Davud aleyhisse-

lam hemen onu bitirip (ne güzel zırh) demiş. O zaman Lokman Hekim de: **“Söz gümüş ise sükût altındır”** demiş. Zırh denilen şey, harblerde giyilen, demir veya çelikten, ufak ufak ve delikli parçalardan yapılan gömlektir ki kendisine kılıç ve ok tesir etmez. Bu, evvelki zaman harblerinde kullanılan bir nev’i alat-ı harbtendir, müzelerde görebilirsiniz.

“et-Terğib-Ve-Terhib”ın 588. ci sayfasının 2. ci hadisi şerifinde Enes Hazretleri Cenab-ı Peygamberden naklen buyuruyorlar ki: **“Siz benim istediğim altı şeyi kabul ediniz ben de sizin cennete girmenize tekeffül ederim, ya hiç azabsız veya dühul-i evvelin ile girmenize tekeffül eder, taahhüd eder söz veririm:Sizin biriniz konuştuğu vakit yalan söylemesin. Vâd ettiğinde va’dinde hulf etmesin. Emanet verildiği vakit hıyanet etmesin. Haramlara bakmasın. Ellerinizi tutunuz, men’ediniz, günah yerlere koymayınız. İffetinizi muhafaza ediniz.”**

Ebu Ümame’den rivayette Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem: **“Ben kefilim cennetin ortasındaki bir eve, şakada olsa yalanı terkedene”**.

Abdurrahman İbn-i Haris radiyallahü anı der ki: Biz Resulüllah sallallahü aleyhi ve sellem’in yanında idik. Abdest almak için su kabı istedi ve abdest aldı. Biz de onun ardından ağız dolusu o abdest suyundan aldık. O zaman Resulüllah sallallahü aleyhi ve sellem buyurdu ki: Bu işi ne için yaptınız? Dedik ki: Allah ve Resulünün sevgisinden. O zaman buyurdular ki: **“Eğer siz Allah ve Resulünün sizi sevmesini istiyorsanız size verilen emaneti yerine veriniz, söyledığınız vakit doğru söyleyiniz, komşularınız ile güzel komşuluk yapınız.”** (Taberani rivayet etmiştir).

Abdullah b. Ömer radiyallahü anhüma der ki: “Dört şey sizde olursa dünyadan gayb ettiğiniz şeye üzülmeyiniz: emaneti muhafaza, doğru söz, güzel hılkat ve yemekte iffet. Helal yemeği bile iffetle beraber kanaat, dünyaya iltifatsızlık yani zühd ve takva sahibi olmak ve haramlardan sakınmak sureti ile taayyüş etmek.”

Bir de İbn-i Mace sahih bir isnadla Abdullah b. Amr b. el-As radiyallahü anhümadan: **Biz dedik ki: Ya Resulullah nasın hayırlısı kimdir? diye sorduk. Buyurdular ki: Mahmum bir kalb sahibi ve doğru söz söyleyendir. Dedik ki: Ya Nebiyyallah doğru sözü bildik fakat mahmum kalb nedir? Buyurdular ki: Kendisinde günah olmayan, zulmü ve hasedi bulunmayan temiz hem de müttaki olan bir kalb sahibi. Dedik: ondan sonra “Nasın hayırlısı kimdir ya Resulullah?” Buyurdu ki: “Dünyayı kerih görüp buğz eden ve ahireti sevendir.” Dedik ki: “İçimizde böyle kimse bilmiyoruz, yalnız Resulullahın mevlası (azatlısı) Rafi vardır. Bundan sonra nasın hayırlısı kimdir?” Buyurdular ki: “Güzel ahlaklı bir mü'mindir.” Biz de: “Bu bizlerde bulunur” dedik.**

Doğruluğu arayınız, her ne kadar onda tehlike varsa da muhakkak necat yine doğruluktadır. Doğrulukta izzet vardır, doğruluktan ayrılma. Yalan mezmum bir ahlaktır ondan sakın. Dünyada doğruluk kadar iyi bir şey yoktur. Allah ve insanlar yanında da yalandan fena, bir şey yoktur.

İbn-i Mes'ud radiyallahü anh der ki: Resulullah sallallahü aleyhi ve sellem buyurdular ki: **“Siz doğruluğa devam ediniz, çünkü doğruluk muhakkak sahibini hayırlara eriştirir. İyilikler de cennete hidayet eder, götürür. Doğruluğa de-**

vam ettikçe ve doğruyu aradıkça Allahu Teâlânın indinde siddik olarak yazılır. Yalandan sakınınız, muhakkak yalan insanı fücra götürür, fücür ise ateşe yani cehenneme götürür, kul yalana devam ettikçe ve yalanı aradıkça ind-i İlahi'de yalancı yazılır.” (Buhari ve Müslim).

(et-Terğib-Ve-Terhib'deki 13 nolu hadis): Bir adam Resulüllah sallallahü aleyhi ve sellem: “Cennet ameli nedir?” dedi. Cenab-ı Peygamber de: Sıdk'dır, doğruluktur, doğru söz söylemektir. Zira kul doğru söz söyleyince iyilik yapar, lütuf ve ihsanda bulunur, böyle lütuf ve ihsanda bulununca Allahu Teâlâ, da iman nasib edip Allah'ı tasdik eder ve ondan korkup, iyi ameller ve ibadetler yapıp, günahlardan da kaçır, böylece iman sahibi olunca da cennete girer.

Yine o zat: “Cehennem ameli nedir?” diye sordu. Cenab-ı Peygamber de: **“Yalandır, yalan söylemektir. Kul yalan söyleyince fasık olur, facir olur, haram ve maasi işler. Facir, fasık olunca nimet-i ilahiyeyyeyi göremez, tuğyan eder, küfran-i niniet eder. Küfranı nimet edince de cehenneme girer.”**

Cennet ehlinin işi daima doğru söylemek, cehennem ehlinin işi de yalancılıktır. Allahu Teâlâ cümlemizi yalandan ve yalancılıktan muhafaza buyursun. Amin! Zira yalan kalbte, ufak da olsa siyah bir nokta, bir iz yapar, sonra kalbi istila eder, kalb simsiyah olur. Ondan sonra da o adamdan elbette bir hayır gelmez, nasın hayırlısı değil belki nasın şerlisi olur. Tabii o zaman cennet nasın hayırlıları içindir. Cehennem de bilakis nasın şerlileri içindir.

Münafiğin alameti de üçtür buyurulmuş:

1 - Konuştuğu vakit yalan söyler,

2 - Vadettiğinde sözünde durmaz,

3 - Muahede ettiğinde gadr eder, ahidini bozar”(Buhari ve Müslim’in rivayetleri).

Müslim’in rivayetinde ise: **“Bunlar her nekadardır namaz kılsalar, oruç tutsalar ve kendilerini müslüman zannetse-ler dahi yine münafıktır”**(ziyadesi vardır.)

17 nolu hadis de şöyle: **“Dört şey kimde bulunursa tam halis münafıktır, eğer bu dörtten birisi bulunursa münafıklıktan bir hisse vardır ta ki nihayet terk edene kadar:Emanete hıyanetlik, konuştuğu vakit yalan söylemek, muahede ettiği kimseye gadr etmek yani ahidini bozmak, muhasama ettiği zaman da fücür eder (yani gadabı şiddetlenip risk ve muharebeye kalkar ve intikam almağa çalışır”**

Hiz. Enes’in rivayetinde ise (18. ci hadis) şöyledir: Ben Resulüllah’tan işittim:

Üç şey kimde bulunursa o münafıktır, eğer namaz kılsa, oruç tutsa, hac ve umre de yapsa yine münafıktır:

إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا أَتَى مِنْ خَانٍ

Ebu Hureyre’nin rivayetinde: **“Kul tamamı ile iman etmiş sayılmaz şakada yalanı terk etmedikçe ve mücadelede haklı olsa dahi mücadeleyi terk etmedikçe.”**

Mü’minde, beşeriyet iktizası bir çok hata, kusur, kaba-hat olması mümkündür, fakat yalanla hıyanetliğin mü’minde katiyyen bulunması caiz değildir.

Mü’min korkak olur mu? Evet mümkündür. Mümin ba-hil, sıkı, cimri olur mu? Mümkündür evet. Mümin yalancı

olur mu? deyince hayır müminin hiçbir zaman yalanı kabul etmesi mümkün değildir, olamaz.

Ana ve babaya itaat ve ikram ömrü artırır, yalan da rızkı eksiltir. Yalandan pis bir koku hasil olur ki o kokudan melekler kaçır, hatta bir insan, iştahı olduğu halde buyurun denildiği zaman iştahım yok dese bu da yalandan sayılır demişler. Ve hatta çocuğa: Gel bak sana ne vereceğim veya alacağım dese de sonra onu vermese, veya alacağını almasa bu da yalancılıktır ve daha kötüsü çocuğu da daha küçük yaşta yalancılığa alıştırmış olur.

Ebu Hüreyre'nin Müslim'in rivayetindeki 36. cı hadis-i şerif de şöyledir:

“Kıyamet gününde Cenab-ı Hak üç kimse ile konuşmaz ve onları tathir etmez, günahlarını affetmez ve onların yüzlerine de bakmaz ve onlara azabı elim vardır:

1- İhtiyarlığında zina eden.

2 - Yalancı hakim ve hükümdarlar.

3 - Fakir amma kibirlidir

Cenab-ı Hak sübhanehü ve Teâlâ cümlemizi yalandan ve yalancılıktan, hıyanetlikten, ahdi haksız olarak bozmaktan, ihtiyarlıkta bile hala gözü fuhuşta olan bedbahtlıktan, kuvvet ve kudreti olduğu halde yalana tenezzül etmekten ve bir de her halde kibir ve gururdan ve emsali bütün manevi hastalıkların başı günahlardan, edepsizlikten muhafaza buyursun. Biz de dualarımızda: Ya Rab beni bana, nefsimi göz açıp kapayacak kadar bir zaman dahi olsa bırakma ve başkalarına da bırakma.

اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا وَلَا لِأَحَدٍ

Çünkü hepimiz aciz kullarız, Cenab-ı Hakk'a ilticadan başka elimizden bir şeyler gelmez vesselam. Onun için dua bir ibadettir, her zaman her yerde gönlünü Allaha bağla ve isteyeceklerini açıkça ondan iste.

Hak Teala cümlemizin muini olsun vesselam. Salavatullahi ve selamühü aleyhim ecmain.

BESMELENİN FEZAILİ

1- Yemek yerken

إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ فَإِنْ نَسِيَ أَنْ
يَذْكُرَ اسْمَ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ فَلْيُكُلْ بِسْمِ اللَّهِ عَلَى أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ

دَكَ ت صَحِيح عَنْ عَائِشَةَ

**“Sizden biriniz yemek yediği vakit Allah’ın ismini an-
sın, eğer Allah’ın ismini anmayı unutursa hemen bismil-
lah evveline ve ahirine desin.”**

Hergünkü ihtiyacımız olan yemeği yerken İslami ve in-
sani vazifemiz, olarak evvela bu nimetleri bizlere ihsan eden
ve sıhhat ve afiyet verip güzelce yemekler nasib eden Halik-ı
zülcelal Hazretlerinin mübarek ismi şerifini anarak Bismilla-
hirrahmanirrahim diyerek yemeği yemeğe başlamak lazım-
dır. Eğer bir telaş dolayısıyla Bismmahirrahmanirrahim de-
meyi unutursa aklına geldiği zaman hemen evveline ve ahirine

bismillah desin ve yemeğe devam etsin. Zira bismillah denmeden yenen yemeklere şeytan da iştirak eder. Yemekler yienlere yetmez ve karın da doymaz ve ne kadar çok yese de midesi şişer ve mide rahatsızlığına mübtela olur ve masrafları da o nisbette artar.

Sen sakın bu sözlerime itirazetme. Şeytandan başka daha görünmez ne kadar mahluk var, bunların hiçbirisinden haberimiz yok fakat inkara gücümüz yetmez, çünkü isbat edilmiş bilgilerle doludur. Mesela, mikropları da göremediğimiz gibi inkar edemeyiz, çünkü dünya onların varlığını isbat etmiştir. Sıtma mikrobı, verem mikrobı ve saire mikroplar bugün herkesin gözü önündedir ve bir de gözümüzün önünde ve her an teneffüs ettiğimiz havayı da göremiyoruz. Daha göremediğimiz ne kadar mahluk var ki, bunların inkarı deliliktir. Sonra işitmediğimiz ne kadar ses var ki onları bugün radyolar vasıtası ile işitiyoruz. Elektriğin de kendisini görebildiğimiz yok. Fakat bunların hepsinin mevcudiyetini his ile, eserleri ile anlıyoruz; Binaenaleyh, şeytanı her ne kadar göremiyorsak da fiiliyatı ile his ediyoruz. Bu işler şeytan işidir diyoruz. Lamba yanınca elektrik geldi, fırtına olunca rüzgar geldi, diye varlıklarını anlattığımız gibi.

Aklı da göremiyoruz, fakat, yapılan işlerden o adamın akıllı veya akılsız olduğunu anladığımız gibi şeytani işleri işlediklerinde, hareketlerinden şeytan gibi adam dediğimiz unutulmamalı.

Yemek yerken nasıl besmele çekmek lazımsa yemekten sonra da elhamdülillah diye bir de yemek duası yapılmalıdır. Hatta hristiyanların duayı yemekten evvel yaptıkları da unutulmamalıdır. O kafirliği ile beraber Allah'a dua etmesini

unutmuyor da bir müslüman yemekten evvel besmele çekmesini ve yemekten sonra da duasını ne için yapmaz veya yapamaz, hiç olmazsa: “Ya Rabbi, bu nimetlerini veren sensin, sana hamd ü senalar olsun, bunlarla vücudumuza kuvvetler ver ki sana ibadet ve taatlar edelim, nimetlerini daha da artır ki, sana şükkrümüzü artıralım.” Yemekten sonra ellerini mendil veya peşkirle sakın silme. Evvela parmaklarını güzelce yala, oradaki bereketler zayi olmasın. Sonra muhakkak el ve ağzını güzelce hem de sabunla yıka. Bir çok ağız hastalıkları ve sair hastalıkların bu ağız ve ellerdeki yemek kokusundan ileri geldiğini de söylerler.

Sonra yemek yerken hemen sahanın ortasına, uzanma ve önünden yemeğe çalış. Başkasının yemesinde gözün olmasın, çünkü bereket sahanın üst kısmına nazil olur.

Sakın sol elle yemek yeme ve su da içme, çünkü o şeytan aleyhillane sol eli ile hem yer ve hem de sol eli ile içer. Sakın sen de ona benzeme. Sol el ile yemek hem de mekruhtur. Allah esirgesin sonra sana da bir zarar gelebilir. Bir de o şeytan aleyhillanenin işleri hep terstir, aldığı şeyi de sol eli ile alır, verdiğini de yine sol eli ile verir. Onun için sol el ile ne ye ve ne iç, ve ne de al ve ne de ver. Alırken sağ elinle al, verirken de sağ elinle ver.

Hem ayakkabılarını ayağından çıkar da yemeğini öyle ye ve hem de her zaman masada ayrı ayn tabaklarda yemeğe alışma. Dedelerimizden gördüğümüz gibi sofraya beraber oturur, ortadan hep bir kapdan yemeğe çalış, hem de yerde oturarak yemeğe gayret eyle. Zira hem sünnet-i seniyyedir, hem de yenen yemekte hem bereket, hem sıhhat ve afiyet hasıl olur ve hem de sol ayağını dikerek yersen miden kolaycacık

sarkmaz. Sandalyada ki yemekler ekseriyyetle mide sarkmasına sebep olur. Zira mide fazla yemek alır ve hazım da zorlaşır. Bunlar gençlikte pek anlaşılmaz amma, biraz yaşlandığı zaman hastalıklar ve çeşitli arızalar meydana çıkar.

Bir de şuna dikkat eyle:Yemek yerken, bazan ekmek ve yemek yere veya sofraya düşer, sakın onu yerde bırakma, onu al, tozlandı ise sil yine ye, mutlaka bunda sana şifa vardır. Hemen her yere düşen mikrop olmaz. Bak bütün yediklerimiz hep o toz ve topraktan olmuyor mu? Zira yerde bırakılan o lokma, şeytana nasib olur. Bu gibi şeyleri ancak kibirli ve gurudu insanlar yapar ki, mü'min-i muvahhide Elbette yakışmaz.Çünkü bu hareket aynı zamanda şeytani bi fiildir.

Hele şu duayı okuyup yersen ve içerisinde eğer Zehir dahi olsa sana hiçbir zararı olmaz. Dua şu:

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ

Şayet oruçlu bir kimse unutarak yeyip içse orucu bozulmaz, o ancak Allahu Teâlânın ona gönderdiği bir rızıktır. Aklına oruçlu olduğu gelince hemen ağzını çalkalar ve oruca devam eder, kaza etmek de lazım gelmez, demişlerdir.

Yemeğı çok yeme, suyu da çok içme, uykuyu da çok uyuma, lafı da çok söyleme. Kahve, gazino gibi yerlere zarar et olmadıkça girme, ahlaksız ve ibadetsiz kimselerle oturma. İlim meclislerine ve ilmi sohbetlere devam eyle, Allah'ı hiçbir zaman hatırlından çıkarma, her şeyimizi görüp bildiğini unutma ve bizleri daima gözler olduğunu da unutma. Ya Rab

benim maksadım sensin, istediğim şey de yine senin rızandır, yani benden razı olmandır.

Yemek yerken mutlaka helal lokma yemeğe dikkat eyle ve huzur ile yemeğe çalış ki ibadetlerinin tadını ve lezzetini bulasın. Yemekler nasıl vücudun gıdası ise bir de bizim ruhumuzun gıdası vardır ki, o da ibadet ve taatla beraber hem Kur'an-ı azimüşşanı okuyup anlamağa çalışmak ve anladığı ile yani fıkıh ile amel etmek ve zikrullahı dilinden ve gönlünden çıkarmamağa çalışmaktır.

Çünkü mülkün sahibi Allah'tır. Kula düşen ilk vazife mülkün sahibi olan Allah'ı tanımak ve ona kulluk hizmetini yapmaktır, dünyaya gelmemizden murad da budur. Diğer her şeyler, bu tanımağa ve ibadete vesiledir, vesselam.

Salavatullahi ve selamühü aleyhim ecmain.

2- Eve Giriş - Çıkışta

إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى حِينَ يَدْخُلُ
وَحِينَ يَطْعُمُ قَالَ الشَّيْطَانُ لَأَمَيِّتَ لَكُمْ وَلَأَعْشَاءَ هَهُنَا
وَأَنْ دَخَلَ فَلَمْ يَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ عِنْدَ دُخُولِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ
﴿أَذْرَكْتُمُ الْمَيِّتَ وَالْعُشَاءَ﴾ ﴿حَمْدُ اللَّهِ عَنْ جَابِرٍ﴾

“Bir recül evine girerken Allahu Teâlânın ismin anarak girer ve yemek yerse şeytan der ki, burada bize yatacak yer ve yiyecek bir şey yoktur ve eve girerken (ve yemek yerken) Allah'ın ismini anmazsa, şeytan der ki: İşte yatacak yer ve yiyecek yemek.”

Bundan evvelki hadis-i şerifte: yemek yerken Allahu Teâlânın ismini anarak, yani bismillah diyerek yemek yemenin lüzumundan bahs edilmişti. Bakınız bu hadis-i şerif te kişi evine girerken ve hatta çıkarken besmele-i şerife ile ve hem de bildiği süreleri okuyarak girip-çıkması ne kadar mühimdir. Evine giren zat Allahu Teâlânın ismini anarak yani Bismillahirrahmanirrahim diyerek girmesi tavsiye edilmektedir. Zira Allahu Teâlânın ismi anıldığı zaman hem bereket hasıl olur ve hem de şeytan aleyhillaenenin eve girmesine mani olunur, o eve şeytan giremez ve besmele ile yenen yemeklere de sokulamaz. Binaenaleyh hem bereket hasıl olur, az bir yemekle çok kimseler doyar ve artar ve şeytan: burada bize ne yatacak yer var ve ne de yiyecek bir şey var diye defolub giderler. Ve eğer eve girerken besmele-i şerifeyi zıkr etmeden, Allah'ın ismini anmadan evine girer ve yemeğini de yine besmelesiz yerse o zaman şeytan hemen bir köşeye sokulup yemeğinden istediği gibi yer ve orasını kendilerine mesken edinirler. Artık sen o evden hayır bekle.

Evlerdeki bir çok geçimsizlik ve rahatsızlıkların ve darlıkların, sıkıntıların başı hep Allah'tan ayrı kalmaktadır. Besmele-i şerifenin çekilmesi kulun Allahu Teâlâya bağlılığının eseridir. Onun için de Allahu Teâlâ da o kulunu hıfz ve himaye eder. Zaten şeytan da Allahu Teâlânın salih kullarına musallat olamaz. Sebebi ise salih kullar daima Allah ile dir;Allah'tan zerre kadar ayrılmazlar. Tabii şeytan da Allah ile olan kulun yanına yaklaşamaz, zaten melekler de ona müsaade etmezler.

Şöyle bir hikaye nakl olunur: Bir abid, zahid zat varmış. Şeytan bir türlü fırsat bulup da bu zatın yanına sokulmamış. Bir gün bir arıcı arılara tütsü yayarken görmüş ki arılar balları almak isteyen adamın yanına sokulamıyorlar, sırf bu

dumanın kokusundan. Hemen şeytan gidip tütününü yani sigarayı alıp o abid ve zahid kimseye medhetmeğe başlamış. Zavallı abid de bu şeytanın sözlerine aldanıp sigarayı içmeğe başlayınca melekler etrafından kaçışmışlar. Bu fırsattan istifade eden şeytan da adama yaklaşıp yapacaklarını yapmış.

Şimdi sen bu dersten ibret al da sakın itiraz edeyim deme. Kur'an-ı Kerimde Cenab-ı Hak kaç yerde şeytanın bizim düşmanımız olduğunu açıkça beyan etmektedir ve onun sözlerine uymamayı da tavsiye etmektedir. Hergün okuduğumuz Yasin süresinde şeytanın bizim baş düşmanımız olduğunu beyan ederken, ayetin devamında da:

“İbadeti bana yapınız, bu en doğru yoldur” ifadesi vardır. İbadet ancak mülkün sahibi Allahu Teâlâya mahsusur. Çünkü bizi yaratan ve muhtaç olduğumuz ve olacağımız her şeyi de yaratan yine o Allah'tır. Herkes ve her şey fanidir. Baki kalacak olan yalnız Allahu Teâlâdır. Onun için ibadet-taat ona gerektir, bunu anlamak ve idrak etmek ve düşünüp taşınıp Allah'ı bulmak şarttır. Allahsız insanlar, hayvanlardan, canavarlardan çok daha beterdir. İnsanı insan yapan ancak dindir. Dinsizlerin hali hergün gözümüzün önünde, ne kadar okusalar, bilseler yine zararlıdırlar. Okumaları ve bilmeleleri kendilerine hiçbir fayda vermez, şeytan kadar bilemezler ya! . Binaenaleyh, ilmin faydalı olması şarttır.

Bakınız Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem dualarında ve bhusus Mekke-i Mükerrermede zemzem şerbeti içince okuduğumuz dualarda (Allahım senden ilm-i nafi isterim). Yani faydalı ilim hem kendime hem de bütün mahlûk-kata faydası dokunsun. İlim faydalı olmazsa o zaman maazal-

lah şeytanın bilgisine benzer. Bu da pek tabii zararlı, gururlu bir ilimdir ki olmasa daha iyidir.

Bir de evinden çıkarken bu duayı okumayı unutma:

بِسْمِ اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَوَكَّلْتُ عَلَى
اللَّهِ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

Ve evinden çıkarken iki rekat namaz kıl öyle çık. Bu, sende sadır olacak fenalıkları men'eder. Evine girerken de eğer kerahat vakti değilse iki rekat namaz kılmayı unutma, bu da evinde olacak fenalıkları men eder.

Aziz kardeşim sen bunlara dikkat eyle, hiçbir zararın olmaz, bilakis pek büyük nimetlere mazhar olursun. Bu besmelenin fezailli hakkındaki eserler tam bir kitap olur. Onların hepsini yazmağa gücümüz de yetmez, sonra çok uzun olur. Besmele-i şerifenin fazileti hakkında Sana iki vak'a anlatayım amma iyi dinle:

Arap orduları kumandanı Halid b. Velid, Humus şehrini muhasara etmiş, günler uzamış bir türlü teslim olmuyorlar, nihayet daralmışlar. Halid b. Velid'e haber göndermişler ki: Müslümanlığınıza bir alamet göstereyim de inanıp iman edelim deyince. Ne istersiniz diye sormuş. Bizim bir zehrimiz var onu içerseniz biz de kal'ayı size teslim eder ve iman da ederiz: demişler. O zaman Hz. Halid getirin demiş ve besmele-i şerifeyi yukarda yazıldığı vech ile okuyup içmiş. Bakmışlar ki bir şey olmuyor, yani ölmüyor, Bilmeceburiyye iman edip, islamla müşerref olarak kal'ayı ve şehri teslim etmişler, Mübarek camisi pek güzel ve pek de temiz. Halid b. Velid bu, camiin içinde yatmaktadır. Cami avlusunun pek yüksek bir

sütunu üzerine hatırımda kaldığına göre şöyle yazılmış: “Pek çok harbler gördüm de şehadet nasib olmadı. Şimdi yatağında öldüğüme çok müteessirim.”

İkinci vak’a da bizim Ankara’da medfun Hacı Bayram-Veli Hazretlerinin kerametidir, şöyle ki:

Hacı Bayram Veli Hazretlerinin şöhreti çok artmış, padişah da onun dervişlerinden asker ve vergi almayacağına söz vermiş ve eline de bir ferman vermiş. Bunu çekemeyen hasetçiler padişaha: Bu dervişlerini çoğalttı, gözü senin saltanatında diye padişahın zihnini çelmişler. Padişah da öyle ise onun vücudunu kaldırmak lazım gelir diyerek zehirli bir şerbet verilmesini emretmişler. O zaman Sultan İkinci Murad Edirne’de. Padişah sarayına davetliler çağırılır ve o anda Hacı Bayram Veli de toplantıya davet edilir. Kendisine yer gösterilir. Herkese tatlı şerbet verilirken, Hacı Bayram Veli’ye de zehirli şerbeti sunmuşlar. Mübarek işi anlamış ve o zaman padişaha:Efendim ben bu şerbeti içerim amma iftira eden şu zat ölür, buyurmuşlar ve hakikaten yukarıda yazılan besmele-i şerifeyi okuyup şerbeti içmişler. Az bir müddet sonra iftira eden o hasetçi kimse hemen kıvranarak oracıkda ölüvermiş.

Yalnız şuna dikkat et. Bunlar velilerdir, kendini sakın bunlara kıyas edip ben de o besmeleyi okur ve içerim deme. Sonra gidersin gürültüye. Evliyalık makamını öyle kolay bir şey zannetme. Onlar Cenab-ı Hakk’ın hıfz ve himayesinde-dirler ve aynı zamanda tasarrufları da vardır, zehri kendisi içsin yerine başkası ölsün. Cenab-ı Hak veli kullarına bazı tasarrufları vermiştir. Veli kullarına bu tasarrufu veren Allah celle ve ala Hazretleri de Kur’an’-ı Kerim ayetlerinin herbirine ayrı ayrı kerametler, tasarruflar, faydalar bahşetmiştir.

İşte Fatıha-i şerife de başlı başına bir şifa süresidir. Her kim ihlas ile okur, istenilen şifa hasıl olur. Bu hususta “Hazinet’ül-Esrar” adlı kitabı okursanız pek çok acaip ve garip esrara şahid olursunuz. Onlardan birisi olan bu besmele-i şerifenin dünya ve ahiret bir çok fevaidi vardır.

Baştaki hadis-i şerifi tekid eden bir hadisi şerifi tekrar nakl edeyim. (Hazinet’ül-Esrar: sayfa 128) şöyle denmektedir: -Sal-lallahü aleyhi ve sellemden rivayettir- **“Hiçbir kimse yoktur ki, evine girmeyi kasd ettiği zaman şeytan da onunla beraber girmek istemesin. Eğer ev sahibi evine girerken besmele-i şerifeyi çekerek girerse şeytan der ki: Burada bize yer yok. Kendisine yemek getirildiği zaman da besmele-i şerifeyi çekerse şeytan: Burada bize taam da, yok der. Bir şey içeceği vakit besmele-i şerife ile içerse şeytan: Buradabize içecek bir şey yok. Yatarken besmele-i şerife ile yatarsa şeytan: Burada bize yatacak yer yok”** der.

Besmele-i şerifeyi eve girerken demezse şeytan da beraber girer. Yemek yerken demezse şeytan da beraber yer, içerken demezse şeytan ağzını önce su kabına sokar. Ve dahi ehli ile nüamele-i cinsiyye esnasında besmelesiz olursa şeytan da onunla cima eder; o zaman eğer çocuk olursa zenim olur. Bazan kör, bazan şaş, bazan topal, bazan fasık, bazan da kafir ve buna benzerler. Buna çok dikkat etmek lazımdır ki gelecek çocukların hayırlı olması buna bağlıdır. Allahu Teâlâ şeytanı da öyle yaratmıştır ki insandaki kuvvetler onlarda da vardır, yani o da şeytani tohumunu oraya ilka eder. Hatta şeytan adamın alet-i tenasülündedir. Besmele çekilmeyince o da adamla beraber müamele-i cinsiyyeye iştirak eder. Ondan sonra maazallah her türlü felaket hazır: Anasını döven, babasına isyan eden ve her çeşit yaramazlıkları yapan hep o şeytanın müdahalesi-

nin neticesidir. Artık sen çocuğa kabahat bulma da Cenab-ı Haktan hemen af ve özür dileyerek hayırlar iste.

Bir insan: (Bismillahirrahmanirrahim ve la havle ve la kuvvete illa billahil aliyyl'azim) dese Cenab-ı Hak o kimse-den envai çeşit yetmiş belayı defeder, kaygı, gam ve kederleri de giderir. Asıl mühim olan Cenab-ı Peygamberin şu buyruğudur ki:

3- Bir İşe Başlarken

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَمْ يَبْدَأْ فِيهِ بِبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
فَهُوَ أَقْطَعُ وَأَجْذَمُ

“Herhangi bir iş olursa olsun o işe bismillahirrahmanirrahim diye başlanmazsa o şey hayırlardan kesik, maktu, mahrum eksiktir.” Faydası tam değildir, belki hiç de yoktur ve belki de zararlıdır. Binaenaleyh, her müslümanın ilk vazifesi, besmele-i şerifeye dilini alıştırıp evine girerken, evinden çıkarken, yatarken, kalkarken, dükkanına, iş yerine giderken, otururken, hemen her yerde daima besmele-i şerifeyi dilinden bırakmamak bahusus yatarken hiç olmazsa 21 kere veya 411 kere veya 100 kere okuyup öyle yatmalı. Gündüzleri de yine böylece okursanız evinizde hem bereketler hem afiyetler hasıl olur, sıhhatınız da güzel olur, iki de bir doktora muhtaç olmazsınız, şeytan da sizden ve evinizden uzak olur. Hatta çocuklarınıza da öğretiniz onlar da daima okusunlar. Gerek tevhid (la ilahe illallah) ve gerek Allah zikirleri ve duaları siz de çocuklarınızla birlikte yaparsanız ind-i İlahide çok makbule geçer, sayısız sevaplar, mükafatlar alırsınız. Bütün İlahi

ve semavi kitapların -ki sayısı 114 kitaptır- bunların hepsinin manaları Kur'an-ı azimüşşanın içerisinde. Kur'an-ı azimüşşanın manası ise "Süre-i Fatiha"nın içerisinde. Fatihanın manası ise bismillahın içerisinde. İyi dikkat et. Bismelenin manası da bismelenin başındaki B harfindedir. Bu kitaplardan maksad kulu Halıkı zülcelale bağlamaktır. Bu harfinin noktası bu manaları ifade için konmuştur. Noktalar üste konursa Te olur. Nokta üç olursa Se olur. Nokta alta konunca Ba olur. O zaman Rahim ve Rahman olan Allah azimüşşanın ismi şerifi ile işe başlarım, okumağa başlarım. Her şeye şamildir. Hatta taife-i cin, insanların eşyalarını da kullanırlar. Onun için onları yerlerine korken besmele ile koymalı ki, onlar yani cinler el sürmesinler. Hatta avcılarımız gerek denizde ve gerek karada avlandıkları zaman, kurbanı keserken, silahı atarken, köpeğini salıverirken, denize ağını atarken besmele demezse ölmüş hayvan gibidir. Hanefi mezhebine göre namaza başlarken Allahu Teâlânın ismini anarak "Allahü ekber" demesi vaciptir. Abdest alırken besmele-i şerifeyi söylemek sünnettir. Allahu Teâlânın ismi anılmadan alınan abdest, abdest değildir. Sevabı noksandır.

Allahu Teâlâ bu besmele-i şerifeye bir sultanlık vermiştir ki başka kelimelerde bulunmaz. Taharet ve abdest Besmele ile tamam olur. Besmele ile kesilen hayvan helal olur. Besmele ile yapılan dualar indi ilahî'de kabul olunur; yemek ve içmek hem bereketli olur hem de faydalı. Kalbinde sadakatla, ihlasla ve yakın ile bir insan bu besmele-i şerifeyi söyleyip denize girse batmaz, ateşe girse yanmaz, yılanların, akreplerin içine girse hiçbirisi bir şey yapamaz. Bir mevtanın kabri üzerine besmele-i şerife okunsa Allahu Teâlâ o kabrin sahibinden azabı kaldırır. Besmele-i şerife 19 harftir, beş vakit na-

mazla beraber hepsi 24 eder. Bir günde de 24 saat vardır, bu harfler o günkü günahlarına keffaret olur, diye Tefsir-i Ke-birde zikir edilmiştir. (Hazinet'ül-Esrar/128).

Allahu Teâlânın üç bin ismi vardır.1000 ini melekler bilir başkası bilmez.1000 ini peygamberler bilir, başkaları bilmez. 300 Tevratta, 300 İncilde, 30 da Zeburda, 99'u da Kur'an-ı Kerimdedir. Birini de Cenab-ı Hak kendisine saklamıştır. Besmele-i şerife olan bu üç kelime ki:Allah, Rahman ve Ra-him isimleri bu üçbin esmaya müadildir. Kim bunu öğrenir ve okursa Allahu Teâlâyı bütün isimleri ile beraber saymış ve okumuş gibi olur, cehennem zebanilerinden kurtulur. Ne kadar çok okursanız hem rızkınız bol olur, hem de sizi her-kes sever. Yatarken 21 kere okursanız şeytan şerrinden ins ve cin şerlerinden, yangından, hırsızdan ve ani ölümlerden muhafaza olunursunuz. Deli ve saralı kimselerin kulaklarına 41 defa okunursa biiznillah şifa bulurlar.1000 kere bütün ağrı-lara, sihirlere, yedi gün güneş doğarken 313 defa besmele-i şerifi ve 100 de salavat-i şerife okursa Allahu Teâlâ umma-dığı yerlerden ona rızıklar ihsan eder fazl-ü keremi ile.786 defa okunursa her istediği olur, oruçlu olarak yedi gün de-vam etmelidir. Sabah namazından sonra kırk gün 2500 defa besmele-i şerifeyi okuyan kimse ihlas ve itikadı sahih üzere okursa ve aynı zamanda faziletini ve fevaidini de mülhaza ederek okursa Allahu Teâlâ onun kalbini açar, bir çok esrar-lara ve ilm-i ledünne mazhar olur. Hapiste, zindanda, sıkıntı ve meşakkat içinde ve darlıkta olanlar hergün, gece ve gün-düz de 1000 kere besmele-i şerifi okursalar idam olunacaklar bile biiznillah kurtulurlar. Rızık ve muhabbet, zihinsiz, oku-duğunu anlamayan veya, bellemeyen kimseler bu rakamı gü-neş doğarken yedi gün devam ederlerse maksatlarına erişirler.

İmam Gazalının tavsiyesi de var. Velakin onu yazmağa cesaret edemedim. Bu yazdıklarım dahi iki şarta bağlıdır:birisi ibadet taatına ve cemaata devamla beraber bütün günah kitabında yazılı büyük ve küçük günahlardan tamamı ile kurtulmuş olmaları yani günah şeyleri işlememeleri ve lokmanın da helaldan olması şartdır. Lokmasına dikkat etmeyen ve günahlardan sakınmayan zavallılar hem muvaffak olamazlar ve hem de belki de zarar görürler. Sonra bu gibi dua ve evradı dünya menfaatlerine vesile ederek okumak hiç de doğru olamaz. İslah-ı nefis edip günahlardan kurtulma maksadı ile okuması daha evladır, Ve hem de yalnız Allahu Teâlâ'nın rızasını istemek en doğrusudur.

Her kim besmele-i şerifeyi güzelce 21 kere yazıp uykusunda korkan çocuğun üzerine konsa biiznilah korkudan kurtulur.

Eğer 35 defa bir kağıda yazar ve evinin bir köşesine asarsa o eve şeytan, cin ve saire giremez, bereketi artar, hasidler ve zalimlerin de zararı olmaz.

Muharrem'in birinci günü bir kağıda 113 defa besmele-i şerifeyi yazıp üzerinde taşısa o ve ev halkı bütün mekruhattan ömürleri müddetince emin olur.

Eğer 70 defa bir beyaz kağıda yazar ve kefenine konursa Allahu Teâlâ onu kabir azabından korur ve meleklerle cevasını kolaylaştırır.

ÖLÜME HAZIR OLMAK

إِذَا حَضَرَ الْإِنْسَانَ الْوَفَاةُ جُمِعَ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ يَمْنَعُهُ عَنِ
الْحَقِّ فَيُجْعَلُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ فَعِنْدَ ذَلِكَ يَقُولُ رَبِّ ارْجِعُونِ
﴿لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ﴾ ﴿الديلمی عن جابر

“İnsanın ölümü gelince onu haktan meneden her şey toplanıp gözönüne serilir. O zaman o İnsan der ki:Rabbim beni öldürme, geri çevir, umarım ki bundan sonra güzel ameller eder, terk ettiklerimi telafi ederim.”

İnsanın bu hayat aleminde hepimizin bildiği gibi fani bir hayattır, şimdiye kadar kimseye baki kalmayan bu hayat bundan sonra da kimseye baki kalmayacaktır. Binaenaleyh, insanın bu fani de olsa hayatın kıymetini bilip Allahu Teâlâ ve tekaddes Hazretlerinin emirlerine imtisal ile beraber yaşak ettiği menettiği kötü huy ve adetleri de terk etmeğe çalışması gerektir. Eğer gaflete dalar, ibadet ve taat yapmaz, zikir ve tesbihlerle meşgul olmaz, Kur'an'ı okumasını bilmez, ve

emirlerini bilmeden ölüm gelip çatarsa işte o zaman aciz insanın yapacağı hiçbir şey kalmamıştır. Artık şaşkınlıktan Allah diye feryad edecek ve ölmemeği isteyecek ki, . yapamadığı salih, iyi amelleri ve ibadetleri yapabilsin. Fakat bu rica ve yalvarına hiç bir fayda vermeyecektir. Çünkü ömür mukadder ve muayyendir ne ileri gider ne de geri kalır. Günün doğup batması gibi her şey bir nizam ve kanun içinde cereyan etmektedirBinaenaleyh, hayatın kıymetini bilip ilk vazifesi, kendisini şu güzel şekli ile yaratan Allahu Teâlâyı tanıyıp bilmeğe çalışmak sonra da ibadet taatı ile beraber doğruluktan ayrılmamak, hayırlı ve cömert kimselerden olmaya çalışmak. Büyüklere bhusus ana ve baba ve akraba-i tealukat ile birlikte hocalarına karşı saygılı olmağa çalışmak en başlıca vazifelerindendir.

Zengin olmağa hevesin olmasın, say-ü gayretin alim olmak için olsun. Fakat bu ilim dünya ilimleri değil, asıl olan ahiret ildir. Dünya ilmini de öğren; lakin orada kalma, herhalde dini bilgileri de öğrenmeğe fazlaca gayret eyle.Çünkü bu fani alemden ayrıldıktan sonra fani bilgilerin hiçbir faydası olmayacağı gibi belki kıymetli ömrünü zayi ettiğinden dolayı hem mesul olacak ve hem de muazzeb olacaksın. Zira din ilmini hem öğrenip öğretmek kadar faydalı ve kıymetli bir iş yoktur. Cenab-ı Hakk'ın sevdiği kullar da -bunlardır. Baksana, bir çocuğun mektepte bir besmele-i şerifeyi okuyup öğrenirken Cenab-ı Hak onun . Azabta olan ana, babasını afv edip bağışlıyor, daha ne istersin bilmem. Bir besmele böyle olunca Kur'an-ı Kerimi okuyup öğrenen ve öğretenlerin halini bilmek mümkün mü?

Bir hafızın babasına, kıyamet günü giydirilecek tacın kıymetine baha olur mu? Senin dünyaya ait bütün bilgilerin Az-

rail aleyhisselamın görünmesi ile hepsi yok olacak, artık ne kadar bağırırsan, çağırırsan boş. “Öyle ise ey aziz ve muhterem kardeş, çocukluğu, cahilliği ve gafleti bırak da mülkün sahibi olan ve şu sonsuz alemleri hiç yoktan yaratan Allah’a gel Allah’a. Hayatın muvakkat olduğunu bilmeyen kimse yoktur. Bununla beraber ölüm de sıra ile değil belki Allahu Teâlânın ezeldaki takdiri üzerinedir. Bazısı ölü doğar, bazısı biraz yaşar ölür, bazısı genç yaşında, ölür, bazısı evlenir ölür, bazısı da çok yaşar öyle ölür, Onun için herkesin ölüme her an hazır olması lazımdır ki bazısı ansızın ölür ne vasiyyet edebilir nede “hakkınızı helal edin” diyebilir. Binaenaleyh, insan her zaman ölüme hazır olmalı, vasiyyetnamesini de ya cebinde veya başının altında bulundurmalı; alacağını ve borçlarını veya emanet bir şey varsa onları bildirmeli ve daha sonra malının üçte birisi öldükten sonra kendi tasarrufuna ait olabileceğini bildiği halde bunu da ihmal edip bütün malını mirasçılara bırakması da çok teaccüb olunacak birşeydir. Çünkü kendisi öldükten sonra defter-i âmalinin kapanmaması ne büyük nimettir. Şu bizim gördüğümüz camiler, çeşmeler, köprüler, yollar, imarethaneler, misafirhanelerdeki sevaplar hep o vakıfları bırakanların, defterine yazılmakta olacağı da malumdur. Onun için sen de malının hiç olmazsa üçte birini böyle bir vakfa ölmezden evvel hazırla. Sonra mirasçılardan bu vakfa el atamasın. Belki o vakfın uzamasına, uzun müddet yaşamasına gayret etmelerini tavsiye ederek. o vakfa göz kulak olmalarını tenbih etmelidir. Bu sayede sen de ahirete gitmiş olduğun halde hergün bir çok sevapları gelir. Bu tükenmez sevapları bırakıp vasiyyetsiz ölenlerin hali çok acıdır. Bir kere öldükten sonra kendisine, diğer mevtalarla konuşmasına, izin verilmez, dilsiz gibidir. Sonra da üzerindeki hakları

bildirmediğinden hak sahiplerinin hakları zayi olduğundan ayrıca ceza da göreceği beyan buyurulmaktadır.

Şimdi sen hayatında, kendini Hakk'ın daima gördüğünü ve bütün işlerine, gizli ve aşikar her şeyini bildiğini ve seni daima gözetlemekte olduğunuda unutma. Onun ilmi her şeyi muhittir, nerede olursan ol, O, seni hem görmekte ve hem de yaptıklarının hepsini bilmektedir. Meleklerin de bunları yazdıkları malumdur. Şimdi bize düşen başlıca vazife bu ölümü hatırdan çıkarmamaktır.

Ehl-i tasavvuf kendi dervişlerine, müritlerine ilk önce verdikleri ders:Onlara ölümü düşünmeleri, nasıl yıkandıklarını tefekkür etmeleri hususundadır. Sen ey kardeşim, tabuta ve mezara konduğunu ve oradaki suallere cevabı: Rab-bim Allah, dinim İslam, Peygamberim Muhammed salallahü aleyhi ve sellem, kitabım Kur'an-ı azimüşşan, kıblem de Kabe-i şerifedir diye cevap vermeğe hazırlan ve bunu mümkün oldukça unutma. Bu hazimüllezat olan ölüm, evlerin kapanmasına sebep olur. Kadınları dul bırakan, çocukları yetim bırakan ölümü hiçbir zaman unutma. Bu senin hem dünyanın ve hem de ahiretinin saadeti için en büyük amildir. Ölümden sakın korkma, ölüm mü'minin en büyük hediyesidir, ölüm insanı mabuduna kavuşturur. Ölüm gelince mümin sevinir ki, ben bugün Allah'ıma kavuşacağım ve geçmiş dostlarımla, ashab-ı kiramla ve Peygamberim ile buluşacağım. Yalnız şunu unuttum şöyle ki:Ölürken şunu falana, şunu da filana verin demek tok adama yemek yedirmek gibidir. Bir ikincisi: mirasçıları mutazarrır etmek. O da, büyük günahıdır. Yani mirasçıları mirastan kısmen de olsun mahrum edip malları başkalarına vermek doğru bir şey değildir. Mirasçıları fakir bırakmaktan, onları ellere muhtaç

etmektense onları zengin edip başkalarının eline bakmaktan kurtarmak daha evladır.

Cepab-ı Hak cümlemizin muini olsun da ölümden evvel ölümüne hazırlanan ve daima Hakk'ın rızasını gözleyen, emirlerine itaat edip yasaklardan kaçan sevgili kullarından eylesin. Amin!

“Nüzhet'ül-Mecalis”te gördüğüm şeyleri de yazmayı uygun gördüm, şöyle ki:

Bazı büyük bilginler -ki bunlara arif de derler- bunlar diyorlar ki: eğer dünyada ölüm olmasa idi bu dünya bir pula bile değmezdi. Bunu biz anlıyamıyoruz lakin, pek doğru bir şey, bir söz olduğu anlaşılmaktadır.

Hız. Aışe validemiz, efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem sormuşlar ki: **Ya Resulullah şehidlerle beraber haşır olunacak bir kimse var mıdır? Buyurmuşlar ki:**

“Evet, her kim günde ve gecede yirmi kere ölümü düşünürse o kimse şehidlerle beraber haşır olunacaktır.”

İmam Ali efendimize hitaben de: **“Ya Ali, her kim günde yirmi beş kere bu duayı okursa Allahu Teâlâ ona dünyada verdiği nimetlerden hesap sormayacaktır”** demiştir. Dua şudur:

اللَّهُمَّ بَارِكْ لِي فِي الْمَوْتِ وَفِي مَا بَعْدَ الْمَوْتِ

İnsan ölümü bilse ve ölümden sonraki hadiseleri iyice bilmiş olsa dünyanın hiçbir varlığına üzülmaz. Azrail aleyhisselamın elinde “La ilahe illallah” yazılıdır. Can almağa geldiği vakit mümin onu görür ve kelime-i şehadeti getirerek ahirete selamete göçer. Dinsizin ise hali haraptır.

Mümin ölümü çok anmakla üç nimete nail olur:

- 1 - Tevbesini hemen yapar,
- 2 - Kanaat sahibi olur.
- 3 - İbadetini zevkle yapar.

Ölümü hatırına getirmeyenler de tevbesini geri bırakır, kendisinde kanaat olmaz, ibadette de tembeldir.

Eğer hayvanat ölümü bilmiş olsaydı, onlarda hiç semiz et bulamazdınız.

İsa aleyhisselam, bir çobana uğramış. Develerden birisi gayet semiz, boyuna oynuyor. İsa aleyhisselam onun kulağına: Ölüm var demiş, geçmiş gitmiş. Bir zaman sonra yine oradan geçerken o çobana yine rast gelmiş. Bakmış ki o oynayan semiz deve gayet zayıflamış yemez içmez olmuş. İsa aleyhisselam çobana sormuş: Bu deve neden böyle oldu? O da demiş: Bilmem, geçen bir zat buradan giderken bu devenin kulağına bir şeyler söyledi, o günden beri bu deve yemez içmez oldu ve böylece zayıfladı, deyince İsa aleyhisselam: Ölüm hakikaten düşünülecek olursa insan, ter yerine kan çıkarır demek istemiş. Çünkü kendisi düşününce vücudundan kan damlarmış.

Süfyan es-Sevri Hazretleri Tebe-i tabiindendir. Ölüm anıldığı zaman kendinden geçer, bir çok günler kendine gelemezdi, sorulan suallere de bilmiyorum derdi. Kendisi çok müttaki ve meşhur bir müctehid olmakla beraber, İbnü'l-Mübarek Hazretleri: Ben, çok şeyhlerden ders dinledim. İlimde, verada, takvada ve dar geçimde Süfyan-i Sevri'den daha iyisini ve güzelini görmedim. Mübarek zat, dört yaşında Kur'anı okumuş, yedi yaşında iken hadis yazmağa başlamış,

yetmiş kere haccetmiş.198 senesinde Mekke'de vefat etmiştir. Rahmetullahi aleyh.

Ölen insanın ruhu bazan yere iner bazan semaya çıkar. Amr b. Dinar der ki: Bir insan öldüğü zaman bir meleğin elinde olduğu halde kendi cesedine bakar, nasıl yıkandığını, kefelendiğini, kabre konduğunu ve getirenlerin hakkında söylenen iyilik veya kötülükleri duyar.

Hafız Ebu Naim der ki: Ruhlar, kabirlerini her cuma aled- devam ziyaret ederler. Onun için cuma gecesi, cuma günleri ve cumartesi günü de kabirleri ziyaret müstahaptır demişler, erkekler için. Kadınlar için ise mekruhtur derler.

İbnü-l-Mübarek Hazretleri: Cenazeyi, namaz kıldığı esvabı ile kefenlemek efdaldır demiş.

İmam Nebvevi Hazretleri der ki: İbnü-l-Mübarek'in adı anıldığı yere rahmet nazil olur, onu sevenlerede mağfi-ret umulur.

Cenazeyi götürmek ve gaslinde yardımcı olmak, muhtaç iseler yardım etmek, cenaze arkasında giderken konuşmamak, ibretle bakmak gerekir. Hatta istiğfar ile meşgul olmalı veya zikrullah ile çok düşünmeli. Mevtaya yapılan hayırlar, sadakalar, kabrinde kendisine erişir ve o mevta, suda boğulmak üzere olan kimsenin yardımcı gözlediği gibi kabrinde çocuklarından ve dostlarından gelecek hediyeleri gözler durur. Gönderilen sadaka, hayır ve Kur'anların sevabını bir melek, kapalı tabaklar içerisinde kendisine arz ederler, o zaman mevta çok sevinir. Dirilerin sevindiği gibi.

Müminin kabri üzerinde bir ayet-el-Kürsi okunursa sevabı bütün mevtalara verilir.

Enes b. Malik Hazretleri -ki Peygamberimizden 2286 hadis nakletmiş- ve on sene de Peygamberimize hizmet etmiştir ve çok duasını almıştır. Ömürlerinin uzunluğu ve mallarının çokluğu ile meşhurdur. Onun ömürleri 100 seneyi geçmişti ve hatta çocukları da yüzü mütecaviz imiş. Yalnız bir taun hastalığında 33 çocuğu ölmüş (sene 69).

Mevtanın en sıkıntılı ve zor günü ilk gecedir, demişler. Sadaka ve hayırlar yapmağa gücü yetmeyen kişi iki rekat namaz kılsın her rekatında fatiha, ayetelkürsi, tekasür ve ihlas suresini 21 kere okur sevabını falanın kabrine hediye etti der. Sevabını ancak Allahu Teâlâ bilir.

Mevta ölmezden evvel sekerat zamanında başında Yasin suresini okumak efdaldır. Cennetten tebşirat gelmedikçe ve cennet şarabını içmedikçe canını Azrail aleyhisselam alamaz ve mutlaka cennet şarabını içer öylece teslim olur.

Cennetlik bir müminin namazını kılanlara ve cenazesini götürenlere de “azab etmekten haya ederim” buyurmuş Cenab-ı Hak. Ne dersin bu lütfu İlahiyyeye. Onun için bu gibi fırsatları da ganimet bilip fakir fukara demeyip cenazelerde bulunmağa bak. Cenab-ı Hak erhamürrahimindir. İnsan da bu arada bir lütfu uğrarsa ne mutlu.

Bir son vazife daha vardır ki bu da müstehaptır: Mevtaya telkin vermek. Bu telkin mevtanın üzerine toprak atılmadan yapmak daha evladır, demişler. Maamafih, toprak atıldıktan sonra yapılmakta olduğu da herkesçe malumdur. Sen buna da itiraz edip: “(O mevta bu sesi nasıl duyacak” deme. Sual için gelen melekler dışarıdan yapılan bu telkini duyarlar birbirlerine: Buna sual sormağa lüzum kalmadı telkini yapılmaktadır deyip giderler inşaallah. Telkinin sevabını iyi dinle: Rab-

bimAllah, dinim İslam, Peygamberim Muhammed, Mustafa salallahu aleyhi ve sellem, kitabım Kur'an-ı azimüşşan, kıblem de Kabe-i muazzamadır dersin. Fakat, bunları dünyada iken benimseyen ve bu yoldan gitmeyen yarın kabirde nasıl diyecek, bilemem. Onun için ölmeden evvel ölümüne hazırlan, nasıl olsa seni burada bırakmazlar. Binaenaleyh, Allah'ını razı et ki kabrin ve ahiretin mamur olsun vesselam.

ZINA İLE İMAN BİR ARADA BULUNMAZ

إِذَا زَنَى الْعَبْدُ خَرَجَ مِنْهُ الْإِيمَانُ فَكَانَ عَلَى رَأْسِهِ كَالظُّلَّةِ
﴿فَإِذَا قَلَعَ رَجَعَ إِلَيْهِ الْإِيمَانُ﴾ دك هب عن ابى هريرة

“Kul zina ettiği vakit ondan iman çıkar ve başı üstünde bir gölge gibi durur. Zinadan ayrıldığı zaman iman kendisine rücu eder. Yani iman nuru o sırada gider, bilahare rücu eder.”

Zina, haddi zatında insan kısmına yakışmayan, son derece çirkin bir harekettir. İnsan hayvan değildir ki her fırsatta her eline geçenden istifade etmeğe kalksın. Kanunlar, kitaplar olmasa bile Allahu Teâlânın verdiği akıl kafi değil mi? Zina işi, islamda, imanla hiçbir zaman bir arada bulunması mümkün olmadığından imanın nuru derhal o kişiden ayrılır, fakat bekler bırakıp gitmez. Zira iman gönöl işidir, günahı işleyen ise cesettir. Fakat bu işlenen günah, cesede de ait olsa o cesedin gönlünde duramaz. Zira o zinanın pek fena koku-

sunu tahammül mümkün değildir. O iğrenç hadiseye iman elbette tahammül edemez ve o gönülden ayrılır amma, irtibatını da tamamen kesmez, başı üzerinde bir gölge, bir bulut gibi o işten ayrılmasını bekler.

Günah-ı kebair denilen bu günahların, yaptıkları zararlar, pek de büyüktür. Kalbi kararta kararta nihayet kalb de simsiyah olur. Akı kararı seçemez olur. Allah esirgesin, ondan sonra da başa bela olur. Zina, bütün dinlerde ve bütün milletlerde sevilmeyen, istenmeyen, çok çirkin bir fiildir, büyük bir günahdır. Bununla beraber, tevbe edenlerin tevbesini de Allah kabul eder.

İnsan biraz düşünecek olursa bu işin çirkinliğini pekala anlar ve bu günah işe cesaret edemez. Bundan dolayıdır ki, Allahu Teâlâ Hazretleri yabancı kadın olsun erkek olsun birbirlerine bakmamalarını tavsiye etmektedir. Zira insanda bir nefis, bir de şehvet vardır. Barutun ateşi gördüğü zaman dayanamayıp yandığı, patladığı gibi erkekle kadın da böyledir, birbirlerini görünce nefisleri kabarır, şehvetleri azıtır, sonra da hayvanlar gibi birbirine saldırırlar ve bu yasak olan günah olan işi işlerler. Artık iş işten geçmiştir, bunların önüne geçmek de mümkün olamaz, fırsat arar dururlar, hem paraları gider, hem de çeşitli hastalıklara mübtela olurlar. Belsoğukluğu, frengi gibi, ki zararları çok büyüktür. Bugün belki bazı ilaçlarla bunlar önlenseler bile ind-i İlahideki cezası pek büyüktür.

Şarap içmek, o da günah-ı kebirdir, onun da zararları pek büyüktür. İçki hakkında yazılan eserler de pek çoktur, fakat onun günahı içene münhasırdır. Lakin zinanın günahı içkinin günahından daha çok fazladır, çünkü günahı müte-

addidir, başkalarının da baştan çıkmasına sebep olmuştur. Onun için zinanın günahı putlara tapanların yani kafirlerin günahına, denktir denilmiş.

Binaenaleyh zina, evvela görmekle, bakmakla, sonra görüşmekle sonra da sevişmekle meydana gelir. Zinanın önüne geçmek için evvela gözlere, sonra da sözlere hakim olmak gerektir. Görüşmeler, konuşmalar zinayı çeker, zinaya sebep olur. Onun için göz zinası, el zinası, ayak zinası, bir de gönül zinası vardır ki bunlar büyük zinaya vasıta oldukları için göz zinası ve saire zinası denilmiş. Şu halde hanımların yalnız örtünmeleri kafi gelmemektedir. **Asıl olan gözlere ve sözlere sahip olup, erkeklerle mümkün mertebe sohbetlerinden çekinmek ve kaçınmak lazımdır.** Zira nefis ve şehvet bile vahşi hayvanlardan daha beterdir, gönülde bambaşka bir şeydir. Bazan insanlarda Allahu Teâlânın takdiri ile güzel, cazib sıfatlar vardır ki, onları gören zayıflar dayanamazlar. Rüzgarın karşısında ufak ağaçların ve otların dayanamayıp sallandıkları gibi insanların da birbirlerine meyilleri gayri ihtiyari akar ve bu meyil münasebeti ile artık her şey olabilir. Sen sakın bu sözlere yine itiraza kalkma. Bak bugün kurt ile kuzu misali aksine, insanlar ne güzel yaşıyorlar, okuyorlar, okutuyorlar, gezip toplanıyorlar, sanki ne oluyor, işte iş meydana .. Evet kardeşim çok doğru söylüyorsun, fakat bu sözler İslamdan ve kalb âleminden haberi olmayan zavallıların sözüdür. Müslüman böyle şeyi hiçbir zaman söylemeğe cesaret bile edemez.

Bakınız et- Terğib-Ve-Terhib'in 3. Cü cildinin 263. cü sayfasında Buhari, Müslim, Ebu Davud ve Nesai'nin rivayet ettikleri bir hadis-i şerifte -rivayet Ebu Hüreyredendir- sallallahü aleyhi, ve sellem Hazretleri buyurmuşlar ki: **“Zina, eden zani mü'min olduğu halde zina edemez. İkincisi: Hırsız,**

mü'min olduğu halde hırsızlık edemez. Üçüncüsü: Şarap içen mümin olduğu halde şarap içemez.”

Nesai'nin rivayetinde şu fazlalık vardır. **“Eğer o fiili işlerse onun boynundan İslam ipi izale olunur yani islama bağlılığı kalmaz. Eğer tevbe ederse Allahu Teâlâ da onun tevbesini kabul eder.”**

Ma'lumdur ki iman pek büyük ve pek de kıymetli bir cevherdir ve doğrudan doğruya Allahu Teâlânın lütfudur, aynı zamanda iman bir nurdur, onun muhafazası hepimize ilk borçtur. İbn-i Abbas'ta bir rivayette:

مَنْ زَنَى نَزَعَ اللَّهُ نُورَ الْإِيمَانِ مِنْ قَلْبِهِ

“Allah, zina edenin kalbinden iman nurunu çekip alır.”

Yani basiretindeki nuru giderir. Zina ettiği vakitte o nur sahibinden ayrılır, alınır. Kalb yavaş yavaş karara karara simsiyah olur, sonra da temizlenmesi çok zor olur. Çünkü alışılan bir şey tabiat-i sariye dedikleri bir adet, bir huy hükmünü alır. İçkiye ve sigaraya alışanların bırakamadıkları gibi. Artık bu da zinanın mübtelası olur. Eğer haram olduğuna inanmaz da helal diye yaparsa zaten dinsiz demektir. Eğer haram olduğunu bildiği ve inandığı halde yaparsa ona da fasık, münafık derler. Tевbe ederlerse Cenab-ı Hak'tan afivleri me'muldür.

Zina nekadar fena ise içki ve hırsızlık da aynı günahı muciptir. Bugün içki hem serbest hem de teşvikçisi çok. Hırsız yakalasalar adamı hapisaneye atarlar, döverler, elini ayağını keserler de içki içene hiçbir şey demezler. Sarhoş olarak araba kullananların, yaptıkları kazalarda arabalar ve insanlar bedava yok olup giderler de bir türlü bunun önüne geçmeğe kimse çıkmaz. Halbuki zavallı hırsızın elini kesmek la-

zım amma evvela sen o hırsızın karnını doyur sonra ona iman ve islamı aşıla, bak sonra hırsızlık yaparsa o zaman hapse koy, elini kes, ne yaparsan yap. Amma evvela biz, cemiyyetimize karşı vazifelerimizi tam manası ile yapmadığımız için evvela cezayı bizlere vermek lazım.

Bu hususta idarecilerin mesuliyeti pek büyüktür Hz. Ömer'in hilafeti esnasındaki hizmeti ve sözleri hepimizin kulağına küpe olmalıdır. Fakat o adalet sayesinde müslümanlık nasıl etrafa, eknafa yayılmıştı.”Bugün mümkün değildir” demek çok hatalı bir sözdür. Onun devrindeki cehalet ile bugünkü medeniyet devrinde o adaletin bugün on misli daha fazla olması lazım değil mi? Fakat heyhat! İşte zinalar, içkiler bizim nurumuzu ne hale getirmiş ki ne kadar iğrenç hadiseler gözlerimiz önünde cereyan etmekte devam ederken, müslüman ve bhusus idare mekanizmasının kılı bile kıpırdamıyor. Zira hepimiz o nurdan, iç alemin nurundan mahrum bulunmaktayız.

Bakınız insan çok kıymetli bir mahluk olduğu halde onun aleyhinde konuşmak bile caiz değilken üç şeyden dolayı onları öldürmekle memur edilmişsinizdir:

- 1 - Evli iken zina eden ki recm edilerek öldürülür.
- 2 - Dinden dönen mürted.
- 3 - Adam öldüren.

Birkere zina edenin vücudunu dünyada, ahirette ateş kaplar, yani dünyada yanar ahiretteki de başka. Bir de zanilerin çok geçmeden ters bir rüzgarın tesiriyle elindeki, avucundakiler gider. Dilenecek derecede fakirliğe düşerler. Şöyle bir vakayı zikretmekte herhalde fayda vardır:

İsrail oğulları devrinde bir abid şehirden uzak تنها bir yerde altmış sene ibadete devam etmiş. Yaz aylarında yağmurların yağması ile, ağaçların yeşillenmesi ve güzel bir manzara içinde biraz hava almak için olsa dışarı çıkmış. Biraz da gezerken yanında da iki dilimcik ekmeği varmış. O sırada kadına da rast gelmiş, görüşüp konuşurken iş fenaya varmış, zina etmişler. Lakin abid herhalde yaptığı bu çirkin hareketinden üzülerək bayılmış, sonra yıkanmağa, gusletmeğe gitmiş. O sırada bir de fakir gelmiş. Yanında taşıdığı bir veya iki dilim ekmeği o fakire vermiş. Fakat ecel de gelip ruhunu almış. Şimdi bu adamın altmış senelik ibadeti ile zina günahı ölçülmüş altmış senelik ibadet uçmuş, hiçbir şeye yaramamış. Fakat o iki dilim ekmek abidin imdadına yetişmiş. Bu, seferki ölçüde hasenatı seyyiatına galip gelerek mağfireti ilahiyeye mazhar olmuş. (Bu hadis 274. cü sayfada Ebü Zer radiyallahü anhiden rivayet edilmektedir.)

“Kıyamet gününde Cenab-ı Hak üç kimsenin yüzüne rahmet nazarı ile bakmayacak Onların günahlarını afv etmeyecek ve onlara elim, acı bir azab vardır:İhtiyarlığında zina eden kadın veya erkek. Yalancı amirler. Kibirli fakirler.”

Bazı rivayetlerde: **“Zalim hükümdarlarla, borçlarını zengin olduğu halde ödemeyenler de”** ilave edilmiştir.

Cennete giremeyeceklerden birisi de miskin olmakla beraber kendini beğenip ibadet etmeyen kibirli, ihtiyarlıkta zina edenler, yaptıkları hayırlı emelleri başa kakanlar.

Bir de valideyninize asi olmayınız.Çünkü valideynine asi olanlar cennetin kokusunu bile koklayamayacaklar.

İkinci: Akraba-i tealükatı ile ilgi ve alakayı kesenler, ihtiyar zaniler, kibrinden naşı ettiklerini çekenler. Hele şuna bakınız: Yedi kat semavat ve yedi kat yer ihtiyar zani kimseye lanet ederler. Zanilerin pis kokuları ehli cehennemi bile ezalandırır. Binaenaley, zinaya devam edenler putlara tapanlar gibidir. Sonra da fenası şu ki: Zinadan meydana gelen veled-i zinalar, dediğimiz çocukların çoğalması ile Allahu Teâlânın azabının umumi olmasından da korkulur.

İbn-i Mesud der ki: “Ben Resulullah’a sordum:

— İnd-i İlahi’de en büyük günah nedir?

— Allah’a şerik koşmak o halk ettiği halde. Evet bu pek büyük bir günahtır dedim. Bundan sonra hangileri günah-tır? dedim: Buyurdular ki:

— Seninle yemek yeme korkusundan evladını öldürmektir. (Vakti ile arap kabilelerinden bazıları bu cinayeti işlerlermiş) Sonra hangisidir? dedim.

— Komşusunun karısıyla zina etmektir dediler: (Buhari, Müslim, Tirmizi ve Nesai) ve arkasından bu husustaki ayet-i kerimeyi okudular.

Komşu ile bir zina diğer kimselerle yapılan on zinaya muadildir. Komşu hakkı çok mühimdir.

Ebu Hüreyre’nin rivayet ettiği ve Buhari ile Müslimin naklettiği hadis-i şerifte:

Yedi kimsenin, gölgelerin bulunmadığı ahiret gününde Cenab-ı Hakk’ın hususi gölgeliklerinde gölgelenecek olanlardan birisinin de mevki sahibi ve pek de güzel olan bir hatunun davetine karşı: Ben Allah’tan korkarım diye icabet etmeyen bahtiyar olduğu yukarıda geçmişti. Bunlardan ders ve ibret alabilen kimselere ne mutlu.

— Yine Buhari ile Müslim’in Hz. Ömer’in oğlundan rivayet ettikleri şu hadis-i şerif ihlas kısmında zikrolunmuştur ve bu ders ile alakalı olduğu için burada da zıkr edilmiştir:Hz. Ömer’in oğlu Abdullah diyor ki: Ben Resulullahtan işittim, şöyle buyurdular:

“Sizden evvelki zamanda üç kişi yolculuklarında gece vakti barınmak için bir mağaraya girip sığınmışlar, iltica etmişler. Ancak yukarıdan kopan kocaman bir kaya parçası gelip mağaranın kapısını, menfezini tıkamış. Burada mahsur kalan zavallılar demişler ki: Buradan bizi salih, iyi amellerimizi anarak, Allah’a dua etmekten başka bir şey kurtaramaz.

En nihayet birisi dedi ki: Benim amcamın bir kızı vardı. Bana da nasın en sevgilisi idi. Ben onunla münasebet-i cinsiyyede bulunmak istedimse de, o bana muvafakat etmiyordu ve nihayet senelerden bir sene kıtlık olmuştu ve bana geldi. Ben de kendisine:Bana muvafakat ettiği takdirde 120 dinar vereceğimi söyledim, o da razı oldu. Tam o münasebet-i cinsiyye esnasında bana: Bu mührü bozmak sana helal olmaz (ancak bu mühür bir nikahı şer’i ile bozulabilir) deyince, bu gayri meşru işten vazgeçtim. Halbuki bu kadın bana nasın en sevgilisi idi, verdiğim 120 dinarı da ona bağışladım ve dedim ki: “Ya Rab ben bu işi ancak senin rızanı talep ederek bıraktım. İmdi sen bizi bulduğumuz şu kapalı mağaradan kurtar” dedim ve taş bir miktar açıldı, ila ahırıl hadis.

Sonra o iki arkadaşı da dua etmişler. Birisi ana ve babasına hürmet ve saygısını, diğeri de hukuka riayetini bahs ederek. Cenab-ı Hak da bunların bu işleri yapmalarındaki samimiyetlerinden naşı dualarını kabul edip, taşı oradan herhangi

bir sebeble kaydırıp mağaranın menfezini açmış ve bu bahtiyarlar da buradan tehlikesiz birşekilde kurtulmuşlar.

Bu vakada çok büyük ibretler, nasihatlar vardır. Bir kere gayri meşru bütün işler Hakk'ın hoşuna gitmez, onları Allah korkusundan terk edenleri de Allah sever ve istedikleri vakit onların imdadına yetişir, yardım eder ve kurtarır. Ve bilakis emirlerine uymayan ve yasaklarından kaçınmayan zavallılar da her zaman ve her yerde hem yardımsız ve hem de felaketlere, musibetlere, dert ve belalara uğrarlar, dünyaları berbad olur, ahiretleri de vesselam.

Onun için ey muhterem ve aziz kardeşim senin bilgilerin senin olsun, sen sen ol da sakın haktan ayrılma, kendi kendini aldatma, hak yolundan daha doğru ve daha güzel hiçbir yol yoktur. Sakın bu Avrupa'nın bugün ahlaken tam manası ile sükut eden Avrupanın mukallidi olmağa çalışma ve hem de yine çok dikkatli ve basiretli ol da, haktan ayrılanların yardımcısı, destekçisi olma ve kendi kendini de haklı çıkarmağa çalışma. "Zalimlerin topu var, güllesi var, kal'ası varsa, Hakk'ın da bükülmez kolu ve dönmez yüzü var" olduğunu bilmez misin? Yazıksana, hem de çok yazık. Bu kadar okumayı, tahsili dinsizlerin, ahlaksızların, Avrupa uşaklarının yardımcısı olmak için mi yaptın, eyvahlar olsun bizlere. Sen bu numaralara daha ne kadar zaman aldanacaksın bilemem.

Allah, o mağaradan, ölümden kurtulanların kurtulduğu gibi bizleri de hem cahillikten hem de din, islam daha açıkcası Allah düşmanlarından da Allah düşmanlarına yardımda bulunan müslüman kılıklı biz günahkarları da kurtarsın. Amin!

MÜMİNİ İYİLİKLER SEVİNDİRİR, FENALIKLAR ÜZER

اِذَا سَرَّكَ حَسَنَتُكَ وَسَاءَتْكَ فَانْتَ مُؤْمِنٌ

﴿حم حب طب ط هب ض و تما عن ابی امامة﴾

“Seni, iyiliklerin sevindirdiği ve kötülüklerin seyyiatın da (yani günahların da)sana fena geldiği zaman, senin (kamil) bir mümin (olduğuna alamet)tir.”

Bu kısacık hadis-i şerif hepimize pek güzel bir miyardır. Haseneler ki yaptığımız hayırlar, salih ameller, ibadet-ü taatlar, hayır hasenatlar, va’zü nasihatlar, büyüklerine ve bahusus ana ve babasına, akraba-i teallukatına, hoca ve üstadlarına hürmet ve saygı ve bunlara yapılan yardımlar, iyilikler, küçüklerle karşı gösterilen şefkat, muhabbetler, onlara ikram ve ihsanlar.

Her nevi yardımlarından naşı mü’min kişi lezzet duyar ve sevinir, bu gibi iyilikler için de fırsat bekler. İşte müminin bu gibi hareketleri onun imanındaki salabet ve ahlakındaki güzelliğe alamet olmakla beraber imanında tekemmüle işa-

rettir. Çünkü imanında kemal olmayan insan bu gibi hayırları, ibadetü taatları tam manası ile yapamaz, bugün yaparsa yarın bırakır, bugün yapar, yarın da başına kakar. İnsanın ve bhusus bir müminin hasenatının kendisini sevindirmesi demek onun imanında kamil ve olgun bir mümin olduğuna delalet eder ve hayırlı işlerde şart olan bir de sebat lazımdır. Bıkmamak, yılmamak ölünceye kadar. Böyle hayırlı, salih, güzel, herkesin memnun olacağı amelleri işlemek elbetteki en büyük cihaddır.

Bugün; yalnız bizim değil, bütün müslüman ülkelerde yaşayan müslümanların hep böyle mücahid, gayretli hayırhah olmasını gönül isterken maalesef bu güzel huyların, ahlakların, meziyyetlerin yerlerini hırs, hased, kin, buğz, şehvet ve şöhret, kibir ve ucup gibi çirkin, istenmeyen ve insanların başına bela olan ve müminleri yoldan, izden çıkarıp nursuz, sevimsiz, hayasız, alelade bir mahlûk haline getiren, o kıymetli, paha biçilmez insanlık cevherini yok pahasına elden çıkaran bir bedbaht kişiye benzeten çirkinlikler insanda hiç kemal mi bırakır?

İşte bizim tarikatları istemeyişimizin sebeplerinden birisi de bu nefs-i emmaremize köle oluşumuzdur. Bu çirkinlikler hep nefs-i emmarenin huy ve sıfatlarıdır. Erbabı tarikin yani tarikata sülûk edenlerin, vazifeleri başında günaha tealûk eden bütün çirkin ve yaramaz huyları tedrid bir surette terk etmeleri şarttır. Yalnız tesbih çekmek kafi değildir. Bazı çok tesbih çekenler vardır ki, benim gibi yerinde sayarlar ve kıymetli ömürlerini boşa giderirler ve kemal-i insaniyyete ve imana ulaşamadan terk-i dünyaya edip giderler. Artık ahiretteki mesuliyetleri ayrı. Şimdi sen bu muvakkat hayat içerisinde hangisini seçersin. Ham armut gibi işe yaramaz bir

müslüman bir mümin mi olmak iyidir, yoksa kemale ulaşmış, tatlı, yiyenin tadı damağında kalan olgun bir meyve gibi mi olmak istersin?

Hadisin ikinci metni: Seyyiesi, günahları, çirkin ve yaramaz, halleri, isyanları ise mümine hoş gelmiyorsa bunları yaptığına pişman olup utanıyorsa ve bir daha yapmamağa çalışıyorsa ki, bu da müminin olgunluğunun ve kemalinin alametidir. Bir vücud ki Allah ve Resulüne mutidir, inanır, iman eder, sonra da iyi, salih ve güzel ameller işler, hiç şüphemiz olmasın ki Allahu Teâlâ bu vücudu korur, muhafaza eder, her nevi derd ve belalardan, felaketlerden, tehlikelerden Peygamberimizi koruduğu gibi korur. Halbuki her müslümanın içinde yanan müslümanlık aşkı, onu daima mücahedeye hazır bir mücahid olarak görmek ister. Böyle müslümanlık aşkını yaşayan hiçbir mücahid Hakk'ın sevmediği ve razı olmadığı bir işe burnunu elbette sokmaz. Amel-i salihlerin başı imandan sonra Allah rızası için yapılan bir mücahededir, Allahu Teâlâ da bunların her zaman yardımcısıdır. Bir mücahidin mücahedesinde muvaffak olup olmaması Hakk'ın takdiline bağlıdır. Muvaffak olamam diye hiçbir zaman mücahede bırakılamaz, mücahid mücahedesinin sevabını eksiksiz alır.

Kötü, fena, çirkin amellerin başı da evvela imansızlık, dinsizlik, ahlaksızlık ile beraber bu mücahedelerden kaçmaktır. Bununla beraber bir de dinsizlikleri malum olan komünist veya Avrupalı fikirli dinsizlerin yardımcıları yok mu ya? Bu nasıl insanlık ve nasıl müslümanlık bir türlü aklımız ermiyor. Bir adam müslüman olsun da müslüman düşmanlarını desteklesin, hiç olacak şey değil. Bu gibi cinayeti ancak deliler yapar. Hele o dinsizlerin çok daha çirkin resimlerle dolu gazete ve mecmualarının hayranı olanlara şaşmamak

mümkün değil. Binaenaleyh, ilmin hem faydalı olması hem de tam olması şarttır. Meşhur bir söz vardır: “Yarım doktor adamı candan, yarım hoca da adamı dinden çıkarır” derler ya ne kadar doğru bir sözdür. Bugün menfaatları icabı dinsizleri destekleyen ve onlara reyler veren hocaların sayısını Allah bilir. Bir cahil bir dinsizi destekleyebilir hiç kıymeti yoktur. Fakat alim olarak geçinen; hem korkak hem de kafasız alimlerin şerrinden Allahu Teâlâ bu ümmet-i Muhammedi kurtarsın ve korusun.

Bak şu hadisi şerife: -Ramuz sayfa 50. de- **“Sen komşularının sana iyi ettin dediklerini duydukça sen, iyisin, iyilik üzeresin ve yine sen komşularının sana fena yaptın, fena iş işledin dediklerini duydukça iyi bil ki sen de fenasın, fenalık yapmışsın.”**

Yani seni, müslüman, salih iyi komşuların beğenirler ve senin için: Ne iyi kimsedir diye medh ve senanı yaparlarsa, o zaman senin de iyi, makbul bir kimse olduğun anlaşılır ve bilakis bu müslüman, salih komşuların senin aleyhinde konuşur ne kötü, ne fena adamdır diyorsa o zaman senin de fena bir adam olduğun anlaşılır. Onun için insanın kulağı delik olup salih kimselerin kendi hakkında söylediklerini dinlemeli ve ona göre halini düzeltmeğe çalışmalıdır. Bu komşuların iyi insanlar olması şarttır. Zira sarhoşları da medheden kadeh arkadaşları vardır. Hırsızları öyle. Fakat, onlar, iyi veya kötü demiş hiç kıymeti yoktur. İnsanı Allah beğenmelidir ve Allah'ın beğendiği sevdiği kulları iyiliğine şahadet etmelidirler ki sen de iyi bir insan olarak yaşayasın.

SABAH NAMAZINDAN SONRA DUA ETMEK RIZKI GENİŞLETİR

إِذَا صَلَّيْتُمُ الْفَجْرَ فَلَا تَنَامُوا عَنْ طَلَبِ أَرْزَاقِكُمْ

﴿طَبْعُ ابْنِ عَبَّاسٍ﴾

إِذَا صَلَّيْتُمْ صَلَاةَ الْفَرَضِ فَقُولُوا فِي عَقِبِ كُلِّ صَلَاةٍ
عَشْرَ مَرَّةٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ يُكْتَبُ لَهُ مِنْ الْأَجْرِ

﴿كَأَنَّمَا أَعْتَقَ رَقَبَةً﴾ الرَّافِعِيُّ عَنِ الْبَرَاءِ

“Siz, sabah namazını kıldıktan sonra rızıklarınızı talep etmeden uyumayınız, gaflet etmeyin. Hem de her farz namazın arkasından on kere:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

deyiniz. Bunu diyene bir köle azad etmişcesine sevap verilir.”

Bu ümmet-i Muhammede Cenab-ı Hakk'ın lütufları sayısız derece çoktur. İşte onlardan birisi de sabah namazından sonra hemen uyumayıp Allahu Teâlânın rızkını bol etmesi için dualarda ve ilticalarda bulunmasını tavsiye ediyor ki, bu nimetin bolluğu ayrıca bir nimettir. İnsan hem kendi yer, efradı ailesi sıkıntı çekmez, bol bol yerler sonra da etrafında bulunan muhtaçlara da ikramda bulunurlar. “Fakirlik demirden leblebi, ateşten gömlektir” derler. Her baba-yiğidin tahammül edebileceği bir şey değil. (El-fakrü fahri) diyen Resulullah'tır. O makama senin, benim gibi zavallıların erişmesi ve bu mübarek sözü söylemesine hiç imkan var mıdır? Binaenaleyh, “Alan el veren elden hayırlıdır” da demişler. Bu, fazilet babındandır. Yoksa veren el, daima hayırlı eldir. Cenab-ı Peygamberin ihsan ve ikramı kadar kimse ikram, ihsan yapamamıştır. O verirken sürü ile birlikte verirdi, bizim gibi birer, ikişer değil. Onun cömertliğini yazan Şifa-i Şerif kitabını tekrar tekrar oku.

Bu hadis-i şerifi zikir eden Peygamberimiz salallahü aleyhi ve sellem Hazretleri bunu boşuna mı söyledi.

Rızkın bolluğu bir nimettir ki ona nail olmak büyük bir saadettir. Çünkü insanların kalbleri kendilerine ikram ve ihsanda bulundukları sevmek hasleti üzre yaratılmıştır. Böylece ikram ve ihsanın bol olunca herkes seni sever; ızdırap içinde kalanlara yardımından hasıl olan sürur, sevincin sevabı da yine

ayrıdır. Asıl mühim olan Allahu Teâlânın emirlerine itaatla beraber zikir ve cemaata devama kolaylık hasıl olur, gönülde huzur bulunur, yaptığı iyiliklerden naşı ayrıca sevinç duyar.

Maazallah dar gelirli, veya hiçbir geliri olmayan, kendisi de beceriksiz, ekmek parasını kazanmayan, odun kömür alamayan, üstü başı perişan, kir pas içinde, çoluk çocuğu da sefalet içerisinde kalan kimselerin halini bir düşün. Allahu Teâlânın bu lütfuna mazhar olabilmek ve bu acı hem de çok acı olan sefaletten kendini kurtarabilmek için yapacağın şey gayet basit: Sabah namazlarına, camie ve cemaata devamla birlikte namazın arkasından hemen camiden çıkma-
yıp biraz Kur'an-ı Kerim okumakla ve biraz evrad, biraz da zikrullah yaparak arkasından ellerini açar, Cenab-ı Feyyaz-ı Mutlak Hazretlerine tatlı bir dua eder, hem dünya, saadetini hem ahiret saadetini istersin. Hele bir de işrak namazını kı-
lıp camiden öyle çıkarsan hiç şübhen olmasın ki tam bir hac ve umre sevabını alırsın.

إِذَا صَلَّيْتُمُ الصُّبْحَ فَأَفْرِغُوا إِلَى الدُّعَاءِ وَبَاكِرُوا فِي طَلَبِ
الْحَوَائِجِ اللَّهُمَّ بَارِكْ لِأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا ﴿الخطين عن علي﴾

Bu hadis-i şerifte: “Siz sabah namazını kıldığınızda du-
aya sür’at ediniz ve hacetleriniz için sabahın erken vakit-
lerini fırsat, bilip hacetlerinizi, isteyiniz. Ya Allah, saba-
hın erken vaktini ümmetim için mübarek eyle.”

Evvelki hadis-i şerifte; “Sabah namazından sonra uyu-
mayınız ve rızıklarınızı Allah’tan istemekte gaflet etmeyin-
iz” emri ile sabahın erken vakitlerinde, ki duanın ind-i İla-
hide daha çabuk olunacağına işaret buyurulmakta iken; İmam

Ali efendimizin rivayet ettiği bu ikinci hadis-i şerif, bu hususta daha fazla bir açıklama ile beraber evvelki hadiste, yalnız rızkınızı, bu hadiste ise, bütün hacetlerinizi Allah'tan istemekte acele ediniz buyurmuştur.

İnsanın hacetleri malum olduğu vech ile pek çoktur. Bazı insanların ihtiyaçları ise adeta tükenmez derecede çoktur. Zira ihtiyaç sahibi olanların ihtiyaçlarını da bitirmeğe çalışırlar. Bundan dolayı Hak celle ve alaya ihtiyaçları da bitirmeğe çalışırlar. Bundan dolayı Hak celle ve alaya ihtiyaçları bitmez. Allahu Teâlâ Hazretlerinin ise lütfu hesapsızdır, kullarının bütün ihtiyaçlarını bir anda vermekle hazinesinden bir şey eksilmez olduğu cümlece malumdur. Binaenaleyh, bize düşen vazife Allahu Teâlâ, ve Tekaddes Hazretlerinin ve onun Resülü Muhammed Mustafa sallallahü aleyhi ve sellem Hazretlerinin gösterdiği yol üzerine ibadetlerimizi yapmakla beraber bir de sabah namazını vakti ile cemaatla kılıp namaz bittikten sonra işrak vaktine kadar Kur'an okumak veya evrad ve zikrullah ile meşgul olup güneş doğduktan sonra yarım saat veya üç çeyrek yani 45 dakika geçince iki rekat veya dört rekat iştirak niyyeti ile namaz kılıp ellerini barigah-ı ehadiyyete açıp, istediklerini Hak Sübhanehu ve Teâlâ Hazretlerine arz eder. Bu hadisi ve dua kitaplarında yazılı duaları bırakmayın. Sonra dualarınızın evvelinde ve sonunda salevat-i şerifeleri okumayı unutmayınız ve iyi bilinizki muhakkak dualarınız kabul olacaktır ve her türlü hayırlı nimetlere mazhar olursunuz. Bu suretle dünya ve ahiretin saadetine de nail olursunuz.

Bir de çok dikkat edilmesi lazım gelen bir şey vardır. O da namaz insanları meşakkata giriftar etmek, vakitlerini zayi etmelerine sebep olmak için emr olunmamıştır. Namaz kı-

linmasını emr eden Allahu Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri ile yarattığı kullarının irtibatı ancak namazla olur. Binaenaleyh, namazsız kul, halıkı olan Allahu Teâlâ ile irtibatını kesmiş demektir. Hem dua ve ilticalarına kulak asılmaz ve hem de kendisine ne yardım ne nusret ne de işlerinde asanlık ve kolaylık gösterilir ve ne de tevfikatı, ilahiyyeye mazhar olabilir. Tevfikâtı ilahiyye çok mühimdir. Belki şöyle daha kolay anlaşılır:

Değirmeniniz var, her şeyi pek mükemmel ve muntazam. Faka değirmeninizi döndürecek su gelmiyorsa o zaman değirmeniniz ne işe yarar? Veya evinize elektrik tesisatı, su tesisatı güzelce yaptırmışsınız, lakin, eve ceryan ve su gelmiyorsa bunlar ne işe yarar. Gerek ceryanın ve gerekse suların gelmesinin bazı şartları vardır. Bu da suyu ve ceryanı veren mahallelerle olan mukavelelerdir. Ben sana su ve ceryan veririm amma, sen de bana buna mukabil şu kadar para ödeyeceksin der. Parayı verdiğiniz müddetçe su ve ceryan muntazam gelir, telefonunuz da çalışır. Lakin mukavele mucubince paraları vermediğiniz takdirde şirketler derhal suyu da keserler, ceryanı da keserler, muhabereyi de. Öyle değil mi aziz kardeşim. Şimdi Allah, Teâlâ, bizleri yaratmış hem de pek mükemmel olarak. Sonra hayatımızın idamesi için de yine her şeyi elhamdülillah bol bol ihsan buyurmuş. Bunların bir kısmı bizim sa'yü gayretimizle elde edilebilirse de, bir kısmına sahib olabilmemiz elimizde değildir. O sırf Cenab-ı Hakk'ın lütuf ve ih'sanıdır. Hava, su ve teneffüsümüz gibi. Bunlara olan ihtiyacımızı başka bir şeyle gidermek imkanı yoktur. Hava ve su hayatiyetimizin başlıca esaslarındandır.

Bak hava bozuldu diye ne kadar zorlanılıyor. Hele suyun kıymeti ile bir de o nefes alıp verme yok mu ya? Birkaç dakika nefes alamazsak veya havasız kalsak ölüm hazır değil mi?

Şimdi seni bu kadar sonsuz, sayısız, hesapsız nimetlere gark eden Allahu Teâlâya ibadet etmeği çok mu görüyorsun, buna nankörlük demezler mi? Neden ibadetten kaçarsın, gösterdiğin bahaneler hep sudan, boş şeyler. Allah, kuluna, yapamayacağı bir şeyi hiç emr eder mi? Ne mümkün! Bu emrettikleri mükafatı yine kullarına ait olmakla beraber halık ile mahluk arasında en büyük rabıta, namaz denilmiştir. Onun için namaz kılanlarla kılmayanların arasındaki en büyük fark, müslümanların yüzlerinde parlayan nurlardır. Gönüllerin nuru da yine bu namaza bağlıdır. Aynı zamanda bizlere musallat olan şeytanın müslümanlara hiçbir zararı da dokunamaz, başka zararlarından da yine Allahu Teâlâ korur. Onun için dünyada mesud, bahtiyar, ahirette de. Dünyada cennette gibi yaşarlar, ahirette de. Sakın sen aldanıp da o kafirlerin yaşayışlarına bakma. Onların içlerini kemiren dinsizlikleri, nursuzlukları onlara kafidir. Ahiretteki yerleri de tabii malum.

Namazdan sonraki duaların güneş doğduktan sonra olması lazımdır. Çünkü sallallahü aleyhi ve sellem Hazretlerinin güneş doğuncaya kadar zikrullah ile meşgul oldukları, duayı işrak vakti olan güneşin doğuşundan sonraki vakitlerde yaptığı rivayet olunmaktadır. Onun için bizim de böyle yapmamız lazımdır.

Bir de sabah namazından sonra kimse ile konuşmadan bu duayı yedi kere okumayı unutma. Bir de akşam namazından sonra. Dua şudur:

“Allahümme ecirni minennar edhinelcennete mal’ebbar.”

Bu duaları okuyup o gün veya o gecede emr-i Hak vaki olursa bu kimseye cehennemden eman verir. Aman ya Rab! Ne kadar güzel şeyler.

Ya Rab! Sen bizlere lütuf, ihsan eyle. Senin ve Resulünün emirlerine uyan kullarından eyle.

Salavatullahi ve selamühü aleyhi ve aleyhim ecmain.

FARZ NAMAZLARINDAN SONRA DUA VE TESBİHAT

إِذَا صَلَّيْتُمْ صَلَاةَ الْفَرَضِ فَقُولُوا فِي عَقِبِ كُلِّ صَلَاةٍ
عَشْرَ مَرَّاتٍ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

— “Farz namazları kıldıktan sonra her namazın arkasından on kere:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

deyiniz.” Bundan naşı bir köle azad etmiş sevabı verilir.

Defteri amalinize her her farz namazın arkasında okuyacağınız bu dua sebebi ile hem sevap alırsınız ve hem de Cenab-ı Hakk'ı en güzel bir şekilde zikir etmiş olursunuz. Bir de sabah

ve ikinci namazlarından sonra yapılacak zikir ve duaların fezaili pek çoktur. Bu fezaili ve sevabı başka vakitlerde bulmak mümkün değildir. Zira sabah namazı, o günün ilk açılış saatıdır. O saattaki ibadet taat ve zikrullahın yapılmasını tavsiye eden Cenab-ı Peygamberdir; İkindiden sonra -ki o da o günün kapanış anıdır-Ondan sonraki saatlar o geceye aittir. Binaenaleyh, açılış ve kapanış saatlarında uyanık olup Halık-ı Zülcelalin zikrine, Peygamberimizin gösterdiği vechile devam etmek en güzel ve en efdal ve en ala bir zikirdir. Sevapları da kat kat artırır. Binaenaleyh, bu zikri yapmakla on hasenat yazılır, on seyyiatı silinir, on derece verilir ve o gün akşama kadar her mekruhtan emin ve şeytandan da mahfuz olur ve o gün kendisine bir günah isabet etmez Allahu Teâlâ'ya şirk etmedikçe. İkindiden sonra da bu zikri yaptığı takdirde o gece de kendisi her mekruhtan emin ve şeytanın vesveselerinden muhafaza olunur ve o gece kendisine bir günah isabet etmez. Ve yine sabah namazını ve bir de akşam namazını kıldıktan sonra yedi kere kimse ile konuşmadan

“Allahümme Ecirni Minennar” dersiniz. O gün veya o gece ölürseniz Allahu Teâlâ sizleri korktuklarınızdan emin kılar. (Ebu Davud ve Nesai).

Hız. Umame'den rivayet olunan (Birinci cild 306. cı sayfa)
“Her kim her sabah namazının arkasından ve yerinden kalkmadan, yüz kere:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
يُخَيِّ وَيُمِيتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

derse o gün amel cihetinden yer ehlinin en efdal amelini işlemiştir. Yalnız onun kadar yani, yüz kere veya daha fazla yapanlar da yer ehlinin en efdal amelini işleyenlerinden olurlar.”

Muaz b. Cebel’in rivayetinde ise: “Bu zikri yapanlara yedi fayda verilmiştir:

- 1- **On hasenat yazılır.**
- 2- **On seyyiatı mahv edilir.**
- 3- **On derece terfi eder.**
- 4- **On canlı azad etmiş (kurtarmış) olur .**
- 5- **Şeytan aleyh illanenin şerrinden korunur.**
- 6- **Mekruhattan muhafaza olunur.**
- 7- **Allah’a şirk koşmadıkça ona günah erişemez. Bu mükafat akşam namazından sonra okunursa aynen caridir.”**

Ve yine “Her kim sabah namazından ve ikindi namazından sonra üç kere:

اَسْتَغْفِرُ اللهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَآتُوبُ إِلَيْهِ

derse onun günahları mahvolur, silinir Günahları deniz köpükleri kadar çok olsa dahi”. (İbnüssine kitabında zikretmiştir).

Ve yine sabah namazından sonra da üç kere:

“**Sübhane'llahil'azim ve bihamdih**”i unutmama ve bırakmama. Zira körlükten, cüzzam illetinden ve felç hastalığından afiyette olursun. Bahusus sabah ve ikindi namazlarından sonra ve bir de akşam namazından sonra yapılan gerek zikir ve gerek duaların ve istiğfarların fezaili hakkında kısa da olsa

verilen malumatı iyi oku ve dikkatle bu zikir ve tesbihlere devam etmekten sakın çekinip kaçma. Bak, bunların hepsi sallallahü aleyhi ve sellemın kıymetli tavsiyelerindendir. Namaz ne kadar mühimse zikir ve tesbih de o kadar mühimdir. Namaz kul ile Halık arasında bir ip bir bağıdır. İp kopunca insan tuttuğu yerden nasıl düşerse, namazdan mahrum insanlar da Hakk'ın gözünden öylece düşerler. Düşerse ne olacak deme. Tayyareden düşene ne olursa Hakk'ın gözünden düşen daha beter olur.

İKİNDİ NAMAZINI KAÇIRANIN HALİ

Bak, iyi dikkatle oku. Hz. Ömer'in oğlu rivayet ediyor. Buhari, Müslim, İmam Malik Ebu Davud, Nesai de dahil, Tirmizi, İbn-i Mace ve İbn-i Huzeyme sahihinde:

الَّذِي تَفُوتُهُ صَلَاةُ الْعَصْرِ فَكَأَنَّمَا وَتَرَ أَهْلَهُ وَمَالَهُ

Bu hususta dört hadis zikr edilmiş, hepsinin hulasası, **“Her kim ikindi namazını kaçırırsa, kılamazsa (yani vaktinde kılamayıp kazaya bırakırsa) ehlini ve malını zayi edip, gayb edip yalnız kalan kimsenin haline benzer.”**

İkinci namazının vaktini geçirenlerin haline ne kadar güzel bir ders. Cenab-ı Hak cümlemizin kusurların afv etsin de bu ibadet taatın kadr-ü kıymetini bilip hepsini vakti vaktinde yapabilmek şeref ve devletine nail eylesin. Amin, bihürmeti seyyidilmürselin velhamdülillahi Rabbilalemin.

İnsanı insan eden hakkı ile, ihlasla kıldığı namazdır. Namaz olmadan islamlık ve de insanlık olamaz vesselam. Bütün bilgiler hep dünyaya ait. Ahirette ise ancak ibadet, taat ve zikir, tesbihlerle mahluka şefkattir.

KADINLARIN, KURTULMASINA VESİLE OLAN DÖRT ŞEY

إِذَا صَلَّتِ الْمَرْأَةُ خَمْسَهَا وَصَامَتْ شَهْرَهَا وَحَفِظَتْ
فَرْجَهَا وَأَطَاعَتْ زَوْجَهَا قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الْجَنَّةَ مِنْ أَيِّ
أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شِئْتَ ﴿حب عن ابن هريرة عن عبد الرحمن بن
عوف وعن انس﴾

— “Kadın, beş vakit namazını kıldığı, ramazan orucunu tuttuğu, iffetini, namusunu muhafaza ettiği, kocasına da itaat ettiği takdirde ona: Cennete gir, hangi kapısından istersen denir.”

Hanım kadınlarımızdan istenilen: Namaz, oruç, iffet ve itaat. Dört şeyi işledikleri takdirde cennete dahil olacakları bildirilmektedir. Cennete muhakkak, her mümin, muvahhid müslüman girecektir. Bazısı hesapsız ve sorgusuz, bazıları da ince bir hesaptan ve sorgudan sonra. Bazısı da cehennem girip çıktıktan sonra gireceği her ne kadar malûm ise

de. Bunların doğrudan doğruya ilk girenlerle birlikte girecekleri kasd olunmaktadır. Allahü alem.

Fakat bu beş vakit namazı, vaktinde kılmak da pek mühim bir şarttır. Kadınlara cemaat şartı da olmadığından vakti ile ve erkanı ile dikkat ile kılabilmek bugünkü kadınlar aleminde pek de kolay bir şey değildir. Mübarekler gezmeyi ve süsü çok severler. Kadınların yolculuk aleminde bahusus namazlarını vaktinde kılabilmeleri çok müşkil olacağından evde kılarız diye bir çok namazlarını kazaya bıraktıkları görülmektedir. Halbuki bir evelki derste geçtiği üzere vaktinde kılamamak ne kadar büyük bir tehlikedir. Bir insanın bir çok çocukları, hanımı, anne babası gibi ve bir de kardeşleri bir kazaya kurban gidip tek kalan bir kişiye benzetilmiş, aynı zamanda malları da kayb olmuş veya yanmış veya zayi olmuş insanın halini bir düşünürse namaz vakitlerini kaçırmamanın ne fena bir şey olduğunu birazcık olsun anlamış olur. Halbuki bugünün gençleri, gençlik devrelerini umumiyetle heva-ü hevesle geçirip nefsin kölesi oluyorlar. Bunlar nedamet ve tevbe edip Hakk'a dönseler ne mutlu. Birçok gençlerimiz namazı niyazı bilmeden ve öğrenmeden ve yapmadan ahirete göçüp gittikleri de görülmektedir. Artık bunların hali kim bilir nasıl olacak.

İman nimeti 32 şartla yaşar. Ağızdaki dişlerin sayısı 32 değil mi? Onlar olmayınca insanın hali ne acayip oluyor. Yemeği çiğneyemediği gibi konuşurken de söylediklerinin anlaşılmasız olduğu gözlerimiz önündedir. Halbuki namaz için abdest ve gusul lazım. Allah'ı tanımak ve bilmek de ayrı mesele. Bunları okumadan veya dinlemeden kendi aklı ile bilmek de mümkün değildir. Halbuki namaz, kul ve Halık arasında manevi bir bağıdır. Bu bağ olmayınca kul irtibatsız başı

boş bir hayvana benzer. Kulun kulluğu namazı nisbetindedir. Namazsız kul, bizim nesebsiz dediğimiz kimse gibidir. Nesebsiz insan demek: Babası belli olmayan adamın halidir. Namaz hakkında fazla malumat isteyenler namaz bahsine baksınlar. Tabii oruç da çok mühim. Bunları da bile bile tutmamak pek büyük bir günahtır; inanmazsa bu sefer müslümanlıktan da çıkar. O zaman cennete nasıl girecek bilemem.

Üçüncüsü: iffetin muhafazasıdır ki, bugün doğru dürüst örtünme bilmeyen, alameleinnas çıplak gezen, herkesin gözü önünde denize çıplak girmekten çekinmeyen zavallı kızlarımızın ve hanımlarımızın hali ne olacak? Haya İslamiyyetin pek mühim bir unsurudur. Haya ile iman bir karın kardeşidirler. İmanın olduğu yerde haya, hayanın olduğu yerde iman vardır. İnsanda hayasız iman, imansız haya bulunması mümkün değildir. Çıplak gezinmek insanların değil, belki hayvanların halidir. Zira onlarda şuur denilen nimet yoktur, nasıl isterlerse öyle yaşarlar. Halbuki insan en mümtaz bir mahluktur, onun öyle çıplak gezmesi şeref-i insaniyyetle kabil-i te'lif olamaz. Binaenaleyh cennete girmek için islami şartlara riayet de şarttır. Şart olmayınca meşrut da olmaz dediklerini unutma. Cennete girmek isteyenler muhakkak bu şartlara uymak mecburiyyetindedirler.

Dördüncüsü ise: erkeğine itaattır, bu da pek mühimdir. Bir ev düzeni, geçinmek, huzur ile vakit geçirmek doğrusu herkesin arzu ettiği en mühim bir şey değil mi? Erkek, aynı zamanda evin hem amiri hem de maişetini temin etmekle mükellef ve hem de efrad-ı ailesini her türlü yaramaz şeylerden korumakla muvazzaftır. Buna mukabil hanım efendi de evin içindeki işleri yapar, çocuklarını en iyi bir şekilde yetiştirmeye çalışır. Erkeğinin izni olmadıkça evinden dışarı çık-

maz. Evine akrabası dahi olsa erkeği yok iken kimseyi almaz. Yine erkeğinin izni olmadan başka erkeklerle konuşmaz ve hatta uygunsuz kadınları bile eve almaz. Bu gibi şeylere müsamaha etse bile son derece ihtiyatlı olmalı, yerli yabancı erkeklerle konuşmamayı tercih etmelidir.

Hız. Aişe validemizin yabancı erkeklerin sorgularına bile cevap verirlerken perde arkasından hem de ağızlarına ufak taşlardan koyup sesini değiştirerek konuştuğu da unutulmamalı. Malumdur ki, Ashab-ı Kiram Hazeratına bile Cenab-ı Hak: (Fes'eluhünne min verai hicab) onlara (Yani Peygamberin sorgularınızı) perde arkasından sorun buyurmuşken acaba bizim halimiz nice olur.

Sonra erkeklerin yabancı kadınlara, kadınların da yabancı erkeklere bakmamasını tenbih eden yine Allahu Teâlâ Hazretleri değil mi? Sakın sen yine nefsine uyup da itiraza kalkma, bunlardaki hikmetler pek çoktur. Onların hepsine bizim aklımızın ermesi mümkün değildir. Biz bugün gözümüzün önünde cereyan eden bir çok hadiselerle şahid olduğumuz halde, mesela bir Yahudi veya bir Hristiyan doktorun tavsiyesine uymayı vazife sayar, ben bu mikrobu görmüyorum, göster de inanayım demiyoruz da hemen onun sözlerine mum yapıstırıp, dediklerini yapmağa çalışıyoruz da, Allahu Teâlânın emirlerine, tavsiyelerine, tenbihlerine hiç de ehemmiyet vermeden üstelik bir de itiraza kalkışımız artık aklımızın çokluğu mu yoksa yokluğu mu? Mülkün sahibi varlıkların sahibi bizim halıkımız, kainatın da halıkı, kainatın içinde neler varsa hepsinin de halıkı olan Allahu Teâlâ'nın emirlerine uymaktan başka çaremiz yoktur.

Onun için kadın erkek evlerinde huzur ve rahatlıkla yaşamak, mesud olmak istiyorlarsa zamana değil, Avrupa kafalı-

larına değil, Allah'ın emirlerine ve onun Peygamberinin emirlerine uymaktan başka doğru ve güzel bir yol yoktur. Onlar kadını evlerde gayet nadide bulunmaz bir gül gibi göğüsleri üzerinde miskler gibi koklayarak muhafaza ederler iken, onları sokaklara çıırılçıplak çıkarıp, fileleri de ellerinde çarşı pazar hizmetçisi gibi yapmak mı daha iyi?

Sonra, muhabbet ve sevgi bambaşka bir şeydir. İnsan aynı zamanda bir nefis ve bir de şeytanın esiridir. Cenab-ı Hak'ın yarattığı mahlukun içerisinde o kadar güzel ve cazib simalar vardır ki, onları görünce insanın hayretlere düşmemesi mümkün değildir. Gönüller de güzelleri ve bahusus kendilerine ikramda bulunanları sevmeye adeta mecbur kalmaktadır. Leyla ile Mecnun'u da unutma. İşte karı koca arasındaki sevgi ve muhabbetin azalmasına, kesilmesine ve başkaları ile muhabbet ve ünsiyyete ve daha sonra da büyük günahlara giren yollarını Allahu Teâlânın kapamasının hikmetini bilmem anlayabildin mi? Lakin bugünün insanı bunları hep hiçe sayarak yine kendi bildiğine göre hareket etmek serbestiyeti içerisinde yaşamak istemektedirler. Fakat bu yaşantıda ne huzur, ne rahat ve ne de bereket vardır. Hastalıklar, evhamlar, sinir bozukluğu, ruhi bunalımların sebepleri hep yeni hayat nizamının bozukluğundan ileri gelmektedir. Kullarının saadet ve selameti için Allah'ın koyduğu nizamlar gayet makuldur. Bakınız “et-Tergib-ve't-Terhib”in ikinci cildinin 48. nci sayfasında evliler hakkında buyurulan hadisler, meyanında Hz. Ömer'in oğlunun rivayet ettiği ve Buhari ile Müslim'de de beyan buyurulduğu veçh ile salallahü aleyhi ve sellem Hazretleri şöyle buyurmuşlardır:

AİLEDE KARŞILIKLI MES'ULİYET

كُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّةٍ

Her müslümanın mükellef olduğu bir vazife var, ister ufak ister büyük.”**Lakin herkes bulunduğu ve yaptığı hizmetten naşi mes’ul durumdadır.**” Erkek evinin her türlü ihtiyacını, onların refah ve saadetlerini temine memur edilmiştir. Gerek maişetleri ve gerekse çocuklarının tahsilinde ve onlara dinlerini güzelce öğretmek, Kur’an-ı Kerimi belletmek ve onları dinsiz bırakmamak ve dünyalarını da bildirmek, sanat, ticaret, ziraat gibi bir meslek sahibi yapıp ellere baktırmamak, güzel ad takmak, sünnet etmek, evlenme çağında dindar, namuslu, mesture, musalli bir hanım ile evlendirmek ve evlilik icablarını kendilerine güzelce öğretip iyi bir şekilde geçinmelerini sağlamak da bu mesuliyetin altındadır.

Aile hukukuna riayetsizlik günahını da öğretmelidir. İdareciler, idare ettikleri cemaattan mesuldürler. Onların her türlü hukukunu Hz. Ömer gibi gözetmek mecburiyetindedirler, yoksa indi İlâhî’de mes’uldürler. Erkek de evinden, ailesinden,

çocuklarından mesuldür. Kadın da kocasının hukukundan, evinin idaresinden malının muhafazasından, iffetinden mesuldür. Çocuklarının yetişmesinden, onlara edep ve terbiye öğretmesinden daha doğrusu evinin her şeyinden mesuldür. Hizmetkarlar da bulundukları vazifelerinden naşı onlar da mesuldürler, sadakatla işlerini görmekle memurdurlar, yanlış hareketlerinden naşı onlar da mesul olacaklardır. Binaenaleyh, herkes yapacağı maddi ve manevi vazifelerini layıkı veçh ile yapmazlarsa onlar da mesuldürler.

Bakınız şu tek kelime: MES'ULİYET. Bu kelime ancak müslümanlıkta geçerli bir kelimedir. Çünkü bu mesuliyet korkusu ancak ahiret mesuliyetidir, indi İlahideki mesuliyettir. Bundan korkanlar ise yalnız hakiki müslümanlardır, onun için eski müslümanlarla bugünün uydurma müslümanı arasındaki farkı bulmak bile mümkün değildir. Hele şu Hz. Ömer'in hilafeti esnasında gösterdiği titizliği hangi millet, hangi kavim, hangi dindar gösterebilmiştir. Bu incelikler hep müslümanlığa olan bağlılık nisbetinde olduğu görülmektedir. İşte din kalkınca, dindarlara da zulüm ve işkence yapılırca, mesuliyet korkusu kalmayınca artık her fenalık beklenebilir ve o zaman dağdaki eşkiya şehre iner, banka soyar, ev soyar, araba soyar, cana kıyar, kimseden korkmaz. Yalnız, onun da bir gayesi vardır, ona erişmek için her şeyi yapmak caizdir. Zaten, Allah tanıtılmamış, ahiretin varlığı bildirilmemiş, cennet, cehennem öğretilmemiş, hesap, kitap, mizandan haberi yok, ne yapabilirse o yanına kar!

Ey azizkardeş! Şimdi sen söyle bir millete bundan daha büyük fenalık tasavvur olunabilir mi? Adam öldüren, ev soyan, cana kıyanlar bunun yanında hiç mesabesindedir. İşte bugünün anarşisini incele, altında kocaman bir dinsizlik yat-

makta olduğunu göreceksin. Belki sen dersin ki:İşte Rusya, işte Çin. Buralarda Allah'tan bahsetmek bile mümkün değil amma ne kadar rahat ve ne mesuliyet korkusu var ne bir şey.

Evet kardeşim, çok doğru söylüyorsun. Fakat Allahu Teâlânın insanlara verdiği hürriyet nerede, bunu bana anlatabilir misiniz? Her ne kadar anlatmağa çalışsanız da sen de bilirsin ki boşadır. İlk mektepte okuduğumuz kurt köpek meselesini herhalde hatırlayacaksın. İnsanda hürriyet olmayınca firavunların kölelik devrinden ne farkı kalır. Bu kadar yeter zannederim. Müslümanlık icabı herkes güttüğünden mesuldür vesselam.

İkinci cild sayfa 49 da, İbn-i Hıbban ile Tirmizi'nin hadis-i sahihlerinde, Ebu-Hüreyre'den şöyle rivayet olunur:

اَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا وَخَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ
لِنِسَائِهِمْ

“Mü'minlerin iman cihetinden kamili, ahlakan en güzel olanıdır. Sizin en hayırlınız hanımlarına karşı hayırlı olanınızdır.”

Başka bir tabirle de: **“Sizin hayırlınız ehline karşı hayırlı olandır, ben de ehlime karşı sizin hayırlınızım.”**

Kadın kısmının yaratılış itibarı ile hılkatında yamukluk, eksiklik, zafiyet vardır. Bazan içlerinde olgun hanım efendiler bulunursa da ekseriyet itibarı ile zafiyetleri galibtir. Onun için hanımlardan hiçbir peygamber de gelmemiştir. Yamuk olan bir şeyi düzeltmek kolay değildir, hemen kırılır. Hayatının tatlı olarak geçmesini istiyorsan herhalde musamahakar olmak mecburiyetindesin. Cenab-ı Peygam-

berin tavsiyesi ile kadınlara karşı şefkatli ve merhametli olmaktır. Kadına yediğinden yedirmek, giydiğinden giydirmek ve onun yüzüne vurmamak ve onu evden dışarı atmamaktır. Yani küssen bile evinde küs.

Hacc-ı Veda'da Efendimiz salallahü aleyhi ve sellem'in hutbesi malumdur. Orada kadınlara karşı hayırlı olmamızı bizlere tavsiye buyurmuşlar. Kadınlar hakkında varid olan hadis-i şerifler 36 tanedir. Bunları ayrı ayrı yazmak da mümkün olmayacaktır, onu hadis kitaplarından ve bahusus "et-Terğib-ve't Terhib" ten okumanızı rica edeceğim. Çünkü "et-Terğib-ve't Terhib" kitabı -her nekadar bazıları beğenmezlerse de, işlerine gelmez de onun için bahaneler yaparlar. Vakti ile İmam Gazali'nin İhyasına da öylece itiraz etmişlerdi- diğer hadis kitaplarından da istifade ederek geniş malumat vermektedir.

Şimdi şu hadis-i şerif -ki o kitaba göre: 3. cü cild, 54. cü sayfada 20. ci hadis olarak Ahmet b. Hanbel'in, Nesai'nin, İbn-i Mace'nin sahihlerinden Büsnadin ceyyidin (kaydı ile) Ebu Hüreyre Hazretlerinden nakl ettikleri hadis-i şeriften istinbat edilmiştir. Enes b. Malik diyor ki:

"Ensardan bir ev sahibinin, bahçesini sulamak üzere kuyudan su çıkarmak için kullandığı bir devesi vardı. Evvelce bizim değirmenlerimizde ve kuyularımızda olduğu gibi ki, ekseriya merkeb ile su çıkarılırdı. İşte bunun gibi, bu Ensari de, bahçesini sulamak için bahçedeki kuyusundan bir deveye döne döne su çıkartırdı. Deve bu işden bıkmış veya yorulmuş, her nedense kızmış, artık hizmet etmiyor ve üstelik de sahibine karşı geliyordu. Devayı kullanabilmekten aciz kalan insan, salallahü aleyhi ve selleme gelip halini arz edip ve mahsul, mezruatın ve harmanlılığının kuruma tehlikesinden

bahs ederek Resulullah Efendimize iltica eder. Resulullah sallallahü aleyhi ve sellem de o sırada yanlarında bulunan zevatı da alarak adamın bahçesine giderler. Deve bir köşede duruyor. Sallallahü aleyhi ve sellem Hazretleri deveye doğru giderken Ashab-i Kiram Hazeratı: Ya Resulullah bu deve ısran bir köpek gibi (yani kudurmuş), ağzından salyaları akmakta, belki bir zararı olur diye deveye karşı gitmemesini istemişlerse de Cenab-ı Peygamber Efendimiz onları dinlemiyerek: Bir beis olmaz diye deveye doğru giderken deve, Peygamberimize şöyle bir baktı da ona doğru gidip önüne varınca secde eder halde yere kapandı. Sallallahü aleyhi ve sellem Hazretleri, onu evvelkinden daha itaatli bir halde gelmiş olarak alnından tutup işine başlattı. Ashab-ı Kiram: Ya Resulullah bu hayvan akılsız olduğu halde sana secde eyledi, biz ise akıllı kimseleriz sana secde etmeğe elbette daha elyakız. Buyurdular ki: “Beşerin beşere secdesi sahih olmaz. Eğer beşerin beşere secde etmesi lazım gelse, hakkının büyüklüğünden kadının kocasına secde etmesini emrederdim.” Eğer kocanın ayağından başına, tepesine kadar yaralar olsa, irinler aksa da hanım efendide onları temizlemeğe çalışsa kocasının hakkını yine ödeyemez” buyurulmuştur.

Artık biz halimize gülelim mi yoksa ağlayalım mı?

Vakti ile bir zat, hanımından şikayet için Hz. Ömer’e gelmiş, fakat, evde hanım efendi kızgın. Bunu görünce adam şikayetten vazgeçip, dönmüş giderken Hz. Ömer farkına varıp adamı çağırtmış ve sormuş: Niye geldin ve ne için gidiyorsun? Adam cevaben: Efendim hanımdan şikayet edecektim, baktım aynı hava sizde de var, onun için şikayetten vazgeçmiştim. Hz. Ömer o adama şöyle demiş: Onlar bizim çamaşırlarımızı yıkarlar, yemeklerimizi yaparlar, evlerimizi temiz-

lerler ve evlerimizi beklerler, çocuklarımıza da bakarlar, daha doğrusu onların bu hallerine karşı müsamahakar davranmak ve onların zafiyyetlerine hamd edip onlarla mücadele etmek ve onları daima afv etmek lazımdır, aksi takdirde geçinmek mümkün olmaz.

Bugüne gelince kadın, tam bir hürriyet içerisinde, istediği gibi yaşar, zevk ve sefasına zerre kadar halel getirmez, herkesle görüşüp konuşması normaldir ve aynı zamanda erkeğinin de kumandanıdır yani kılıbık tabir ederler ya o neviden. Eve hakim, erkeğe de hakim, duruma da hakim. İstersen bir tecrübe et, lakin sakın yapma sonra pişman olursun. Çünkü eskiden kadının bir korkusu vardı o da boşanmak. Bugün o da yok. Onun için bugün kadınlar hakim, erkekler ise tam bir mahkum durumdadırlar. Senin kıymetin onlara itaat ettiğin müddetçe iyi. Fakat ne zaman tahakküme kalkarsın neticede muhakkak aldanırsın. Zira “kadının hilesi erkeği yendi” tabirini, misalini de unutma, bunlar ekseriyet itibarı ilelerdir.

Ashab-ı Kiramdan bazıları Şam ve sair beldelere gerek ticaret ve gerek seyahat dolayısı ile gezdiklerinde bazı eşhasın büyüklerine veya başlarına karşı secde ettiklerini görmüşler ve Medine-i Münevvereye geldiklerinde Resulullah’a bunları arz edip Peygamberimize de secde etmelerine müsaade istemişlerse de Resulullah Efendimiz buna katiyyen razı olmayıp **“Eğer İnsanın insana secde etmesi lazım gelse, kadının erkeğine secde etmesini emrederdim.”** buyurmuştur.

YALAN VE GIYBETTEN UZAK, GÜZEL AHLAK İLE İBADET ETMEK

إِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلَا يَزِفْتُ وَلَا يَجْهَلُ فَإِنْ
امْرَأَةً شَاتَمَهُ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي صَائِمٌ إِنِّي صَائِمٌ ﴿مَالِكُ﴾
﴿خ م ه د ح ب ع ا ب ي ه ر ي ر ط ب ع ا ب ن م س ع و د﴾

“Sizden birinizin oruçlu olduğu günü refes etmesin ve cahillik de yapmasın. Eğer bir kişi ona şetm ederse veya mükatele ederse ona:ben oruçluyum, ben oruçluyum desin.”

Bu hadis-i şerif ve buna benzer daha birkaç hadis-i şerif var ki, ibadetlerin ruhunu bizlere duyurmaktadırlar:Malumdur ki oruç, niyetle birlikte imsak vaktinden ta güneş batıncaya yani akşam oluncaya kadar yemeden, içmeden, cinsi muameleden korunmaktır. Fıkıh kitaplarında, ilmi hal kitaplarında bu hususta lazım gelen malumatlar tam olarak verilmiştir.

Yalnız bize düşen vazife bu kitapları çok çok ve tekrar tekrar okumaktır. Okuduğumuzu tam manası ile anlayabilmek için mutlaka tekrar tekrar okumağa mecbur ve muhtacdır, yoksa öğrendiğimiz eksik veya yanlış olabilir, zihinlerde yerleşebilmesi için hafızlarımızın tekrarları gibi tekrarlamak lazımdır.

Bu hadis-i şerifte beyan buyurulan:Refes kelimesi lügat manası ile: Cinsi muamele ve fuhuş söz söylemek, yani hatunlara cimaya teallük eden fuhuş kelam söylemek daha açıkça: Çirkin ve yaramaz sözlerden dilini ve gönlünü de muhafaza etmeği Cenab-ı Peygamber Efendimiz tavsiye ederlerken, Cenab-ı Hak da Sure-i Bakara'da Hac bahsinde:

فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ

diyerek refes, fisk, cidal'den hacıları da men buyurmaktadır ki bu da haccın ruhunu teşkil etmektedir, Hac da: Malum olduğu veçh ile niyyet ile ve lebbeyk ile beraber ihrama girip Arafatta bulunmak, müzdelifede yatmak, Minada üç gün kalıp şeytanı taşlamak, Beytullahı tavaf ve say edip traş olup ve kurbanını da keserek ihramdan çıkmaktır. Bu vazifeleri yapanların hacları tam olmuş olur. Fakat kötü sözlü, fisk u fücür ile, şununla bunula herhangi bir şey için mücadele eden kimsenin haccı makbul olsa bile tam bir hac yapmış sayılamaz.Çünkü hacdan murad yalnız bu vazifeleri yapıp hacı olmak değildir, belki hac vazifelerini layıkı veçh ile yapmakla beraber ahlakını da düzeltmeğe çalışıp ne cima ve ne de sair gönül kırıcı veya hatır yakıcı çirkin ve boş sözleri de bırakarak hem gönlünü ve hem de lisanını zikrullaha alıştırmak ve kimseyi de incitmeden ve elinden geldiği kadar herkese maddi ve manevi yardımlarda bulunmak ve her

yerde bhusus o mukaddes beldelerde çeşit çeşit tabiatlı insanlar olacağından; vaki olan hiçbir hata ve kusur üzerinde durmayıp, herkese hüsn-ü zan etmeğe bak, kimseyi de sakın ayıplamağa kalkma.

İşte, gerek hacda ve gerek oruçta dilini tutarsan ve kimseye fenalık yapmazsan ve yine kimse ile mücadele etmezsen ve bir de deliller bizden fazla para alıyorlar diye münakaşa etmezsen, bunlara mukabil son derece ikramcı, ihsancı, iyilikçi, şefkatli olabilirsen ne mutlu sana ve mutlaka böyle olmağa çalış.

Tabii herkes hacca gidemez, fakat bu yaramaz, kötü, çirkin, hatır yıkıcı, gönül kırıcı her hareketten hepimizin son derece dikkatli, müteyakkız olmasını ve sakınmasını hem tavsiye ve hem de rica ederim. İnsanın insanlığı ve kemalatı ancak ahlakı ile tekemmül eder ve kıymetlenir. Binaenaleyh, gerek oruçda ve hacda kötü, çirkin ve pis söz söylemeyi terk etmek ve aynı zamanda gafilane ve cahilane hareketleri bırakmamızı tavsiye eden yine Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellemdir!

Cahillik haddi zatında çok fena bir şeydir, hele müslümana hiç de yakışmayan bir sıfattır. Allahu Teâlâ hepimizi korusun ve muhafaza buyursun, kötü huy ve ahlakı değiştirmek kadar zor bir şey yoktur.

Meğer ki Allahu Teâlâ, lütfedip kurtara. Onun için ebeveynin ve üstazların en mühim vazifelerinden biri de: Çocukların ve talebelerin ahlaklarının temizliği ve güzelliği hususunda bıkmadan, çok titizlikle durmaları lazımdır. Zira iyi terbiye almış; ahlaken mazbut bir çocuğun inşaallah sonunda iyi olur. Maazallah bir de kötü huyları adet edinmiş bir bed-

bahtın hali hem kendisine hem de beşeriyyete karşı bir felakettir. Bunlardan mes'ul ana, baba, üstaz ve cemiyyetlerdir.

Kimsesizlerin himayesi de cemiyyete aittir. Öyle ise, gerek oruçlu ve gerekse oruçsuz, gerek hacda ve gerek sair eyyamda ne pis, çirkin yaramaz söz söyle ve ne de cahillik edip hatır yık. Gönül kırma ve incitmeden de son derece sakın. Aynı zamanda sizlere şetm eden, söven, pis ve çirkin söz söyleyenlerle bir de sizinle dövüşmek isteyenlere karşı en güzel hareketiniz:ben oruçluyum, ben oruçluyum demek olmalıdır, yani onların ne sözlerine ve ne de yanlış hareketlerine karşı mukabele etmeğe tenezzül bile etmeden nihayet: Bana bak ben oruçluyum, ben oruçluyum. Yani yemek ve içmekten nefsimi haps ettiğim gibi hiç kimSe ile de ne münakaşa ve mücadele ve ne de mükatele edip dövüşürüm, zira oruçluyum. Oruçlu kimseye tabiatı ile bu münasebetsizlikler yakışmaz olduğu gibi sair zamanlarda bu hal kendisinde bir tabiat-ı saniye halini alır da artık melekler gibi olur.

Bu meselelere mütaallik et-Terğib ve't-Terhib'in birinci cildinin 146. cı sayfasında Buhari'nin, Ebu Davud'un Tirmizi'nin, Nesai'nin, İbn-i Mace'nin nakil buyurdıkları şu hadis-i şerifleri dikkat ile hem de pek dikkat ile mutalaa buyurmanızı ve ezberleyinceye kadar da tekrarlamanızı rica edeceğim, çünkü bunlar müslümanlığın can noktalarıdır. Bir çok kimseler vardır ki çok güzel namaz kılarlar ve çok da oruç tutarlar, imkanları oldukça hacca da giderler, umreler yaparlar, sadakaları da boldur. Amma bizim gibi yine yerinde sayarlar ve hiçbir ilerleme yapamazlar. Halbuki İslamiyyet daima, terakki isteyen ve kemalat-ı insaniyenin en üst tabakasına ulaşmağa azimli olan bir dindir. Evet İslamın şartı beştir amma o bir beden yapısı gibidir.

Onun kısmının adeta hududu yoktur dersek belki de hata etmiş olmayız zan ederim. Çünkü yalnız kafatasının beyin kısmındaki zerrelere milyonları aştığı erbab-ı tahkik tarafından söylenmektedir. Diğer vücut zerrelerinin ise ne kadar olduğunu bilemiyoruz. Bunların hepsinin hayatı var, ayrı ayrı vazifeleri olduğu da malumdur. Bunlarda vaki olacak olan ufak bir aksaklık, vücutta -doktorlarımızı da aciz bırakacak derecede- çeşitli arızalar meydana getirmektedirler. Fakat bunların hepsi de bir kumanda merkezine bağlıdırlar, kendi başarılarına hareket edemezler. Yukarıda geçen bir derste bütün azaların dile nasıl yalvarmakta olduğunu görmüştük. Zira dilin bozukluğu bütün azalara da sirayet etmekte olduğundan onun doğruluğu, dürüstlüğü diğer azaların da doğru ve dürüstlüğüne ve bilakis dilin fenalığı ve bozukluğu da diğer azalara da aynı şekilde sirayet edeceğinden bütün azalar elbirliği ile: “Aman dil, sakın aldanıp da doğruluktan ayrılma. Zira sonra bizler de sana uyararak yanlış ve yaramaz işler yaparak netice cehennemde yanmamıza sen vesile olmuş olursun. Aman dikkatli ol” diye yalvarmalarına başladıkları malumdur. Bu dil de gönüle bağlıdır, gönül temiz olursa dil de ve bütün, azalar da temiz ve güzel olurlar, sahibi de, çok temiz ve güzeldir, insanlar da bunların hem aşığı hem de hayranıdırlar. Kendileri dünyadan göçeli yüzlerce hatta binlerce seneler olduğu halde hala namlarına izafeten intifaller yapmakta olduğu görüle gelmektedir. Başta Peygamberler sonra veliler sırası ile hep mü'minlerin, müslümanların gönüllerinde unutulmaz, derin saygılarla anılmağa olduğu şüpheden azadedir. Konya'daki Mevlana'yı, Ankara'daki Hacı Bayram Veli'yi, Bursa'daki sayısız yüzleri geçen evliaları unutma. İsmail Hakkı Bursevi, İbrahim Hakkı Erzurumi, Veysel Ka-

rani, Üftade, Hazretlerini, Eyyub Sultan Hazretlerini, Emir Sultanı, Gümüşhaneli Ahmed Ziyaü-d-Din ve emsali.

İşte o hadislerden bir tanesi:

Ebu Hüreyre radiyallahü anh'den: Şöyle demiştir:Nebi sallallahü aleyhi ve sellem buyurdu ki:

مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي
أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ

Diğer bir rivayette:

مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ وَالْجَهْلَ فَلَيْسَ لِلَّهِ
حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ
﴿حم خ د ت ه ح ب عن ابى هريرة﴾

buyurulmuştur.

Bakınız: **“Her kim kavı-i zür’u, yani yalan sözü (gıybet, nemime diğer ahlak-ı zemimeler, nifak, haset, kibir ve nefreti mucip bütün sözler, fık u fücuru mucip her şey de bu kavı-i zur’un içindedir) bırakmaz ve onunla ameli terk etmezse, Allah’ın o kimsenin yemesini ve içmesini terk etmesine ihtiyacı yoktur.”**

Yani oruç ancak yemek ve içmekle ve muamelat-ı cin-siyye ile bozulur. Bu zat, neden yemesini ve içmesini terk ediyor ve ben oruçluyum diyor. Halbuki Allah Teâlâ böyle bir orucu arzu etmez. Oruç, oruçtur fakat makbul ve memduh değildir. Orucun kemali yoktur, olgun ve makbul değildir.

Cehil, adilik, alçaklık, sövüp sayma, insanların namus ve şereflerine taarruz hep cahillğin alametidir.

Taberani'nin Sağir ve Evsatında Hz. Enes'ten bir rivayette ise:

مَنْ لَمْ يَدَعْ الْكَذْبَ

buyurulmaktadır. Ma'nası: **“Her kim ki yalancılığı terk etmeden oruç tutarsa onun aç ve susuz kalmasına Allahu Teâlânın ihtiyacı yoktur.”** Allahu Teâlâ Hazretleri ihtiyaçtan müstağnidir: Fakat burada bizlere anlatabilmek için olsa gerek -Allahü alem- böyle denilmiştir. Daha doğrusu Allahu Teâlâ böyle orucu arzu etmemektedir, istememektedir. Bu yalnız oruca ait değil, bütün ibadetlerde aranılan en büyük bir meziyyettir. Zaten, yalan ve dolanı kim sevmiş ki böyle karışık bir orucu, bir ibadeti Allah sevsin. Allahu Teâlânın sevdiği şey, doğruluk ve dürüstlüktür.

Sure-i Fatihada hergün en az kırk defa okuyup istediğimiz sırat-ı müstakim değil mi? Artık ne istiyorsun? Allahu Teâlâ cümlemize bu sırat-ı müstakimi ihsan buyursun. Amin!

Ebü Hureyre Hazretlerinin- rivayet ettiği bir hadis-i kudside:

“Ademoğlunun yaptığı bütün ameller kendisi içindir, yalnız oruç banadır (bana aittir). Orucun mükafatını ben veririm. Oruç bir kalkandır. Binaenaleyh, siz oruçlu olduğunuz gün refes yani cima hakkında fahiş kelam söylemeyin ki, belki cimaya sebep olabilir. Bir de sakın bağırıp çağırmasın, muhasama ve mücadele de etmesin. Eğer

başka birisi sebbeder, söver veya dövüşmeye kalkarsa:
“Ben oruçluyum, ben oruçluyum desin.” buyurulmaktadır.

Bu demektir ki: Ben oruç tutuyor, hayırlara ve sevaplara intizar ediyorum. Mükatele, söylenecek kötü sözler ise insanın ümid ettiği sevapları, yok eder, mahveder. Onun için “oruçluyum” deyip kurtulmaktan daha iyi bir yol olamaz. Zira karşılık vermek en nihayet dövüşmeğe kadar gidebilir ve belki ölüm ve hastane veya hapisanelere sürüklenmesine de sebep olur. Oruçlu bir kimsenin Hakk’ın rızasını kazanabilmek için, tuttuğu bu orucun sevabını gidermesi ve neticede daha vahim hadiselerle sebep olması hiç de istenmeyen bir şeydir. Yegane çare ise, “oruçluyum” deyip hadiseleri önlemek kadar makul bir şey yoktur. Çünkü insan nefis, sahibidir, kızar, gadab eder, sonrada önüne geçilmez bir hale düşer. En iyisi susup ben oruçluyum deyip hadiseleri atlatmak kadar makul bir şey yoktur. Onun için Cenab-ı Peygamber de hem iki defa, ben oruçluyum, ben oruçluyum deyin buyurmuştur. Zira oruç sahibini her türlü günahlardan, felaketlerden koruyan ve kalkandır, bunu yapmadığı müddetçe bu kalkanı işe yaramaz hale getirir. İşe yaramaz bir hale gelmesine yegane sebep, yalan ve gıybettir. Gerek yalan ve gerekse gıybet insan denilen mahlukatın en güzeli, en mümtazı, Hakk’ın güzidesi insan, yalan ve gıybet ile bu, güzelliği ve bu imtiyazı ye bu baha biçilmez insanlık şerefini kaybederek ailede bir mahluk olur ve belki de mahlukatın en aşağısı olur. Yine sen sakın “Bunda ne varmış ki bu kadar aşağılık seviyesine düşüyor” deme.

İnsan, yaratılış itibarı ile ne kadar güzel bir mahluktur ve insanda Cenab-ı Hakk’ın yaratmış olduğu ne güzel sanayi bedia vardır! O gözlerdeki yakıcı bakışlar ve o kışlardaki

süs ve saltanat, bir taraftan süs gibi görünürken bir taraftan da gözü en güzel bir şekilde, muhafaza edişi. Sonra o yüzdeki güzellik ve, insanları hayrete düşüren cazibe ve çekicilik: Hakikaten insanda hayır bırakmaz bir anda insan kendinden geçer, maşukunun halatını gözleri önünde canlandırdıkça mest olup gider. Artık onu sevmek, onu bağrına basmak, ondan ayrılmamak için uykularını terk eder, adeta hayatından vazgeçer, sararıp solar. Derdin nedir diye sorsan: Aşk der. (Ki bu maddi aşktır.) İnsan, böyle coşkun duygularla Mevlasına yönelebilirse yüksek makamlara erer! Bu aşk dünya ateşlerine, benzemez. Bak Süleyman Çelebi ne diyor:

Bir kez Allah dese aşk ile lisan
Dökülür cümle günah misl-i hazan.

İşte o güzel insan ki dünyadaki bütün mahluk ve bütün mevcudat bu insanın aşıkıdır. Bu aşkı hiçbir su söndüremez. Halbuki dünya ateşleri suyun karşısında sönmek mecburiyetinde kalır.

Şimdi, kainatın bile aşık olduğu, bu insanlığın güzelliği, parlaması, pırlantası yalan ve gybet ile cevherini, aşkını, safiyetini kaybeder. Artık o sevgi ve aşk yerine nefret ve soğukluk, yakınlaşma yerine uzaklaşma, sevgi yerine nefret, ağuşuna almak yerine onu sevmemek ve görmemek ve hatta ismini bile duymamak ister.

Sen ve ben ey aziz kardeş, Hakk'ın insan oğluna verdiği bu pek nadide, bulunmaz yakuttan, zümrütten ve her şeyden daha çok güzelolan insanlığı berbat, perişan eden yalan ve gybetten daha başka ne arıyoruz. Senin, benim insanlığımızı elimizden alan bu çirkin hareketlerden her zaman her yerde kurtulmanın tek çaresi bu münasebetsiz sözlere iltifat

etmeyip sükunet ile vekar ve haysiyetini koruyarak; oruçluyum demeyi beğenmedin mi?

Bak hakiki oruç yalnız yememek ve içmemekle değil; belki hakiki oruç pis, adi ve çirkin ve boş sözlerden ve “(refes)” denilen cinsi muamelelere müteallik hoş olmayan sözleri terk etmekledir ve eğer sana birisi sebbederse veya cahilane; edep harici hareketlerde bulunursa ona verecek cevap: “Ben oruçluyum, ben oruçluyum” demek olsun ve eğer ayakta isen, otur ki gadabın sönsün.

Binaenaleyh, çok oruç tutanlar vardır ki, oruçlarından yanlarına yalnız aç ve susuz kalmaları kâr kalmıştır, başka bir fayda elde edememişlerdir, yani orucun o nihayetsiz sevabından ellerine bir şey geçmemiştir. Ve yine çok namaz kılmak sureti ile gece kaim, ibadette daim olan kimseler vardır ki o ibadetlerden kendilerine ancak uykusuzluk kalmıştır. Bunun ne demek olduğunu şübhesiz anlamış olacaksınız. Bunlara bir misal olarak iki kadının hali izah edilmiştir.

Bu muhterem hanım efendiler o sıcak memlekette susuzluktan yanarcasına oruçlu oldukları halde, Peygamberimize arz olundukları vakit, Cenab-ı Peygamber onları dinlemek bile istemediler ve onlardan iraz eylediler. Hatta ölüm haline yaklaşmışlardı. Fakat metanetlerinden oruçlarını bozmuyorlardı. Fakat Cenab-ı Peygamber Ashabına hakikatı göstermek için bu iki oruçlu kadını çağırıp büyük bir kaseye kusmalarını emir buyurdular da; o kablar kan ve irin ve et parçaları ile doldu. Peygamber Efendimiz buyurdular: **“Bunlar, Allah’ın helal kıldığı ekmek ve yemeği yemediler ve fakat Allah’ın haram ettiği dedi kodu, gıybet, iftira**

ve emsali günahlarla oruçlarını bozdular, karşılıklı oturup nasın etini yiyorlardı.”

Bu hususta Kur'an-ı azimüşşanın 518. ci sayfasında, sure-i Hucuratta, çok şiddetli bir surette gıybet edenlerin hali, hem de pek açık bir şekilde beyan buyurulmuştur.

İlmin hepsi dünyaya ait olup, yalnız amellerin ahirete müteallik olduğu bildirilmişti. İşte bu gıybet ilmini hemen hemen bilmeyen yok gibidir. Fakat tatbik edip kaçınanlar pek azdır. Burunlarımız pis kokulardan hiç hoşlanmaz, hemen burunlarımızı tıkarız. Halbuki gıybet ve emsali ma'nevi günahların pis kokularını burunlarımız duymamaktadır. İnsan nezle olduğu zamanda burun tıkanır, artık koku duymaz olur. Tıpkı bunun gibi manevi hastalıklar da burunlarımızı tıkadığından bu yalan ve gıybetlerin, haset ve kibirlerin ve sair manevi hastalıkların pis kokularını ya alıştığımızdan veya hastalığımızdan naşi duyamıyoruz. Halbuki melekler ise bu pis kokulardan naşi bizlere yaklaşmamaktalar ve yerlerini de bilakis şeytanlar alıp bizleri perişan edip, hakiki insanlıktan ve kemal-i islamiyyetten mahrum etmektedirler. Bu gaflet, bizde oldukça ne insanlığın ve ne de İslamiyyetin tadını tadabiliriz. Allah yardımcımız olsun vesselam.

MÜ'MİNLER BİR BİNANIN PARÇALARI GİBİDİRLER

إِذَا لَقِيَ الْمُؤْمِنُ الْمُؤْمِنَ كَانَ كَهَيْئَةِ الْبِنَاءِ يَشُدُّ بَعْضُهُ
بَعْضًا ﴿طَبَّ عَنْ أَبِي مُوسَى﴾

“Mü'min mümine mülaki olduğunda bir bina heyetindeki gibi birbirlerini takviye ve tahkim ederler.”

Bu hadis-i şerifte: Mü'minlerin birbirlerine karşı olan vazifeleri pek açık bir şekilde belirtilmiştir. Allahu Teâlâya hakiki surette inanan kişilerin bir binanın taşları, tuğlaları, kerpiçleri veya bunların içindeki çimento ve kumların ve demirlerin birbirlerine sarılıp, sarmaşmaları ve birbirlerine kopması mümkün olamayacak derece kaynaması gibi, müminlerin de böyle birbirleri ile kaynaşıp, sarmaş dolaş olmalarının lüzumu ne güzel belirtilmektedir. Bina taşlarının hepsi büyük büyük, oyma ve muntazam taşlardan ibaret değildir, onların içerisinde aralarını dolduran ufak tefek taşlara da lüzum olduğu görülen ve bilinen bir şeydir. Büyük taş hiçbir zaman: ey küçük taş senin burada ne işin var, defol git dememiştir. Çünkü o da büyük taşlar arasındaki boşlukları doldurmak için lazımdır. Binaenaleyh, insanların hepsi kamil ve olgun olamaz, o kamil ve olgun-

ların arasındaki zayıf kimselerin, cahillerin de bulunması lazımdır. Demirler mıknaşın yanında bulundukları müddetçe delk ve temas sayesinde o demircikler de mıknaşlanırlar; hikmet-i ilahiyye böyle cari olmaktadır. Cenab-ı Hak istese idi bizi de melekler gibi yaratırdı. Müminlerin hadislerinde inşallah daha fazla malumat verilmeğe çalışılacaktır. Hepimizin malumatı vardır ki, müminler üç kısımdır: Olgun, orta, bir de alt tabakada olanlardır ki, burada zıkr, olunan müminler birinci sınıf olgun müminlerdir; Müminler her ne kadar kardeş iseler de bu kardeşlik ancak olgun müminlerde daha açık ve daha bariz bir şekilde görülmektedir. Hele ilk Sahabe-i Kiram devrinde ve daha sonraki tabiin ve Tebe-i tabiin devirlerinde ve bahusus ehl-i tasavvuf arasında pek mükemmel bir surette görülmekte idi. Bugün bile hiç ummadığımız kimse-lerde bu olgunluk ve yardım görülebilmektedir. Sahabe-i Kiram devrinde ve bahusus Mekke-i Mükerrermeden Medine-i Münevvereye hicret eden muhacirlerin Medine-i Münevver'e'nin yerlisi bulunan ve Ensar adı verilen müminlerin halleri, Buhari-i şerifte pek açık bir şekilde bildirilmektedir. Çok okumanızı tavsiye ederim. O günün müslümanlarının birbirlerine yardımları gibi bizlerin de yek vücud olarak birbirlerimize yardımda bulunmamızı Cenab-ı Allah nasib eylesin. Amin!

Şimdi, Trabzon vilayetinin bir köyünden gelen bir mektuptan anlaşıldığına göre, zavallıların köy yolları ve köprüleri yokmuş. Kendi güçleri ile bir miktarını yapabilmişler, fakat takatları kesilmiş. Bir yardım olur umudu ile, "Müslümanlar kardeşdirler, bizim ızdırabımızdan bir an evvel kurtulabilmemiz için sizlerin de yardımlarınızı bekliyoruz diyorlar. Biz de mektubu yardım edebileceklere havale ettik, inşallah yardımda bulunurlar. Bir vücud nasıl ki bir çok azaların birleşmesinden meydana gelmiştir, müminler de böylece bir vücud gibidirler. Ayrılık göstermeden birbirlerinin ellerinden tutarak yaşamaları iktiza eder.

OLGUN MÜMİNLERİN VASIFLARI

Mümin kimdir? diye akla bir şey gelir. Mümin o kişidir ki Allah'a ve Resulüne ve kitaplarına, meleklerine ve ahiret gününe yani öldükten sonra dirileceğine, hesaba mizana, cennet ve cehenneme, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna inanan ve iman edip tasdik eden kimseye denir. Bu bizim ilim kitaplarımızda:

أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ
خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

diye yazılıdır ve kitabımız olan Kur'an-ı azimüşşan da (in-nema) edat-ı tahsisi ile zikr olunan ayet-i kerimeler ile diğer ehli imanın hallerini, vasıflarını beyan eden yüzlerce ayetler vardır. Sure-i Enfal 2, 3, 4): **“O hakiki müminler ki Allahu Teâlâ'nın ismi anıldığı vakitte korkularından kalbleri titrer, havf ve haşyet kendilerini istila ederdi ve Kur'an-ı**

Kerimin ayetleri okunduğu vakit imanlar kat kat artar, kesb-i kuvvet eder ve her bakımdan Allahu Teâlâya tevekkül ederler, tam bir teslimiyyet içerisinde bulunurlar. Ve yine o müminler öyle kimselerdirki namazı istenildiği gibi kılarlar ve kendilerine verdiğimiz rızıklardan infak ederler. İşte bunlar gerçek müminlerdir, onlara Rabları katında dereceler vardır ve mağfiret ve cennet, hesapsız, tükenmez nimetler (hep) onlarındır.”

Ve yine o olgun, kamil müminler hakkında nazil olan ayetlerden birisinde de şöyle denmiştir: “Müminler ancak o kimselerdir ki, Allah ve Resulüne iman edip katiyyen şek ve şübhe etmezler ve din düşmanları ile mal ve canları ile fisa-bilillah cihad ederler. İşte onlar sadıklardandır.” Yani tam manası ile inanmış, iman etmiş olduklarından gözleri ne mallarını ne de canlarını görmez. Sonra müminler öyle kimselerdir ki daima birbirlerine iyiliklerle, hayırlarla emrederler ve bununla beraber birbirlerini münker olan bütün fenalıklar, günah şeylerden nehyeder, menederler. Ve yine o kamil müminler Allah’tan maada, kafirlerden dost ittihaz etmezler, dostları Allah ‘dır ve o kamil müminler Allahu Teâlâdan son derece korku içerisinde dirler.

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ

Onlar da ancak ulema-i billah olan alimlerdir.

Olgun müminler hem Allah’tan korkarlar hem de emirlerine itaat edip söz dinlerler, namazlarını katiyyen bırakmaz, oruçlarını fazlası ile tutarlar, yalandan, gıybetten, nemimeden, kibirden, hasetten gadabtan, şöhretten, şehvetten son derece sakınırlar, kimseyi hakir görmezler, fakir miskin herkese, bi-

lafark acır ve yardımda bulunurlar. Allah'a itaatları gibi Resulüne de aynı şekilde itaat ederler. Allah'ın mescidlerini ancak olgun, kamil müminler imar ederler ve mescidlerde ibadetleri yine bu kamil müminler yaparlar ve yine bu müminlerdir ki ana ve babalarına hürmet ve saygıda ileri giderler ve onları hiçbir surette rahatsız etmezler ve yine o müminler ki mesuliyetten pek çok korkarlar, ondan naşı hak ve hukuka son derece riayetkardırlar. Bunun için hiç bir kimseyi incitmemeye çok dikkat ederler ve yine o müminler çalışıp ellerinin emeğini yemeğe gayret ederler ve kimseye el açmaz, tenezzül bile etmezler, açlığa ve susuzluğa tahammülleri pek fazladır. Bununla beraber Allahu Teâlâya, ibadeti her şeyin üzerine tercih ederler ve Allah Teâlâyı da çok zikir ederler, aynı zamanda hem korkarlar ve hem de severler. Korku ve sevgilerinden naşı Allah celle ve alanın ve Resulü Muhammed Mustafa selallahü aleyhi ve sellemın emirlerine son derece muti ve saygılıdırlar ve Peygamberimize karşı çok da salatü selam okurlar. Sen de bunları sakın bırakma, hiç olmazsa yüz defa oku.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ

يُحْيِي وَيُمِيتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ

وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

سَبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سَبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ

11 kere “La- ilahe illellah”, 100 defa “Allah”, 10 kere “salavat-ı şerife”, 100 kere “İhlas-ı şerif” Bunları hergün oku, sabah namazından sonra okur ve işrak namazını da kılıp camiden öyle çıkarsan bir hac ve umre yapmış gibi hem aynı sevabı alırsın, hem de rızkın senin arkandan koşar yani rızkın hem bollanır, hem de zahmetsiz eline geçer. Allah’a hizmet ettikçe Allahu Teâlâ da senin işlerini kolaylaştırır. Bu namazlarını işrak, duha, evvabin, yatarken taze abdest ile kılınan dört rekat namaz ve gece namazlarını hep olgun müminler kılarlar. Sonra o müminler pazartesi ve perşembe oruçlarını bırakmadıkları gibi her aym 13, 14 ve 15 nci günlerinde de oruç tutarlar. Sonra üç aylar dedikleri Recep, Şaban, Ramazan oruçlarını tutarlar ve oruçtan hiç kaçmazlar ve çok da severler. Çok konuşmazlar, fakat çok zikrullah yaparlar, gece uykularını da pek fazla uyumazlar, erken yatıp erken kalkmasını severler.

Sonra bir binanın taş, tuğla, ağaç ve demirleri birbirlerine nasıl bağlanmış, nasıl birbirlerini takviye edip sağlam bir halde iseler, müminler de; gerek din ve gerek dünya işlerinde birbirlerinin yardımına son derece muhtaçtırlar. Bu yardımı yapmadıkça sağlam, kuvvetli ve yekpare olamazlar, çabuk yıkılır ve mahvolurlar. Onun için müminler ve müslümanlar birbirlerinin yardımına her zaman muhtaçtırlar. Yalnız günah olan işlerde yardım olamaz.

Ve sallallahü ala seyyidina Muhammedin ve ala alihi ve sahbihi ve sellem bi-adedi zerrat elfe elfe kerrat.